Український Червоний Хрест в Баварії

ВІСНИК

Рік I. Листопад 1945 Ч. 1

ЦІНА РМ. 5.-

ч. 99.

УКРАЇНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ
в БАВАРІЇ

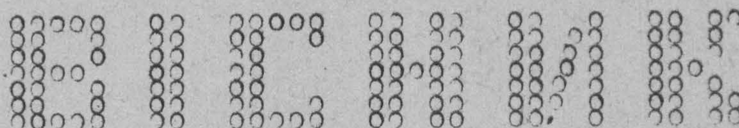

Рік І. листопад 1945 Ч.: 1.

Ціна 5,-РМ

ПІД ПРАПОРОМ ЧЕРВОНО-ХРЕСНОЇ ІДЕЇ

В особливо важких умовинах доводиться сьогодні жити українцям, розкиненим по містах, місточках і селах Баварської землі. Відрізані кордонами від рідної Землі, часто у голоді і холоді - вони примушені силою політичних обставин, що їх самі не створили, переживати важку, чорну дійсність емігранта, бувшого політичного в'язня, чи полоненого.

Здається, ще ніколи не записала історія Української Нації стільки терпінь, горя, нужди, що їх доводиться переживати українцям саме сьогодні.

Здається, ще ніколи не проливали стільки сліз українські матері і діти, не терпіли стільки горя і кривди українські інваліди, полонені, українська найбільш ідейна молодь - як саме в сьогоднішній хвилині.

Осушити сльози, допомогти матеріяльно, піддержати духово - це наш найбільший приказ на сьогодні.

І цей приказ мусимо сповнити!

А сповнимо його тільки зорганізовано під величним прапором Червоно-Хресної Ідеї!

Ми впевнені у тому, що серед соток тисяч українців, розсіяних по Баварії, не знайдеться ні один українець, ні одна українка, які не стали б під прапор Українського Червоного Хреста і по своїй спроможності не причинилися б до великого діла рятування української еміграції.

Бо тільки спільним зусиллям ми зуміємо сповнити сьогоднішний найбільший приказ, що його диктує нам почуття відповідальности перед історією та прийдешніми поколіннями нашого Народу. Від того чи і як ми сповнимо цей приказ залежить, у першу чергу, практичне вирішення повороту нашої еміграції, як фізично і духово міцного державно-творчого чинника.

З цією ж метою випускаємо перше число нашого "Вісника", що буде покищо виходити раз у місяць.

До співпраці запрошуємо всіх українців, яким дорога наша українська Червоно-Хресна Ідея, що зродилася, росте й могутніє на міцній твердій основі, що нею є: світле Майбутнє Української Нації.

----o----

З'Ї З Д

УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА В БАВАРІЇ

Хуртовина війни викинула міліони українців на чужину.

Понад сто тисяч з них опинилося на терені Баварії.

Вирвані з рідного середовища, позбавлені найелементарніших умов життя, без жадної опіки в перші дні після розпаду Німеччини, опинилися вони серед ворожого, а в ліпшому випадку неприязного до них німецького населення. Голодні, беззахисні, під невпинним страхом примусового повернення на дорогу для них, але чужу тепер їм, Батьківщину, змушені були ці люди шукати рятунку для себе.

В умовах цілковитої безправности, більше ніж нужденного життя, з різних місцевостях Баварії, як і у всій бувшій Німеччині, майже стихійно повстають осередки Українського Червоного Хреста.

Життя поставило перед ними колосальні завдання. Треба було допомагати хворим. Треба було опікуватися військово-полоненими, опікуватися звільненими з німецьких концентраційних таборів, політичними в'язнями, рятувати голодних, допомагати розшукати близьких і знайомих, бо майже не було жадної родини, яка б у вирі війни когось не загубила.

Покликані до життя здоровим національним інстинктом рятунку, осередки Українського Червоного Хреста в умовах повної безправности, невизнання, а іноді й заборони, за чотири місяці свого існування без жадної матеріяльної допомоги від когось проробили чималу роботу по збереженню українців на чужині.

А найголовніше, що виросли, зміцніли і окріпли організаційно, покликали Баварський з'їзд усіх осередків, який виробив напрямки дальшої роботи і намітив шлях і способи здійснення завдань, поставлених перед українською еміграцією.

З'їзд відбувся 10. і 11. жовтня.

Були присутні представники 22 осередків У.Ч.Х. в Баварії, представники У.Ч.Х. з інших теренів Німеччини.

Архиєпископ Української Автокефальної Православної Церкви, представник Греко-Католицької Церкви, представники всіх українських громадсько-політичних гуртувань і напрямків.

З'їзд відкрив проф. др. Борис Андрієвський:

Високоповажане Панство!

Управа Мюнхенської Станиці, об'єднана з Представництвом У.Ч.Х. на Баварію доручила мені, як голові Ради, відкрити з'їзд Червонохресних Організацій Баварії і щиро привітати присутніх.

Наш з'їзд, що найпевніше є, чи не перший з'їзд громадських організацій в нових обставинах нашого життя.

Головна його мета - заложити об'єднану, міцну і здисципліновану організацію У.Ч.Х. у Баварії і, як логічний висновок цього, створити передумови до організації десь на німецьких теренах Централі У.Ч.Х.

Потреба координувати діяльність в усіх осередках У.Ч.Х. в зонах англо-американської займанщини так само очевидна, як очевидне і все зло від отаманії та різного роду уповноважених, що, дістаючи мандати й повновласті від компетентних і некомпетентних осіб, лише гальмують нормальний ріст Червонохресних Організацій.

З самого початку своєї праці ми були свідомі й певні того, що наші Краєві представництва і Централя У.Ч.Х. мусить органічно виростати знизу коштом того ділового Червонохресного активу, що набувши відповідний досвід, спроможний буде керувати цілою організацією У.Ч.Х. Тому ми спокійно й байдуже дивилися на взаємну боротьбу різних претендентів на кермо цими організаціями, ясно розуміючи, що всякі спроби створити міцну Червонохресну Організацію згори чи з-зовні є неповажні і приречені на невдачу.

Шлях, що ми його пройшли, створивши Краєве Представництво на Баварію, мусить бути продовжений до того пункту, де невдовзі повстане Ц.К. У.Ч.Х.

Панове! Коли Червонохресні Організації кожного народу в часи стихійного нещастя набувають особливої ваги, то я ледви чи помилюся, сказавши, що У.Ч.Х. має відограти виключну ролю.

Головне завдання його полягає у фізичному збереженні української біологічної субстанції незалежно від політичного світогляду, теренової чи релігійної приналежности, вікової чи статевої різниці.

Та на цьому завданні не можуть обмежитися функції У.Ч.Х. У.Ч.Х. не може бути тільки місцем розподілу порошків та екстракції зубів. Діючи, як суспільна організація в певному соціяльному середовищі, Організація У.Ч.Х. не повинна одвертати свого обличчя від навкольного життя. Навпаки, вона мусить боліти болем суспільства і радіти з радости його. Водночас вона мусить мати свої тверді погляди і цілком виразне відношення щодо певних суспільних явищ.

Мусимо визнати, що ситуація витворена в нашому суспільстві на еміграції викликає серіозну тривогу й велике занепокоєння в найширших колах свідомого громадянства.

Не зважаючи на наше трагічне вчора, непевне сьогодні і цілком невідоме завтра, в нашому суспільному житті ще й далі триває взаємне поборювання і антагонізм між окремими групами. Ще й далі в громадянстві панують непошана та непошана до іншої думки, особисті амбіції затроюють всяке громадське потягнення, а вузько-групові інтереси затьмарюють загально-національні ідеали.

Цей деструктивний процес однаково позначається в середині і на зовні нашого суспільного життя.

Замість докласти працю до утворення спільноти, свідомої своїх національних інтересів і завдань, замість притягти широкі громадські сили до громадської праці, окремі групи, захопивши в свої руки окремі громадські організації, переслідують виключно свої вузькі інтереси.

Замість гідно заступити інтереси нашої нації і мужньо боронити нашу спільноту перед зовнішніми чинниками, окремі групи намагаються самостійно репрезентувати наш нарід, дискредитуючи наші національні позиції.

У цьому громадському хаосі Організації У.Ч.Х. мусять стояти осторонь політичної боротьби, бути поза політичними впливами, а найголовніше, не дати себе осідлати якійсь групі.

Стоячи на загально-національному ґрунті, не допускаючи на теренах своїх організацій жадної політичної роботи і не цікавлячись політичними поглядами ані своїх членів ані активних співробітників, У.Ч.Х. повинен широко відчинити свої двері для кожного українця і для різних однаково думаючих груп, що поділяють аполітичність і загально-національний характер діяльности Червонохресних Організацій, незалежно від їхнього політичного "кредо".

Але така позиція була б пасивною і не вичерпувала би ролі У.Ч.Х. щодо внутрішніх чинників.

Стоячи на загально-національному грунті, Червонохресні Організації в своїй діяльности повинні утворити атмосферу громадсько-політичного миру, на конкретній діловій праці вони повинні довести можливість і ефектовність спільної дії взаємно-ворогуючих груп цим самим створити психологічну базу для спільної дії ширшого масштабу.

Звідси випливає потреба за всяку ціну добитися у всіх наших громадських груп визнання основних принципів роботи Червоного Хреста і тісного співробітництва з ними.

Коли б наші ворогуючі групи не мали певного опертя серед маси аморального суспільництва, ця ворожнеча не мала б такої гостроти і співпраця між ними не була б мрією. Отож, щоб захитати грунт під цією незгодою, перетворити мрію на дійсність, Червонохресні Організації повинні культивувати серед своїх членів взаємну пошану до чужої думки, почуття єдности й солідарности.

В такому разі і У.Ч.Х. покладе свою цеглину до фундаменту тої великої будівлі, за якою тужить, про яку мріє і яку з пристрастю жадає величезна більшість нашого свідомого громадянства - будівля, яка називається національна консолідація.

Панове! Не все сказане в минулому втратило свою вагу. Ставлячись без найменшого пієтизму до автора гасла "Кадри вирішують все" треба сказати, що це гасло перенесене на цілком інший ідеологічний грунт так само актуальне і в побудові Червонохресної Організації.

Всім нам мусить бути ясно, що не створивши Червонохресного активу, здисциплінованого, досвідченого в своїй роботі, закоханого в свою організацію, нам ніколи не пощастить виконати поставлені завдання.

Отже питання кого добирати, як сили розставляти, як їх висувати, має бути одним із головних у нашій роботі.

Історія донедавна розірвала тіло нашого народу між різними державами і різними культурними впливами. Завдяки цьому витворилися гілки українців з різною психологією, відмінними характерами і з різними побутовими звичками. Попередня виховна праця українського суспільства послабила ці різниці, та тяжке життя на еміграції і невдале розставлення людей живить ці провінціяльні антагонізми головно між східними й західними українцями, ще більше поглиблюючи деструктивний процес у суспільстві. До того цей антагонізм підсилюється і нерозважними рецептами про масове перевиховання тільки східних українців. Автори цих рецепт забувають одну просту істину а саме -, що і західні і східні українці мають свої позитивні і негативні риси, отже виховання має охопити всіх українців, щоб наслідком виховного впливу створити новий духовний тип українця, позбавлений негативних рис і перших і других.

У цій праці Червонохресні Організації повинні своєю виховною роботою і розумним розміщенням сил виплекати серед своїх членів почуття солідарности і єдности між всіми українцями.

Однаково притягаючи до активної праці в Червоному Хресті цих і других ми мусимо ідеологічно засипати річище Збруча.

Війна викинула на еміграцію величезну масу нашого народу з усіх українських земель і цей нарід представлений різними віковими групами і має стати за джерело до створення Червонохресного активу.

Ми цінимо зрівноваженість, досвідченість і здоровий консерватизм старшого покоління нашого народу, та, проте,, величезною і небезпечною помилкою Червонохресних Організацій було б шукати громадських чеснот, розуму, досвіду й розважности тільки у людей літнього віку. В такому разі, прикрившись сивиною старших людей, Червонохресні Організації звузили б свою громадську базу, відсепару-

вали б себе від широкого громадянства і перестали б бути живою громадською організацією.

Мусимо пам'ятати стару, на жаль погано засвоєну нашим громадянством істину - що без пориву, енергії і жертвенности, властивим молодшим, так само нічого не можна зробити ні в політиці, ані в економіці ні в суспільному житті, як нічого не можна зробити без досвіду, знання і зрівноваженности, властивим старшим.

У.Ч.Х. як широка організація повинен притягати до лав свого активу здатних людей старшого й молодшого віку, бо нація складається не тільки з молодих чи літніх людей.

Давно вже жінка здобула собі громадські права - в одних державах "де факто", в інших лише "де юре". Та проте деякі її біологічні й духові властивості незаперечно ставлять її вище за чоловіка у виконанні певних суспільних функцій. З-поміж інших функцій мусимо признати їй першенство в опіці над дітьми, хворими, полоненими. Це може найкраще видно нам - лікарям, де ніяка найпильніша праця чоловіка не може зрівнятися з працею жінки.

Отож Червонохресні Організації мусять якнайбільше притягати наше жіноцтво до активної праці і висувати жінку на провідні ролі в системі У.Ч.Х.

Панове! У свойому вступному слові я надав величезне значення Червонохресному активові в побудові нашої організації. Та воно зрозуміло, бо лиш люди, які органічно пов'язані з організацією, які пережили муки її народження, боролися і боротимуться з перешкодами її становлення цінуватимуть і обережно ставитимуться до всього здобутого. Для цих людей доля організації ніколи не буде чужою.

Закінчуючи своє вступне слово я хотів би підкреслити, що не зважаючи на нашу несприятливу суспільну ситуацію, той динамізм, з яким повстали тисячі українських організацій після повалення гітлерівського режиму, свідчить про величезну внутрішню силу, яку заховує в собі наш нарід.

І, якщо Український Червоний Хрест, охороняючи здоров'я нашого великого народу на вигнанні, дбатиме ще про зміцнення його моральної сили, про його об'єднання, покладе і свій внесок у скарбницю консолідації національних сил, ми можемо свято вірити, що наш нарід вийде переможцем цієї тяжкої історичної скрути.

На закінчення я позволю собі подати до Вашого відома наші втрати за цей короткий час існування У.Ч.Х.

На початку червня ц.р. згинув від ворожої кулі Уповноважений У.Ч.Х. на Чехословаччині Сотник КЛИМЕНКО. Небіжчик був активним членом Червонохресної Організації і після особистого відвідання Америки підтримував зв'язки з Заокеанними Українськими Організаціями.

В липні ц.р. нагло помер активний робітник Травнштайнової Станиці, Др. Володимир ГАНКІВСЬКИЙ, хірург з Коломиї. Колишній січовий стрілець, співробітник Укр. Місій Ч.Х. в Букарешті і в Білгороді, небіжчик був знаний своєю громадською працею.

Наприкінці вересня трагічно згинула під колесами авта дочка українського письменника і активної співробітниці Мюнхенської Станиці, студ. мед. Леся ІВЧЕНКО. 19-літня Леся сама працювала дипломатичним кур'єром Київського Червоного Хреста і була активною робітницею студентської організацій в Мюнхені.

Після нього забрав голос Голова Станиці У.Ч.Х. в Мюнхені др. Тома Воробець і виголосив доповідь про підсумки діяльности Станиці У.Ч.Х. в Мюнхені.

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТИ СТАНИЦІ У.Ч.Х. в МЮНХЕНІ

Високоповажані Пані і Панове!

Сьогодні припала мені честь й обов'язок звітування загальних підсумків діяльности Станиці У.Ч.Х. на І-й Конференції У.Ч.Х. в Баварії перед достойним зібранням делегатів Станиць У.Ч.Х., Громадської Ради, представниками обох українських церков і громадських суспільних організацій.

В наслідок воєнних подій та національного лихоліття опинилися на теренах Німеччини, занятих західними аліянтами сотки тисяч українців в умовинах, які викликали потребу і конечність червонохресної діяльности, допомоги найбільш потребуючим жертвам війни. А саме: політичним в'язням, звільненим з нім. концентраційних таборів і в'язниць. Насильно вивезеним на роботу, чи евакуованим зі Східньої і Західної України, які не можуть і не хочуть вертатися на рідну землю. Військово-полоненим українцям, що були втягнені до нім. військових формацій, інвалідам, їхнім родинам, вдовам, сиротам, хворим.

Як вияв здорового інстинкту самозбереження й допомоги повстають самочинно революційним порядком, оправданим положенням Українські Червоно-Хресні Станиці й Українські Комітети Опіки вже в перших днях розвалу гітлерівської Німеччини.

Станиці У.Ч.Х. повстають у всіх більших скупченнях українців, де існували умовини червонохресної роботи.

Перші організаційні сходини Управи Станиці У.Ч.Х. в центрі найбільшого скупчення української еміґрації в Мюнхені відбулися І.6.1945.

З уповаження Представника У.Ч.Х. на Баварію лік. Н. Процика. Сьогодні закінчується чотиромісячний стан організаційного оформлювання Червонохресної Станиці У.Ч.Х., яка в початках вересня органічно влилася в Представництво У.Ч.Х. на Баварію.

На перших початках Управа провела організаційні заходи,поладнання апарату, притягнула ряд осіб до співпраці, поклала перші матеріяльні підстави для існування й праці Станиці.

Заходами головно лік. Н. Процика, підшукано домівку, що її амер. влада дозволом на письмі закріпила для У.Ч.Х.

По проведенні підставових заходів розвинули свою роботу наступні відділи:

І. Відділ реєстрації членів, акція, яка повинна гуртувати людей доброї волі для проводження завдань У.Ч.Х. та для добування фондів самодопомоги.

Управа свідома, що У.Ч.Х. не може бути повноправним членом М.Ч.Х., рішила не пропагувати широко акції приєднування членів.

Успіх акції є залежний від видання виказок, що їх Станиця видала тільки співробітникам. Тому запобігла інтервенції влади, як це мало місце в деяких місцевостях. Там необережним масовим виданням виказок чи довідок, часто надуживаними, невідповідальними людьми, нарушено повагу У.Ч.Х.

А це знова викликало недовір'я влади і шкоду для загалу.

Ми мали на увазі, що наша організація свою харитативною працею, що у нікого не може викликати заперечень, мусить оправдати

перед українським громадянством і передвладою сенс свойого існування.

2. Відділ інформації, розшуків і пересилання листів здобув собі широку популярність і нав'язав контакт і співпрацю зі всіма осередками укр. еміґрації на всіх зонах окупованих зах. аліянтами. Нав'язанням співпраці з Ватиканською Місією уможливлено пересилку листів, писаних укр. мовою до всіх країв Европи і за океаном, в часі, коли всякий зв'язок поштою був перерваний. Наше бюро переслало 1417 листів. В початках діяльности відділу бюро приймало заінтересованих у розшуках, яких реґістровано, виловлювано списки пошукуваних осіб та розсилано до доступних осередків укр. еміґрації. Дорогою виміни списків заінтересовані дуже часто знаходили своїх рідних і знайомих.

Тепер, кромі реґістрування пошукуваних, призбирується адреси українців з різних теренів для втягнення у поазбучну картотеку, що вже обіймає 5000 осіб й допомагає в розшуках.

Розшукуваний матеріял одержуємо двома шляхами: особистим зголошенням заінтересованих, які щоденно численно зголошуються, і дорогою писем від Станиць У.Ч.Х., укр. комітетів і управ таборів.

Реґістрація ведеться так, щоб легко і без сумнівів можна було устійнити ідентичність пошукуваної особи, що при допомозі картотеки є процедурою простішою і легшою.

Пошукуючі, які приходять до нашого бюра, це в першій мірі перебуваючі в Баварії, і майже зі всіх теренів, як з Кілю, Бретен, Гамбурґ, Ганновер, Тироль, Форальберґ, Карантик.

Можна відмітити як приклад, що 157 наших полонених в Італії звернулися до нас розшукати їх рідних, з цього числа 36 пошукуваних було вже в нашій картотеці.

Відвідувачі мають доступ до списків, що в них знаходять не тільки рідних а також знайомих і сусідів.

Зв'язки бюра з теренами, де перебувають наші люди є дуже широкі й ведуться в напрямках інформування про наші розшукові матеріяли та одержування нам потрібних даних. Кромі цього проводимо заходи призбирування реєстрів осіб, перебуваючих в таборах й мешкаючих приватно.

Бюро розіслало теж списки на всі зони, де перебувають українці.

Як зростає заінтересуванням нашим бюром, доказує число новозголошених по день 29.9.1945. осіб - 2.214.

Наші заходи для одержання реєстрів укр. еміґрації дали вже певні результати. Ми одержали у висліді списки 777 осіб. Це число ~~стало базою нашої~~ картотеки, особиста реґістрація відвідувачів 4.315 осіб, яка виказує фреквенцію в нашому бюрі. Разом 1?.094 особи. До того числа доходять полонені 2.480, що творять цифру 14.574 осіб. Із цього числа у нас зареґістрованих в таборах живе 3.072, в таборах полонених 2.480, приватно 9.022. Слід відмітити, що наші відвідувачі шукають у нас помочі в розшуках за рідними на терені Англії, Франції, Туреччини, Аргентини, Бразилії, З'єдинених Держав, Канади. Наші заходи йдуть в тому напрямі, щоби наладнати сталий контакт з заграницею через Рим і Міжн. Черв. Хрест та Цен. Ком. У. Черв. Хреста в Женеві.

3. Медично-санітарний відділ:

Вже в перших днях діяльности Станиці органiзовано лікарську порадню, яка сьогодні розгорнулася у поліклініку і з зуболікарською амбуляторією. Вона забезпечує фаховою лікарською допомогою українців, які живуть у Мюнхені й околицях.

При У.Ч.Х. в Мюнхені повстало об'єднання українських лікарів, як окрема секція, яка об'єднує українських лікарів, зуболікарів і ветеринарійних. Крім лікарів Секція регіструє студентів медицини й медично-санітарний персонал.

При мед.сан. відділу організовано, як підвідділ, опіку над матерями й дітьми. Ці дві секції розвивають щораз ширшу плянову діяльність охоплення мед. сан. профілактичними заходами українців в таборах і поза таборами.

Життя стверджує правильність та доцільність постановки Управи, що в інтересі самих лікарів і червонохресної роботи треба об'єднати укр. лікарів при У.Ч.Х. Такою постановою не вирішується питання майбутньої професійної організації укр. лікарів за кордоном.

5. Відділ допомоги укр. військово-полоненим.

Одним з невідложних завдань У.Ч.Х. виникла потреба створити окрему секцію допомоги військово-полоненим.

Завдання секції: матеріяльна і моральна поміч укр. військово-полоненим, юнакам, інвалідам, звільненим з полону. Поміч в першу чергу, найбільше загроженим, заходи в справі покращання їхньої долі і звільнення. Розшуки полонених та, по змозі, уможливлювання зв'язку з рідними. Секція має право входити у зв'язки з усіма Станицями У.Ч.Х. чи українськими установами поза Баварією, на всіх теренах де перебувають полонені українці.

До праці в Секції увійшли червонохресні діячі, які проводили акцію допомоги полоненим на Західній і Східній Україні в роках 1941-42 до часу заборони У.Ч.Х. німецькою окупаційною владою.

Відносно наших матеріяльних, фінансово-господарських справ належить відмітити:

1/ До кінця місяця серпня всі працівники працювали безплатно. З лікарями було затруднено 30 осіб. Своєю власною працею навіть власними коштами довели вони до вжитку поважно ушкоджену бомбардуванням домівку, придбали конечний інвентар і умеблювання.

2/ Від перших днів існування приходилося давати нічліг особам які потрапляли до нас по повороті з таборів, переїзджаючих через Мюнхен, чи до Мюнхену. Пересічно по кінець вересня ми дали нічліг на 1800 місць. В останньому часі уладжено примітивну нічлігову кімнату, що за мінімальною оплатою, частіше даром дає місце 20 особам на добу.

3/ Справу допомоги харчами по договоренні з Укр. Опікою проводив Комітет. Господарчий референт допомагав додатковими пайками одержуваними з Комітету, службовикам та деякий час б. політичним в'язням і беззахісним, головно поворотцям з полону.

4/ Частину поверху, призначену на лікарську поліклініку, пристособлено до вжитку, а тепер переводиться ремонт, що забезпечить гігієну, вигляд і можливість ужиткування.

5/ Майже весь лік. інструмент, підручне урядження, ляборатрії і конечні ліки зібрано від жертводавців, або закуплено.

6/ Прийнято засаду, що кожний, що звертається до У.Ч.Х., повинен стати членом, а за чинности, як розшуки, лікарські оглядини, ліки, висилки листів, повинні складати хоч би дрібні датки на У.Ч.Х. і адміністраційні кошти. Одночасно, однак, строго придержуватись принципу, що особа в крайній потребі все отримує безплатно, а по змозі підмогу в грошах і ліках.

Відношення Станиці У.Ч.Х. до українського громадянства.

Вже в першій половині липня ц.р. у висліді розгортання широкої діяльности станиці виникла потреба громадської бази, щоби

дальша діяльність стала виявом волі тих сил, що діють серед українськсго громадянства. Управа запросила до співпраці представників, які своїм досвідом, порадами чи вказівками, як теж активною співучастю допомагали б проводити завдання У.Ч.Х.

I4.7.I945 поповнено Раду, а на майбутнє буде поповнюватись громадянами, фондуючи українську соборницьку думку, які узнають червонохресні засади і позапартийний характер У.Ч.Х.

Відзначивши відношення й місце У.Ч.Х. серед українського громадянства У.Ч.Х. має право й обов'язок звертатися до всіх українців, яким доля укр. жертв війни, чи національного лихоліття не є байдужа.

Зв'язок з українськими та чужими установами зі спільним спорідненим змістом праці.

2I.6, ц.р. започатковано на спільній конференції президий обох українських установ в Мюнхені - У.Ч.Х. і Укр. Опіки узгіднювання та розмежування діяльности, виступів на зовні з метою координації сил і заходів для здійснення спільних завдань. Управа та поодинокі відділи нав'язали контакт і співпрацю зі всіма діючими осередками У.Ч.Х. і Укр. Комітетами, громадянами і фаховими організаціями в Баварії і дальших теренів в ділянках допомоги полоненим, розшуків, пересилання листів. Управа Станиці від самих початків існування до часу злиття з Представництвом У.Ч.Х. на Баварію була у тісному організаційному контакті з представником.

Багато часу і зусиль присвячено заходам перед американською владою, щоб виказати, що праця Станиці У.Ч.Х. є потрібна і корисна та, щоб знайти зрозуміння для нашої організації, нашої праці і нашої співпраці з ними.

Від червня до жовтня ц.р. члени Управи відвідали 26 разів представників амер. влади. Ам. Ч.Х., УНРРА в Мюнхені, а дня 28-го серпня Головну Управу УНРРА в Франкфурті.

В часі наших конференцій пред'явили ми відповідні письма й меморіяли в актуальних справах червонохресної роботи, зокрема інформаційну ноту при У.Ч.Х. в англійській і французькій мовах.

Наші заходи не дали конкретних результатів, одначе, теж не стрінули заперечення, або заборони нашої діяльности; ми переконалися, що в умовах сучасного нашого правно-політичного положення особи для нашої діяльности мусимо добувати від укр. громадянства.

В останніх днях червня ми звернулися до амер. шефа публ. здоров'я в Мюнхені про дозвіл на відкриття окремого шпиталя й амбуляторії для українців. На це відповів він забороною цілої діяльности Станиці, наслідком чого ми були змушені припинити приймання сторін на протязі одного тижня.

7.7 ц.р. на нашу інтервенцію в штабі 3. амер. армії виявилося що ця заборона була видана самовільно не компетентним чинником.

Своєю позитивною, неголосною, працею ми добилися узнання Станиці, підтверджене документами, адресованими владою до Укр. Ч.Х. в Мюнхені.

I6.7 ц.р. візвав нас до себе Нач. відділу справ чужинців Кап. МС Дональд у зв'язку з забороною національних Комітетів і заявив нам, що можемо дальше вести свою діяльність, однак здержуватися від видачі документів до часу вияснення ставлення до нас М.Ч.Х.

У вересні ц.р. склали ми візиту Управі Баварського Червоного Хреста і поінформували про нашу працю.

Зв'язки з М.Ч.Х.

28.8.ц.р. Управа Станиці відбула довшу конференцію з представниками М.Ч.Х. на Німеччину в Франкфурті. Там з'ясували ми

історію У.Ч.Х., терен і обсяг діяльности У.Ч.Х. в Мюнхені, наше правне положення та питання і форму нашої співпраці в М.Ч.Х.

6 вересня ц.р. з доручення делегата М.Ч.Х. відвідали ми делегатуру М.Ч.Х. на Баварію в Уфінгу, а опісля в Мюнхені.

Ми не тільки не стрінулися з запереченням чи заказом називати себе Червоним Хрестом з боку представників М.Ч.Х., а знайшли повне зрозуміння для важкого положення нашої еміграції. Нам приобіцяно допомогу в ліках, харчах і одежі.

17.9.1945 отримали ми поважну кількість ліків які будуть розділені поміж окремі Станиці У.Ч.Х. в Баварії.

Звітуючи про наші заходи в М.Ч.Х. вважаю за вказане відмітити, що значення М.Ч.Х. як опікуна емігрантів маліє, багато функцій, що були в компетенціях М.Ч.Х. до останньої війни, переймають нові дві інституції а саме:

1. Міжурядовий Комітет для біженців з през. Еммерзоном на чолі, якого завданням є опіка над біженцями, що зогляду на свою релігію, національність чи переконання змушені були покинути батьківщину. Ця інституція має право видавати документи на взір давніших нансенівських пашпортів.

2. УНРРА, яку очолює Колегія представників союзників при чім переважають англійці й американці. Одним з директорів УНРРА є полковник Філіж, приятель українців.

Постанови статутів обох цих інституцій є дуже важливі для допомоги й правно-політичного положення укр. еміграції на теренах, зайнятих західними аліянтами.

Факт цей вимагає від Укр. Ч.Х. та других українських чинників пильної уваги, щоби спільно з представниками укр. допомогових організацій за океаном і других центрів в Европі добитися співпраці й зрозуміння для наших потреб.

Звідсілля цього зробити не можемо, бо в сучасному політичному положенні, жадна українська загально-національна інституція не може бути правно визнаною, тільки толерованою.

Цей обов'язок стоїть у всій своїй широті перед нашими організаціями, що находяться в кращому правному положенні.

Нав'язання контактів у співпраці з М.Ч.Х. Міжурядовим Ком. Еммерзона й УНРРА матиме великий вплив у вирішуванні дальшої укр. еміграції та співучасти українців в акції переселення на випадок правного рішення цієї проблеми.

Виникаючі перед нами питання заторкують такі важливі проблеми, як ролю і співпрацю У.Ч.Х. і других укр. доп. організацій з міжнародними харитативними інституціями.

Передумовою поваги, як партнера, є об'єднання У.Ч.Х. в однім центральнім представництві за кордоном, або узнання всіми Укр.Ч.Х. де б вони не діяли, існуючої від 1918 р. делегатури У.Ч.Х. в Женеві в особі дир. Др.Е.Бачинського.

Брак зв'язків з узнаною централею ми дуже відчували у своїй роботі.

У другій половині вересня ц.р. відбулася конференція У.Ч.Х. в Мюнхені за кордоном в Женеві, що на ній обговорено ряд важливих червонохресних справ, зв'язку, співпраці, заходів на терені М.Ч.Х. Комітету Еммерзона, УНРРА.

Делегат поінформував Управу, що в коротці приїде делегація Укр.Доп.Ком. зза океану до Женеви, який має теж на меті відвідати поважніші осередки нашої еміграції. Ми підчеркнули вагу й конечність такої зустрічі на терені перебування нашої еміграції.

Реасумуючи підсумки діяльности У.Ч.Х. в Мюнхені стверджуємо: досвід нашої чотиромісячної праці доказує нам, що сучасне наше положення дозволяє на позитивну, річеву, вірну червонохресним засадам

діяльність.

Де немає виразної заборони вживати назву Червоного Хреста, вести її під назвою У.Ч.Х. є наказом нашої національно-громадської зрідости червонохресних діячів, з'єднання всіх У.Ч.Х. Станиць в єдиний Український Червоний Хрест за кордоном.

Всіма нашими силами мусимо підносити авторитет і повагу У.Ч.Х. річевою харитативною працею серед українського громадянства і перед чужими.

Український Червоний Хрест існує від 1918 р. та своєю діяльністю доказав своє право на існування без огляду на всі перепони, переслідування і заборони.

Закінчую цей звіт з непохитною вірою, що настане час, коли У.Ч.Х. відповідатиме вимогам конференції М.Ч.Х.

А ті вимоги: власна національна держава, уряд, військо, на власній національній території.

Після цієї доповіді виступив лікарсько-санітарний референт др. Юліян Радзикевич.

ЛІКАРСЬКО-САНІТАРНИЙ РЕФЕРАТ

При У.Ч.Х. повстав і зачав свою працю від червня ц.р. лікарсько-санітарний реферат.

На початку своєї праці поставив собі завдання:

I/ Зорганізування мед-санітарної допомоги українському населенню.

2/ Зорганізування усіх лікарів, зублікарів, ветлікарів, фармацевтів, студентів медицини і середнього медперсоналу на території Мюнхену і ширшої околиці в окрему секцію при У.Ч.Х. Вона то мала заступати крім інших завдань їхні загально-станові інтереси.

Така організація - "Об'єднання лікарів" і повстала та стояла весь час у тісній співпраці з лікарсько-санітарним рефератом, тому моє звітування буде обіймати і працю "Об'єднання лікарів".

Медично-санітарна праця мала за завдання:

I/ Зорганізування лікарської допомоги для українського громадянства.

2/ Додаткова допомога харчами.

3/ Допомога ліками

4/ Санітарно-освітня праця по таборах.

5/ Патронарна праця над дітьми та немовлятами.

6/ Профілактична робота, як проти туберкульози, так і противенерична порадня.

7/ Курси для медсестер.

Лікарською допомогою забезпечено українську еміґрацію в той спосіб, що медичну допомогу по таборах перебрали таборові лікарі, а людям, які живуть поза таборами, несла лікарську допомогу Поліклініка, що її створено при У.Ч.Х. Крім того фахову медичну допомогу для мешканців таборів давали також в Поліклініці по спрямуванні дотичних таборових лікарів, як це було узгіднено з Українським Комітетом.

Поліклініка стала бистро розвиватися, поширювано і дальше поширюється амбуляторії, улаштовано амбуляторію, де переводяться конечні, менше скомпліковані дослідження.

Фреквенція хворих в поліклініці зростала постійно, чого мірилом може бути те, що протягом 2-х попередніх місяців було I07 пацієнтів, а за один останній місяць 254. /Треба додати, що спеціяльних оплат немає і їх не побирається, є тільки добровільні датки на Червоний Хрест./

Лікувальну працю в Поліклініці провадять спеціялісти-фахівці і загальні лікарі. Заступлені фахівці з усіх ділянок медицини, з виїмком окулістики, а то з причини недуги відомого лікаря окулісти.

І так чинний був кабінет: хірургічний, гінекологічний, інтерністичний, шкірний, туберкульозний, вушний, недуг нервової системи, урологічний і загально-терапевтичний.

У вересні місяці уряджено й дентистичну амбуляторію, якої брак дуже відчувався.

Рівнорядно з цим працює лікарсько-санітарний референт враз з лікарським об'єднанням робив усі спроби залегалізуватися, та залегалізувати існуючу поліклініку у відповідних властей.

Дня 29 вересня Лікарська Палата на Мюнхен і околицю дала дозвіл на амбуляторії при Українському Червоному Хресті для українського населення, як також для лікування членів усіх кас хворих.

Поліклініка при У.Ч.Х. давала також допомогу в харчах тим хворим, що цієї допомоги потребували в порозумінні з Українським Комітетом, так довго, як довго існували табори в Мюнхені. З хвилиною перенесення таборів на Карльсфельд, ця акція мусіла бути припинена із-за браку можливостей.

Завдяки зв'язкам Президії У.Ч.Х. з Міжнародним Червоним Хрестом одержали ми приділи ліків для У.Ч.Х. Лікарства ці частинно передані місцевій поліклініці, частину віддано до Карльсфельду, а решту приготовано до розподілу між чинні Станиці У.Ч.Х. в Баварії.

Доки табори з українською еміграцією були розсіяні проєктувалася праця по цих таборах в ділянці санітарно-освітної, профілактичних засобів та рефератів. З моментом перенесення таборів на Карльсфельд, роботу в санітарно-освітній ділянці перебирає тамошня Станиця У.Ч.Х., користуючись співпрацею I4-ти українських лікарів.

Ускладнює працю брак літератури, рецептів і т.д. З прчини перенесення таборів та зв'язання з цим специфічних умовин, досі не зроблено нічого в тій ділянці.

Патронат над дітьми та немовлятами також натрапив на значні труднощі. Др. Др ревика, довголітній фахівець в цій ділянці мусіла виїхати і тепер патронат перебрав на Карльсфельді др. Ткачук, а крім того започаткувала свою працю "Опіка над матір'ю та дитиною" тут і в Баварії /п. др. Голойда/.

Профілактична праця, проти туберкульозна та противенерична порадня ще не наладжені і на дорозі до поладнення роботи в цій ділянці в головному таборі в Карльсфельді стоять великі труднощі, а саме тому, що лікарські установи - а то Лікарня і Амбуляторії в тому ж таборі лежать в руках чужинців. Головним лікарем там є саме росіянка, яка не хоче іти на зустріч життєвим потребам української громади.

Для вишколення середнього медичного персоналу, якого брак спеціяльно на Галицьких землях відчувався віддавна, порішив лікарсько-санітарний реферат на спілку з Лікарським Об'єднанням, утворити на конференції шостимісячні курси для медсестер. Курс цей якого головний провід перебрала людина надзвичайного знання і енергії, буде відкритий ще в цьому місяці. Крім того в цьому ж таборі як також по інших осередках в Баварії плянується започаткувати ще ряд трьохмісячних курсів для медсестер. Програма курсів в головному устійнена, вписи оголошені.

Реєстрацію лікарів, що її започаткував лікарсько-санітарний реферат, перебрав недавно реферат лікарсько-санітарного об'єднання.

Лікарське об'єднання, при У.Ч.Х., що стояло в тісній співпраці з медсаніт. референтурою переводить евіденцію лікарів, що живуть в Мюнхені і ближчій околиці.

На терені округи Мюнхену живе зараз 53 лікарів, I2 зуболікарів, 7 аптекарів, 42 студ. медицини, що зареєстровані в об'єднанні. З того I3 лікарів і 2 зуболікарів, що згуртувалися в Секції при Станиці У.Ч.Х. в Карльсфельді. Рівно ж наладнано зв'язки з Авґсбурґом, Ашафенбурґом, Розенгаймом та Інсбруком. По наведених містах є об'єднання лікарів, що числять поважну кількість членів і так в Авґсбурґу є 22 лік., в Ашафенбурзі 24, Реґенсбурґу I4, Інсбруку около 40. Разом в нашій евіденції лікарів, що живуть в Баварії II6 + I6 зубних лікарів.

Лікарське об'єднання займається посередництвом праці та добивається у властей дозволу на лікарську працю.

Вправді затруднення лікарів при чужинецькому шпиталі в Мюнхені не дало позитивних результатів з причини частинної ліквідації цього шпиталя, але за те 8.9. ц.р. вдалося одержати право практики з Міністерства внутрішніх справ для українців по містах, а по селах в міру вільного місця лікування рівно ж і німецького населення.

Лікарське об'єднання при У.Ч.Х. влаштовує в домівках У.Ч.Х. двічі на місяць наукові сходини з научними рефератами. Дотепер відбулися 3 сходини з докладами з області практичної та теоретичної медицини.

Про допомогу українським полоненим говорила референтка цього відділу п-ні Людмила Івченко.

ЗВІТ СЕКЦІЇ ПОЛОНЕНИХ.

Підчас розмови одної з делегаток Київського Червоного Хреста з Митрополитом Шептицьким в 1942 р. він сказав: ви знайдете певну підтримку своїї праці в нашому народі, бо на цей раз в ньому буде говорити не тільки жалість, а й ображене почуття справедливости, яке так сильно розвинене в українській душі.

Ще з більшою силою це ображене почуття справедливости заговорило в українській еміграції після розвалу Німеччини скоро тільки прийшли звістки про перші великі скупчення наших полонених. Різні громади, розкинені по селах стихійно почали роботи збірки і довозити їх до табору.

А що Мюнхен і як столиця Баварії, і як місце осідку найбільшого скупчення укр. еміграції, де громадська праця була найскорше розбудована - був природнім центром, то очі всіх звернулися до Мюнхену, чекаючи від нього найбільшої і найактивнішої підтримки.

Відповідаючи на цей поштовх і вимоги нашої спільноти Мюнхенськ Станиця У.Ч.Х. в тісній співпраці з Комітетом, організувала дві поїздки з доставкою харчів до табору. Одночасно Мюнхенська Станиця налагодила тісний зв'язок з людьми, що вважали обов'язком своєї совісти, довідуватись про долю українців, затягнених до німецького війська. За допомогою цих людей вдалося дістати перші списки полонених і устійнити місця тодішніх таборів.

Але самим ходом подій праця вимагала не тільки збирання матеріялу, а і порядкування його на місцях. Тому крім широкої комісії

полонених при Управі У.Ч.Х. був створений діловий апарат з двох осіб, який і почав працювати з 26-го липня 1945.

Праця секції йшла в 3-х напрямках:

а/ розшуки полонених по таборах і встановлення їх евіденції за допомогою іменних списків;

б/ безпосередня матеріяльна і моральна опіка над ними, як також над інвалідами, звільненими з полону юнаками і потребуючими родинами б. військових;

в/ зв'язок і організація допомоги полоненим, що перебувають за межами Німеччини.

Всі ці три галузі праці, зрозуміло, тісно одна з одною переплетені і в ході потреби життя то одна то друга висувалася на перший плян і скупчували на собі увагу робітників секції.

Одночасно для робітників Секції, як і для Управи Мюнхенської Станиці стало ясно, що ми не сміємо звужувати своєї праці в якихось рямках області чи краю, бо крім нас в такім масштабі ніхто тою працею не займається.

А щодо розшуків і евіденції полонених і таборів, то головні труднощі полягали тут і полягають зараз в неусталености і частому пересуванні таборів і в іменности їх особливого складу.

За час праці Секції було установлено 25 таборів з яких на теперішній час має існувати тільки 12, враховуючи і ті, де є невелика кількість українців.

Списки полонених маємо на загальну кількість 2.480 осіб, які розіслано до 28 різних українських установ.

Розшуки за юнаками дали найменше результатів, хоч в Німеччині були їх великі скупчення. Пояснити це можна тим, що юнакам найлегше можна було перейти на цивільний стан, як також тим, що з Поморя і Північної Німеччини, вони дісталися до англійської зони, звідки українська еміграція не дала жадної відповіді на наші ропачливі заклики до співпраці.

Розшукувати по лазаретах в Мюнхені було неможливо, бо кількість лазаретів досить велика, а число українців, що в них перебувають, порівнюючи мале. Тому секція районувала по карті ці лазарети до окремих Станиць У.Ч.Х. і просила в спеціяльному обіжнику повідомити, чи є в тих лазаретах українці, хто і як ними опікується, як також просила надіслати списки. Жадна зі Станиць відповіді ще не дала. З досвіду наших відвідин можна сказати, що ранені гостро протестують проти евіденції їх денебудь і при першій змозі з лазаретів зникають.

Ефективність нашої розшукової праці ми перевірили доривчо, запровадивши реєстрацію відвідувачів і відмічаючи, кого з кревних вони знайшли. Пересічно на день припадає 30-40 відвідувачів з різних кінців Німеччини, а число розшуканих доходить 4-6 на день при чому ми залічували тільки найближчих кревних, сина, чоловіка, брата. Коли б взяти число розшуканих краян, товаришів і далеких родичів, то це число би пересічно зросло до 12-15 на день.

Б/ Безпосередня допомога харчами вилилася в 8-ми поїздках до таборів, з яких тільки Ердінг був близько до Мюнхену, а решта віддалені. Всього завезено було 1.366 кгр. харчів, 526 цигарет, 16 консервованих пакунків, ліки і лікарські інструменти, і комплет білизни для лікарні.

Оскільки транспортові труднощі дуже заважали справі і удорожчували її, було зроблено заходи до районування таборів під опіку

територіяльно близьких станиць У.Ч.Х., що в деяких місцях вже цілком зреалізовано /Плятлінг, Бад-Айблінг, Ауербах, і особливо тяжкий табор Ебензее в Австрії, куди для організації справи двічі відряджалися спеціяльні люди/.

Для моральної підтримки полонених було, в тіснім контакті з пралатом Вояковським організовано відвідування таборів священиками і відправлення Служби Божої. З переїздом до Мюнхену архієпископа Михаїла має бути переведена така сама праця і для православних полонених.

Помимо полонених в таборах секція опікувалась також інвалідами, яким видавано додаткове виживлення. З них 3-х хворих на туберкульозу за допомогою таборової адміністрації в Карльсфельді влаштовано в санаторії.

В сферу опіки нашої секції входять також юнаки, звільнені полонені, вдови та багатодітні жінки, що їх голови були при війську.

Для цієї допомоги Мюнхенська Станиця заініціювала і перевела при найближчій підтримці жіноцтва і адміністрації велику збірку на Карльсфельді. Було зібрано 2.618 РМ,89 фен., 67 кг харчів і різноманітний 230 шт. одягу, з них видано грошевої допомоги 560 РМ в Мюнхені, на 1.161 РМ, придбано матеріял в Карльсфельді та обділено одягом 74 особи.

Треба зазначити, що на протязі роботи Секції було одержано від Станиць Авґсбурґ 500 РМ, Реґенсбурґ 525 РМ, та двічі було довезено харчі з Дінгольфінґу і Реґенсбурґу.

В/Зважаючи на те, що полонені українці розкинені по всій Европі і що їх положення потребує висвітлення і допомоги від тамошніх укр.громадських осередків, Мюнхенська Станиця подбала про те, щоб зацікавити їх долею і організувати опіку над ними за межами Німеччини. З цією метою Станиця перш за все наладила зв"язок з Церквою, як чинником, що найлегше і найкраще може цю опіку реалізувати. З цією метою було надіслано меморіял до Ватикану, а пізніше особливо до Епископа Бучка. На меморіял Папа просив передати, що доля українців лежить йому на серці і він всіляко ними опікуватиметься.

Епископ Бучко при найближчій підтримці оо.Василіян і Прокуратури св.Андрія тепер реально опікується табором в Ріміні, що становить собою більше скупчення українців - 10.280 осіб.

Такий самий заклик було надіслано до о.Мітрата Перрідона у Францію, де припускається існування більшої кількости полонених і де положення їх якби вони були зрівняні з полоненими німцями може бути дуже тяжке. Відповіді ще не маємо.

Трудноші в роботі Секції полонених полягають в тому, що коли маси еміграції гаряче відкликуються на кожен заклик про допомогу, Станиці У.Ч.Х., беручи a priori Мюнхенську Станицю за центром, чекають і просять від неї інструкції і вказівки, але реально ще не наладили з нею чіткого і ділового контакту, не повідомляють про виникнення чи ліквідацію таборів, а без сигналів з місць дуже трудно стежити за плинним і нестійким контінгентом полонених.

Тільки при чіткій організаційній структурі можна спланувати сталу роботу і бути певним, що та робота буде продуктивною.

Після цієї доповіді звітували ще відпоручники деяких інших Станиць У.Ч.Х.

Перший звітує представник Станиці в Авґсбурґу п.проф.ЛЕНЦИК. Станиця існує від червня ц.р. і має сьогодні 5 відділів: лікарської опіки, розшуків, господарської допомоги, організаційний та секретаріят.

Станиця веде дві амбуляторії, що з неї користало 856 осіб. Багатьом хорим роздано додаткові харчеві картки.

Представник Станиці У.Ч.Х. у Розенгаймі п. КУЛИКІВСЬКИЙ.
Станиця створена 17-ого липня ц.р. і розбудувала 5 відділів: лікарсько-санітарний, господарський, розшуків, соціяльної опіки і секретаріят. Амбуляторія уділила допомоги 72 особам. Відділ розшуків зареєстрував 75 осіб. Представник закінчив побажанням розвитку У.Ч.Х.

Проф. ДРАГОМАНІВ говорить від Станиці У.Ч.Х. в Пасау.
Червонохресна праця зачалася місяць тому та вона натрапляла на деякі труднощі. Станиця стала спадкоємцем майна Комітету, що його розв"язано, реєстрацію українців, що її переводить У.Н.Р.Р.А. Управа Станиці інтервеніювала в американської влади у справах, що були дуже важні для українців, замешканих на терені діяльности Станиці і ці інтервенції увінчалися успіхом.

Наступний представник Станиці У.Ч.Х. у Дінгольфінгу др. ОРИШКЕВИЧ говорив про труднощі з боку влади, в наслідок чого праця Станиці мусіла обмежитися до праці в амбуляторії і акції розшуків.

Др. ХРУЦЬКИЙ, представник Станиці У.Ч.Х. в Пфаркірхен говорив, що Станиця існує від 3-ого серпня ц.р. згуртувала 125 членів. Амбуляторія дала допомогу 145 особам.

Представник Станиці У.Ч.Х. у Бад-Айблінг п. КРЕХОВЕЦЬКИЙ звітує про діяльність Станиці, основаної 13-ого серпня ц.р. Управа перевела інтервенції в американської влади в справі одягу, взуття для українців, замешкалих на терені діяльности Станиці. Зареєстровано 212 осіб. Засновано амбуляторію.

П. ТКАЧ пердстваник Станиці У.Ч.Х. у Мурнау повідомив, що Станиця зареєструвала 75 членів. При Станиці зорганізовано санітарну Секцію та переведено збірки для полонених українців.

Забрали голос ще представники Станиць У.Ч.Х. у Байройті, Фюсен, Верісгофен і Регенсбургу, які підкреслювали труднощі у праці та звітували про свої досягнення та пляни.

У першому дні з"їзду зазнайомлено делегатів з проєктом правильника У.Ч.Х. в Баварії, після чого закінчено перший день нарад.

Напрямні роботи У.Ч.Х. на Баварію.

Другий день з"їзду розпочався доповіддю доц. Івана Вовчука про напрямні роботи У.Ч.Х. на Баварію:
Чотири місяці тому в різних закутках Баварії розпочали свою роботу Станиці У.Ч.Х.
В хуртовині війни багато наших людей розгубило кревних, близьких, знайомих, і допомогти їм розшукати їх, стало актуальним завданням. Багато українців опинилося в полоні і підтримати їх бодай морально, не кажучи вже про матеріяльну допомогу, стало справою національного сумління кожного українця.
Як в густому тумані блукали українці по непривітних просторах Баварії, не знаючи куди подітись, де шукати рятунку, а "Хо" репатріяції ні на хвилину не давало спокою, спочинку. В умовах цілковитої безправности, безперспективности, майже стихійно, на

терені Баварії повстало I8 осередків У.Ч.Х.

Хто покликав їх до життя?

Покликали їх українці, що опинилися на чужині, покликали їх недоля, горе, хвороби, покликав їх національний інстинкт рятунку себе.

Сам факт заснування їх в таких важких і складних обставинах свідчить про пекучу потребу їх, а заразом з тим свідчить про великі конструктивні сили українського народу, свідчить про те, що наш нарід дозрів до державного життя, свідчить про те, що українці не віддадуть нікому на відкуп в оренду своїх справ, бо вони /українці/ на гіркому історичному досвіді переконалися, що "краще своє ламане, ніж чуже хапане".

Організовані Станиці найшли своє правне оформлення в масах українців і в цьому їхня сила і життєвість.

Кажуть, що в родині не без виродків.

Були і в нас спроби затримати, перешкодити цьому національно здоровому прагненню народу згуртуватися навколо осередків, щоб рятувати себе.

Дехто боявся, що Станиці У.Ч.Х. стануть конкурентами громадських комітетів і пробували затримати, а іноді й перешкодити розвиткові червонохресної роботи. Та це були лише окремі нездорові прояви і само життя відкидало їх.

Отже сама історія організації Станиць непосередньо з українських мас дає правне оформлення їм.

Оформившись так, Станиці найшли правну підтримку і визнання від делегатури У.Ч.Х. в Женеві, яка уповажнила Представництво на Баварію.

Станиці У.Ч.Х. розпочали роботу. Які були умови роботи всі ми добре знаємо. Не маючи визнання від влади, без приміщень, без будь-яких фондів, без належного керівництва і координації в роботі за чотири місяці Станиці зуміли дещо зробити.

При Станицях згуртовано I5o лікарів, організовано I2 амбулаторій, подано біля I5oo зареєстрованих допомог хворим. Деякі Станиці домоглися юридичного визнання в опіці українських лікарів. Характерним є те, що Станиці, які не чекали на визнання від когось, працювали серед українських мас, домоглися більших успіхів. Ті Станиці, які розгортання своєї роботи ставили в залежність від юридичної санкції та ще й на папері, зробили менше, а деякі і нічого.

Пройдений шлях ще раз доводить, що своїми власними силами, йдучи за національним сумлінням, далеко більше зробимо, ніж коли ждатимемо чийогось визнання чи допомоги зовні. Німці кажуть: "Помагай собі сам, та й Бог тобі поможе".

Цим твердженням я зовсім не хочу відкладати допомоги від урядових організацій, під опікою яких ми перебуваємо, зовсім не відкладаємо співпраці з громадськими організаціями інших народів. Навпаки, ця співпраця є надзвичайно важливою в розв"язці завдань, що їх ставить життя перед У.Ч.Х. на чужині, без допомоги нам також не обійдеться. Але ми мусимо завжди пам"ятати, що ніхто ніколи не турбувався за чужий нарід і допомоги ми мусимо сподіватися тільки тоді, коли своїми силами для самих себе доведемо, що маємо якусь силу, певну організаційну міць, коли доведемо, що ми не жебраки, а хоч бідні та маємо в собі досить духових сил, щоб не тільки боронити і рятувати себе, а й дбати про своє майбутнє.

Пройдений шлях на терені Баварії не можна вважати за перший організаційний етап в житті У.Ч.Х. Те, що було досі і до певної міри задовольняло вимоги укр. еміграції ніяк не може задовольнити

надалі. Життя ставить нові вимоги, нові завдання і з'їзд мусить намітити напрямні, за якими будуть здійснені національні завдання, які висуває життя перед українською еміграцією.

Перед У.Ч.Х. стоїть одно завдання - фізичне збереження українців, які по якійсь час опинилися поза батьківщиною.

Сама назва Український Червоний Хрест говорить за те, що всі ділянки його роботи мають бути перейняті національною ідеєю.

Не зберігати людей з України, а опікуватися українцями, піклуватися про українок, матерей, українських дітей, український доріст для України.

Вся наша робота, всі міроприємства, які виходять з цього завдання має бути прийнята перспективами нашої Батьківщини, а не обмежуватись вузькими потребами, що їх ставить сьогоднішнє наше більш ніж нуждене життя.

Мало ми прислужились Україні, коли збережено для неї хоч і відгодованих та здорових, але здеморалізованих кволих духом гандлерів, пройдисвітів, які ладні за шматок ковбаси забути своє і віддаватись на ласку чужинців, наших ворогів.

Коли говоримо з вами про фізичне збереження українців, то розуміємо не біологічні особи, а особи, в здоровому тілі яких буде і здоровий глибоко-національний дух. Він рятував нас в страшних історичних хуртовинах він врятує нас і тепер - поверне на рідні землі. "Плоть ничтоже дух животворит".

Коли з таким настановленням підійти до оцінки попередньої нашої роботи, то мусимо признати, що в ній було чимало недоліків.

Досить Станиці У.Ч.Х. опікувались тими з українців, які приходили до правління і говорили про себе.

Ми були мало пов'язані з масами українців, ми не опанували ними, а в більшости йшли за хвилею та намагалися задовольнити потреби окремих груп чи одиниць, у нашій роботі не було перспективного пляну, який би охоплював всі сторони життя наших людей, виходячи з завдань У.Ч.Х. як позапартійної але глибоко національної організації.

Навколо У.Ч.Х. організовано 150 лікарів, а справді їх є багато більше, багато є серед нас і студентів медицини і ми спромоглися подати лише 1.500 лікарських помочей. Безумовно, що в дійсности їх було значно більше. Але також безсумнівним є і те, що опікою українських лікарів ми не охопили всіх українців. Є випадки, коли нашими хворими опікуються чужинці, а українські лікарі стоять осторонь цього, в деяких таборах немає ні одного лікаря українця, який би опікувався хворими і недужими нашими людьми. Наша лікарська опіка в широкому розумінні стоїть осторонь від широких кол українців. Мало організувати амбулаторії, треба, щоб їх відвідували широкі українські кола, а в цьому у нас не все гаразд.

Ми маємо так побудувати лікарську опіку, щоб наші люди відчували її над собою. Наші лікарі повинні приймати людей в таборах, дома на їхніх приватних мешканнях, а не ждати, доки люди зголосяться до амбуляторій.

Українські лікарі мають встановити найтісніший контакт з масою українців.

Популярні виклади, реферати, лекції на санітарно-гігієнічні теми серед українських мас допоможуть встановити цей контакт. Подаючи нашим людям в цих бесідах різні поради про забезпечення тіла, ми завжди маємо дбати і про здоровий національний дух. Спартанці в своє прислів'я "В здоровому тілі, здоровий дух" -вкладали безперечно поняття духу Спарти, а не Карфагену і не Коринфії.

Лікарську опіку при Станицях маємо організувати так, щоб кожний з наших людей, що потребує її не міг і помислити шукати її в

чужинця, а тільки в лікаря українця. Це зовсім не значить, що українські лікарі мають боротися за допомогу там, де не в силі її дати, але поради, напрямок мусять давати українські лікарі, а не чужинці.

Лікарська опіка У.Ч.Х. має стати глибоко народною в формах обслуговування хворих і недужих українців, тільки тоді вона виконає завдання, що стоїть перед нею.

Другою важливою ділянкою роботи відділу лікарсько-санітарної опіки при Станиці - є опіка над матір'ю і дитиною. Ми маємо допомагати українкам-матерям виростити здорове і національно свідоме покоління. Ми не сповнимо свого завдання, якщо допоможемо виростити тільки фізично здорових дітей, а кволих духом, які будуть пустоцвітами на нашій землі.

Цей розділ роботи при наших Станицях не розпочатий, а дітвори в нас багато.

Дифіренційований підхід в роботі до різних шарів материнства забезпечить успіх в цій роботі.

Форми і способи роботи, що задовольнять матерей і дітвору з полтавського села мають бути зовсім інші для мешканців Львова, Харкова, тощо.

Для одних у великій пригоді стануть елементарні бесіди на санітарно-гігієнічні теми, а опікуючись над другими може треба подумати як вирвати їх з обіймів деморалізації.

В трагічному стані є наша дітвора, яка росте на чужій землі. Вона не чує біля себе барвистої народної мови, не почуває пахощів нашої землі, відірвана від цілющого народного середовища, як та квітка перенесена з теплого українського підсоння, втратить свої природні національні барви, коли ми не створимо для неї оточення близького до рідного.

Дитячі ранки, розваги, гулянки, як форма роботи мають допомогти у виконанні цього завдання.

Опікуючись нашою дітворою, створюючи для них, по можливости, кращі матеріяльні умови, випрошуючи для них зайву калорію ми мусимо прищіпити їм тугу по рідній землі, любов до Батьківщини.

Ми б не виконали свого завдання, коли б в своїй опіці дбали тільки про дитяче тіло, а забули про українську душу нашої дітвори.

Молодь - авангард нації.

Що можна сказати про українську молодь в еміграції?

Багато можна говорити, але позитивного національно-творчого в її дотеперішніх діях в еміграції найдемо мало. Аморальність, безтрадиційність, гонитьба за модою, а іноді бездійність, стало характеристичними рисами нашої молоді на еміграції.

Чи може У.Ч.Х. стати осторонь від опіки над нашим доростом? Ні. Бо інакше наша робота буде короткозорою, а не національно перспективною.

Питання світової гігієни завжди були актуальними для молоді, а для нашої молоді, яка опинилася поза впливом національних традицій - ці питання є особливо актуальними.

Треба починати з санітарно-освітної роботи серед нашої молоді. Формами такої роботи будуть: лекції, бесіди, виклади.

Станиці У.Ч.Х. мусять зайнятися санітарно-освітною роботою серед молоді, почасти силами самої молоді, а ця робота родить інші галузі культурно-освітньої роботи серед молоді. Коли ми це усвідомимо і почнемо, то з'являться і форми і способи.

Окремою ділянкою нашої роботи є фахова медично-санітарна освіта.

Народ, який хоче жити, завжди дбає про своє майбутнє, а не обмежується задоволенням потреб сьогоднішнього дня.

Всі ми, що не втратили свого національного сумління, віримо в повернення на Батьківщину. Мабуть мало є серед нас таких, які думають, що звільнення нашої Батьківщини прийде без великого напру-

ження національних сил.

Кадри медичних сестер є одною із ланок у великому ланцюзі наших національно-визвольних змагань. І наш святий національний обов'язок взятися до підготовки їх, до цього нас зобов'язує Батьківщина. Лікарів, науковців у нас є багато і Станиці мусять організувати трьохмісячні курси першої допомоги і шестимісячні курси мед. сестер. Навчальні пляни трьохмісячних курсів розроблені і треба з І-го листопаду при семи Станицях розпочати навчання, навчання на курсах мед.сестер при трьох Станицях треба розпочати 15-го листопаду.

Досі роботу розшуків широко переводила Мюнхенська Станиця. Зроблена велика робота. Але далі так не можна вести цієї роботи. Всі Станиці У.Ч.Х. мають взятися до неї.

Відділ розшуків при Мюнхенській Станиці свою роботу провадив у той спосіб, що складалися списки на тих, кого і хто шукає. Ці списки пересилалися до ріжних українських організацій, і, читаючи їх, люди могли довідуватись про своїх близьких.

Така метода була доброю на початок, надалі ми мусимо створити при центральному відділі розшуків картотеку, яка б охопила всіх українців на терені Баварії, а по змозі, і поза нею. При допомозі такої картотеки відшукати когось значно легше.

Всі Станиці мають до 25-го жовтня подати матеріяли для упорядкування такої картотеки.

При кожній Станиці працюватиме окрема людина, яка відатиме розшуками. Роботу маємо організувати так, щоб заціkавлені люди могли якнайскорше довідатись про долю своїх близьких.

На це потрібно кошти і розшуки безкоштовно переводитись, як це було досі, не можуть.

В усю роботу відділу розшуків треба внести сувору відповідальність і зобов'язаність перед заінтересованими людьми.

Як бачимо перед У.Ч.Х. на Баварії стоять великі і відповідальні завдання.

Здійснити ці завдання У.Ч.Х. зможе лише тоді, коли до розв'язання їх будуть залучені широкі кола свідомого українського громадянства.

Наша еміграція переповнена культурними силами, це дає підставу думати, що намічені завдання легко реалізувати.

Воно так і буде, коли у всіх нас буде одно бажання жити, а не животіти, а для цього мусимо напружити всі наші сили.

Біда наша в тому, що серед нас багато тих, що хочуть керувати, а мало є тих, які хочуть працювати.

Людей у нас на еміграції здібних до праці є багато, тільки ми не уміємо їх розставити, керувати ними. Добираючи людей до діла, треба виходити з засади, що не чин людини, не звання визначає його придатність, а навичка. "Справа не в чині, а в начинці". Якщо з такою міркою підійдемо до організації активу Червоного Хреста, то людей у нас вистачить і зробимо ми більше ніж тут намічено. За таким підходом ділити пайки в таборах будуть не обов'язково доктори, магістри, професори, а прості грамотні, але обов'язково чесні українці.

Люди з науковим званням будуть використані на культурно-освітніх ділянках роботи.

Досі наші Станиці були організаціями, від яких всі вимагали, але ніхто не почував зобов'язання перед ними.

Цьому треба покласти край.

Станиці стануть і мусять стати зобов'язаними перед широкими колами українців тільки тоді, коли вони активно співпрацюватимуть з ними. І створити таку співпрацю є завданням сьогоднішнього дня. До праці треба добрати людей не тільки з тих, що випадково прийшли

або підвернулись при нагоді, а вишукувати їх.

Не принцип родинних зв'язків, чи землячества треба класти в основу залучення людей до праці, а здібности, творчу ініціятиву людей, не "східняків" і "західняків", а українців з конструктивною вдачею, творчою ініціятивою, національно свідомих, розставити їх на певні ділянки роботи є актуальним завданням кожної Станиці.

В організаційну структуру маємо внести ясність.

Справі членства досі ми не надавали жадного значення, цим самим ніхто нічим не відповідав пере У.Ч.Х.

З'їзд має покласти цьому край.

Розгортаючи широко громадську роботу серед українців, ми мусимо охопити членством як найширші кола українців. Всі свідомі українці мають стати членами У.Ч.Х.

Видачу виказок мусимо упорядкувати, тій хаотичності, що була досі, треба покласти край. Всі досі видані виказки будуть ліквідовані.

Надалі виказки видаватиме і підписувати Станиця, але з печаткою Управи У.Ч.Х.

Правильник передбачає від кожного хто вступить до У.Ч.Х. 5 РМ вступних і 2 РМ місячного внеску. З'їзд про це скаже свою думку.

Український Червоний Хрест ставить перед собою поважні завдання і для здійснення їх потрібно: тісна співпраця Станиць з Управою У.Ч.Х., ділове керівництво і координація роботою від Управи, дисципліна в роботі.

На терені Баварії створюється трьохступнева система управління і керівництва роботою У.Ч.Х.: Управа У.Ч.Х. на Баварію з місцем осідку в Мюнхені, Станиці У.Ч.Х., що обіймають своєю роботою територію повіту, з місцем осідку, де є більше українців або найсприятливіші умови для роботи і осередки чи уповноважені, підкорені Станицям У.Ч.Х.

Без матеріяльної бази ми намічених завдань не подолаємо.

Надіятись на чиюсь допомогу ми не можемо, хоч її не виключаємо. Матеріяльну базу повинні ми створити самі.

Членські вкладки, прибутки від розшуків, добровільні датки, пожертви, прибутки від підприємств це є способи добуття матеріяльних передумов роботи.

Фінансова дисципліна і відповідальність за кожну громадську копійку є законом для кожної Станиці.

Створення фінансової бази - це державний іспит працівників У.Ч.Х.

Такі в загальних зарисах напрямки нашої роботи.

Напружувши всі сили, залучивши до роботи широкі кола українців, рішучим поборюванням проявів деконструктивізму а згуртованням національно творчих людей навколо Станиць ми з наміченими завданнями справимось.

Напружимось, щоб жити і подолаємо.

Недоля, горе і почуття відповідальности перед Україною за долю української еміґрації об'єднало всіх делегатів з'їзду.

Вони свідомі своєї відповідальности перед Батьківщиною в двохденній праці намітили конкретні заходи щодо роботи У.Ч.Х., як позапартійної, але глибоко національної організації, покликаної зберегти фізично і духово українців, що змушені на якийсь час залишити дорогу їм Батьківщину.

В резолюціях, прийнятих одностайно на доповіді відчувається глибока віра в перемогу справедливости.

Р Е З О Л Ю Ц І Ї

На звіти Представництва У.Ч.Х. на Баварію і Станиць у Мюнхені, Авґсбурзі, Розенгаймі, Пасау, Інгольштадті, Траунштайні, Дингольфінга, Байройті, Фюсені, Пферкірхені і інш.

І-й З'ЇЗД СТАНИЦЬ У.Ч.Х. в БАВАРІЇ, ВИСЛУХАВШИ ЗВІТИ ПРЕДСТАВНИЦТВА І СТАНИЦЬ, СТВЕРДЖУЄ:

Не зважаючи на несприятливі правні і матеріяльні обставини Представництво і Станиці в основному справилися зі своїми організаційними завданнями.

1/ Нав'язано ділові взаємовідносини з делегатурою Міжнародного Червоного Хреста на Німеччину і з Представництвом того ж на Баварію в Уфінгу, що спричинилося до одержання чималої кількости ліків для української людности.

2/ Встановлено зв'язок з Українським Червоним Хрестом в Женеві, що поліпшив інформацію про заходи закордонних українських громадських комітетів в справах допомоги українцям в Німеччині.

3/ Нав'язано зв'язки з Ватиканською Місією і українськими Комітетами при французькому Червоному Хресті, що спричинилося до грошевої допомоги нашим організаціям.

4/ Встановлено контакт з вищими представниками Української Автокефальної Православної Церкви і Української Греко-Католицької Церкви і оформлено співпрацю з Червоним Хрестом.

5/ Нав'язано зв'язки з представником Греко-Католицької Церкви при Римському Престолі і забезпечено опіку над українцями полоненими, що перебувають на теренах Італії.

6/ Організовано амбуляторії /Мюнхен, Траунштайн, Байройт, Розенгайм, Дінгольфінґ, Авґсбурґ, Пассау, Ульм, Фюсен, що подавали медичну допомогу. У деяких Станицях ця допомога прибрала диференційований поліклінічний характер.

7/ Організовано при Станицях /Мюнхен/ лікарське об'єднання, що провадить наукову і професійну роботу.

8/ Створено комітети допомоги полоненим /Мюнхен/, що подавали допомогу українцям полоненим; ця допомогова акція деяких Станиць /Авґсбурґ, Реґенсбурґ/ виявлялася грошевою і харчовою допомогою.

9/ Організовано інформаційне бюро /Мюнхен/, що відшукувало родичів і близьких наших людей.

РЕЗОЛЮЦІЯ НА ДОПОВІДЬ "НАПРЯМНІ В РОБОТІ У.Ч.Х."

Заслухавши доповідь доц. Івана Вовчука, з'їзд представників Станиць У.Ч.Х. УХВАЛИВ:

1/ Представництво У.Ч.Х. в Баварії разом з Мюнхенською Станицею перевели велику організаційну роботу.

На терені Баварії організовано 18 осередків У.Ч.Х., які охопили широкі кола українців в терені Баварії, зорганізували медично-санітарну опіку, опіку над полоненими. Бюро розшуків та листувань при мюнхенській Станиці У.Ч.Х. в співпраці з іншими осередками поширило свою діяльність за межі Баварії і допомогло багатьом українцям розшукати близьких, рідних і знайомих. Налагоджено ділові зв'язки з міжнародним Ч.Х. та Ч.Х. окремих народів.

2/ Відзначити, що Станиці У.Ч.Х., покликані до життя на вимогу укр. еміґрації, потребують централізованого керівництва та координації в роботі і створення Управи У.Ч.Х. на Баварію, як керівного центра в Баварії, - є актуальною потребою.

3/ Тільки Управа У.Ч.Х., обрана Станицями через їх представників, як позапартійна організація, сконсолідувавши навколо себе всі національно-творчі елементи українського громадянства, зможе розв'язати пекучі потреби матеріяльної, лікарсько-санітарної та моральної опіки над українцями на чужині і цим самим виконати основне завдання фізичного збереження Нації.

4/ Затвердити Станиці У.Ч.Х., як повітові осередки на терені Баварії в таких місцевостях: Мюнхен, Нюрнберґ, Бад-Айблінґ, Байройт, Мурнау, Розенгайм, Траунштайн, Ульм, Дінгольфінґ, Розенбурґ, Пассау, Гарміш Партенкірхен, Кауфбойрен, Ляндсгут, Авґсбурґ, Плятлінґ, Фюсен.

В своїй діяльності Станиці об'єднуються і підпорядковуються Управі У.Ч.Х. на Баварію.

5/ Зобов'язати Управу У.Ч.Х. на Баварію докінчити організацію осередків У.Ч.Х. на терені Баварії та налагодити ділові зв'язки з подібними організаціями на терені всієї Німеччини, прагнути до загального об'єднання та створення центрального керівництва на еміґрації.

6/ Напрямні в роботі, висунуті доповідачем ствердити і зобов'язати правління Станиць керуватись ними.

7/ Затвердити організацію трьох місячних курсів першої допомоги в таких Станицях: Мюнхені, Байройті, Реґенсбурзі, Розенгаймі, Авґсбурзі, Інгольштадті, Траунштайні і курсів мед-сестер - шестимісячні в Станицях: Мюнхені, Авґсбурзі, Реґенсбурзі.

8/ Зобов'язати правління зазначених в § 7 Станиці якнайскорше перевести підготовчу роботу, а з 1.11.1945 р. зачати навчання.

9/ Зобов'язати правління Станиць розгорнути широко роботу по залученню українців до складу членів У.Ч.Х., намагаючись, щоб ні одного свідомого українця не було поза У.Ч.Х.

10/ Зобов'язати правління Станиць до 25.10.1945 р. подати списки всіх українських родин для укомплетування картотеки при Управі У.Ч.Х. Відділові розшуків при Управі У.Ч.Х. покінчити упорядковання картотеки до 5.11.1945.

11/ Правлінням Станиць приділити особливу увагу створенню матеріяльної бази при Станицях, а Управі У.Ч.Х. встановити сувору відповідальність за витрату коштів при Станицях. Матеріяльні витрати правлінням Станиць можуть переводити тільки на підставі кошторисів, які затверджує Управа У.Ч.Х.

Кошторис на жовтень, листопад і грудень подати на затвердження до 25.10.1945 р.

З'їзд затвердив тимчасовий правильник У.Ч.Х., як позапартійної, але глибоко національної організації, покликаної боронити тіло і національну душу українців еміґрантів та зобов'язав обрану Управу встановити зв'язки з українцями за океаном.

Глибока національна єдність, яка панувала на з'їзді, свідомість завдань, діловий конструктивно-творчий стиль роботи з'їзду свідчить про пекучу потребу червонохрестівських організацій, що мають охопити своєю роботою мільйони українців поза Батьківщиною і є порукою того, що одностайно обрана Управа У.Ч.Х. в Баварії поставлені завдання виконає.

Учасники з'їзду розійшлися з одним бажанням - працювати для свого народу, напружити всі національні сили в праці, щоб жити і перемогти.

---o---

ПРОМОВА АРХИЄПИСКОПА УКРАЇНСЬКОЇ АВТОКЕФАЛЬНОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ МИХАЇЛА, ВИГОЛОШЕНА НА З'ЇЗДІ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА В БАВАРІЇ.

Вельмишановні Члени Високих Зборів У.Ч.Х.

Дозвольте мені, як представникові УАПЦ в Баварії, звернутися до Вас з кількома словами.

На жаль, по стану мого здоров'я, я вчора не міг бути на всіх звітах Станиць У.Ч.Х., але й того, що я чув на ранішньому засіданні досить для того, щоб зрозуміти, що У.Ч.Х. не тільки носив цю високу назву, але цілком її виправдав своєю допомогою нещасним.

Дуже почесна його робота була в минулому, тим більше, що вона провадилася у виключно тяжких умовах, але майбутнє кладе на нього ще більші, ще почесніші вимоги.

Кожний нарід опікується слабими членами свого суспільства. І ми, як нарід, не маємо права від того відмовлятися, бо інший хтось нам у цьому не допоможе. Крім того наша історична доля виключена. Наш нарід подібний до Многостраждального Іона, що все жде покращання своєї долі; але покищо мусимо сидіти на гнойовищі та на руїнах, та хоч самі собі вшкрібати черепками гній із своїх довголітніх ран, бо більше нікому.

Я чув сумні слова, що влада не скрізь однаково ставиться до У.Ч.Х. і не скрізь іде на зустріч.

В часи, коли реорганізується світ, коли ще немає вироблених певних форм і не могло бути, бо кожний урядовець діє так, як йому здається за краще. Але ми всі добре знаємо, що немає на світі такої влади, якаб сказала: "не лікуйте хворих, не годуйте голодних, не опікуйтеся сиротами і старими і не допомагайте нещасним", а тим більше влада демократична, яка саме і вела війну за понівечене право людини. Тому не має підстав думати, що й надалі У.Ч.Х. не буде узнаний і йому не буде дана допомога. Ні, він буде узнаний і стане членом Міжнародного Червоного Хреста, коли для всіх стане ясно, яку мету він становить перед собою.

Але, приступаючи до дальшої праці, ми не повинні забувати одного головнішого:

Ми - українці, є перш за все християни. Наш Учитель і Спаситель Христос Господь. І Він нічого так настирливо не заповідав нам як м и л о с е р д я до страждущого: Він казав: "Кожному хто просить у тебе допомоги, дай і від того хто хоче позичити у тебе не відвертайся. /Мф.5,42/ Ще настирливіше він заповідає нам Милосердя, коли змальовує свій Останній Суд. Він каже: "Я був голодний, ви нагодували Мене, Хотів пити, ви напоїли Мене, Був подорожнім, ви в хату прийняли Мене, Був в темниці, ви прийшли до Мене - за це Ви Благословенні у Отця мого і унаслідуєте царство /Мф.25,35/. А тим, що цього не робили Він каже: "ідіть від мене прокляті в огонь вічний, бо ви нікому нічого доброго не зробили"./-41.45/.

Пам'ятаючи цей заповіт Христа, Церква Христова з самого свого заснування, як найретельніше виконувала його. На протязі цілої історії Церкви ми знаємо тисячі і тисячі благодійних церковних установ розкиданих по всьому світі аж до останніх часів. Отже прерогатива Милосердя і благонадійности ніколи не вибувала з рядів Церкви. Тільки тепер, коли страшна буря захитала житейське море і понесла Церкву - цей Спасительний корабель світу, по шкерах та підводних камінннях, вона не мала можливости організовано провадити діло милосердя безпосередньо. Зате Ви, Сини її, не перестали провадити його, поставивши над собою його святу емблему Червоний Хрест, облитий Його святою Кров'ю.

Тому, як я вже сказав, Церква ніколи не відмовиться йти поруч з Червоним Хрестом у ділах милосердя. Також і організації У.Ч.Х. не мають підстав стати осторонь Церкви Христової і без Христа діяти діло Христове. Наша праця спільна і тому будемо допомагати один одному. Церква розполагатиме серця вірних до чулости страждань меншого брата і жертвенности, а Червоний Хрест і інші громадські установи нехай допомагають Церкві бути тим вогнищем, з якого черпали б усі тепло любови та братерства.

Здається ми вже виросли, порівнюючи з минулим і часи справжніх Анафем пройшли. Весь християнський світ тепер прагне, коли не повної єдности, то принаймні повної консолідації. Пригадайте міжхристіянські конференції в Лозанні, в Штокгольмі і інших містах.

Господу угодно було [illegible] християнські віровизнання. Ми придивляємося і вивчаємо їх, і як знати, може вже недалеко той час, коли та міжхристиянська консолідація стане дійсністю.

Отже предоставим віроісповідні питання Церквам, а наші громадські інституції нехай не забувають, що усі ми брати однієї крови.

Один ієрарх закордонної Церкви сказав: "Будемо шукати між собою того, що нас об'єднує, а не того, що роз'єднує".

Кінчаючи мою промову я висловлюю побажання повного успіху в святій праці У.Ч.Х. і запрошую Боже благословення на ті голови, які будуть думати над тим, як допомогти тим нашим братам, які в тій допомозі мають необхідність і на ті серця, що будуть відсувати страждання нещасного і на ті руки, що втруть сльозу сироти, вдови, старого, немічного, підтримують каліку і допоможуть бідному твердо стати на ноги.

---o---

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕГАЦІЯ НА СВЯТІ АРГЕНТИНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА.

Аргентинський "Наш Клич" подає 21 липня ц.р.: "Для відсвяткування події закінчення війни в Европі була улаштована заходами Аргентинського Червоного Хреста 12-го липня урочиста вечеря в помешканнях Американського Клюбу при участі звиш 150 осіб.

В удекорованій відповідно до події залі запрошені зайняли свої місця, при чому за начальним столом засіли др. Герберто Маскероні, - президент Аргентинського Червоного Хреста, побіч якого сиділи члени дипломатичного корпусу, як офіційні представники різних держав. Поза тим були присутні по чотири представники від Допомогових Комітетів різних націй, акредитованих при Аргентинському Червоному Хресті, а між ними також і українські делегати: інж. Омелян Песцьоровський, -голова Комітету, др. Євген Стойкевич - заступник голови і п. Андрій Білопольський. Четвертий представник - заступник голови Еч.о. Ігнатій Майка не міг прибути ізза перешкоди, що зайшла в останнім менті, хоч місце для нього було зарезервоване.

Про цю вечерю подавалися звідомлення у всіх місцевих газетах, в тому числі і найбільших - "Ля Пренса" і "Ля Насіон", як продовж приготовувань до неї, так і по відбутті. Всі газети подали також фотографії начільного стола. Скрізь, де перечислялися нації-учасниці, згадувалося теж ім'я України.

Напр. місцевий "Буенос Айрес Геральд" в англійській мові зазначив у відповідному уступі таке: "Між приявними, що були заступлені офіційно, або через їх національні організації взяли участь: Зл.Держави Північної Америки, Велика Британія, Норвегія,

Голяндія, Франція, Бельгія, Греція, Польща, Вірменія, Югославія, Україна, Швайцарія, Італія". Подібні згадки були і в інших газетах.

Заля була прикрашена прапорами всіх націй, учасниць бенкету, розміщеними по стінах. Український прапор з тризубом красувався на дуже видному місці поруч з прапорами інших націй. Офіційними промовцями виступали: президент Аргентинського Червоного Хреста др. І.Маскероні, п. Кляйв Томпсон з Британського Комітету Допомоги, п. М.Жак де Шамбріє, делегат Міжнародного Червоного Хреста на Аргентину і амбасадор ЗДПА п. Спул Брейден.

Перед зайняттям місць за столами гостям була запропонована закуска, продовж якої була можливість для представників різних націй обмінятися між собою кількома словами і познайомитись. Таксамо і по закінченні вечері учасники залишилися на деякий час у залях для обміну враженнями.

Др. Е. Стойкевич, новий віцепрезидент Українського Допомогового Комітету, був представлений др-ові Г.Маскероні, а голова Комітету інж. О.Песцьоровський - американському амбасадорові С.Брейденові. Пізніше др. Е.Стойкевич зав'язав довшу розмову з представником Міжнародного Червоного Хреста п. Ж. де Шамбріє, який зазначив, що знає українців і їх потреби і повторив кілька разів свою заяву: "Коли вам щось треба я завше до ваших послуг". Поза тим продовж вечері українці обмінялися інформаціями зо своїми сусідами інших національностей.

Цей український виступ в міжнароднім оточенні без сумніву спричиниться до більшого популяризування української справи в тих колах чужинців, які мають вплив на розвиток подій. У зв'язку з тим, що вечеря відбулася в Американському Клюбі, американські представники були особливо уважними до представників інших націй, яких до певної міри трактували як гостей. Всякі інформації українців знаходили гарний відгук якраз поміж північними американцями.

---o---

МОЖЛИВОСТІ ЕМІҐРАЦІЇ ЗА ОКЕАН.

Представники У.Ч.Х. перевели в Швайцарії ряд інформаційних розмов з представниками деяких заокеанських держав, щодо можливостей еміґрації з Німеччини та Австрії за океан.

З одержаних інформацій виходить, що такі можливості існують, зглядно можуть існувати в недалекій майбутності, зокрема, якщо йде про деякі держави Північної Америки та Австралії.

Одною з поважніших труднощів, на які натрапляють і натраплятимуть заходи кандидатів на виїзд - це справа самого дозволу на виїзд /з боку тих держав/. Йде про це, що загал еміґрантів, зокрема зі східних теренів Европи, не є в посіданні відповідних дійсних пашпортів, потрібних для уділення віз.

Розв'язку в тій справі може піднайти одиноке компетентний для справ теперішньої еміґрації Комітет для втікачів у Лондоні під головуванням Емерсона. Комітет цей перейняв компетенції бувшого "Нансенівського бюра" для справ еміґрантів, що існував з рамени Ліґи Нації у Женеві і зістав у свойому часі розв'язаний, зглядно перестав діяти.

Як відомо повищий Комітет для втікачів у Лондоні співпрацює тісно з УНРРА.

Завдяки заходам і інтервенції наших кругів У.Ч.Х. і інших організацій в цій справі у п. Емерсона, цей останній приобіцяв, що в найближчім часі справа ця буде позитивно розв'язана. Слідами.

6. Нансенівського Бюра буде взята під увагу евентуальність видавання пашпортів на зразок "нансенівських". Якщо йде про можливість еміґрації до ЗДПА, та Канади ця квестія натрапляє на дуже поважні трудноші, зокрема якщо йде про Канаду - така можливість на деякий час відпадає.

Відносно ЗДПА є евентуальність виїзду, тільки до рідні за порукою удержання в Америці та коштів подорожі, /які є досить великі/.

Найбільші можливості існують для виїзду до деяких республік Південної Америки, зокрема Аргентини та Венецуелі. Справа, одначе, виїзду до цих країн, мусить бути розглянена всесторонньо, особливо щодо кліматичних і здоровних умов провінції, як ці держави ставлять до диспозиції. Як відомо, не всі околиці цих держав Півд.Америки надаються до заселення людьми з Европи. Натомість, відносно можливостей улаштування, або коштів прожитку до часу влаштування та вивчення потрібної мови, можна числити на далеко йдучі поперття заінтересованих держав.

Запотребовання є в першій мірі на хліборобів, але і всі інші фахи можуть рахувати на приміщення.

Щодо Австралії - буде поставлено незабаром, до диспозиції компетентних чинників /для справ еміґрації/ певний поважний контингент потрібних іммігрантів. Крім дорослих фахівців входили б в рахунок, в першій мірі, діти европейців, яких родичі загинули підчас воєнних дій.

Наші міродайні чинники ведуть і вестимуть в тій справі дальші розмови і в міру посунення справи ми будемо інформувати наше заінтересоване в цій справі громадянство. Евентуальні запити просимо скеровувати до У.Ч.Х. в Мюнхені. Відповіді будуть давані в міру можливости на сторінках нашого часопису.

На марґінесі наведеної справи подаємо, що передумовою заокеанської еміґрації є докладна статистика всіх еміґрантів тут на місці в Німеччині. Непередрішуючи справи самої еміґрації, котра може з'являтися зовсім не бажаною для великої кількости нашого громадянства, ми все ж взиваємо наші Станиці, як рівно ж інші українські громадські установи неодмінно надсилати до нас реєстри українців в даних теренах для нашої картотеки.

---o---

Х Т О З Н А Є

ПРО ДОЛЮ НИЖЧЕ ПОДАНИХ ОСІБ, НЕХАЙ ПОДАСТЬ ВІДОМІСТЬ ДО УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА, ПРЕДСТАВНИЦТВО НА БАВАРІЮ, МЮНХЕН, ДАХАУЕРШТРАССЕ 9/II.

Кузьма Богдан - студ. мед.
Авгорова Анастазія род. 1923
Акулов Евген, Ірина, Степанія, Юрій.
Агелець Павло, род. 1910, Анна, Павло, Антоніна
Алексеїв Григор. род. 1884
Андиковська Софія род. 1912
Андрієвська Уляна, Марія, Ніна.
Андрусейко Микола
Андрушко Осип, з Бортятина
Бабій Віра род. 1922
Бабюк Василь род. 1902
Базалі Іван, Наталія

Базилевський Володимир род. 1903
Байдик Михайло
Балицький Богдан
Балущак Лев, род 1924, Катерина, Микола
Барабаш Анна род. 1904
Барбарний Григор
Бариський Іван род. 1910
Бартків Дмитро род. 1924
Бовсак Степан
Бондар Надія род. 1912
Дуда Ірина род. 1926
Бревс Маріян род. 1926
Булка Ярослав род. 1906 і Евгенія
Габій Юрко род. 1918
Гаврилів Микола і Петро
Гаврука Олена
Гордіхок Ольга
Городиловська Романа род. 1918
Гринчишин Юліян
Гринчук Богдан і Олександра
Козак Михайло род. 1925
Крупка Магдалина род. 1887
Литвин Андрій род. 1930
Литвин Любомир род. 1928
Литвин Юрко род. 1926
Мозолюк Дмитро род. 1919
о. Монастирський Володимир з Григорова
Мороз Адам род. 1925
Наконечний Евген
Нападієвич Юрій, Степанія, Олександер
Наум Яня, род. 1921
Неаполітанська Ольга род. 1921
Німчановський Роман род. 1921
Норичка Теодор род. 1904
Носатий Богдан род 1925

---о---

Видає: Представництво У.Ч.Х. на Баварію, Мюнхен, Дахауерштрассе 9/II.

37

ВІСНИК

Рік II. Ч. 2-3

САНІТАРНО-КАРИТАТИВНА СЛУЖБА
при Апостольській Візитатурі греко-католицької Церкви на Німеччину

Рік II   січень-березень 1946   ч. 1-3

З м і с т

Д о д а т о к

Др. Т. Вишиваний.

Правда переможе.

Вже більше 80 років існує організація міжнародного червоного хреста, що своєю діяльністю охоплює весь світ.

Вона подає поміч і опіку нещасним, а у воєнних часах раненим, полоненим та всім іншим жертвам війни. В часах миру допомагає Червоний хрест жертвам стихійних нещасть, чи суспільно-політичних потрясень, переслідуваним, збігцям, в"язням, хворим, загроженим пошестями, голодом, без даху над головою, та в першу чергу дітворі.

Червоний хрест спішить з допомогою нещасним людям, незважаючи на державні кордони та расові, релігійні і національні різниці.

Бо в основах Червоного хреста покладена вічно жива ідея, що людина не є зла, що добро переможе зло. Тому знам"я Червоного хреста стало близьким, рідним нам українцям, які не зважаючи ні на правні заборони та переслідування, несли і несуть допомогу найбільш нещасним і потребуючим своїм братам під прапором Українського Червоного хреста. Хоч У.Ч.Х., як організація недержавної нації, не може бути повновартним членом Міжнародного Червоного хреста, одначе ніхто нам заборонити не може помагати і опікуватися нашими нещасними жертвами воєнного, чи національного лихоліття, бо це наша свята повинність та вияв людської і національної зрілости і солідарности.

Історія У.Ч.Х. від 1918 р. цеб-то від хвилини, коли відновлена Українська Держава покликала до життя У.Ч.Х. і вислала його представництво до М.Ч.Х. у Женеві свідчить, що люди доброї волі виявили в цілому світі зрозуміння для нашого положення і прихильність для наших заходів самодопомоги. Від 1918р. по сьогоднішній день У.Ч.Х. провадить червонохресну роботу на рідній землі по обох берегах Збруча і на еміграції серед скитальців.

У часах перших визвольних змагань подає У.Ч.Х. допомогу раненим, хворим на пошесні недуги, що мов повінь, залили наші землі, в умовинах повної руїни, голоду, холоду, без засобів санітарного приладдя, при недостачі ліків та лікарського і санітарного персоналу.

В 1941-42 р.р. і опісля, в часі гітлерівсько-німецької окупації У.Ч.Х. рятує сотні тисяч полонених братів від жахливої смерти в муках голоду, холоду, знущань, пошестей в німецьких таборах полонених. В умовинах правної заборони існування У.Ч.Х. охоплює організованою сіткою всі землі України, залучує до співпраці українців поза кордоном для допомоги полоненим і політичним в"язням. Зусиллями українських червонохресних робітників, завдяки жертвенности та гідній співпраці всього українського громадянства, вдалося вже в перших тижнях війни подати харчеву і моральну допомогу полоненим і в"язням. Не зважаючи на арештування, а навіть розстріли червонохресних робітників, У.Ч.Х. не припиняє своєї діяльности, а поширює свої заходи в справі покращання долі полонених і на терені поза німецькою окупацією: на Румунію і Фінляндію. Коли факт свідомого нелюдського винищування полонених став голосним у всьому світі, німецько-гітлерівська влада почала частинне звільнення здесяткованих полонених із окупованих теренів. Український Червоний хрест, заборонений і переслідуваний, організує поворот полонених із таборів на рідну землю. Треба замітити, що У.Ч.Х. не питав тих нещасних, які вирвалися з но-

світнього пекла на землі, хто вони, якої приналежности , чи переконань.

Вздовж шляхів, що ними мандрували полонені, повстали на українських землях ,починаючи від Лемківщини і Холмщини, Станиці У.Ч.Х. з метою опікуватися тими нещасливими. Більшість полонених була хвора, або загрожена тифом. Нещасні ледве держались на ногах останніми зусиллями, втікали з таборів, щоби вернутися до своїх, на українську землю. Не зважаючи на заборону німецької влади Український Червоний Хрест рішився спрямовувати транспорти полонених на Львів. Бо у Львові була можливість відділити хворих і примістити їх у лікарнях і таким чином рятувати полонених від смерти, та в краю зменшити небезпеку масового ширення тифу, що саме загрожувала. В зимових місяцях 1941-42 р.р. всі лікарні, призначені для інфекційних хворіб міста Львова були переповнені хворими полоненими, ба і переходову Станицю і домівку У.Ч.Х. заповняли щоденно хворі, з яких багато вмирали. З 24 співробітників Централі У.Ч.Х. у Львові тільки трьох не захворіло тифом. Це саме ділялося в краю на всіх шляхах, що ними мандрували полонені. Однак ні одний з українських лікарів і людей доброї волі не відмовлявся від праці, ніхто з українського громадянства не підніс заміту, що полонені є тягарем і загрозою пошести тифу.

Акцію допомоги полоненим ведено під знаком У.Ч.Х., забороненого тоді владою, засобами і силами українців без поділу на західних і східних громадян до часу, коли вже найбільша небезпека тифу минула. Тоді остаточно зліквідовано У.Ч.Х. на зовні; одначе червонохресні робітники продовжували і дальше червонохресну роботу серед українців і для них.

Після розвалу гітлерівської Німеччини тисячі українських заточенців опинилися на теренах б. Німеччини. Шукаючи порятунку у свойому безправному положенні, звертають вони свої очі на Червоний Хрест з надією і вірою, що знайдуть опіку і допомогу. Уже в перших днях після розвалу повстають у всіх більших скупченнях українців Станиці У.Ч.Х. Український Червоний Хрест організує моральну і матеріяльну допомогу засобами, зібраними серед емігрантів,- б. політ. в"язням, полоненим, інвалідам. Лікарська і санітарна опіка, розшуки за розгубленими і пропавшими, пересилання листів - це одні з найважливіших ділянок праці. Свою працю почав він в часі повного хаосу, безправного становища української еміграції, непевного завтра, недостачі комунікаційних засобів, в хвилині, коли і державні Червоні Хрести не виявляли ще ніякої допомогової акції.

Не треба забувати, що Станиці У.Ч.Х. повставали іноді самочинно, без доручення кермуючих осередків, не зважаючи на заборони з боку влади. Одначе більшість Станиць У.Ч.Х. своєю корисною харитативною діяльністю здобула право на фактичне своє існування. Поборовши перші організаційні труднощі і небезпеки, Станиці У.Ч.Х. об"єднуються в єдиний Центр : Український Червоний Хрест на еміграції.

Український Червоний Хрест, що являється виявом волі самодопомоги та бажання української еміграції зберегти здоров"я, силу духа в ім"я майбутнього, став на єдино-вірний шлях загально національної, понадпартійної органзації.

Українська Червонохресна Організація, що існує від 1918 р. у своїй безперервній праці, прислужилася українському народові на рідній землі і на еміграції, піднесла повагу українського імени перед іншими народами. Тому на цьому червонохресному фронті праці- боротьби не повинно бракувати ні одного українця, кожного доброї волі. Віримо в незмиручість українського народу, перемогу правди над злом! Віримо теж, що українська червонохресна організація стане повновартною одиницею в родині Міжнародного Червоного Хреста всього світу.

МІЖНАРОДНИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ

Почин заснування М.Ч.Х. виринув, як і чимало інших величавих досягнень людства, з ідеї одиниці. Мабуть це і не є ніяким припадком, що саме творцем тої ідеї був швайцарець Генрі Дунант, син невеликої країни, що лежить в серці Европи, що так часто в новішій історії охоплена звідусіль полум"ям воєн, сама завжди уміла держатися осторонь від усякої участи у війні.

Генрі Дунант, що походив із Женеви, був подорожником-купцем, а почасти і письменником. Припадкове пережиття одної битви так сильно потрясло його душею, що Дунант постановив дальше своє життя присвятити ідеї : нести поміч тим, які потерпіли у війні і воякам і цивільним людям, приятелям і ворогам.

Як засновано Червоний Хрест

Генрі Дунант, який у 1859 р. втратив підчас однієї торговельної трансакції в Альжирі все своє майно, виїхав до Франції, щоб там віднайти свойого приятеля, генерала Мак Магона, колишнього гевернера Альжирії. Та Мак Магон був у горішній Італії. Саме під цю пору вибухла війна між Францією і Австрією, знана з боїв під Маджента і Сольферіно, що знайшла свій відгомин теж у поезіях Федьковича.

Дунант, який мав на меті за всяку ціну добитися до впливового улюбленця Наполеона III, Мак Магона, щоби виєднати у нього запомогу для своїх купецьких намірів, виїхав до місця головного постою генерала в Катіліоне.

Розшуки за приятелем завели Дунанта на терен боїв і він нараз опинився під Сольферіно. Дунант побачив терпіння ранених, почув стогни вміраючих, яким ніхто не міг подати якоїнебудь допомоги серед рясного граду куль. Він проходив крізь польові лічниці і зрозумів, що тисячі людей гинули від недостачи лікарств і негайної лікарської та санітарної допомоги. Дунант був свідком, як противник обстрілював перев"язочні станиці і лазарети, бо вони не мали охоронних знаків.

Зараз же зорганізував Дунант, мимовольний глядач бою під Сольферіно, першу допомогу раненим. За його почином придбано перев"язки і лікарства, а передусім воду, що її брак дошкульно відчували ранені, згарячковані вояки. Та ця тимчасова допомога не вдовольнила швайцарця.

" Жах під Сольферіно", як він сам назвав це поле бою, зворушив до глибини душу Дунанта, зробив з нього іншу людину. Зараз, таки з того поля бою , пише він 28 червня 1859 р. листа до своєї приятельки у Франції, графині Гаспарін, що в ньому просить він її :"проголосити в цілі Франції збірання, щоб організувати для ранених справді християнське діло допомоги".

Письменниця графиня Валерія Гаспарин, дружина письменника Агенора Гаспарин, який вславився обороною принципів релігійної боротьби, як теж прав чорних невільників, зразу взялася до діла.

Тим часом Дунант покидає свої купецькі заняття, пише спомини і видає їх власним накладом у формі брошури. Ця книжка, що появилася друком у Женеві в 1862 р. п.н. " Ун соувенір де Сольферіно " / Спомин про Сольферіно /, не є ніяким мистецьким архитвором у літературі. Це тільки документ людського серця, одна з тих щирих, незамітних книжок, що зворушують і переконують, бо вони голосять п р а в д у і криють у собі докази.

Тому і книжка Дунанта, була початком історичної події, що її творить не багато книжок. З неї виріс могутній рух, що охопив усі країни і по своїй основній суті станув понад націями : Червоний Хрест.

Першими, що відгукнулися на думки і слова Дунанта, були мешканці Женеви, яка з питомим швайцарським запалом постановили перевести ідею в чин. Дня 7-го лютого 1863 р. оснували вони Червоний Хрест.

Тепер йшло тільки про те, щоби для задуманих плянів одержати згоду світових потуг і саме в ці роки, коли над Европою згущувалася воєнна атмосфера пробудженого прусацтва.

Франція зразу приняла ці пляни прихильно. Її духові провідники як Ернест Ренан, орієнталіст, професор у " Коллеґе де Франсе", що своїм твором " Життя Христа" здобув собі світовий розголос, брати Едмонд і Жюлій Гонкури, а передусім найбільший під цю пору французький письменник, Віктор Гюго, з одушевлінням привітали твір Дунанта. Гюго написав до Дунанта листа, що в ньому висловив свої радощі :" Ви служите людяности, а тим самим людству. І з цілим запалом стою по Вашому боці ".

В Англії теж був підготований грунт для ідей Дунанта. Вже в р.р. 1854-56, в часі кримської війни, праця міс Флоренсії Найтінгел в ділянці величчі реформ санітарної допомоги, приготовила була англійську прилюдну думку.

Найгірше стояла ця справа в Прусії. Та несподівано, кілька місяців перед нападом Прусії на Данію, а саме 8-го вересня 1863р. пруське правління дало свою згоду на проект Дунанта. На запрошення королівського двора, Дунант прибув до Берліна, де його приняв фельдмаршал, граф Альбрехт Роон, пруський міністер війн і запевнив про згоду короля. Теж Дунанта приняв у себе цісар Австрії і король Саксонії.

Не натрапляючи на ніякі більші перепони, того ж таки року, 1863, дня 26-го жовтня відбулися в Женеві перші міжнародні червонохресні збори, т.зв. " Женевська конференція ". Учасники цієї конференції, що мала - до речі - зовсім приватний характер, постановили організувати в поодиноких країнах національні товариства опіки над раненими і хворими з війни вояками. Крім цього конференція порішила звернутися до урядів держав з деякими жаданнями і пропозиціями, як признання невтральности і т.і. Женевська конференція лягла теж в основу п е р ш о ї ж е н е в с ь к о ї к о н ф е р е н ц і ї, що її рік пізніше ратифікували всі - крім Туреччини - европейські держави, а теж ЗДА, Персія, Японія, Болівія, Чіле, Арґентинська республика і Перу.

До часу першої женевської конференції охорона ранених у війні розтягалася тільки в окремих випадках, впродовж одної війни і обов"язувала лише дані держави, що провадили між собою війну. Перша женевська конференція, як міжнародна законна умова, санкціонувала правно цю охорону по всі часи.

Спираючись на рішеннях женевської конференції від дня 26-го жовтня 1863 р. Швайцарська Зв"язкова Рада вислала до 25-ох урядів держав запрошення прислати своїх відпоручників на дипломатичний конґрес. На цьому конгресі, що його заступали представники 16-ох держав був пред"явлений, опрацьований женевським комітетом Ч.Х., проєкт умови, який складався з 11 точок.

Зміст конференції охоплював : 1/ ранених і хворих вояків, 2/лікарів і допоміжну прислугу, 3 / лічниці і їхнє вивінування.

Як загально-обов"язуючу відзнаку невтральности принято

прапор і опаску на руку з червоним хрестом на білому полі.

Пізніша практика і досвід показали, що перша конвенція не є зовсім досконалою формою охорони жертв війни і тому вимагає чимало змін і доповнень. Все ж таки ідея Г. Дунанта перемогла, а Червоний Хрест простягнув свої руки над цілим світом. Він лікує рани, коїть біль, дає ратунок міліонам людей у той час, як лютує війна і пригадує Того, який з любові до в с і х людей віддав на хресті свою душу.

Самого Дунанта вкоротці призабуто, він з"убожнів, мусів навіть проголосити упадок. Щойно в пізній старості, в 1901 р., коли Дунантові було вже 73 роки, дістав він найвище відзначення і нагороду Нобля за працю над світовим миром.

Діяльність Червоного Хреста

Женевські конвенції, що були нераз доповнювані, сповняли основно два завдання: допомоги раненим і воєнно-полоненим. Маркування польових лічниць прапорами Червоного Хреста було одним із намагань, щоб і під час бою дати допомогу раненим. Пройшло чимало часу, доки держави остаточно погодилися на основні правила поведінки з воєнно-полоненими. Газькі конференції в 1899 і 1901 р.р. остаточно розв"язали і цю проблему, а Ліга Народів уняла їхні постанови в певну систему, як перший приклад своєрідних міжнародніх законів, що їх визнали обов"язуючими всі світові потуги. Теж підчас останьої війни, що в ній міліони, розсіяні по величанських просторах воєнної арени, попали в руки переможців аліянтів, найшли справжню опіку, постановлену і духом конвенцій.

Але виринало чимало інших проблем, що їх треба було негайно розв"язати. Недокавья війна втягнула в спільну недолю з полоненими теж величезні, просто міліонові маси цивільного населення. Тому Червоний Хрест мусів занятися і цим лихом.

Найбільша картотека світа

Безчислені армії полонених не були одинокими, що їм війна перервала всякий зв"язок з батьківщиною і рідними. До них долучилися і маси інтернованих, насильно засланих і втікачів, які раптово потратили зв"язки зі своїми та яких пошукували своякі і приятелі. Були тут і горожани чужих держав, яких заскочила війна в Німеччині, або на окупованих німцями чужих теренах, німці в аліянтських таборах, далі всякі політичні втікачі і жиди з опанованих Гітлером країн, які мусіли там покидати своїх рідних, врешті міліони насильно забраних підчас відвороту німецьких військових і адміністраційних частин.

Всім тим бідолахам, які врятували часто тільки своє життя, а розтратили все, що мали; всім рідним, які шукали за собою треба було негайно подати бодай найменшу допомогу. У першу чергу треба було завести величезну картотеку, щоб наладнати розшуки. Це чоловіколюбне завдання мусіло на практиці стати дуже прозаїчною, бюрократичною формою. Осиротіла палата Ліги Народів у Женеві відкрила для цього діла свої брами. Зрозуміле є те, що до такої праці не вистачало сил у працівників М.Ч.Х. у Женеві. До цього треба було тисячі рук. І тому на заклик провідника Червоного Хреста до його швайцарських братів зголосилося десятки тисяч швайцарських горожан. Були це добровільці із жертвенними серцями, які даром, без ніякої заплати, після

своїх щоденних занять у місці і селі, жертвували години свойого відпочинку. З педантичною старанністю записували вони на вузьких стрічках паперу імена і адреси, що опісля віднаходили свій шлях до головної картотеки.

На цих паперових стрічках немає ніякого " ворога", є тільки: хворі, полонені, насильно забрані, інтерновані, є лише осамітнені люди, які потребують допомоги і яким найменша вісточка з рідного краю, чи одне слово, написане рукою їх найближчих, найлюбіших, означає нову надію і щастя.

Так повстала найбільша картотека в світі, що обіймає більш як 15 міліонів прізвищ.

Щоденно приносила пошта цілі вози запитів з усіх країн і на ті запити треба було дати відповідь. Передусім хотіла родина знати чи той, якого вона шукає, живе. А дуже часто случалося, що діставала жахливу відповідь від Червоного Хреста: "висланий до збірного табору в Аушвіці!" Така відповідь була ясна: вона означала смерть пошукуваного в газових коморах табору смерти.

Якщо однак пошукуваний жив, то його рідні хотіли передати йому вістку про себе, а теж дістати від нього декілька слів. Червоний Хрест у порозумінні з воюючими державами дозволяв висилати приписані листівки з 25 словами. І ці листівки були впродовж довгих років війни одинокими, які проходили всякі фронти і давали людям надію на те, що їхні рідні живуть і повернуться до дому. Загалом вислала женевська централя розшуків по кінець 1944 р. більше, як 18 міліонів листівок.

Пожертви

Також намагався Червоний Хрест висилати потребуючим у всіх окоплених війною краях і матеріяльну допомогу. Сама Швайцарія не могла вправді багато жертвувати, бо не мала великих запасів харчів, ні одежі, а потребуючих були міліони. Напр. Греція була в часі німецької окупації країною голоду. А теж аліянтські полонені в німецьких таборах не змогли б пережити, якщо б не діставали допомоги від Червоного Хреста. Англія і Америка висилали для своїх полонених харчеві пачки, що їх виладовувано з кораблів в еспанських пристанях, а звідтіль пересилано до Швайцарії. Зі збірного місця в Женеві вислав Ч.Х. ці посилки звичайно вантажними автами до Німеччини. Таким чином доставлено аліянтським полоненим більше ніж 75.000 тон посилок, а загалом швайцарська Централя розділила понад 300.000 тон. Навіть ті, що були призначені на смерть у таборах Аушвіцу, жиди, діставали в 1944 р. харчеві посилки від Ч.Х. з Женеви і Альжиру. Та, нажаль, майже ні одна посилка не дійшла до рук адресата. Управа табору призначила була жидівського " лягерельтестера", який був уповноважений підписувати для пошти посвідки відбору дарунків в імені всіх адресатів. Формальності були поладнані, але пачки йшли до СС-манів, їхніх родин, різних таборових бандитів і т.п. Пізніше, цього "ларегельтестера" німці розстріляли, бо він " збожеволів".

Сама Швайцарія вислала з власних робітень 50.000 окулярів, як пожертву для тих, що їх потребували.

Червоний Хрест піклувався теж духовими потребами інтернованих. Досвіди останньої війни показали, що психічна депресія, як неминучий наслідок довгого ув"язнення, є такою самою поважною загрозою для в"язня, як фізичне захворіння з браку поживи чи недостачі одежі. Тому М.Ч.Х. згідно з вимогами модерної психології, подбав про відповідну духову поживу.

І знову поїхали до таборів довгі валки возів, наповнених спортовим приладдям, шахами, книжками і т.п.

Женевський Ч.Х. зібрав і розіслав по таборах полонених і інтернованих 270.000 книжок і таким чином дав змогу тисячам людей продовжувати свою освіту. Були влаштовані в таборах різного роду курси, ба й університети, що їх полонені жартівливо називали " університетами з колючого дроту ".

Ця всебічна праця - несення допомоги жертвам війни, а також постійне просовування людських мас, вимагали великої чуйності і наполегливості. Тому то Жен.Централя мусіла створити свою власну службу новин, щоби завжди бути в ході всіх подій.

Організація М.Ч.Х.

У проводі М.Ч.Х. стоїть швайцарець, юрист світової слави, Макс Губер. Від 1924 р. був він президентом Міжнародного Трибуналу в Гаазі. Професор Губер видав крім багатьох творів про міжнародне право книжку п.н. " Милосердний Самарянин". У своюму творі М. Губер по новому формулює ідеї Дунанта і вказує в модерному світлі шляхи до їх реалізування.

Професор Губер має цілий штаб співробітників, 1.000 самих швайцарців, які всецілo посвятили себе праці Ч.Х. Крім них, ще чимало тисяч охотників віддає свої вільні від праці хвилини для великого діла. Червоний Хрест визначив 147 делегатів, які постійно відвідували різні табори, на місцях пізнавали життя таборових мешканців, їхні потреби, домагання, скарги і часто добивалися у відповідних урядів полегшення для тих, якими ці делегати опікувалися. Делегати Ч.Х. не раз відкривали поважні ухили, що противилися принятим конвенціям, а в деяких випадках удавалося їм змусити німецькі власті поліпшити долю полонених.

Витрати цієї величезної світової організації на платню службовцям, поштові і залізничні оплати і т.д. виносили в цій війні коло 1/4 мільйона фунтів стерлінгів / 3 міліярди передвоєнних марок/. Витрати є порівняно невеликі, до 90% всієї праці виконували добровільці даром.

Закінчуючи цей коротенький огляд розвитку і діяльности М.Ч.Х. можемо ствердити, що мільони людей зберегли своє життя і повернулися з воєнного пекла додому, завдяки майже виключно жертвенній і повній посвяти праці тих непомітних співбратів, які вповні зрозуміли слова:

-" А більше любови немає, хто душу свою віддасть за друзів своїх ".

СКЛАДАЙТЕ ПОЖЕРТВИ НА ЦІЛІ "САНІТАРНО-ХАРИТАТИВНОЇ СЛУЖБИ!"

ПАМ"ЯТАЙТЕ ПРО НАШИХ ПОЛОНЕНИХ!

ПЕНІЦІЛІН, СТРЕПТОМІЦИН, ПАЛЮДРІН.

Багато хворіб, які ще перед небагатьома роками вважалися смертними, можуть бути сьогодні у декількох днях вилікувані.

Нові лікувальні засоби, що вже підчас воєнних років ратували життя тисячам людей та забезпечували життя тисячам вояків, будуть від тепер стояти до розпорядимости всіх країн світа.

Одначе найбільше зацікавлення в світі медицини викликало відкриття та розвиток п е н і ц і л і н у.

Значення цього відкриття лежить не в самому засобі, тільки у першу чергу, в розпізнанні, що така примітивна рослина, як грибок цвілі, який стоїть на найнижчому ступені рослинного життя, може знайти приміненння у нищенні спричинників хвороби.

Наука Пастера та Коха про значення бактерій в боротьбі проти спричинників хвороби довели до найбільшого розвитку медицини в 19 столітті.

Коли досліди, що їх перевів др. Флемінг та др. Флорей при відкритті пеніциліну розвиваються і треба сподіватися, що вкоротці зможемо переможно виступити теж проти інших спричинників хворіб.

Найбільш інтересне є, що пеніцілін в 99% знайшов успішне приміненння у випадках запалення легенів. Після 5 до 14 днів приходить у переважній кількости випадків повне вилікування. При цинзі, можна ствердити повне вилікування вже переважно після 2-х днів.

Поборювання венеричних недуг пожвавилось у великій мірі через відкриття пеніціліну. Мікроскопійні досліди при трипрі дали у 99% від 24 до 48 годин негативний вислід, теж сифілітичні вереди у початковій стадії недуги зовсім зникають у великій кількості випадків по кількох днях і таким чином виключають дальшу можливість перенесення хвороби. У початкових стадіях хвороби, стверджується дуже часто після 3-4 місяців негативну реакцію Васермана. Теж у дальших стадіях хвороби осягнулося вже в певній кількости випадків негативну реакцію. Поборювання сифіліса та трипра пеніціліном находиться зараз ще у початковій стадії. Було би передчасно вже тепер видавати остаточний осуд про повну успішність в проміненні пеніціліну в боротьбі з цими венеричними недугами. Тому не можна пересоцінювати значення пеніціліну в боротьбі з венеричними недугами, бо надто велика віра в цей новий лікувальний засіб, могла б довести до дальшого поширення венеричних недуг.

Сама продукція пеніціліну натрапляє на великі труднощі. Сьогодні продукують самі ЗДА 800 міліярдів одиниць пеніціліну на місяць. Її вивозять майже до всіх країн світа.

Кращий образ про кількість одиниць можна собі витворити, коли будемо знати, що у випадках трипра пацієнт мусить дістати від 200.000 до 300.000 одиниць, а у випадках сифіліса від 200 до 300 міліонів одиниць пеніціліну.

Сьогодні, майже всі нації світа, засновують інститути для дослідів над пеніціліном. Одначе цілковита продукція пеніціліну у всіх краях далеко ще не вистачає, щоби заспокоїти їхні потреби.

Алеж здається, що інший новий засіб, який знаходиться зараз в стадії дослідів, знайде, майже так само, успішне приміненння як пеніцілін. Цей середник належить також до субстанції, що виводиться з грибків цвілі, нешкідливих бактерій та подібних

живих організмів. Він, так само, як і пеніцілін, перешкоджує в розмноженні та рості деяких спричинників хворіб, а далі викликує їх поступову смерть.

Лікувальні середники є діяльні в суті речі тільки проти очеркнених спричинників хворіб. Всі спричинники хворіб цебто бактерії ділятьса, за їх властивостями у фарбуванні методою Грама, на 2 групи; на позитивні та негативні бактерії.

Пеніцілін та група сульфоамідів поборює перш за все бактерії позитивні. Науковці всіх країн стоять зараз перед важким завданням знайти якийсь новий засіб для поборювання негативних бактерій. Саме до цих негативних належать ,між іншим, чума, черевний тиф, коклюш, інфлюєнца, червінка та інші інфекції кормового проводу. Вже від 5 років досліджується в шпиталі НюЕрсей в Америці засіб, що мав би успішно поборювати саме ці негативні бактерії.

Доктор Вельман А.Ваксман з хліборобської дослідної станції університету Рутгерса в Ню Йорку поцікавився цим зазданням. Йому вдалося разом з його молодим асистентом др. Альбертом Шац випродукувати з земляної бактерії одну хімічну субстанцію, що в дальших досвідах виказалась надзвичайьо активна.

Ця нова хімічна субстанція дістала назву с т р е п т о м і ц і н.

Дотепер знайшов стрептоміцін примінення в поборюванні інфекцій людського кормового проводу , його успішно приміняється при туляремії. У численних дослідах нищив він у 12 годинах зародки хвороби.Теж у дослідах проти хороби Банга, що її спричинює непастеризоване молоко, можна сподіватися великих успіхів.

Американські вчені працюють зараз інтензивно над примінениям цього засаба проти туберкульозу, а іменно у випадках, коли туберкул ще є незвапнілий.

Учені клініки Мейо в штаті Ню Йорк защепили 12 морських свинок бактеріями туберкульозу. 8 свинок залишено їхній долі, а 4 одержали стрептоміцін. Після 54 днів мали перші морські свинки далеко посунений та широко поширений туберкульоз. Інші, що дістали стрептоміцін, мали або тільки початкові стадії туберкульозу, або взагалі були здорові. Інші дослідники, які цікавилися тим самим питанням дійшли до переконання, що мішанка стрептоміціну з промінюм ділає ще краще.

У людини не проявився стрептоміцін при туберкульозі вповні успішним засобом. Досліди, переведені саме в клініці Мейо, виказали, що цей засіб дає найкращі вислідиі при звичайних родах туберкульозу, а саме: при туберкульозу шкіри, родових органів та так званому міліарному туберкульозу.

Теж у боротьбі проти тифу зроблено величезний поступ.

Під час війни випродуковано в Америці протиінсектний порошок, що його примінено на всіх фронтах та таким чином врятовано життя багатьом аліянтським воякам. Цей порошок, препарат діхльоро-діфеніль трихльорофанований, вбиває кожну муху, кожного москіта на островах Тихого океану. Цей засіб закінчив епідемію тифу в Неаполі та перешкодив поширенні тифу між примусово-переміщеними в Европі. Цей засіб так зв. Д.Д.Т. атакує перш за все нервову систему у насікомих. Зараз після цього приходить параліч нервової системи. Мухи та москіти гинуть за пів години, блощиці за кілька годин, таракани за тиждень.

10% мішанкою цього засобу з пальною оливою, можна поливати стіни і меблі та забезпечитися таким чином від блощиць та блох. Для людей цей засіб є нешкідливий, поскільки він не

дістанеться до харчів.

5 % мішанка Д.Д.Т. може бути успішно примінена проти вошей та термітів.

Д.Д.Т. продукується зараз у формі течі або порошка. Він був уже випродукуваний синтетично в 1874р., але щойно в 1939р. одна швайцарська фірма розпізнала його велике значення в боротьбі з насікомими. В 1942 р. вислано перші пробки цього засобу до Америки, де його продукція в останніх 2-х роках осягнула 14,5 міліарда кілограм. Д.Д.Т. примінюється зараз теж на цих теренах і він служить як найкращий профілактичний засіб проти тифу.

Проти шлункових вередів є теж здається, новий успішний засіб. Др. Коту з медичного факультету ню-йорського університету відкрив а м і г е н , що в 3-4 тижнях лікує шлункові вереди без потреби операції. Тут йде про одну перетравлену білкову речовину. Вже в 24 год. по вжитті цього лікарства відчуває хворий виразне зменшення болю. Одначе слід підкреслити, що цей засіб ще за новий, щоби вже тепер робити далекосяжні висновки про його ділання на різні роди шлункових вередів.

Дуже часто пропагуються деякі лікувальні засоби як чудотворні та вони пізніше без сліду зникають. Алеж успіхи, осягнені протималярічним засобом п а л ю д р і н о м здаються многонадійними навіть скептичним ученим. Можна сподіватися, що в майбутньому малярія не буде небезпечніша від звичайненького катару.

Одна австралійська група вчених під проводом генерала бригади Гамільтона Ферлей, перевела багато дослідів з цим засобом на самих членах експедиції. Коли учасники цієї експедиції вживали на день по одній таблетці п а л ю д р і н у, були цілковито забезпечені проти малярії.

Деякі з цих членів дозволяли кусати себе, більше 200 разів, москітам, які саме переносять заразки злосливої малярії, робили довгі мандрівки в тропікальні ліси та піддавалися штучно впливам дуже низької температури в особливих камерах. При цих всіх дослідах залишалися вони зовсім здорові, якщо попередньо проковтнули півтораграмову пастильку палюдріну.

При вжитті клінічних кількостей палюдріну можна держати маляричну гарячку під постійною контролею, та кожній атаці гарячки зробити швидко кінець.

Те, що не вдалося зробити псевдонауковцям тотальної Німеччини, хоч вони безсумлінно жертвували для своїх дослідів тисячі людського життя, досягнули науковці вільних націй з допомогою реторти, мікроскопа та ризком власного життя.

Лікарі з Бельзен та Дахау : др. Кляйн та др. Шілінг не досягнули нічого , що мало би служити людству. Лікарі др. Флемінг та др. Ваксман відкрили нові засоби, що сьогодні приносять неоцінну користь всім народам світу.

- Др. М. Жук. -

К А Ш Л _ К

Кашлюк / / гостра інфекційна хвороба, що для неї характерним є циклічний перебіг та кашель, що супроводиться корчами.

Перші згадки про кашлюк відносяться до 1578 р., коли епідемія кашлюка в Парижі пройшла з великою смертністю серед дітей.

З Европи перенесено кашлюк до Америки. З 16 до 19 -го ст. епідемії кашлюка повторювались декілька разів та була вона щораз більш жорстока. З другої половини 19-го ст. епідемії кашлюка в Европі стають легшими.

В р.р. 1900-909 бельгійські вчені Барде та Жангу / / відкрили особливий мікроб кашлюка, що його і назвали їх іменами.

На кашлюк найбільш хворіють діти в віці від 2 до 5-ти років, але іноді діти і 7-8 років.

Палочка кашлюка находиться лише в харкотинні хворого і тому інфекція передається тільки шляхом контакту хворої з здоровою дитиною. Иммунітет після перенесеного кашлюка залишається на все життя.

Смертність від кашлюка досить велика. За перше десятиріччя 20 ст. в Европі, крім Балканів та Росії, вмерло 662.000 дітей.

Після першої світової війни смертність трохи зменшилась. За всі роки найбільш високий показчик смертности дає Шотландія, а поза Европою- Японія, Мексика та Південна Америка. Австралія дає незначні показчики смертности.

Найбільш вмірає дітей у віці до 5 років. Найвищий показчик смертности в 2-му півріччі життя дитини, чим кашлюк відрізняється від кору - де на 1-му році життя смертність не є висока.

З усіх інфекційних дитячих хворіб кашлюк забирає в немовлячому віці найбільшу кількість дітей; з них дівчаток вмірає більше, ніж хлопчиків.

На Україні найбільша кількість захворінь припадає в часі з червня по вересень. Серед бідної верстви населення, в бідних кварталах великих міст, смертність від кашлюка є вища.

Інкубаційний / скритий/ період продовжується 4-11 днів.

Перебіг хвороби можна розділити на три періоди.

Перший - катаральний, продовжується до 2-х тижнів, та мало чим відрізняється від звичайного катару дихальних шляхів, при цьому зауважується сухий кашель, катар носа. Дитина капризує, губить апетит, а іноді буває гарячка. Кашель не проходить від вживання ліків, але збільшується, особливо в ночі, та дістає характер обмежених нападів , що закінчуються відхаркуванням тягучого слюзу навіть у малих дітей, а іноді і блювотою. Швидко опісля кашель приймає виразно характер корчів, та хворий вступає в 2-й ,спазматичний період.

В цьому періоді напади кашлю стають частішими та є типовими у вигляді корчів. Часом дитина відчуває зближення нападу, кидає забаву та біжить до матері. Напад кашлюка складається з штовчків кашлю, що йдуть швидко один за одним та часом перериваються характерним свистячим утрудненим вдихом. Таке

чергування повторюється 3-6 разів впродовж 1-3 -х хвилин, після чого напад закінчується та відхаркується прозорий густий слюз, або зафарбований домішкою крови, а іноді і блювоти. Часами, після короткої перерви бувають 2-й та 3-й напади та вже слабші.

Після нападів кашлюка дитина заспокоюється та засипає. Деякі діти , а особливо маленькі, навпаки, лежать знеможені. Підчас нападу дитина робить дуже тяжке враження - червоніє, синіє, язик висунений, жили лиця набрякають, багато виділюється слюзу, з"являється іноді кровотеча з носа та крововиливи в спойвку очей. Іноді буває нетримання сечі та випадання простої кишки. Пульс стає частішим.

Спазматичний період продовжується від 2-х тижнів до 2-х місяців, а в середньому від 4 до 6 тижнів.

У кінці спазматичного періоду сила та кількість нападів зменшується. Харкотиння стає густим, зеленим, а після зовсім зникає.

Непомітно хвороба переходить у 3-й період закінчення, що продовжується 2- 4 -х тижнів.

Іноді після закінчення кашлюка напади можуть з"являтися під впливом фізичних та психічних причин / катар,бронхіт/. Перебіг цілого захворіння тягнеться 1 1/2 - 2 місяців.

Кашлюк може ускладнюватись кровотечами з носа, рідко з вуха, та емфіземою легенів. Часто бувають крововиливи в спойвку очей, корчі дихального горла, що буває причиною раптової смерти, та різні параліжи. Крім цього ще бувають бронхіти, плеврити та бронхопневмонії, що також буває основною причиною смерти у маленьких дітей / до 3-х років/.

Коли йде про лікування кашлюка, то на першому місці мусять бути створені загальні гігієнічні умови життя, свіже повітря, хоч би і зимне. Помічено, що у дітей, хворих на кашлюк, які довго перебувають на свіжому повітрі, не буває ускладнень. Лише при гарячці дитина мусить бути в ліжку. Саме тяжке ускладнення - бронхопневмонія - викликується не палочкою кашлюка, а сторонніми мікробами. Тому треба звертати увагу на загальну чистоту, бо сторонніх мікробів є найбільше в бруді. Крім того треба зберігати хворих дітей від зараження грипою.

Дітям, які мають часту блювоту, треба давати їжу малими дачками і то після нападу кашлюка.

Особливих ліків проти кашлюка немає. Призначають симптоматичні ліки та наркотики, але в кожному випадку захворіння треба звертатись до лікаря.

Хворого на кашлюк треба відокремити аж до часу заразного періоду, це б то на 30-40 днів , а дітей, які були з ними в контакті - на 11 днів / до кінця інкубаційного періоду / . Крім цього при кашлюку переводиться іммунізація вакциною, але покищо при кашлюкові справа вакцинації находиться в гірших умовах, порівнюючи з іншими дитячими інфекціями - кіром, шкарлатиною та дифтерією.

ОПІКУЙТЕСЬ Х В О Р И М И !

С- а.

ЖІНОЦТВО І ЧЕРВОНОХРЕСНА РОБОТА

Червонохресна робота!.. Який глибокий зміст лежить в цих словах, які найвищі осяги людности.

Полегшувати страждання, лікувати фізичні і душевні рани, зменшувати море розпуки - в цьому зміст червонохресної діяльности.

Сьогодні, коли сотні міліонів людей пережило варварство націонал-соціялістичного ярма, коли сотні міліонів і далі тягнуть ярмо " найдемократичнішої " бездушної поліційної системи, душа людини стужилася за за справжнім великим альтруїзмом. Сьогодні червонохресна робота, більш ніж будьколи, може відбитися животворчим потужним ресонансом у знедоленій масі політичних емігрантів, яких національні переконання поставили " поза законом" на рідній батьківщині і кинули в широкі світи.

Для того, щоб С.Ж.С. могла виконати благодійну функцію, треба, щоб вона і формально і по суті була позапартійною організацією, виразником найосновніших догм всеукраїнського визвольницького думання, речником основних постулатів всіх чесних українців, не зважаючи на їхні найрізнорідніші політичні переконання. Жодна політична течія не сміє казати : " ми в Санітарно-харитативній Службі зробили ..." Бо в цій роботі немає "кращих" і " гірших" політичних партій. Є лише більш і менш чулі серця індивидів - українців, які до цієї роботи прикладають свої руки.

Про це варто сьогодні раз-у-раз нагадувати, бо розполітикованість в українському громадянстві стала болючою язвою. / І розполітикованість - нині силкується пертися ив ті двері, що перед нею мають бути міцно замкнені/.

Над українством нині чорний стяг печалі. Нас не хочуть визнавати нацією. Нас ігнорують як політичну еміграцію. Нам треба багато діловитости, культурности, взаємотолерантности, щоб ми могли пробити бреги в глухій стіні міжнародньої байдужости до нас. І перед С.Ж.С. тут вдячні перспективи. Фаховість і аполітичність - супутники його успіхів. Фаховістю постановки роботи зможемо здобути остаточну легалізацію Червоного Хреста. Ось таку ідеальну червонохресну працю має привітати /кожна українка/ жінка зі своїм характером і психікою найбільш надається до червонохресних завдань. Скільки сестер-жалібниць через свою сердечність і любвеобильність, через своє скромне подвижництво заслужили на вічну пам"ять людства!

Серце української жінки завжди відгукувалося на страждення своїх ближніх. М"якість української жіночої душі позначилась на сторінках нашої історії і в образах наших визначних мистців слова.

Драматичний образ княгині Ярославни, яка зі стін Путивля плаче по своєму мужові, і сьогодні зворушує нас. В тому плачі чуємо не лише тугу жінки, що кличе своє " ладо", але і скорботу великої людської душі над стражданням ближнього .

Незабутнім є також образ Лесі Череванівни в повісті П.Куліша, дівчини, яка своїм ніжно-турботливим піклуванням вириває з пазурів смерти Петра Шраменка.

А якою величною постаттю сестри-жалібниці стає Мотря Кочубеївна в трилогії Б. Лепкого " Полтава", коли вона, слабосила дівчина, на руїнах Батурину, серед згарищ і звйків, докладає нелюдських зусиль для того, щоб врятувати тих, які ще залишились у живих.

Сердечність української жінки зафіксована в сотнях українських пісень. Це справді монументальний твір жіночости українки.

Скільки в тих піснях ніжної чутливости, скільки потягу до самопожертви, скільки зрозуміння чужих болів!

Сьогодні українка стоїть перед лицем нової проби своєї сердечности і свойого характеру.

Нині більше, ніж будьколи жінці треба змобілізувати себе проти моря нужди, страждань і розпуки, що заливає емігрантів.

Червонохресна робота, як і робота жіночого об"єднання, дають найширші можливості для цього.

І хочеться сурмою засурмити на всю еміграцію гасло:

Жінко - українко! Відгукнися! розкрий любвеобільне серце і лагідною рукою гой людські рани!

Менше розмов- більше діла!

НАШІ ПОЛОНЕНІ ПИШУТЬ...

Двері від моєї кімнати частенько відкриваються.

Приходять різні люди. Одні подобаються на селян, інші на купців чи ремісників. Приходять лікарі, учителі, священники.

Кожний ставить питання :" Чи тут відділ полонених ? -Або: -Мій син мабуть в Італії. Чи Ви можете?..."

Подібних питань чую денно десятки. Десятки зажурених жінок чи матерей чекають у мене на якусь радісну вістку про своїх найближчих.

Переді мною лежать на столі листи. Десятки листів від наших полонених. Різноманітні клаптики паперу, записані виробленим письмом, а то і кострубатими, несправними буквами.

Вони повні сірої безнадійности сьогоднішнього таборового дня та віри в краще завтра,

Похиляюся над листками паперу і читаю історію наших хлопців.

..." Під обстрілом швидкоспадних літаків ми дістались до Марбурга. Над головами кружляли день-у-день бомбовози та спускали на землю смерть. Партизани стріляли. Багато-багато наших хлопців тут впало. Ми йшли далі. Непривітними гірськими доріжками пробились аж у східну Стирію. Тут дочекалися ми розвалу фронту та кінця війни. Але наша кривава мандрівка не скінчилася. Одна думка гнала нас усе далі і далі на захід. Не попасти в руки ворога. За всяку ціну до англійців. Бог змилувався над нами , ми пробились у Каринтію."

..." Сьогодні прибули ми, мабуть 900 чоловік, до Ріміні. Поруч нашого табору шумить голубе море. В тихі італійські ночі мандрує над нашими білими шатрами повнолиций місяць. Такий самісенький, як у нас, вдома. Нагадується мені пластовий табір на Соколі. Але там не світили цілу ніч рефлектори, не відділювала нас від світу густа та височезна огорожа з кільчастого дроту. Десь з-над моря приносить легенький вітер тиху мелодію італійської пісні..."

Лиха доля не зощадила нашим полоненим також страхіть

репатріяційної комісії. Самі вони, позбавлені волі, мусіли день-у-день відбивати наступи " опікунів", які просили, обіцювали, а то й грозили.

Казали:-" Нам таких вартісних людей дуже треба".

Ось, що пише один з полонених :

..." Найгірше дались нам у знаки всякі репатріяційні комісії, що мучили нас безперервно два місяці. Одного разу здавалось нам, що вони вже перебирають владу табору в свої руки. Це коштувало нам багато нервів. Приїздили навіть генерали. Але одного дня терпець таборовиків урвався. Ми забарикадували всі брами та комісії до табору більше не пустили. Нічого не допомогли переконування англійців. Від того часу " опікуни" дали нам спокій. Тепер викликували нас усіх по-одному. Я мав щастя говорити з ними чотири рази. Обіцяли, що дадуть мені змогу покінчити студії. Шкода, казали, щоби такі молоді люди марнувались по таборах. Але кінець-кінців відчепились від нас та ми щойно тоді віддихнули легше."

Наші полонені, хоч за кільчастим дротом та позбавлені волі, живуть життям нашої родини. Неточні, а то й часто пересборщені вістки хвилюють та викликують реакцію.

..."Один з моїх друзів дістав листа, що з нього виходить наче б ми дальше і на цій нещасній еміграції сварилися. Розказують про якісь дивовижні партії та партійки. Дуже болячий для нас факт, що відома ворожа пропаганда знаходить відгук, та, що наші часто діляться на всяких східняків та західняків. Таких треба сюди, до табору полонених, на маленьку школу національної свідомости. У нас є друзі, більш нічого. Одні з Полтави, другі із Стрия, одні з Чернівців, другі з Хусту. Прямо смішно нам, коли чуємо, що спекуляція ще дальше в моді. Ми тут вже давно пізнали безвартісність матеріяльних придбань."

Ненавість та погорда до всього , що німецьке, а в першу чергу до насильно накинених ворожих емблем, знайшла зараз у перших днях свій багатомовний відгук.

..."Старшини скинули врешті німецькі пагони. Усталено нові відзнаки; на рамені поперечний золотий пасок та зірки, залежно від степеня. На шапках носимо вже тризуби. Дуже гарно це виглядає. Карність у нас далі задержана. У випадку непослуху можна дістати до 42-х днів арешту."

Таборове життя не вбило в наших б. воянках енергії та підприємчивости. Вони знають, що й у цій дійсности можна багато зробити для справи, що для неї вони рішились вдягнути чужий, осоружий однострій. Тепер популяризують нашу справу та наше ім"я зброєю мистецтва; нашою піснею та музикою.

..." У нас є орхестра та три хори, один репрезентаційний, дуже добрий. Цей хор часто запрошується на виступи до англійських команд. Викликує він загальне захоплення та подив - шкода, що ми полонені А можна б так багато доброго зробити для української справи."

Наші полонені знають, що полон це явище перехідне. Завтра, за місяць, за два, вернуться вони до нас та включаться у нашу працю та щоденну боротьбу. Вони знають, що мусять бути здорові, що мусять збільшити своє знання; не сміють забути цього, що раніше знали.

..." Вчимося англійської та італійської мови. Недавно зорганізували ми Студентську Громаду. У нас відбуваються доволі часто різні реферати, конкурси, тощо. Видаємо свою газетку, яка

розходиться теж поза табором. Ми всі ~~зареєструвалися~~ в Болонському університеті. Може англійці позволять нам, як полоненим, студіювати. Вже тепер переводимо репетиції та поважно підготовляємося до студій. Також не забуваємо про наші націо~~на~~нальні свята; зараз підготовляємо святочну академію. В таборі маємо теж Курінь Молоді. Це самі хлопці нижче 18 років. Вони всі дістають більше та кращі харчі, та всі 400 пильно вчаться. Я забув згадати, що ми переводили також хліборобські, ремісничі та матуральні курси. Курси мірників та шоферів уже закінчені." .

..." Наше спортове життя добре зорганізовано. Перша футбольна команда б"є навіть німців 6:0. На легко-атлетичних змаганнях були зовсім гарні осяги."

Полонені живуть вістками від своїх найближчих. Кожний новий лист, це радість не лише для адресата, але теж для його всіх приятелів і сусідів. Дошкульно відчувають вони нестачу українських книжок, преси, та вісток про міжнародні події.

..." Уяви собі, Степан дістав вчора аж три листи. Весь день ходив гордий, мов пава. Тепер один лист читає він, другий я, а третій Ромко, а пізніше зміна. Це наша одинока розрада. Ох, як радо прочитав би чоловік якусь добру книжку, або " Комаря", може навіть бути з 1934 року."

..." Сурма сурмить молитву. Довгі лави полонених стоять на "струнко". В таборі тихо-тихо. З соток грудей лунає могутня молитва " Боже, вислухай благання..." Ця пісня лучить нас так живо з краєм, з вами, там на еміграції. Співючи її, віримо всі, що дісно силою єдности осягнемо нашу сонячну ціль та вернемось до нашої вільної батьківщини".

Над табором полонених западає ніч. Темрява обгортає білі шатра, на голубе небо маєстатично випливає блідий місяць.

Ночі в Ріміні та над Чорним морем є однакові.

С. Каролин

/ З циклю " Емігрантські будні"/

Г Е Н І Й

Їй Богу, немає це як наш народ.. Геніяльний тай годі... Що третій у нас - це вроджений геній, що другий - кандидат на генія...

Не вірите?

- Каролине, дивуюся, як це можливо, щоб такі люди, як пан Б,Г,Д,Е, засідали у правлінні нашої установи... Це ж ... Но, хай більше не говорю, бо немає про що...- жалувався мій друг Петро, коли от учора зустрівся я з ним на... двірці.

-Не знаю цих людей і не можу судити ...- відповів я, не бажаючи встрявати в розмову, що видалась мені... надто невмісною.

-Як це?!... Дивувався друг. А зауваживши моє невдоволення, додав:

-Бачу, що і ти... з своїм письменницьким хистом не вмієш розрізнити... справжніх геніїв.

І не знаю, чи мені так здавалося, чи може і справді так було... Петро вказав пальцем власної руки на свою найвласнішу особу.

– Га, що ж ?... Геній... думалось мені, коли я пустився у напрямі дому, що в ньому живуть мої добрі знайомі.

– А! Гості! – крикнула чорноброва Галинка, відчиняючи двері кімнати.

Ми стиснули собі долоні і ... почали розмову. Згадували минуле, намагалися добитись до воріт прийдешнього і вкінці злетіли з-під хмар на нашу сіру, сіреньку землицю.

– У нас , бачите,– не вгавала Галинка – життя таке одноманітне, до остогиди нудне...

– Маєте тут аматорський гурток – зауважив я.

– Та що з того? Чи думаєте може, що там хоч один справжній артист? Куди? От закопили самі " фамілліянти" в свої руки, а ще й до того без найменшого таланту...

– Надто критикуєте?– перервав я.
– О,ні!... але що правда, то не гріх. Бо ж , скажіть самі, чи Тетяна Горбай, чи Ольга Калябис – це ж артистки?...

– Не знаю їх! – відповів я.

– У цьому і річ – гарячилася Галинка.– Це ж, бачите, одна дружина директора гуртка, друга його... чи радше сестрінна сестра сестріного чоловіка цієї першої... ах, я була б забула. Ще є Марійка Крутяна, любовниця директора... Вже в старшому віці, і голосу не має, а своє лице мусить уже і так добре... підмальовувати... І вона грає Наталку...

– Що ж? Напевно немає інших, більш пригожих до цих роль! намагався я боронити нівечену честь бідної Марійки.
–Що?– скрикнула Галинка. – Я себе не хвалю, але напевно заграла б далеко краще... Ще як я була малою дитиною, то виступала на сцені в ролі янгола... За св. Миколаєм кошичок несла, то мені моя тітка все говорила: " Та ти , дитино, геніяльна артистка!..." Але що ж , хто ж сьогодні дивиться на справжній талант... –Галинка зітхнула і з чорного очка покотилася сльоза...

–От геній!... І так марно пропадає... Забилося моє серце.. І напевно був би розплакався я, коли б в цій хвилині не ввійшов може двадцятидвохлітній юнак, якого Галинка представила мені, як пана і цісаря її серця.

– Що ж робите? – спитав я юнака, який розсівшись на м"ягонькій канапці / без масла, сира і ковбаси/, заложивши високо ногу на ногу, почав висвистувати мельодію якогось фокстрота...

–Дивне питання... –усміхнувся він... – що ж тут робити? Справді чую в собі великий потенціял, чую в собі розмах дужих орлиних крил, залетів би, здається, гон, аж у небо... Но і бачите, у мене і талант неабиякий. Та що ж ? Засіли там у Комітеті самі свої і порядну людину не хочуть до себе пустити... А я вам кажу, коли б я там був, усе пішло б інакше... Чую в собі геніяльні думки, що їх, покищо, мушу скривати на дні мізку, але поки прийде мій слушний час...

– Значиться, покищо відпочиваєте? – усміхнувся я.
– О,ні! – обурився юнак.

–Пишу... велику повість..." Трагедія генія", у трьох томах...Прошу... Один том уже готовий...

Я глянув на добрий оберемок паперу і аж... жахнувся...

– Справді епохальний твір – пролетіло з моїх уст.
–Пане: Добродію! Це буде щось...,Це не якісь там віршики Курпіти, інтимна еротика Степаненка, якісь там некотепні фейлетони якогось Каролина, чи чорт зна, яке інше нібито літературне базікало. Не... О! Пане! Це буде геніяльний твір...

Юнак урвав речення і ... замовк, вдивляючись ~~геніяльними~~ очима у мій полатаний піджак.

-Кандидат на генія! - процеміло моє серце... І досі люди не пізналися на ньому....

Ще цього самого вечора зустрів я одного знайомого радника , який ще у Львові належав до комісії прилюдної моралі.

- Добрий вечір, пане раднику! - привітав я старого знайомого, який саме сидів над книжкою, що на її окладниці пишався заголовок " Сповідь одного генія ".

- О, знайомі! Давно з Вами не бачився! Вітайте! - зірвався пан радник, простягаючи до мене свою костисту руку...

- Щось студіюєте?- зацікавився я.

- О, так! Бачите, маючи довголітню практику, роздумую над шляхами, що ними могли б охоронити нашу молодь, головно жіночу, від гнилі і болота, що в ньому вона сьогодні пірнула...

- Я чув, що цією справою займається у вас Червоний хрест - перервав я.

- Ах, пане редакторе! Це ж хіба смішно і говорити... Та ж там самі... не наші... А до цього не мають найменшого поняття, як це робиться...- процідив крізь зуби пан радник.

- Можете їм допомогти своїм багатим досвідом:...- завважив я.

- Та ба!... скривився радник ... Не хотіли мене зробити головою то я і подякував. Хай ці люди самі попробують... Думають, що знайдуть правильний шлях... О,ні! Вони колись переконаються, що без мене не піде!...

- От, геній! І це ще старий геній... Геній з Львівської почви - прошепотіли мої уста, коли я зачиняв за собою двері кімнати пана радника, спішучись відвідати ще декілька давніх знайомих.

- А! Степан! - крикнули всі трив один голос, коли я став на порозі їх кімнати.

- Як це добре, що ти у час приїхав... Поможеш нам! потирав руки Славко.

- Про що йде? - зацікавився я...

- Бачиш, у нашій установі суспільної опіки великий непорядок - пояснював Микола - Крадуть, спекулюють, крутять, вертять.. І ми обдумуємо способи поправи нашого громадського життя.

- Ну і... - нетерпеливився я.

- Ми постановили одно дуже геніяльне діло... У трьох захопити всю опіку в свої руки. - швидко закінчив Ромко.

- Як це?... - дивувався я.

- Зовсім просто - пояснював Славко.- Підемо в установу, поб"ємо по пиці оцих наших панків і все... готове...

- Я буду головою - деклямував Микола -Славко заступником, а Роман секретарем...

- Що, ти головою? Такий дурень! - закричав Ромко.

- А може ти, ідіото! - розмахував руками достойний кандидат на президіяльне крісло...

- Певно, що я... Я ж магістер прав, а ти що ?

- Я старий ще провідник гуртка в Піпідівцях - гуртка геніяльних організаторів.

- Чого ?- пінився Микола.

- Організаторів суспільного, політичного - національно-економічного підйому...

-Ха,ха,ха! Ти і без матури,- реготався Роман...

- А ти, шубравце!... Хочеш верховодити над нами... Ти зо своїм темним минулим, з маслом на голові...- добирався Микола вже до волосся противника.

- Панове! Друзі! Успокійтеся! - намагався я встрянути у геніяльну політично-суспільно-національну дискусію, що саме вже перейшла на терен долівки...

- Що! Чого тобі треба?! Що мішаєшся у не свої справи, ти дурню! - крикнув з-під стола Роман... і я чим швидче зачинив двері кімнати, збігаючи вниз.

Як закінчилася дискусія, сказати напевно не можу... Та як оповідала мені одна знайома, яка живе в сусідньому домі, що до раннього ранку чути було з цієї кімнати вигуки, викрики, стукання, лопотання, біганину...

- А я вам кажу, що це духи так товклися- пояснювала мені знайома.

- Духи...геніїв... хтось крикнув позаді мене.

Та ці духи щось ніяк не давали мені спокою і тоді, коли я слухав геніяльної промови , що її виголосив на зборах новозаснованого товариства " Сумна дійсність", голова цього товариства, пан Андрей Чорненький.

- Пані і Панове! ...-говорив голова - на основі аналітично-дедуктивного індивідуалізму, я і мої шановні співробітники, які, мушу тут зовсім щиро і об"єктивно сказати, визначуються особливим філософічно - спекулятивним талантом, що дорівнює геніяльности, прийшли до висновку, що всі змагання і праця наших попередників були тільки барахлом, про що і сором згадувати. Щойно ми починаємо працю від основ у переконанні, що всі проблематичні проблеми ми зовсім певно проблематично розв"язуємо для добра нашого безталанного народу. Ми переконаємо всіх вас, що тільки ми одні вміємо ці проблеми геніяльно вирішити. А хто нам не повірить, тому дамо геніяльні докази..."

На залі дещо поворушилось... хтось домагався дозволу говорити.

Ні ! Комунебудь голосу не можемо дати. Хай говорить тільки той, хто думає так геніяльно, як і ми, хто...- не закінчив голова, бо в цій хвилині щось геніяльно важке впало на його голову.

- Ось, бачите, це ще один доказ нашої...- застогнав голова, обмацуючи голову.

- Геніяльности- пронеслося ехом...

Цією геніяльністю була і переповнена атмосфера сусідньої залі, що в ній відбувалися основуючі збори жіночої кооперативи " Чеснота і шоколяда"...

- Товаришки! - луналo з глибини пухоньких грудей голови кооперативи, панни Ірини Чесної. - Ми, задивлені у світлі постаті наших родиних геніяльних піонерок жіночого самостійницького руху, присягаємо, що ніколи не зійдемо з раз обраного шляху боротьби за право встановляти самому закон нашої жіночої чесноти. Наші голови і наші серця начинені геніяльним духом наших геніяльних попередниць з усією певністю і геніяльною, особливою жіночою вартістю доведемо наше діло до остаточної перемоги над нашими вічними ворогами, які намагалися скувати нашу чесноту в якісь вузькі рямці міщанських заскурузлених поглядів. Нам удалося геніяльно розв"язати проблему, що її ніхто до сьогодні не розв"язав, та погодити вповні... поняття нашої геніяльної жіночої чесноти з поняттям

нашої геніяльної жіночої чесноти з поняттям смачної шоколади, помаранчі, шовкових панчішок чи і ... заморської гаптованої нічної сорочки. Кожний з наших вельмишановних членок вкажемо найбільш правильний шлях, відповідно до фізичних умов, політичних переконань і віку членки. Йдучи послідовно нашим геніяльно обдуманим шляхом ми доб"ємося найкращих і найбільших успіхів, що запевнить нам ... безсмертну славу в історії визвольницьких змагань нашого руху...

Промова була геніяльно обдумана, ще геніяльніше виголошена і не диво, що зробила на приявних найгеніяльніше враження.

Мені самому з очей покотилися сльози.

Не знаю тільки одне:

Чи це було з безмежних радощів, чи з превеликого жалю?

Чи веселитись мені, що в нас так багато -багато геніїв?

Чи може плакати, що ми саме тому так геніяльно ... бідні?..

ОГЛЯД ЗАОКЕАНСЬКОЇ І ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ПРЕСИ

За останні місяці українська преса за океаном, а подекуди в Европі значно оживилася і подає велику кількість інформативного матеріялу, що близько інтересує українську еміграцію. Подаємо кілька винятків з різних часописів:

ж Кир Конст. Богачевський передав на руки апостольського делегата А.Чіконіані у Вашингтоні 7.919 доларів на допомогу українцям скитальцям в Европі. Чіконіяні висилає ті гроші до Папи Пія XII для розподілу.

ж Представництво Головної Управи Червоного Хреста в Швайцарії від довшого часу підтримує зв"язки з такими організаціями:

"Американський Комітет Служби Друзів"/ Квакери/, велика організація, розгалужена по цілому світі і знана ще з часів першої світової війни. Наші Волинь і Полісся в 1918-25 р.р. діставали значну допомогу від квакерів у харчах, одежі, організації майстерень і т.д."

Останьо ця організація перейняла на себе акцію розподілу 2.000 долярів, надісланих філадельфійським Допомоговим Комітетом для українських утікачів. Квакери згодилися також бути передаточним пунктом для посилок і грошей для українців в Америці і Швайцарії, а також ліків для Саніт. Харитативної Служби за - кордоном / напр. Інсбрук/.

За згодою Швайцарського Комітету Допомоги Дітям є надія при допомозі тих же квакерів спровадити 300 українських сиріт і влаштувати їх у швайцарському сиротинці.

" Европейський Фонд Допомоги Студентам " / Ф.Е.С.Е./, що здобув собі в кожній европейській країні монополь на допомогу студентам, єдиний має право розділяти в Швайцарії американські гроші, призначені для студентів. Студії у Швайцарії для наших

студентів є відкриті, але на вписи потрібна згода Ф.Е.С.Е. До цієї пори вдалося виклопотати у Ф.Е.С.Е. 4 повні стипендії для наших студентів, передбачується побільшити кількість стипендій до 15 і з цією метою Ф.Е.С.Е. вступив у переговори з Укр. Американським Допомоговим Комітетом у Філядельфії.

"Міжурядовий Комітет для Біженців" / Сер Губерт Емерсон/. Організація ця має ніби постепенно ліквідуватися впродовж 1946 р. Надалі її напрямні неясні з уваги на перестарілий статут цієї організації / вона ніби працює з рамени давно вже померлої Ліги Націй/. Предметом її опіки являються біженці Великої Німеччини та так зв. " нансенівські громадяни ". Швайцарський делегат цього Комітету твердить, що лише 200.000 утікачів можуть рахувати на правну опіку, доля ж решти громадян є невідома. В кожному разі при "Організації Об"єднаних Націй " має повстати Комісія для опрацювання статуту так зв. " неповоротців " і тоді справа буде вияснена.

ж Під скороченою назвою КАРЕ з 22 допомоговими агенціями в ЗДПА створено кооперативу для пересилання харчів малими пачками для жертв війни в Европі. Через цю кооперативу можна буде закуповувати і пересилати на бажану адресу в Европі пачку з харчами. Кооператива буде тісно співпрацювати з УНРРА і одержить повну підтримку Президентської Допомогової Ради. Вона не є обчислена на збірки, хоч буде ведена на основі доходових засад. Директорами є представники таких організацій, що вступили в члени цієї кооперативи. Від Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету директором є Др. Володимир Галан, Генеральним директором Кооперативи є Нелсон.

Значні запаси харчів, бо аж 7.700 готових пачок, дістала Кооператива через УНРРА.

ж " Свобода" з 4.ХІІ 1945 р. між іншим у передовиці подає:

"Чи ми можемо навіть при найбільших зусиллях дати таку допомогу, що була б хоч у малій частині вистарчаючою? Ні. Такої допомоги ми є не в силі дати. Це прикре для нас і для наших нещасних, але правдиве. Бо навіть, якщоб ці люди могли переїхати до Америки, то не мали б праці на нашому полі / крім священиків/. Навіть для кількох науковців, письменників, журналістів, артистів і т.д. тяжко було б знайти роботу. Тому, хто тих людей інформує інакше, їх лише впроваджує в блуд. Ми можемо тільки старатись цим людям врятувати життя, себто охоронити від насильного вивозу до Советів. Це є нині найважніше і те ми робимо. Далі можемо старатись, щоб їх десь примістити, а в першу чергу в Злучених Державах і Канаді, де могли б знайти вони якусь працю і якось влаштувати своє життя. Це і робиться в міру наших спроможностей. Ми теж даємо і скромну матеріяльну допомогу. А коли йде про зорганізовану допомогу в харчах і одежі, на більші розміри, то це вже подекуди наладжене в погодженні з державними чинниками, чи установами, що є урядом затверджені.

Підносимо ці відомі речі, бо дехто баламутить листами наших людей в Европі що до наших можливостей політичної і матеріяльної допомоги. Тому зазначуємо ще раз: американсько-український зорганізований загал працює, щоб виді[с]тати звідси якнайбільшу допомогу, але працює авторитетно через свої загальні організації: Український Конгресовий Комітет Америки і Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет."

ж Як подає ГН. у Женеві, зібрані на підставі часописів і інших звітів дані про стан здоровля дітей в Европейських країнах є просто

застрашений. І так у Греції і в Румунії находиться круглo
280.000 дітей -сиріт. На Угорщині - 200.000 є хорих на сухоти
17.000. В Польщі не менше як 2 міліони дітей нижче 14 року життя,
недоживлені.

ж Відень. Стан вижживлення є катострофальний. Від 40 років не зано-
товано так високого стану захворінь і смертности немовлят. Діти
в шкільному віці 6-14 літ є в 30% недоживлені.

ж У Бранденбургії є цілі громади, що в них всі діти, які народи-
лися впродовж останього року, вимерли. В Мангаймі встановлено,
що найсвіжіші випадки захворювань на сухоти трапляються у 30%
у дітей 2-6 років.

ж У Берліні смертність дітей у вересні м-ці м.р. виносила круглo
64%, в Еґерсвальді 95% , а в Бресляу 80% всіх народжених у
1944 і 1945 роках.

ж У Франції через наслідок постійного недоживлювання було в са-
мому Парижі 48 % дітей хворих на сухоти, у південній Франції
навіть 74%.

ж Нажаль немає ніяких вісток про стан здоровля молодого поко-
ління України, але можемо собі уявити, що в теперішній дійсности
він багато гірший, як в інших европейських країнах.

ж Дня 4-го листопада м.р. норвежська Ч.Х. організація обходила
святочно 50 ліття свойого існування.

ж Дня 21.11.45 р. основано в Гавнштеттені товариство самодопомоги
укр. еміґрантів, характеру добродійного " Рідна хата".

ж У 1946 р. має відбутися конференція всіх Ч.Х. організацій.
Конференція займеться м.інш. майбутніми завданнями Ч.Х., що їх
видвигнув досвід минулої війни, як теж створення нових концент-
рацій.

ж Одним із головніших завдань Делегації М.Ч.Х. у Відні були роз-
шуки за австралійськими воєнно-полоненими. Виповнено около
200.000 листків розшуків, з чого 93.000 вислано до Центр. Бюра
інформацій в Женеві.

ж Відділ радіо-передач М.Ч.Х. у Женеві передає щодня свої коротко-
хвильні передачі в часі між 9-ю а 21 год. / швайцарський час/
на хвилях 44,97, 47,28 і 48,66. У тих передачах подається прізв-
вища депортованих різних народностей, що находяться ще в Німеч-
чині , як теж німецьких і австралійських полонених у Франції
і інших країнах.

ж Винипедський посол, Містер Стюарт, заявив, що канадійський
уряд найкраще виявив би щирість до карти Об"єднаних Держав, як
би поспішив з допомогою українцям, на яких країну Німеччина зро-
била була наїзд , та які боролись проти нацистів, а дістали руї-
ну і депортацію. Тисячі їх тепер вернулись у свій рідний край,
але тисячі інших не бажають вертатися туди, казав посол. Він
звернувся з закликом до міністра копалень і ресурсів, що як
прийде час розглянути нашу іміґраційну політику, то він повинен
ласкавіше віднестися до тих людей / скитальців/, як у минулому.

ж Від Голови Українського Допомогового Комітету в Парижі о. мітр.
У.Ч. Перідона , наспіла до залученого Українсько-Американського
Комітету в Америці телеграма такого змісту:

" Дякую за лист з 1-го жовтня. Я розділю гроші і одіж
так, як Ви цього собі бажаєте. Допомога конечна. Я дуже вдячний
за матеріяльну допомогу, а це більше є потрібна Ваша інтервен-
ція для забезпечення права азилю українцям у Франції.

* Осінню 1945 р. повстало в Льондоні Центральне Українське Допомогове Бюро / Ц.У.Д.Б./

Допомогова акція на тому терені, згл. в тій країні, де існує Український Допомоговий Комітет, є кермована цим Комітетом. Де таких Комітетів ще нема, там діє безпосередньо Ц.У.Д.Б., несучи матеріяльну і іншу допомогу українським скитальцям.

В інших европейських країнах Допомогові Комітети є в стадії організації.

* В порозумінні з Ц.У.Д.Б. американський Комітет вислав вже значну фінансову і матеріяльну допомогу до Комітетів / або заступаючих органів/ у Швайцарії, Франції і Бельгії. Ц.У.Д.Б. бере на себе обов"язок висилки і розподілення допомоги на тененах, де нема української допомогової установи, до часу, поки така об"єднана установа не повстане.

* Ц.У.Д. Бюро нав"язало і удержує постійний зв"язок з усіма урядовими, півурядовими і гуманітарними організаціями на терені Вел. Британії, та з важнішими устсшановами світового масштабу, що їх праця лучиться зі справою збігців у Західній Европі. Бюро стало інформує ці установи про долю і положення українських збігців та у випадках насильства і надужиття інтервенює де треба і т.д.

Це роблять і комітети-члени. Комітети у Канаді, ЗДПА і Бельгії вже кілька разів подавали меморандуми до голів своїх держав, особисті побачення з різними урядовими чинниками.

* За останніх кілька тижнів Комітет Українців Канади / КУК/ установа, що репрезентує всіх українців Канади / вислало до всіх послів канадійського парламенту матеріяли, що змальовують незавидне положення українських збігців в Европі. У дебатах канадійного парламенту три посли / пп. Глинка, Ф. Заплітний, А. Такер/ виголосили промови в обороні українських збігців, домагаючись признання для них прав, що належуть такій еміграції. 29 жовтня мин. року 25 канадійських послів вислало телеграму до канадійського премієра / який тоді був в Англії/, протестуючи в ній проти насильного вивожування українців до СССР і домагаючись, щоб премієр негайно вжив заходів разом з іншими союзниками для забезпечення стану української еміграції.

ВИРІШЕННЯ СПРАВИ ВТІКАЧІВ

Пленум І-го засідання Об"єднаних Націй рішив, по попередньому відкиненні трьох суперечних російських внесків, перевести міжнародню контролю питання втікачів.

Це рішення попередила жива обміна думок.

Російський представник Вишинський заявив: що фашистівська пропаганда в таборах утікачів є нічим іншим, як попередженням фашистівської акції, а для того мусить бути зліквідована.

Як піддержання внеску більшости п. Рузвельт сказала, що ніхто не має застережень проти видачі зрадників їх батьківським країнам, але також є люди, - казала вона далі, які боролися проти ворогів своєї батьківщини та одначе не хочуть вертатись до дому, бо вони не є згідні з теперішнім урядом своєї батьківщини.

Вона навела примір еспанських втікачів і запитала, чи конференція бажає собі висилки цих людей до фашистівської Еспанії.

У відповідь на російський внесок, щоби всі табори втікачів стояли під доглядом властей батьківської країни - запитала п. Рузвельт -" як це виглядало б, коли б еспанські втікачі дісталися

під опіку ген. Франко?" Бритийський представник підтримав американський погляд.

Вишинський забрав це раз голос та заявив:

- Необмежена свобода, яку п. Рузвельт заступає, не може існувати в моїй країні. Конечним є обмежити волю та поступки людей, в противному випадку вони могли б вбивати та красти. Це відноситься також до держав і урядів. Немає необмеженої свободи. Свобода є обмежена самим життям в противному випадку не могли б існувати ні збірноти людей, ні збірноти держав.

Голосування виявило відкинення російського внеску про заборону пропаганди в таборах втікачів проти членів З"єднаних Націй - 31 проти 10 голосів.

Відкинення російського внеску про спеціяльний добір адміністраційного персоналу в таборах втікачів - 29 голосами проти 8.

Відкинення російського внеску про видачу політично політично підозрілих втікачів - 26 гол. проти 10.

Деякі з присутних здержалися від голосування.

Цими днями одержала наша установа від полонених з табору в Ауербасі слідуючого листа:

" До

Головного Представництва Санітарно-Харитативної Служби

в Мюнхені

За дозволом американського команданта табору воєнно-полонених в Ауербасі надсилаємо до Головного Представництва Санітарно-Харитативної Служби в Мюнхені слідуюче прохання від українців воєнно-полонених в Ауербасі:

Просимо передати сердечну подяку українському громадянству за надіслані останнього разу харчові пакунки.

Це було для нас ознакою тісного зв"язку української суспільности на американській зоні з українцями воєнно-полоненими.

Завдяки доброму ставленню до нас американського команданта нашого табору, нам дозволено одержувати книжки, почту та інші пакунки від наших родин.

Щоб полегшити роздачу пакунків між полоненими, ми просимо дотримуватись слідуючих вказівок:

1. Кожна пачка мусить бути чітко адресована на прізвище полоненого,

2. Загальні пакунки належить адресувати " "/ о. Левицькому, для розподілу між українцями/.

Водночас повідомляємо Вас, що нам під сучасну пору найбільш потрібні слідуючі речі:

1. Церковне убрання і Святе Письмо та інша релігійна література для греко-католицького священника,

2. Українські книжки для продовження самонауки з таких ділянок: медицина, історія, сільське-господарство, підручники для самонаучення англійської і німецької мови, словники та художня література,

3. Ноти для хору,

4. Пачочки з тютюном і цигарками зробили б пакунки ще ціннішими.

Ми дякуємо наперед за слідуючі пакунки " Санітарно-Харитативній Службі",

Залишаємось

З привітом

Слава Україні!

Від імені українських воєнно-полонених в Ауербасі

Левицький

ДОДАТОК ДО "В І С Н И К А С.Х.С" ч. 1/2/

Список полонених, які пошукують свої родини.

1. Сенишин Богдан Rimini Enclave Aj,PW Camp "Cesenalico" Deutsches Lazarett.	Моцюк Петро
2. Кощук Михайло Deutsche Lazarett in leranotico /Italy/ Rimini Enclave Aj, PW Naples /Italy/ via Hannover	Кощук Пелягія
3. Панковецький Володимир 31 G 6019279, Provisional CO-2082, PWE 24, Auerbach	Панковецька Дарія
4. Біжак Адам 31 G 6004950, Provisional CO 2021, PWE 24, Auerbach	Біжак Анастазія
5. Кордуба Любомир Ходорів, 29.XI.1922 31 G 6004937 PWE 24, Auerbach	Кордуба Теофіль
6. Токалюк Ярослав Коломия 30.10.1912, 31 G 6004823 PWE,24 Auerbach	Боднар Александер
7. Стасів Петро 24.6.1923 31 G 6017864 Provisional CO 2094, PWE ,24 Cage 12, Auerbach	інж. Дувало Василь
8. Кручина Василь Rimini -Italy, Winker Lager RNT Nr.3 ukr. gruppe	Кручина Катерина
9. Яримович Арсен Provisional CO Nr. 2056 PWE ,24, Auerbach	Яримович Володимир і Ярослав
10. Ортинський Любомир 31 G.6000629. PWE,24 Auerbach	Др.Процик Богдан
11. Яхторович Михайло /с.Волод./ 31 G. 6015803, PWE ,24 - Auerbach	Пошукує рідних і знайомих

12. Лудчак Михайло — Білейчук Михайло
24.10.1923, Woskresinci-Kolomyja, 31 G, 6000544, PWE, 24 Auerbach

13. Сарабай Стефан — пошукує вуйка з Голоска коло Львова.
31 G 6004744, Cage 12 PWE, 24 Auerbach

14. Белей Василь — Михаськів Гаврило
Komp. Nr.20/34 PWE, 31 G. 6004910, PWE, 24, Auerbach

15. Ярема Михайло — пошукує рідних і знайомих з села Зубрець, пов. Бугач
31 G, 6015830, PWE, 24 Auerbach

16. Федорів Роман — Пристайко Степан
31 G, 6015280, PWE, 24 Auerbach

17. Воловецький Іван — рідних і знайомих з села Черчик пов. Яворів
31 G, 6017645, PWE, 24 Auerbach

18. Продан Михайло — Рідні, знайомі з с. Трустенець Малий, пов. Золочів
31 G, 6016730, PWE, 24 Auerbach

19. Бобиляк Микола — Рідні і знайомі с. Добряни пов. Львів.
31 G, 6014976, PWE, 24 Auerbach

20. Тимкевич Роман — Тимкевич Анна
31 G, 6000852, PWE, 24 Auerbach

Подаємо список листів з загранці, які чекають на відбір у рефераті розшуків Санітарно-Харитативної Служби при Апостольській Візитатурі на Німеччину в Мюнхені, Дахауерштрассе 9.
Просимо адресатів, що їх місця замешкання ми не могли устійнити , відібрати пошту.

Андрій Мидан
Р. Филинович
Богдан Дякун
Параскевія Стецюк
Вільгельміна Ропкоч
Тарас Савчинський
М. Куценко
Эр Яращук
Ірина Сенечко
Теодор Виноградський
Роман Романович
Юліян Місевич
Книш Г.
Ярослав Федуник у Покінг
Вікторія Вінярська була в Тюрінгії
Абрамович Йосиф
Бачинський Володимир
Бутинський Миколай
Билина Петро

Біліза Константин
Володимир Люба
Гордон Ксеня
Гуцак Павло
Гербус Стефанія
Гетцець Анна
Яворський Михайло
Яремчук Юліян
Іванчук Стефан
Кізуб Трофим
Кіриченко Е.
Козецький Іван
Кобуз Володимир
Королик Семен
Ковч Мирон
Кусенко І.
Корецький Теодор
Лисиманко Марія
Мокрий Стефан
Многодітний Евген
Матвійшин Йосиф

Пилипчук Мирон
Проць Анна
Стефанюк / Семків/
Совінська Катерина
Сеняків І.
Ткачук Михайло
Теслюк Марія
Тонкобгарова Наталія
Шетельницький Іван
Шлопак Сергій
Шур Лев
Др. Хінченко
Фенчук Олена
Фуртаг Йосиф

Листи з Італії

Адикевич Дмитро
Ярмолюк / Баймлер/
Білецька Олена
Барановська Анна
Било Розалія
Борис Іван
Бородчак Осип
Вайкун Магдалина
Волошин Тетяна
Віханська Марія
Вінцюк Митрофан
Гливяк Михайло
Горбатюк Анна
Др.Гнатенко Богдан
Гарасимчук Михайло
Гарматюк Василь
Говіщак Олена
Говтолюк Анна
Гомюк Стефан
Семонишин Роман
Генгало Марія
Грещук Йоанна
Горницький Богдан
Гизеля Анна
Гундич Ілярій і Ольга
Грех Андрій
Горошко Мирослава
Др. Грицак Роман
Гой Михайло
Дармохват Володимир
Дмитровко Олена
Демянчук Оксана
Дутка Олександр
Дмитрук Зиновій
Дембіцька Юлія
Дева Парапа
Демчишин Марія
Дацьків Ярослав
Яськевич Емілія
Др. Яримович Олександр
Ященко Софія
Якубчик Вера
Йойко Володимир
Яворський Михайло
Захарків Анастазія
Зацьковська Генка
Жужко Василь
Заяць Григор
Згара Іван
Зайцев Вера
Кукурудза Йосиф
Ковер Ірена
Кутний Зенон
Кощук
Котюк Михайло
Комарницький Карпо
Кокотин Семен
Ковалік Марія
Коваль Іван
Кмита Марія
Костецька Варвара
Куць Теодор
Куций Петро
Кукеба Стефан
-"- Григорій
Ковальська Зеновія
Кулітович Агафія
Крамар Юрій
Кейс Петро
Ковінська Анастазія
Кіцул Параня
Кавецька Марія
Костів Михайло
Колитин Текля
Кернисний Петро
Кульвицька Зофія
Крук Анна
Костів Володимир
Кравчук Текля
Корд Александра
Клімчак Іванна
Клюфас Міхан
Лютаревич Павло
Лахович Степан
Лоїк Петро
Лилик Ярослав
Лопушонська Стефа
Мардін.Катарина
Лазуренко Дуня

Маресенко Тетяна
Мельник Богдан
Мудрий Ярослав
Мацюк Яків
Маркопольський Миколай
Мариняк Станислав
Мотика
Мазуревич Марія
Мусій Надя
Мурашка Стефан
Макаруха Василь
Нагірна Галька
Наколишин Нуся
Особа Марія
Онищук Ярослав
Очеречіян Анна
Онуфрій Григорій
Остапа Анастазія
Прохоренко І.
Пуцьора Дмитро
Павлович Юрій
Пйотровська Тамара
Пастушевич Миколай
Петренко Міля
Петрів Катарина
Патан Семен
Павлінський Вальтер
Піцунко Марія
Павлів Марія
Регида Іван
Радикевич Тит
Рогатинський Іван
Русин Миколай
Саган Стефанія
Савіцький Стефан
Сітик Анна
Сквара Анеля
Семків Ярослав
Скрипник Катерина
Супик Марія
Стришак Домаха
Сухінський Стефан
Сагаш Емілія
Савчук Ксеня
Скоморовська Калина
Смеречинський
Сливинська Пелагія
Тхір Міхан
Туркало Александр
Тарнавський Терентій
Тарабан Настя
Телевний Миколай
Угрин Лідія
Заяць Володимир
Фургала Дмитро
Феник Анастазія
-"- Богдан
Шпак Роман
Шепетун Петро
Шпек Анна
Чмола Тарас
Чиж Семен
Чорній Ольга
Цепинська Ярослава
Хомин Михайло
Худик Володимир
Хивій Іван

----ооо---

Скоробогата К.
Леськів Михайло
Лотоцький Ярослав
Фаріон Іван
Андрусів Василь
Шидловська Галина
Гудзій Миколай
Рудосевич Володим.
Меркель Валентина

Нижче подаємо список осіб, що їх пошукують родини за границею, головно в Америці. Хто може щонебудь вказати, яка доля зустріла цих осіб, або знає про їх теперішнє місце замешкання, подасть ласкаво до відома особисто, або поштовою карткою на адресу: Санітарно-Харитативна Служба при Апостольскій Візитатурі на Німеччину в Мюнхені, Дахауерштрассе 9/II

Андрій Мудрин з Галичини – пошукує вуйка
Андрій Борецький з села Яснище
Ляцко Музичка з села Оріхівчик
Грицько Симчишин, з села Маркополя
Антон Сминарчик, зі Скали н/ Збручем
Ярослава Харак з дому Мигаль, нар. 1912 р. у Львові
Андрій Харак зі Ширця
Григор Мигаль

Богдан Мигаль , з Трійці, лікар
Борис Мигаль, агроном
Тарас Мигаль, журналіст
Олена Мигаль, нар. 1883 р.
Марійка Щондра
Володимир, Віктор і Павліна Роговські
Славко Людкевич, років 18
Марія Коцук з села Вікніш / з дітьми/
Даниляк /родина/ з села Пуків
Мізарок / родина/ з села Дяківці/
Кобилецький/ родина/ з села Пуків
Василь Тибінка з Коломиї
Дубина з с. Немяч
Софія, Анна, Марійка, Петро Гнатюки, з с. Завишня
Адам, Михайло, Богдан, Юрій, Володимир Савка , зі Львова
Кметь Галина
Марія Тивонюк, з Войславич
Марта Суберляк, з Войславич
Анна Петришин , з Войславич
Платон Скшинський, нар. 28.3.1922
Володимир Балабан, нар. 1913 в с. Биковці
Родина Теодозії Петровської з дому Воробій з с. Таврів, Бережанського пов.
Юліян Ярощук
Михайло Струсь , з с. Верхнякiвці
Григорій і Софія Мулик, з с. Верхнякiвці
Микола Шавель, нар. 1914, с. Зиравка
родина Андрія Будника, з Манаїв , пов. Зборів
Василь, Григорій, Катерина Лялюк
Анна, Петро, Степан, Михайло Кузишин з с. Ятвіги
Іван Кочедан з Грубешова
Михайло Маланчук, нар. 27.Х.1930 р. з с. Коровиця
Ліда Войцеховська з дому Оробець зі Львова
Іван Хорук, син Яцка зі Снятинщини
Іван Оробець, син Миколи з с. Залуче
Іван Леско з Львівського пов.
Мацелюх, його пошукує брат
Анастазія, Галина, Славко Кмет
Левко, Мирослав Стефанишини, сини Олекси з Калуша
Петро і Михайло Лис, сини Миколи з Калуша
проф. Михайло Яськів, учит. у Яслах
Семен Карась з Журова
Гринвко Собенко зі Звенигорода
Іван Королик з Романова
Андрій Кравець з Романова
Анна, Марія, Микола, Петро, Василь і Степан Юник з с. Гірна
Ярослав, Юліян, Роман Феник-Березовський
протоєрей Василь Варварів з родиною
Семен Буханов з родиною
Юрко Мірза
Шмагай з Усаня
Іван Рябовіл
Катерина, Пушка, Михайло, Ілько, Микола Карвацький
Володимир Рибак, студ. мед. з Мукачова
Др. Шиманський з родиною

СКЛАДАЙТЕ ХАРЧІ Й ОДЯГ ДЛЯ ПОЛОНЕНИХ!

ВІСНИК

N/0176 7. 46. 1500

САНІТАРНО- ХАРИТАТИВНА СЛУЖБА

в Німеччині

Рік II липень 1946 ч. 4-5

З м і с т

Степан К-д.

МИНАЄ РІК.

Минає рік від того дня, коли над розбурханим історичними подіями найбільшого досі воєнного лихоліття, морем людського життя, маленька група людей розвинула прапор найбільшої Ідеї - Ідеї Українського Червоного Хреста. Без гомону, без фраз і реклями, без всяких "ідеологічних декляpацій" розпочав свою працю гурт людей, об"єднаний одним найбільшим бажанням: прийти з негайною допомогою тим українцям, які так дуже цеї допомоги потребували.

А було їх сотні тисяч. Біженці, робітники, насильно вивезені з рідного краю, політичні в"язні, що недавно залишили німецькі концентраційні табори та опинилися на бруку чужого міста, полонені з різних частин б. німецької армії. Були матері з дітьми, сироти, інваліди, хворі і калики. Без ніякого матеріяльного забезпечення, інколи без даху над головою, без шматка хліба, непевні і затривожені завтрашнім днем, що над ним темним серпанком ночі здіймалася загроза примусового повороту ... в далекі сибірські тайги, чи зауральські степи.

Перші основи червоно-хресної праці серед українців довелося класти серед найбільшої дезоріентації та суспільного розбиття української еміграції в Німеччині. Важка була ця праця. А гурт людей, які взялися за це діло, був спершу надто малий. Треба справді подивляти незвичайно сильну волю людей, які серед умовин, притаманних хаосові перших повоєнних днів, не зважаючи на особисті невигоди та небезпеки, кинулися у вир червонохресної праці.

Минає рік від цієї хвилини.

Густа мережа Станиць, амбуляторії, допомога сотням і тисячам найбідніших, допомога полоненим, опіка над хворими, інвалідами, каліками, тисячі розшуканих родин, сотні пересланих листів - це сьогодні білянс однорічної щоденної праці червонохресних робітників.

А шлях цеї праці не вів через рожі і квіти. Як часто кидали чужі й свої каміння під ноги, як часто треба було побороювати, здавалося, надлюдські труднощі, щоб вкінці таки здійснити єдину мету, що її вписали на червонохресному прапорі його хорунжі:

"Об"єднати всю українську еміграцію в один крицевий моноліт, здібний до майбутньої творчої праці у рідному краю."

Червонохресна ідея, втілена в Санітарно-Харитативній Службі святкує сьогодні свою перемогу. Вона обіймає собою зорганізовані лави всіх наших емігрантів без різниці віросповідання та політично-партийних переконань. Ця ідея не знає окупаційних зон, не знає яких небудь кордонів. Вона захопила серця й уми всіх чесних, розумних українців, де б вони сьогодні не жили.

Минає рік.

І ті, які ще так недавно з насмішкою глядiли на перші почини червонохресних робітників, і ті, які з різних причин намагалися загамувати червонохресну працю, мусять сьогодні признати, що їх задуми не здійснилися, що Червонохресна Ідея живе, могутніє і тріюмфує в рядах українців на еміграції. Зрозуміли це теж і належно

оцінили чужинці, що майже у всіх ділянках життя співпрацюють з СХС.

Стоїмо на порозі другого року червонохресної праці СХС. Із скромних початків, з окремих цеголок, що лягли вже в основу здійснення великої Ідеї, мусить створитися величня будівля. Віримо, що підсумки другого року докажуть і це. Та це може статися і станеться тільки тоді, коли у наших національних лавах не буде вже ні одної людини, яка хоч на одну мить завагалася б стати в ряди СХС та по всій можності допомогти до її повного розвитку. Віримо в це, бо віру нашу опираємо на здоровому розумі і шляхотному почуванні наших емігрантів, на їх всесильном, бажанні: вернутися у рідний край, як здоровий фізично і духово державнотворчий чинник у власній державі.

А коли сповниться ця наша всенаціональна Мрія, тоді тріюмфальним походом понесемо наш український червонохресний прапор і застромимо його в столиці нашої самостійної Держави.

x

x x

Святослав Гординський

I грюк махін, і тупіт важкостопний,
I клекіт сурм, і блиск і бризкіт лез,-
Мутніє сонця вогнеярий жезл,
Відбитий у кривавому розтопі.

А за тобою- звалища Европи;
В чадних фантасмагоріях пожеж
З твоїх скарбів, будинків, книг, одеж,
З речей земних - лиш недотлілий попіл.

Так догарає в вирі завірюх
Матерія. Лишився тільки дух
У тілі впертім, ранами покритім.

Коли ж мине година чорних змор,
Ми вийдем знов на бойовищах з пор
Земне обличчя наново різьбити.

У РОКОВИНИ ОСНУВАННЯ

САНІТАРНО-ХАРИТАТИВНОЇ СЛУЖБИ (б. Український

Червоний Хрест)

Післявоєнні умови життя української еміграції в окупованій західними державами Німеччині самі накинули потребу творити по всіх місцях еміграційних скупчень допомогові інституції і товариства. Не дивним є отже, що на чолі тих товариств став У.Ч.Х., інституція з великими заслугами й загально принятим ім"ям.

У перших місяцях після закінчення війни, через брак якоїнебудь комунікації, Станиці УЧХ повставали самочинно, працюючи лише на власну руку, бо ніякого Центрального керуючого осередка не було.

Найбільш сильною і працездатною виявилася Мюнхенська Станиця УЧХ, яка удержувала постійний зв"язок з УЧХ у Швайцарії. За її почином 10 жовтня 1945 р. був скликаний загальний з"їзд всіх існуючих українських організацій, що діяли під прапором Червоного Хреста.

З"їзд ухвалив:

1. Об"єднати всі українські червонохресні організації в один Український Червоний Хрест з Централею в Мюнхені,

2. працювати за одним ухваленим правильником,

3. Підкорятися одному Проводові, який покликано під назвою Головної Управи та Головної Ради УЧХ.

Від самих початків своєї діяльности Український Червоний Хрест був наражений на великі труднощі і небезпеки. Як відомо, статут Міжнародного Червоного Хреста передбачує членство лише для Червоних Хрестів державних народів, тому визнання УЧХ, до того на чужій етнографічній території, було від самого початку справою дуже непевною. Провід УЧХ вповні здавав собі з того справу.

Було ясним, що з уваги на правно-політичне положення української еміграції, діяльність УЧХ могла бути узнана лише де факто і тільки на цій площині вислідами своєї праці її Провід міг надіятися здобути собі зрозуміння та признання в Міжнародньому Червоному Хресті та інших Харитативних Установах.

Життя підтвердило правильність цієї лінії, бо 9.11.1945р. коли американська влада заборонила дальше існування УЧХ в американській зоні, то представник тої влади заявив, що проти діяльности Станиці УЧХ в Мюнхені він не має жодних застережень і признає, що діяльність та була корисна, лиш установа мусить приняти таку форму, яку влада може признати де юре.

Тому Провід Українського Червоного Хреста порішив просити Апостольського Візитатора гр.-католицької церкви на Німеччину о. Н. Бояковського взяти УЧХ під свою правну опіку. Апостольський Візитатор погодився, перейняв цілу установу як відділ свого Ординаріяту та

назвав її " Санітарно-Харитативною Службою".

Дня 15.11.1945р. повідомлено про те листом американську владу і референт суспільної Опіки американського Воєнного Правління на Баварію приняв це до відома .

А 5 червня 1946р. компетентні органи англійської Військової Управи визнали правне існування Краєвого Представництва Санітарно-Харитативної Служби на англійську окупаційну зону Німеччини з осідком у Ганновері .

Папський нунцій при американській головній кватирі у Франкфурті, Карльо Чіярльо, приняв дня 23.11.1945 р. Голову Санітарно-Харитативної Служби ,Д-ра Воробця, виявив велике заінтересування для справ української еміграції, уділив свого благословення Санітарно-Харитативній Службі і потвердив на письмі, що бере її під свою опіку.

У той спосіб вдалося щасливо оминути небезпеку ліквідації, як теж усі внутрішні труднощі.

Не зважаючи на всі формальні зміни, Санітарно-Харитативна Служба не стратила загально-національного характеру. До Управ і Рад Центрального Представництва, як і поодиноких Станиць, входять представники греко-католицької й Української автокефальної Православної Церкви.

Тереново Санітарно-Харитативна Служба охопила своєю діяльністю всю українську еміграцію в Німеччині. Організація її є чотироступнева. Централя - т. зв. " Головне Представництво" знаходиться в Мюнхені; Безпосередньо Головному Представництву є підпорядковані т. зв. " Краєві Представництва". Досі їх є три:

1. На Баварію з осідком в Мюнхені,
2. На Гессен,Нассау і Вюртембергію з осідком у Франкфурті н(Майном.
3. На англійську зону з осідком у Ганновері .

Слідуючою клітиною СХС є Станиці, які знаходяться в місцях більших скупчень української еміграції і організаційно підпорядковані Краєвим Представництвам. Досі є 36 Станиць.

Останньою організаційною клітиною є Уповноважені СХС, яких призначують Проводи Станиць у тих місцевостях своїх округ, де скупчення українців так малі, що не вистарчає на організування Станиці.

Звичайних членів СХС має тепер 6.000, а прихильників, які своїми пожертвами створюють матеріяльну базу для харитативної діяльности Установи, є 40.000 осіб.

Перше від чого почала свою діяльність СХС була організація розшуків за розгубленими членами родин та знайомими. Протягом цього першого року своєї діяльности сітка СХС допомогла віднайти понад 25.000 осіб. Відділ розшуків СХС співпрацював з Міжнародним Червоним Хрестом і 250 розшуків полагодив за його посередництвом.

Продовж перших п"ятьох місяців, заки ще не був наладнений поштовий зв"язок, за допомогою сітки СХС переслано 4.614 листів на терені Німеччини. Крім того перейшло через центральний відділ листування СХС продовж цілого року 7.249 закордонних листів.

Найбільш пекучим завданням у першому році своєї діяльности СХС уважала допомогу полоненим та допомогу у розшуках рідні за полоненим і полонених за рідною.

Не зважаючи на всі труднощі, вдалося здобути реєстри II.940 полонених українців.

З того числа 1.432 полонених перебувало на терені Німеччини, 468 на терені Австрії та 10.040 на терені Італії.

На терені американської окупаційної зони Німеччини українці воєнно-полонені перебували в таборах : Ансбах, Ауербах, Бад-Айблінг, Дахау, Вайден, Лянгвассер і Плятлінг.

В Австрії українці були злягровані в Галяйн, Заафельден, Лінц, Ебензее-Штоєр, а в Італії в таборі біля Рімінi.

Тому, що українці-полонені(особливо ті, що походили зі східних українських земель), були і є поважно загрожені можливістю вивозу їх до Совітського Союзу. Провід СХС робив багато старань, щоб забезпечити їх майбутнє.

Зложено у червні 1945р. за посередництвом Єпископа Івана Бучка, великий меморіял до Св. Отця папи Пія XII-го, в якому висвітлено дійсний характер українського війська в рядах німецької армії та положення і характер української еміграції.

25 січня 1946р. Голова СХС інтервенював у тій же справі у представника МЧХ в Мюнхені п. Маєра. 30 січня 1946р. Провід СХС знова звернувся до Єп. Кир Івана Бучка з проханням інтервенювати перед Святішим Отцем в справі долі українців-полонених, а 31- січня 1946 склав на руки п. Франка, представника МЧХ у Франкфурті, меморіял в справі справжнього характеру українських дивізій в рямцях німецької армії та письмо, в якому протестував проти подій в таборах воєнно-полонених у Дахау та Плятлінг.

Завдяки жертвенності нашого громадянства всі полонені на терені американської окупаційної зони Німеччини дістали святочні подарунки на Різдвяні та Великодні Свята, а саме: харчеві пачки, цигарки, книжки, розривкові гри та дрібну галянтерію.

Воєнно-полонені, що знаходяться по лазаретах, дістають від СХС систематично що місяця, а деякі, особливо тяжко хворі, і частіше харчеві пачки.

Продовж останніх п"ятьох місяців до таборів на американській окупаційній зоні Німеччини, висилається систематично, що два тижні, свіжі часописи і книжки.

240 звільнених б. полонених дістали одноразову допомогу в одязі, харчах і грошах . Понад 100 полонених користало зі систематичної одно і більше місячної допомоги в харчах і грошах. Грішми видано б. полоненим 19.861,98 РМ. допомоги. Продовж лише двох місяців видано б. полоненим харчів на 4.690,72 РМ .(нормальні державні ціни)

Родини полонених дістали грошеві допомоги на суму 790 РМ.

24-м б. военно-полоненим, що були важко ранені, замовлено з наших фондів протези.

При всіх організаційних клітинах СХС ділають секції допомоги хворим, до яких входять представники всіх тих товариств і установ, які у своїй програмі мають опіку над хворими. Жінки відвідують хворих I-2 рази на тиждень і достарчають їм часописи і харчі.

На допомогу калікам та хворим видано 10.671,85 РМ.

Одною з головніших ділянок праці СХС була медично-санітарна діяльність. При Станичних амбуляторіях СХС працювало 120 лікарів та 10 мед-сестер. Амбуляторії при деяких Станицях (напр. Мюнхен, Аугсбург, Фюссен, Регенсбург) мали дуже велику фреквенцію.

При 6-х Станицях переведено санітарно-вишкільний курс мед-сестер.

Виголошено 65 популярних рефератів на санітарно-медичні теми.

При 10-х Станицях організовано опіку над матір"ю і дитиною. Існують там поради для а) вагітних жінок, б) для немовлят та в) при 4-х Станицях провадяться дитячі садки.

Провід СХС не забував і про тих українців, що в злиднях мешкають по приватних мешканнях, не користають з опіки УНРРА і живуть виключно з німецьких карткових приділів.

Старанням Проводу СХС Делегатура Міжнародного Червоного Хреста в Мюнхені дала до розпорядимости СХС 9.000 кгр. різного рода харчів. Їх розділено поміж найбільше потребуючих на терені Баварії та Швабії, при чому одержало, в правді дуже скромний приділ 5.100 осіб.

Санітарно-Харитативна Служба є цілковито аполітичною установою. Об"єднує вона людей, які розуміють і відчувають потребу нести допомогу найбільш потребуючим жертвам війни.

Засадою діяльности СХС було "_ні один пфеніг, ні один шматок хліба, не сміє піти на іншу ціль, крім тої, на яку дав їх жертводавець_".

Службовому апаратові СХС допомагається виключно з тих сум, що походять з приходів підприємств як амбуляторії, нічлігарні, видавництва та інших, що їх провадить СХС.

У роковини своєї діяльности Санітарно-Харитативна Служба закликає всіх українців ставити в ряди її діяльних членів, бо спільними зусиллями поборемо все лихо, всі труднощі.

Об"єднаймося духово. В гуртках та курсах санітарно-медичної допомоги здобуваймо фахове знання, яке у слушний час виявиться невідзовно потрібним.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ САНІТАРНО- ХАРИТАТИВНОЇ СЛУЖБИ ?

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Інж. А.Ц.

ЧЕРВОНОХРЕСНІ ПЕРСПЕКТИВИ В НАЙБЛИЖЧОМУ МАЙБУТНЬОМУ

У сучасний момент українська еміграція в Європі переживає певну кризу більш зовнішнього ніж внутрішнього характеру. Ця криза може привести так далеко йдучі зміни в нашому житті, що варто вже тепер застановитися і заняти певне становище щодо тих змін.

Останні дні принесли вістки, що -" всеунрівський батько" - Ля Ґардія зажадав починення рішучих кроків щодо створення спеціяльної організації, яка занялася би мільйоновою масою втікачів, й, мабуть ця організація є вже створена. Це й же самий ля-Ґардія, жадаючи дальших кредитів, перестеріг, що втікачі стоять в обличчі нечуваних злиднів й зовсім непевної долі, якщо тяня справа остаточно не буде полагоджена до 31.12.46 р. Далі він виразно назвав країни, куди належить скеровувати тих втікачів, що не хотять повернутися на батьківщину. Таких втікачів нараховує Ля Ґардія 600.000 на загальну кількість 1,6 мільйона. Як країни переселення Ля Ґардія називає - ЗДПА, Канаду, Мехіко, Колюмбію, Перу, Чіле, Арґентину, Ново-Зеляндію, Австралію.

Бачимо, що масова еміграція правдоподібно не вдасться, отже прийдеться творити окремі групи по кількадесят тисяч осіб і такими групами переселюватися. Можливо, що до деяких країн війдуть і досить великі групи. До речі, згадаємо дві європейські країни, про котрі Ля Ґардія не згадує, але яких уряди вже схильні приняти українських гірничих і фабричних робітників, а саме - Бельгія і Голяндія по 15-20 тисяч осіб, включаючи сюди і певні кадри інтеліґенції. Дуже можливо, що деяку кількість емігрантів прийме й Франція.

Не пересуджуючи справи, куди саме мали б їхати маси нашої еміграції - це з'ясується не раніш, як в серпні місяці, ми спробуємо заглянути дійсності в вічі й відповісти собі: чи готові ми вже до дальшої мандрівки? Кожен хиба скаже, - що ні, не готові.

Ми розбудували й розбудовуємо далі наші установи, школи, театри, кооперації і т.д. так, як би ми мали лишатися в Німеччині не лише зимувати але жити ще роки. Так не станеться, хоч би як ми того хотіли. Ба, навіть самі німці, фахові сили, промисловці й ремісники, не говорячи про тисячі інтеліґенції всяких фахів, хотять емігрувати в світ за очі, щоби не голодувати в своїм рідним краю. Навіть англійці, головно молоді люди, жадають від своїх еміграційних урядів віз до домініій, бо не мають виглядів на працю вдома.

І ніхто нас не питатиме, чи сподіваємось ми швидкого вибуху війни, чи ні - нас можуть просто чемненько " попросити" забіратися з Европи, або... лишатися в ній, як " вільним птахам", клепати біду, що вже далеко не кожен потрапить зробити.

Та навіть у щасливому випадку- скорого повороту додому, нам належить закачати рукава й взятися до праці - так само підготовлятися до великої мандрівки.

Не місце тут розглядати цілий комплекс справ, звязаних з мандрівкою й евентуальним переселенням. Тими справами займуться наші

центральні установи, фахові об"єднання й організації загально-громадського значення. Розглянемо тут лише питання, що має зробити МЧХ під своєю теперішньою фірмою СХС, щоби у рішучій хвилині стати на послугах українського громадянства у всій його цілості.

Підсумки нашої цілорічної праці можуть де-що нам вказати, отже, з того критерія й вийдемо, шукаючи напрямних надалі.

На чолі наших завдань поставимо справу санітарно-медичної допомоги.

Перше, що нам потрібне - це докладна евіденція наших медично-санітарних сил, наших амбулаторій, включно з їх інвентарем й їх дислокацією. Передбачуваний поділ нашої еміграції на групи 10-20 тис. і більше людей вимагає вироблення певного плану розподілу персонального складу й майна мед-санітарних осередків(евент. поповнення такого бодай в проекті) і навіть прикріплення таких осередків до намічених згори груп(по таборах, чи цілих окремих скупченнях еміграції). В цьому випадку потрібна буде тісна співпраця СХС з Центральною Переселенчою Комісією, яка буде докладно розробляти пляни переселення.

Другою справою - було б збільшити наші зусилля в організації дальших випусків курсанток мед-сестер, яких у нас становчо є замало, приймаючи під увагу величезні труднощі далеких мандрівок й розселення на чужих землях. Помічний мед-санітарний персонал при його наявности- врятує від епідемії й загибелі не одну сотку наших людей й зле нам буде, коли покладатимемо недію на чужих.

Мандрівка- це друга війна. Це - хвороби, недоживлені матері й діти, старці, підвищені вимоги санітарних умов і т.д. Мусимо на кожен випадок мати потрібний мінімум мед-санітарного персоналу. А ми його не маємо, головно помічного.

Центральна й Краєва Управи , а так само й Станиці СХС мають подбати про нові курси мед-сестер і санітарів.

Слідуючим завданням було б - масові вписи наших громадян в члени СХС, єдиної, як би не було, установи, що несе тепер й понесе далі на собі тягар піклування про здоровний стан наших людей. Може ми не стоїмо на висоті завдання, може критика широких кол і є узасаднена, але все одно без помочі здолу - ми нічого не вдіємо.

Лише спільним зусиллям створимо те, що нам є найпотрібнішим. Здорова і творча критика навіть дуже потрібна- отже ми не лише не цураємося тої критики, а й просимо уміщувати свої критичні уваги чи в нашому часописі, чи в інших органах української преси. За суттєві вказівки будемо лише вдячні.

Отже, говорячи про масові вписи, ми маємо на увазі евіденцію наших громадян, наче би перепис, який спільно з переписом, що тепер переводить Центральна Переселенча Комісія- дасть перегляд нашої еміграції і дозволить створити центральну картотеку, що буде потрібною при складанні груп, перевірці стану людности й всіх маніпуляцій, звязаних з масовими мандрівками.

Масовий впис підсилить засоби СХС і дасть можливість розбудувати всі потрібні клітини, здобути новий інвентар, ліки, утримати потрібний персонал, організувати нові курси сестер і т.д.

Відділ Розшуків і Кореспонденції, матиме змогу далі поширити свою працю й притягнути до співробітництва заморські станиці, що,

як відомо, звязано з великими коштами.

СХС, як Центральна Установа, всеукраїнського значення, потребує в цьому рішучому моменті, коли вирішується доля нашого майбутнього- найбільшої піддержки й співпраці всього громадянства. Всі труднощі переможемо, які б вони не були, але будьмо свідомі,- чого ми хочемо й як це маємо зробити.

Малий фейлетон.

С. Каролин

ВИ ВЕРНЕТЕСЯ ЩЕ...

Я бачу Вас ще сьогодні, як тоді...

Ви йшли випрямлені, задивлені в незнану делечінь... У Ваших очах палав вогонь, на Ваших обличчях пишались лицарське завзяття і стрілецька гордість.

Ви йшли воящькими лавами, а над Вами маєстатично розвинув свої крила жовто-блакитний прапор.

-" А ми тую Червону Калину
підіймемо..." летіло ген-ген у подільські доли та карпатські скелі, а відбившись об них, розпливалося у величній мельодії стрілецького маршу.

Ви йшли... Старші й молоді, і ті, які ледве ще виросли від землі. Здавалося, що Ваші серця на мить скам"яніли...

Ні сльози матерей і дружин, ні зітхання батьків, ні палкі погляди дівочих очей не змогли зупинити Вас на шляху, що ним Ви йшли, хоч добре знали, що може вже не кожному доведеться вернутися.

А довкруги гуділи гармати, розривалися стрільна, летіли бомби.

- - - - -

Я бачу Вас сьогодні ще, як і тоді...

Орда сунула всією силою своєї азійської ненависти та жадоби знищення всього того, що для нас було святе... А Ви не вагалися ні на хвилину... Хоч може й знали, що сил не вистарчить, що ворог надто переважає своєю силою - та духом і завзятістю Ви нічим не уступили тим, які ще перед Вами кров"ю і жертвами промощували шлях Нації до волі.

Довгий, кривавий шлях, устелений стрілецькими могилами, що над ними сьогодні бенкетує п"яний кремлівський сатрап.

І в той час, коли інші кидали зброю, Ви втримали її і до останнього моменту. Бо у Вас горіла невгасаючим полум"ям єдина Ідея...

" За Тебе, рідний Краю мій,
За Тебе, Батьківщино."

- - - - -

Я бачу Вас сьогодні...

За таборовими дротами...

Ваші обличчя приблідли. Ваші спини похилилися, але полум"я Ваших очей не згасло, воно палає з такою ж силою, з якою палало й тоді...

Бо Ідея, що веліла Вам іти стрілецькими лавами на кривавий тан з вічним ворогом Нації, вічно жива і так могуча, що її не зуміє вбити ніхто і ніщо. Її не задротують ніякі дроти, її не розстріляють і не повісять... Бо вона Вам ніким не дана; вона зродилася ще на сотні років перед Вами і житиме вічно в серцях і чинах тих, які прийдуть по нас.

- - - - -

Я знаю ... Прийде ще час... Вернетеся ще... Так, як ішли тоді... Стрілецькими стрункими лавами злинете на рідні ниви та промостите шлях, що ним вернуться тисячі Ваших **батьків**, сестер, братів, знайомих і незнайомих, старих і молодих у рідну хату.

- - - - -

Я вірю. Прийде ще такий час, бо він мусить прийти, як логічна конечність історичних подій... І злетить буревій, розірве дротяну огорожу і Ви... вернетеся ще на рідні ниви, під рідні стріхи.

Засяє золоте сонце і своїми промінням розвіє тьму неволі... Й сповниться леґенда Чину.

x
x x

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

ЧИ ЗНАЄТЕ,ЩО ТИСЯЧІ УКРАЇНСЬКИХ СИРІТ ЧЕКАЮТЬ ВАШОЇ ДОПОМОГИ

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

x
x x

Богдан Бора

ЖМЕНЯ ЗЕМЛІ

Він поніс на чужину в імлі
У затисненій цупко долоні
Наче скарби, крихітку землі,
Що на ній воювали князі
Й ґарцювали Хмельницького коні.

Він поніс, наче скарби цінні,
Завернувши у драну хустину,
Що над нею співала пісні
В революції роки грізні
Його мати, як батько загинув.

Мотузочком ту землю обвив
Що на ньому повісили діда,
Бо для Гонти ножі він гострив
І синів в гайдамаки пустив
Як на лезах всміхалась побіда.

Він ту землю в чужину забрав,
Щедро зрошену кров'ю і потом,
Бо на ній його предок вмирав,
Бо у ній його прадідів кров,
Що лилася бурхливим потоком.

Коли смуток огорне його,
Коли сумнів у душу вкрадеться,
Коли пустку побачить кругом
Тисне землю до серця свого
Доки біль у душі розійдеться.

А як вечір на землю впаде,
Затискає її у долоні,
Тричі хрест він на грудях кладе
І розмову із Богом веде,-
Хтось свічки запаля в небосклоні.

(" Життя в таборі" ч. 11,
9.12.45. Ріміні-Італія)

В"язень Аушвіцу
ч. 57678

- - - - - - - - -

ЛЮДИ ЗА ДРОТАМИ

" ...Весняне сонце гладило своєю теплою рукою Петрову голову.

Петро сидів, задивлений крізь дроти й думав. Його уста шептали слова забутої пісні:

Минають літа молодії,
Минають наші щастя дні...

Дорогою проходжалися люди. Дехто з них дарував Петрові коротку усмішку і він тоді ще з більшою ненавистю глядів на дротяну сітку.

Чому це так?. Чому він вже десять місяців сидить мов у клітці, та глядить на веселих прохожих, що просуваються повз нього, як фільмові картини.

Петро поглянув у сторону міста. Там панував рух, життя, а тут - нудота і монотонність...

- Іди там за дроти, між людей, покинь цей табор, не вір нікому, не надійсь ні на що, а дбай тільки про себе, ти сам коваль своєї долі - шептала йому настирлива думка.

- Г-г-г-г! - відізвався десь недалеко потяг.

- Втікати, втікати звідціля, чим скоріше,- шептав він до себе, мов у горячці.

- Поглянь там,- докучала йому інша думка,- там... у зруйнованій батьківщині борються твої брати. Ти думаєш тільки про себе, про те, як вирватися за дроти, на волю, а вони кують долю цілому народові. Вони не думають про вигоди й безжурне життя, бо на їхньому прапорі написано: -" Україна понад усе."- Ти не смієш звернути зі шляху, на який тебе кинула судьба, яким ти пустився йти, а твій короткий побут у таборі повинен дати тобі ще більше сил до нової боротьби, навчити тебе цінити волю. Пам"ятай, що твій батько віддав своє життя за цю велику Справу, а ти, його син, мрієш про спокійне життя. Ти не смієш бути егоїстом...

Петра засоромила ця думка, й він спустив голову додолу. Йому байдужі стали чорноволосі дівчата, що усміхалися до нього зпоза дротів. Перед ним вйринув образ зруйнованої батьківщини та друзів, що в голоді та холоді борються й гинуть.

А скільки їх немає між живими, скільки мучиться по тюрмах й таборах?..

Петро схилив голову ще нижче, немов віддавав поклін тим, що впали в боротьбі за волю....."

(О. Білик: Крізь дроти-" Батьківщина" інформативний тижневик табору полонених, Ріміні, Італія, 24. Ш. 1946)

Серед забуття клопітливих мюнхенських буднів знову заспівали свою тужну пісню колючі дроти концентраційних таборів: Аушвіцу... Маутгаузену... Ебензее... забіліли довгі невольничі шляхи... повернулися в пам"яті віковічні дні заруги...

Ні, немає їх. це тільки кільканадцять газет і журналів з далекої Італії, розкинені на редакційному столі, навіяли сьогодні спогади, збудили давнє лихо.

Немає вже суворих днів, днів смерти й знущання. А все ж таки далеким пошумом гудуть в вухах колючі дроти з :Ансбах, Ауербах, Бад-Айблінг, Дахау, Вайден, Лянгвассер, Плятлінг, Галяйн, Зауфельден, Лінц, Ебензее- Штоер, Ріміні... Дроти таборів воєнно-полонених.

Густа мережа дротяних сіток і високі вартовничі вежі поклали межу світові тисячам братів по крові тих, які п"ять років тому - після 30-го червня 1941 року- пішли за дроти німецьких концлагерів, понесли криваву славу в ліси, тих, які й досі в Рідному краю не похилили своїх прапорів.

Досі за дротами ті, що - хоча в ненависних чужих мундурах, під звуки ворожих сурем- але зі святим ім"ям України в серцях, ішли "піднімати червону калину, визволяти братів-українців з московських кайдан".

Сидять за дротами таборів переємники лицарської слави. В той час, коли німецький загарбницький орел безсило опускав свої перебиті крила, вони вхопили його покинуту зброю, доказуючи, що український нарід сам творить і сам захищає свою Державу.

Важкі бої, надлюдські змагання, ріки ворожої і власної крови, а потім" вояцьким кроком крізь краї незнані "... крізь: Польщу, Німеччину, Словаччину, Чехію, Славонію, Австрію ... до Італії.

" Гудять мотори. Гірськими серпентинами сунуть колони. авта. На автах люди. Куди ? Куди їм дорога ? Далеко. Далекий і тяжкий шлях ... Беллярію. Крізь свист, каміння, рев, погрози , сміх. Чому? За що? За боротьбу? За кров пролиту? В руїні край. На згарищах замазані слова:- Іль дуче, вінчеремо.- Товпа найшла нового Бога : Сталін. Благоденствує. Дурні. Сліпі. На кожній хаті знак. Знак смерти. Серп-коса - гільйотина. Молот- Ним кується кайдани. Гудять мотори. Сунуть авта. Через Каноссу; Через дріт колючий, веде дорога до... боротьби, до слави."

(Ю. Форись:" Життя в таборі", Беллярія, ч. 1. 1. 9. 1945)

І пішли дні монотонного таборового життя, де на колючих шпильках дротів висять клапті порваних мрій, розгублених надій, чорної зневіри й розбитих людських сердець.

Але " душі живої не скує" ніяке лихо, жодні важкі умови. Не зуміли вкинути в зневіру й бездільну розпач українських полонених і табо -

ри в Італії. Молоде серце скоро " оживає і сміється знову". Після короткого часу "вилітає" в таборі гумористична газетка 2-го полку "Оса" й молодий, здоровий сміх, покотився над табором.

Мимоволі пригадується 1943 рік в Аушвіці, коли то група українських політичних в"язнів, забуваючи про щоденну загрозу розстрілів, про високі димарі крематоріїв про хвороби й непосильну працю, зредагувала свій гумористичний " Календар-Альманах".

Сильна воля і наполеглива праця українських полонених у Ріміні перемогли всі труднощі й повели широку культурно-освітню працю.

Колись грізні хорунжі, бунчужні, четарі й другі " фюрери" переміниплися на пильних студентів. У таборі зорганізувалися різного роду курси, реферати, хор, оркестра, концерти, спорт, школи.

Приїзд репатріяційної советської комісії дня 25 серпня 1945р. на деякий мент припинив розгін праці. Підступний ворог намагався внести розбрат між полоненими, розділити старшин і рядовиків, щоби в той спосіб осягнути свою мету.

Та червоний " визволитель " зустрів гідну відсіч.

"- В год. 9 усі полкові й булавні старшини зберуться з усіма своїми речами при таборовій брамі.- Наказ.

Табор хвилювався. Шумів, як море, що без вітру поруше не невидимою силою пiниться, реве, грозить знищенням усього.

Із усіх закутин табору сунулась юрба.

- Що сталось?

- Старшин беруть. Беруть нам Провід.-

Ці слова тягнулися важким туманом за юрбою. Нависли темними хмарами над брамою табору. Грозила буря. Громи. Троянський кінь стукав у браму.

- Пустіть. Я ж не дикий вовк. Я лагідна вівця, що вам добра бажає...

Живим муром загородив табор дорогу до Трої...

- Не пустимо старшин з табору. Не останемося дітьми без батьків. Досить наруги. Геть звідси, непрошений гостю. Ми рішені на все. Збентежився Троянський кінь. Не сподівався опору. Стулив вуха. Завернув. Злякався юрби, в якої так несподівано виросли кігті.

Поволі, поволі роз"яснювалося. Юрба розходилася по шатрах. Очі гляділи сміло вперед. На лицях червонів рум"янець вдоволення. Палила гордість і почуття власної сили".

(Кра: Бунтарі, " Життя в таборі", ч. 4. 14.10.45)

Вправді старшин на деякий час забрано до третього міжнародного табору, - але як пише " Батьківщина" ч. II(24) від 24.III. ц.р.- вони повернулися дня 20.III ц.р. до основного українського табору ч. 1.

Подекервування таборовиків у час репатріяційної комісії хотіли використати для себе " любі" сусіди поляки, намовляючи заляканих переходити до них. Та не повелося і їм.

"...Не помогли всякі штучки, не помогла спроба розбити нас з нутра за допомогою " бунту". Не помогли спроби розбити нас механічно, відділивши частину старшин т. зв. старих емігрантів. Не помогли всякі застращування. Це все нас лиш сконсолідували".

І ми - стрільці окремих частин 1-ї Української Дивізії, що весь час перебували на різних відтинках фронту, що не мали змоги зібратися разом,- та вояки інших частин німецької армії, яких доля сама звела тут разом,- відчули одне. Від тепер ми творимо одну цілість, один гурт, який є викладником змагань цілого нашого народу, що не погодився зі станом речей, які заіснували на наших землях. Виявом цих змагань є діяльність нашої партизанки /УПА/ проти займанців, там у краю, та наша постава супроти можливости ганебного повороту у ярмо неволі, тут, на скитальщині.

Та чи це остання загроза для нас із зовні ?

Такою загрозою являється зараз близькість розташовання Польського Корпусу Охотничого. Зустріч наших таборовиків із ними, та ніби краща їхня політична майбутність може викликати у декого думку: " Чи не краще перейти до них, бо ж ціль у нас одна".

На перший погляд виглядає, що наша ціль одна, що нам за всяку ціну треба йти разом.

Так, ціль наша одна: змінити стан, що заіснував на наших землях, повалити режим чужого насильства та визиску, а встановити свою Державну Владу, яка забезпечить народові свобідний розвиток.

Та тут саме криється фатальне " але". Ми хочемо виборoти волю для своєї Батьківщини, та допомогти вибороти це саме другим народам у їх етнографічних межах. Вони шукають своєї батьківщини в історії. Куди сягнув меч польського вояка, до осів їхній осадник чи воєвода - там вж е їхня батьківщина. Вони мають зараз цілий арсенал аргументів у історії, у культурному та матеріяльному дорібкові і т.д.

Границю Сян-Буг, так зв. лінію Керзона, яка залишає при Польщі нашу Лемківщину, Посяння з Перемишлем та Ярославом, Белжчину, Холмщину з Холмом та Підляшшя,- уважають вони за несправедливу й тому називають " новим розбором Польщі". Їм хотілося б повернути не лиш до Галичини, але й на наше Правобережжя - до Дніпра щонайменше. От вам і Польща, за яку вони борятьcя.

Зі своїми плянами вони зовсім не криються. У кожній їхній газеті найдете щось на ту тему. Хоч як не зручно

їм тепер про ці справи голосно говорити. Тепер вони нас хвалять за поставу, за політичну виробленість, ставлять нас за приклад. Дехто з наших зразу й полакомився на ласі слова, на ніби то спокій від всяких місій чи комісій. І вже з дуру: " Треба вступати".

Впрочім нам як організованій цілості, не пропонується, а одинцем. Знов починається ловлення душ. Може хтось забуде: хто він, чому сюди попав, за що змагався? Може полакомиться на " добрий харч"? Може піде боротись "за нашу і вашу" Може забуде, що та "наша" сягає у своїх задумах по наші прадідівські землі.

Коли ж з суспільно-національного боку глянути на ці справи, то мусимо собі сказати, що не маємо права своїми нерозважливими кроками, диктованими особистими користями мнимої вартости, перечеркувати заходи нашого політичного проводу та кривавих змагань, що їх продовжують там у краю наші брати. Хочемо того, чи ні- на нас тільки глядять тривожно очі наших рідних- на нас глядять суворі очі тих, в яких руках доля цілого світу. Від нас очікує відповіді й історія. Це в першу чергу мусимо мати на увазі."

(Маг: Скажім собі ясно', Життя в таборі", ч. 3. 30.9.45)

Після репатріяційної бурі небо над табором знову прояснілo й почата праця пішла дальше своїм руслом. Наче б наказ до дальшої праці дав у свойому " слові команданта табору" сотник Яськевич у 3 ч. " Життя в таборі" від 30.9.45.

С л о в о команданта табору

Після довгого і трагічного травневого відвороту нашої Дивізії словенсько-австрійськими територіями, обсадженими тітовськими " героями", після важких маршів, морального й фізичного змучення решта Дивізії, вірна своїм засадам врешті знайшла приміщення під гарячим італійським небом над берегом мрійно-синіх вод Адріятики.

Першою і найбільш пекучою справою нашої збірноти в цілковито змінених обставинах була справа негайного наладнання культурно-освітнього життя табору. Нелегке це завдання, коли візьмемо під увагу це, що команда табору кромі доброї волі поодиноких людей, не мала ніяких інших матеріяльних засобів.

Брак таких елементарних потреб, як: папір, олівці, чорнила (не згадуючи вже про книжки), безмірно утруднювало започаткування задуманого діла. Сильна воля і наполеглива праця людей доброї волі пермогли.

Вкоротці народжується перше друковане слово-"Оса"-гум. газетка 2-го полку. Одночасно пробуджується студентство, організуються різного роду курси, реферати, табoровий хор, оркестра, концерти, спорт і т.д.

Здавалось, що раз започаткована праця буде розгортатись дальше і охопить кожну ділянку таборового життя, однак прибуття до табору, згідно з давнішими побоюваннями, совітської репатріяційної комісії перетяло й хвилево припинило культурно-освітню працю. Настали дні, коли цілий табор, як розколиханий бурею Адріятик,- шумів, готовивсь до нерівного, але вирішального бою з відвічним ворогом. Страх і зневіра вкрались до сердець навіть найбільш відважних мужів - таборовиків, слабші заломились нервово, а обави попадання у стан божевілля були на денному порядку таборового життя.

День 25 серпня був днем найбільшої напруги і нервового вичерпання. Маса постановила сильно зареагувати і першу безкровну битву вповні виграла.

Від цієї хвилини життя табору починає набирати нових форм і надій. Культурно-освітня діяльність пробуджується, набирає розмаху і свіжих сил до праці. В цьому періоді Студентська Громада видає перше число свойого "Життя в таборі". Його поява принесла велике моральне відпруження таборовикам, бо кожний зрозумів, що настав час праці і нових чинів. Розуміючи й оцінюючи ту велику потугу, яка криється вкожнім друкованім слові, з окрема в наших тяжких таборових умовах, почуваюсь до обов"язку висловити ініціяторам того великого діла мою щиру подяку і побажання успіхів у невтомній праці у всіх ділянках Студентської Громади та таборового життя.

Хай зникне наше таборове лінивство і зневіра.

До бою за волю і славу. - На цій дорозі щасти Вам Боже.

Сотник Я с ь к е в и ч
Командант табору.

("Життя в таборі" ч. 3 від 30.9.45)

Вірні своїм дороговказам зберегти себе для національних потреб у вирішньому нашому дні, українські воєнно-полонені в Італії послідовно йшли обраним шляхом.

"... Війна пройшла. Віддалилася від нас загроза втрати життя. Заховалися кудись у сферу тільки підсвідомих інстинктів гін, що так нещодавно володів нашою цілою істотою, керував усіма нашими вчинками, був причиною всіх наших починань. Питання:" Як з б е р е г т и ж и т т я ?- заступила нова проблема: -" Я к й о г о в л а ш т у в а т и?"

Специфіка нашого таборового життя дає змогу кожному з нас на свій лад шукати відповідей на це питання.. Всеж таки з наших здогадів, плянів, припущень, задумів, чи рішень- ми маємо в ж е остаточно скристалізовану М Е Т У. Поміж нею, а нами ш л я х и д о р о г и. Безліч доріг, стежок, провулків. Котрими йти? Яких оминути, щоб не заблудити, не згинути на чужині?

Ось дороговкази:

БЕЗ БОГА - АНІ ДО ПОРОГА. Християнська віра, з усіма її морально-етичними законами, що їх ущіплювали нам від найранших літ наші батьки, школа і Церква - це могутній потенціял нашого народу й кожної одиниці. З нього черпаємо сил, коли огортає безсилля. Він підносить нас із низів матеріялізму до вершин ідеалів. Додержування Божих і Церковних заповідей- це певна асекурація від можливости конфлікту з людськими законами.

Вірність Богові , Церкві й нашому обрядові - це перший і такий же важливий обов"язок кожного з нас, як

ВІРНІСТЬ БАТЬКІВЩИНІ. Не начіплювання на себе національних відзнак чи красок буде доказом нашої вірности Батьківщині(хоч невеликий естетично виконаний Тризуб повинен знайти почесне місце в нашій кімнаті).

В ЄДНОСТІ СИЛА, ... ПРАЦЯ... ОХАЙНІСТЬ,УВІЧЛИВІСТЬ, ТОН... ОЩАДНІСТЬ, РОЗРИВКА,ВІДПОЧИНОК... ПОГОДА ДУХА, ЖИТТЄРАДІСНІСТЬ,ВДОВОЛЕННЯ...

Вдоволення нашими невеликими успіхами дасть нам снаги добиватись дальших успіхів. Радість життя загородить дорогу до нас песимізмові й ми, задивлені в нашу мету, прямуватимемо повною ходою, бо повні віри в непомильність цих дороговказів."

(В. Б. Будний: " Дороговкази"
"Життя в таборі" ч. 2, 23.9.45)

Підсумки своєї видавничої праці в таборі дала при кінці року 1945 Редакція тижневика " Батьківщина" ч. 13. 31.12.45 в статті

" На переломі нового року

Як усе минає в світі, так само добігає до кінця старий, тяжкий 1945 рік. Ми мимоволі шукаємо радісних днів та світлих хвилин, якими він нас обдарував. На жаль, знаходимо лише сірі будні: як тяжкий військовий вишкіл, жорстокий фронт, тяжкі марші та їх епілог-табор. Але все ж серед цих сірих буднів зустрічаємо радісні хвилини. До них належить і день 25-го серпня 1945р. коли все вояцтво гордо висказало свою волю, що є свідоме своїх прав і не дозволить собі надалі презирливі шантажі зі сторони наших " опікунів".

За кілька днів пізніше вивозили наших старшин і підстаршин з табору. Великий жаль за ними серед стрілецтва та ті сльози смутку в очах пригадували нам козаків- Запорожців, які в відповідний момент уміли обстояти та оборонити свою віру і народ. З цих то причин народилась у нас думка видавати газету під заголовком -" Український Козак"-. Хоч ще небажані гості завистними очима споглядали на нас зпоза дротів, але в 4-му полку стукала машинка над задуманою газеткою, головно вночі, бо вдень була занята.

Хоч " Український Козак" - був призначений для 4-го полку, його бажали читати і інші полки. На жаль ми не мали можливости друкувати більше, як 5-10 примірників, а тому поробили паперові течки і радо їм позичали. По місячній праці команда табору вирішила видавати одну таборову газету. Вона стала на становищі, що у нашому таборі має виходити - " Юнацький Зрив" - для Куренів Молоді, - " Життя в таборі", - як орган Студентської Громади і одна таборова газетка, якою мала стати " Батьківщина".

Ми старалися найбільше популярно писати для загалу таборовиків, бо вважали , що кожне друковане слово це вимін думок серед певної кількости осіб, це засіб, що має бути духовою сполукою між таборовиками. На історичних примірах ми вказували, що є силами великої української нації і що з нею вяжуть нас тривкі кровні і духові зв"язки , і тому ми мусимо все віддати для поліпшення її незавидної долі, щоб грядуче покоління не нарікало на нас та не каралося вічно у проклятім ворожім ярмі.

Нашою метою було вказати, що обов"язком кожного таборовика є берегти своє окруження до своєї рідної української нації, віддати всю працю та знання для неї і навіть у найтяжчих обставинах залишитися їй вірними.

Нашим одиноким бажанням було поліпшити газетку під оглядом форми і змісту. Ця праця наша знаходила зрозуміння серед таборового загалу, і це ще більше давало охоти до праці.

За кілька місяців невпинної праці ми помістили на сторінках нашої газети около 40 віршів на ріжні теми, 50 історичних статей, 30 оповідань, 10 споминів, 30 релігійно виховних статей та 5 фейлетонів, а також подавали вістки з життя в таборі та зі світа.

Крім цього , ми видали, хоч у скромнім накладі, слідуючі книжки: С. Федюк - " Історія Русов або України" та - " Національне відродження Карпатської України". А. Легіт - " Лірика" - чотири зразки святочних різдвяних карток та календарець на 1946 рік.

На переломі Нового Року ми дякуємо старому 1945 рокові, що дав нам сили і цього доканати і вступаємо в новий 1946 рік, маючи святе переконання, що він буде щедрішим, не лише для усіх нас , таборовиків, але також для цілого українського народу і дозволить нам вернутися до своєї рідної, вільної та незалежної батьківщини.

Редакція - " Батьківщина"

Праця Студентської Громади в таборі полонених розгорнулася в цілу широчінь і дає надію, що наші б. вояки корисно використають примусовий " відпочинок" після вояцьких пригод. Зі скромних початків виросло сьогодні велике діло.

" Коли приглянемось сьогодні життю в нашому таборі, то відразу зауважуємо певну стабілізацію.

Табор наш являє собою один моноліт, одну гранітну скалу, якої жодні удари не чіпляються.

Шукаю причини і находжу її. Іду табором і бачу перед і кругом залізних бараків багато людей, що з увагою щось записують. Підхожу і бачу, що це учасники таборових курсів, що їх організатором є Студентська Громада. Щоб ближче познакомитись з нею, іду по ближчі інформації до друга бунч. Гординського Ореста, який був один із перших її ініціяторів. Він широко розказує мені про ціль, завдання й реалізування задуманих плянів.

- " Ми, ідучи за старими традиціями, що український студент в нашому суспільно господарському чи політичному житті був авангардом і виявом молодечого духа і запалу, постановили і тут надати нашому студенству зорганізовану форму. Під огл"ядом ідеольогічним руководились ми втертими шляхами, яким до цього часу йшли все наші українські студенти. Укладаючи статут, мали ми в першу чергу на увазі це, що ми є лиш континуантами давньої традиції української студуючої молоді. Різниці будуть лиш в тому, що наша Студентська громада не має сталого місця осідку. Ціль була одна, все і всюди держати високо прапор чести українського студента-громадянина, а дальше допомога моральна і матеріяльна нашим членам у студіях. На цьому ми базували наш статут."

Маємо вже перші сліди праці цієї таборової організації, а саме цілий ряд фахових курсів, а що найважніше - це оживлення таборового життя впровадження в певні організаційні форми."

(Мр. . Ст. : Студентська Громада.
"Життя в таборі" ч. 1. 1.9.45)

У квітні цього року засновано в таборі Народній Університет, у березні почалось навчання на нових курсах рільничої школи.

Переглядаючи звіти таборових газет, просто не йметься віри, що в так короткому часі воєнно-полонені змогли розвинути таку освітню працю. Та факти переконують.

" Дня 18. 3. 1946р. почалось навчання на нових курсах рільничої школи, де навчається 1044 особи. Під цю пору в рільничій школі ведеться п"ять курсів, які охоплюють такі ділянки сільського господарства: садівництво з городництвом, пасічництво, тваринництво, молочарство й сільсько-господарська промисловість.

Навчальний матеріял, який розпляновано на п"ять курсів, своїм об"ємом та рівнем наближено до позему середньої рільничої школи.

Зорганізовано також загально рільничий курс, який має завданням підвищити знання широких мас нашого селянства.

На попередніх курсах навчалось 459 курсантів, які від дня 25.2 до дня 2.3. складали кінцеві іспити. Позитивно склали іспит 343 курсанти, вони одержали посвідки і вписались на інші курси, щоб доповнити свою фахову освіту.

Дня 4.3 почались нові вписи на слідуючі курси.

Крім фахових предметів у рільничій школі введено також загально- освітні предмети: релігія, українська мова, географія України, математика , книговедення та англійська мова.

(" Батьківщина" ч. 12(25) 1.IV.46)

"... Той, хто весь час перебуває , ось уже одинадцять місяців, в нашому українському таборі, мабуть не усвідомлює собі, які великі наші осяги в ділянці освіти за цей час. Ці осяги лекше оцінити збоку, ось так, як батько не бачить зросту своєї дитини, а тітка, що здалека приїхала в гостину, каже:-" Боже, а який же він був маленький та слабенький, а тепер з нього такий юнак виріс." Про ці осяги кажуть нам гості свої та чужі, що нас не бачили досі; ці осяги можемо теж оцінити ми, що сім місяців були на засланні поза нашим табором.

Тяжкі були перші місяці нашого побуту в Італії, тяжкі взагалі, а особливо під оглядом культурно-освітньої праці. Перші місяці таборовики відпочивали від фронту та подій по капітуляції, а незабаром настали візити " опікунів". До того недостарчаючий харч, тяжке, майже тропічне підсоння, брак паперу навіть на необхідні канцелярійні потреби. Не було охоти до систематичної праці на широку скалю, та не було кому працювати без бодай маленької, бодай символічної допомоги. А все ж находились люди ідейні, що десь під кущами винограду вчили молодшого брата, а учні, з браку паперу, писали завдання на бляшанках від консерв, що його видавали зовсім з інших ненаукових потреб.

Згодом все змінилося. З'явилися " отці з Риму" привезли благословення високих Гієрархів Церкви, розрадили дружнім словом земляка з волі, та привезли папір і циклостиль; миродайні чинники зрозуміли, що треба якось виріжнити вояків, які працюють для загального добра.

Відчепились " опікуни", зрозумівши, що нічого не вдіють з українцями, байдуже, чи з ними старші старшини чи емігранти - " вражі савєтскаво Саюза ", чи теж сидять ці" вражі" окремо.

Все пережив табор, і тепер свої та чужі, бачучи церкви, школи, курси, пресу, варстати, театр, городи й інші вияви спільної енергії таборовиків та вміле керівництво команди, віддають шану українському хистові,

організації, прагненню освіти та вмінню тверезо оцінюва ти положення.

І треба признати, що все те, що досі зроблено взагалі а таборове шкільництво зокрема, матиме велику користь не тільки для тих, хто з тих шкіл та курсів користає, але й для цілого українського загалу на еміграції і для України, як Бог дозволить нам повернутись додому.

Але , ані команда табору, ані найкращі, найбільш енергійні таборовики не могли зробити всього відразу. До цього часу лишалась одна прогалина, яку тільки тепер виповнюється заснуванням Народнього Університету, що має за мету поширювати національну свідомість, має дати широким масам таборовиків у популярній формі подані наукові підстави для формування світогляду свідомого українця - самостійника.

Дня 3 квітня відбулися загальні збори основоположників, обрано управу, а 7 квітня , з Божою допомогою, почалось виголошування популярних рефератів з української історії, географії, літератури та мовознавства, мистецтва та культури. Що тижня мають виголошуватись теж пресові звіти, що насвітлюватимуть світові події під кутом значіння їх для України та для української еміграції.

Основоположники та управа Народнього Університету мають надію, що широкі верстви таборовиків, незалежно від ранг та освіти, скористають з нагоди довідатись щось нового з ділянки українознавства. Сподівання цілком вірогідні, бо ніхто з нас - старих та молодих, не скінчив середньої або вищої школи в своїй державі, де науку про батьківщину викладалось би вільно та з відповідною провідною думкою.

В колишній Польщі в українських школах більшости дисціплин, що входять в програм Народнього Університету. взагалі не викладалося, але так, що під впливом тих викладів ніяк не міг сформуватися світогляд самостійника - українця, а це конечне, бо становить перший етап на тернистому шляху Нації в боротьбі за відновлення державности.

Ініціятори заложення Народнього Університету не зробили жадного винаходу. Така праця провадилась підчас першої світової війни Союзом Визволення України в таборах українців-вояків російської армії - полонених німцями та австрійцями. В наслідок цієї праці повстали прекрасні карни українські дивізії синьо та сірожупанників, що билися за волю України та ширили національну свідомість, між іншим, на найбільш занедбаних українських землях Холмщини і Підляшшя, де про ту працю їхню й досі люди з вдячністю згадують.

Таку працю провадилося теж і на засланні в третьому таборі, за що ненавиділи нас вороги, але всі чужинці, що разом із нами сиділи, нас шанували, а багатьох земляків, що по несвідомості своїй та в силу обставин і досі перебувають в чужинецьких групах, може вперше

ше на наших рефератах почули перше слово української правди, і хто знає, чи то слово не буде для них " євшан-зіллям"?

Напевно буде воно тим " євшан-зіллям" і тут для багатьох вояків, котрі слова того не чули, в " найщасливішій у світі країні ". Буде воно теж вартісне й для тих, що життя своє провели на заході, але все ж у час, коли розвивається душа юнака та світогляд людини, майже два роки жили зі сходом у спільному-соборному рабстві, вдихали московську отруту, котра може й несвідомо для них, зоставила слід у їхніх молодих душах та серцях.

Тепер є нагода й для них почути слово правди, а слова того в німецьких школах вони теж не чули.

Народній Університет не дасть харчевого додатку в таборі, не дасть теж і в майбутньому зарібку, але праця його то праця для Батьківщини.

Чи хочете почути про Батьківщину тут на чужині? Напевно хочете. Тоді, як скінчете свою працю, зараз по вечері йдіть на реферати Народнього Університету.

Тут почуете про нашу славу, згадаєте рідні ріки, гори, рідне село, Карпати й Ворсклу, смереку й чебрець."

(М. Крат: Народній Університет "Батьківщина" ч. 14(27)14.IV.46)

До праці додають таборовикам охоти різні культурні розривки, як кіно, театр, хори, спорт, дотепні, на високому рівні ревії і т.п. Диригент хору хор. Гумінілович і висококваліфікований режисер п. Столярчук докладають усіх зусиль, щоби поставити хор і театр на відповідний мистецький рівень. Кіно дає кілька хвилин забуття про дроти й виколисує вічну тугу.

"... Тпру. Тпру. Чути від в"їздової брами.- Кіно. Кіно- радісно вигукує братія й біжить на вулицю, щоб наглядно переконатися, чи припадково не помилились. Дійсно кінова автомашина прокочується поміж шпалірами наших кіномамів, прямуючи на своє місце.

Кожний із кіноманів розстелює свого коца, займаючи заразом місце для всіх своїх субльокаторів, чи ближчих своїх приятелів. Так у протязі кількох хвилин ціла найкраща частина площі вкрита коцами. На них лежать або сидять таборовики й слідкують за пробігаючими на екрані картинами. Часом повітря сколихує щирий, мужеський регіт, ну а є й моменти, коли то не один парняга оближеться..." Ех, як-би то...- Та ба - казала ворона... Не для пса ковбаса.... Сиди, дурню, та дивись...."

І так приємно проходить час, що й не зчуєшся, як на екрані з"явиться " Енде". Тоді то кожний автоматично підіймається, простує спину й зітхачи, бере під паху

свого коца та чимчикує до своєї буди. По дорозі відтворюють у пам"яті ще раз усі картини, підкреслюючи, що кому найбільше подобалось."

(В. Каплун: Кіно . " Життя в таборі" ч. 5, 21.10.2945)

А їдка " Оса" жалить безмилосердя все кволе, погане й шкідливе, що появляється в таборі, а теж і поза його дротяними сітками.

"УТА. Українські полонені в Італії зібрали 40 тон харчів для ситого й вдоволеного населення України. Передача збірки відбудеться сейчас після вибуху третього миру

(вл. кор.) Повідомляють з Києва, що уряд УССР вислав до Гол. Команди УПА меморіял з проханням триденного перемиря для зібрання ранених і вбитих.

x. x. x.

ТАСС. У Москві почався Всесоюзний Конгрес Союзних Республік. З рамені УССР вислано Й.В. Сталіна, Польщу репрезентує Й.В. Сталін, Кавказькі Республіки Й.В. Сталін, Від Кіргізської ССР промовлятиме Й.В. Сталін, делегацію Білоруської ССР очолює натомість Й.В. Сталін.

x. x. x.

Всім знакомим подаю нову мою адресу: Лагерний Комбінат Но. 199, Восточная Сибирь, Лагер 841, Палатка 2367.

Той, що повернув на родіну.

" Таборовий словар ".

БИЧКИ- Дорогоцінна річ, котру викидають англійці.

ГАЗЕТА - Таборові папірці -" Калина".

СВЕТЕР - Залізна порція тютюну.

СОРОЧКА- Одяг таборовика, що нагадує сито.

ДРОТИ- Видумка англійців, що перешкоджає в розвої таборової торгівлі.

(" Оса" ч. 8, 26.10.45)

ПЕРСПЕКТИВИ ЕМІГРАЦІЇ

Еміграція запашне
Слово, як пшеничні ниви.
Світ цікавий, світ незнаний,
І широкі перспективи.

У Канаду - край багатий,
Повний тіток наших рідних,
У панчохах в них доляри,
Все для нас - скитальців бідних.

У З"єдинені Держави-
Хмародерів край казковий.
Паскар стане мілінером,
Чесний буде -босий-голий.

В Аргентину- там будемо
Наш народний спорт вправляти:
Батіг в руки й за биками
Можеш цілий день вганяти.

А в Австралію - далеко
Там від світа жити будем:
Не приїдуть більш питати:
- Чи додому не паєдем?...

В Африку- де не пізнали
Нас ще мурини ліниві,
На банани солоденькі,
І... муринки чорнобриві.

А до хати ? - Не спішиться?.
Вона жде на нас небога-
Брррр. Морозить. Та ж до хати
Крізь Сибір веде дорога..."

("Уса"ч.8. 26.10.45)

дають нам маленький образ гумору й тонкої іронії наших братів за дротами таборів.

Минув рік, дні проходять за днями серед праці, навчання, серед сміху й скритої, важкої журби? молоді, найкращі дні.

Гудуть дроти свою безконечну пісню, чуже сонце розсипає на шатра гаряче проміння і в далі тихо шумить море. Часом заїде в табор якийсь дорогий гість зі " світа", заблукається білий лист, в якого хтось добрий вложив своє серце, часопис зворушить надії, прилине подих Рідного Краю і... знову шумлять дроти.

І хочеться зняти з голови шапку й крикнути радісно, по молодецьки : Слава Вам, герої, в далеких невідомих лагерях.

Українські полонені в таборі А у е р б а х

Українські полонені табору Ауербах видали в квітні ц.р. рукописану " одноднівку". Подаємо в уривках хроніку таборового життя.

Ред.

Із хроніки таборового життя українських полонених в А у е р б а х.

Група українських полонених, це, крім дрібних осколків від ріжних німецьких дивізій, де вони служили по волі чи по неволі, далі приташів при румунській та мадярській арміях- головно рештки давнішої 14-ї Дивізії(Української ч. І) та всіляких відділів.

3.8.45 приїхало сюди через Бад-Айблінг над Рігзее 680 людей. У нових таборових умовинах нелегко було розмежувати національну приналежність через хибні поняття американських властей про національну та державну приналежність. І так завжди чимало клопоту завдавали - зокрема ж коли приходилось щонебудь розділяти поміж українців - німці- фольксдейчі з України. Анальогічно було годі визнатись в тонкощах етнографічної приналежности серед частини українців із мадярської армії(закарпаття) та румунської армії (із Буковини й Бесарабії). Єдиним цементуючим національно чинником була тут віра: греко-католицькі Богослужби. Тому числові дані статистичні - за винятком останніх - тільки закруглені.

У грудні та січні відійшло з мадярськими громадянами на батьківщину около 20 закарпатських українців, а з румунами около 50. 25.I.46 забрано й відставлено " кудись" около 500 радянських громадян (серед того числа й фольксдейчів). Тепер залишилися українці переважно із західних Українських земель, що фігурують в урядовій статистиці, як українці-польські громадяни, або як бездержавники (около 25). Звільнено до цивільних лягрів праці около 130 українців, що вступили були до війська після І.8.1944.

Зараз у таборі українців : 30 старшин та 450 підстаршин і стрільців.

Хоча від вересня 1945 р. умовини життя в таборі покращали, культурне життя не відзначилося надзвичайною різноманітністю та рухливістю. Відбивається тут почасти

відокремленням старшин від стрілецтва із 21.9.1945р.

Найкраще представляється таборовий хор, що дав досі за час побуту в Ауербаху 17 концертів для своїх і для чужих, влаштувавши крім того милу Свят вечірню імпрезу та Шевченківський концерт 24.3.1946, обслуговуючи водночас церковні Богослуження. Хор складом 25 членів під диригентурою чот. Ю. Гнатюка - належить до найкращих у таборі та репрезентує українську громаду перед чужинцями і знайомить їх із українською культурою.

Українці разом із іншими національними групами: латишами, естонцями та німцями, взяли теж участь в виставці мистецьких робіт. Мистецькими зразками- взірцями Українських народніх вишивок стар. десят. Володимира Козака, здобули признання й одне з перших місць.

Душпастирську працю веде б. полевий духовник о. В. Левицький, що працює тут разом із німецьким католицьким духовником.

Таборова школа мало популярна: спроби поставити її на ширшу освітню фахову основу натрапили не тільки на недостачу відповідних фахівців, але в першу чергу на не надто велике зацікавлення " масовика".

Якщо якийсь об"єктивний глядач-чужинець придивився збоку нашому життю, напевно сформулював би свої помічення: " Українці - це мелянхолійно тихий нарід, що любить багато співати і говорити кепсько кожною чужою мовою".

Із листів, що в редакційній скринці.
- -

Друже! Просиш мене написати Тобі кілька слів про мої таборові будні в Ауербаху. Як ми розійшлися востаннє на стації у Львові, тоді в липні 43-го, то, як бачиш, ділила нас різна доля. По довгих перипетіях, що були ніраз не коротші за 12-ту пісню " Одисеї", прийшлося причалити в Ауербаху. Табор Полонених. Перше слово відоме Тобі й напевно насуває асоціяції з Твоїм власним положенням. Друге - то якраз те, що різнить мої бараки й дроти від Твоїх.

Я думаю, що всі лягри скрізь на світі у всі історичні епохи мають однакову характерну рису: роблять враження скинутих на купу разом зі своїм лахміттям людей, наталованих у тісні, битком набиті нори, де кожний старається нагарбати, як мога більше дощинок, бляшанок, коробок - повставляти їх у вистроєні рядами батарії, понаприбивати поличок. І головне, чого жахливо кожен не любить - це рухатися на інше місце, навіть краще. Може тому, що при тому пропадає дві третини нескладених пушок і понаприбиваних поличок. І далі: скрізь у всіх

таборах від віків мабуть у моді говорити про "свободу" і життя на " свободі" - зовсім навіть не застановившись над докладнішим словниковим значенням тих слів. Усім ляграм від початку світа спільне мабуть теж і те, що ще там ніде, ніколи люди не були ситі. Тобі це не новина, думаю, також. І ще різниться мій лягер від Твого. Тому, що людина - створіння із власницькими інстинктами - частенько можеш тому бачити тут на смітниках схилені постаті, що збирають усякі колекції бляшанок / " здадуться на щось "/ із " драй мілк ", " Просідед чіз" на те, що їх потім - як збереться багато - викинути і знову зачати віднова. Впрочім кожен залюбки вилігується в клюбі / урядово ця скрипуча конструкція зветься " доппельбет". Встає тричі на день - найменше двічі.

Думаю, в повоєнних словниках прийдеться справити фразу " висидів у полоні " на " відлежав у полоні ". Але я повинен Тобі сказати, що я був змушений змінити свій погляд на істоту всесвіту : я завжди / обсервуючи зарядження амі-властей/ був переконаний , що все в світі це вислід припадку - проте придивляючись бараковому життю, дошукався дослідів доцільности теж. Уявляєш, як десь серед тропиків ролю грабарів грають терміти - так тут, братику, ролю будильщиків провітрювачів відіграє непосидющий Фавстівський дух працьовитих ремісничих рук. Живемо знаєш півтора-сотнями в темних, як нори, бараках / в Новій Европі тут були коні/. Десь від 8 год. зранку увесь барак гуде таким ритмом молотків, клепал, пильників, сокир, що йому хиба, гул Гефайстової кузні міг би дорівняти. Люди пилять, пилують, ріжуть, відрізують, розрізують, перерізують, рубають, колять, розколюють, товчуть, солотять, клепають , заклепують, пуплять, дзенькають, бряцкають, дзвенькають, нотують, скригикають, довбають... - Грінченків слівник далеко не має стільки слів та ті всі роди звуків. Виковують тут , братіку, всячину: загальний попит / а де попит там за Смітовим ліберальним капіталізмом мусить появитися і продажа/ на алюмінієві бронзолети/ стверджую чимало подібних орнаментальних мотивів із тими Пастернаком розкопаними в Крилосі - з бронзової доби/, на папіросниці, де на кожній мусить бути написано " Ауербах" і вигровіровано бодай одно серце з монограмом.

Другий менш голосливий цех становлять тут кравці. У попиті " цивільні" штани та блюзки, виробничий матеріял: підшивки до військових плашів і головно " цвішують" " американські деки". Якщо читатимеш колись про мілієнові кошти удержання Америкою полонених, то знай - львину пайку того бюджету становитимуть коци. І так ще щось приводить американців на думку звільнювати полонених, то це в першу чергу проблема вічно бракуючих коців. Анальогічно з черевиками. З тим, що " попит" тепер зріс на вітрівки - мешти , / що вимагають порізати на них пару "амі" черевиків - на підошви та пару " коміс" - фільцаків/.

ЛІКАРСЬКА СТОРІНКА

Др. Радзикевич Юліян.

ПРИ ЛІЖКУ ХВОРОЇ ДИТИНИ

Стояла на колінах біля білого ліжечка, коли ввійшов лікар, знала його віддавна, лікував її цілу рідню довгі роки, був приятелем в днях журби та недуги. Вірила йому, як може вірити мати, що над усе любить власну дитину.

- Пане докторе- почала без вступу,- Синок наш хворий.

- Від коли ?- спитав лікар, зближаючись до ліжка.

- Поклався спати здоровий і веселий. Але вночі вже зачав кидатися, розбудився, хотів пити, не спав вже до рана, вередував, скидав із себе накриття, ага і блював два рази.

- Скаржився, що болить його що?

- Вночі ні, тепер каже, що болить в його голова й горло.

- Горячкував?

- Вранці мав 38°, зараз 39°. І вранці появилася на шкірі якась висипка.

Лікар приступив до ліжечка. Личко дитини було червоне, наче дещо набрякле, тільки біля носа, уст і борідки було блідше і тим відбивалось значно від решти обличчя.

Коротку хвилину приглядався лікар дитині, врешті промовив:

- Прошу роздягнути його.

Ціле тіло роздягненої дитини, головно шия, животик, пахвини, було червоне, покрите дрібною червоною висипкою, величини проса або зерна маку. Коли лікар поклав палець на шкірі в тому місці на короткий час зблідла шкіра, а довколична червінь видавалася ще яркішою.

- Що це таке, пане докторе?- тривожно спитала мати.

- Це шкарлятина, моя дорога пані. Не лякайтеся, але правду вам треба знати. Прошу мені ще подати ложку. - Відчини, синку ротик, не бійся. Гарно. Так.

- Ось гляньте. Горло червоне в нього, мигдалики побільшені, язик теж інший, як звичайно, має вигляд, що пригадує спілу малину, на шиї залози теж дещо побільшені.

Взяв слухавку, обслідував легені, серце і знову звернувся до матері. Але вона випередила його питання.

- Чи то з певністю шкарлятина, докторе?

- Зовсім певно.

- По чім її розпізнається?

- Такий початок, як у нього блювотіння, горячка, висипка, для шкарлятини дуже характеристичні зміни в горлі.

- А я думаю, що це кір, бо він ще його не мав.

- Ні, кір виглядає інакше. Висипка у корі інша, складається з більших, як головка від шпильки, або зерно сочевиці - плямочок- а тут вона, як дрібненьке просо. При корі шкіра між висипкою нормальна, тут вона уся червона, на лиці дитина виглядає при корі, наче ряба, тут лице червоне, дещо набрякле, тільки ніс, ротик і борідка блідші. Блювання при корі також не буває, горло й мігдалики не змінюються так, як при шкарлятині, зате на піднебінню при корі маємо також таку висипку, як на шкірі. Залози на шиї не побільшуються, так що образ хвороби при корі інший.

- Звідки ж він міг набратися її.

- Шкарлятина- це недуга заразлива, інфекційна і переноситься з хворого на здорового безпосередньо, або через третю особу. Бактерії, так сказати би, збудники недуги, в тому випадку шкарлятини, коли дістанеться до організму, потребують деякого часу, щоби викликати хворобу. Те є так званий час, або стадія інкубації. В такому часі дитина вже є заражена, але організм на зовні ще не виказує прояв захворіння. Кожна інфекційна недуга має свій власний час інкубації, тобто час від зараження до початку хвороби. У шкарлятини найкоротше тріває інкубація день, найпізніше тиждень.

- А довго ця шкарлятина тріває?

- Часом кілька днів, звичайно однак до тижня. Висипка не все так само довго держиться бувають випадки, де висипка появляється на декілька годин і щезає, тоді мимоходом кажучи, куди тяжче розпізнати хворобу, бо в ночі при штучному світлі не все можна її запримітити. Але звичайно висипка блідне щойно по кількох днях, горячка поволі спадає, сили й апетит зачинають повертатися, потім зачинається лущення шкіри.

- І тоді, кажуть, найлегше переноситься на других ?

- Ні, це старий погляд, невірний. Шкарлятина це заразлива, дуже заразлива, головним чином діточа хвороба, небезпечна для окруження вже від самого початку. Як я казав, пепеноситься безпосередньо від хворого, або через третю особу. Часто шкарлятина переноситься через предмети, що були в уживанні хворого наприклад діточими іграшками.

- Пане докторе, скажіть, дуже це небезпечна хвороба?

Лікар піднявся з крісла і заходив по кімнаті.

-Моя дорога. Я вас знаю віддавна, як жінку розумну і інтелігентну. Тому буду старатися розказати вам більше, як звичайно говорю.

Колись, бачите, в минулому ще, декілька десятків років взад, шкарлятина була одною з найжахливіших хвороб. Мало сказати, що вона десяткувала ряди малих пацієнтів, часом її жнива були дуже багаті в жертви. І дивним дивом з причин ще не зовсім досліджених, її гострота помітно зменшувалась. Можливе, що грає тут ролю дідичне увідпорнення, так звана аллергія. Можливо, що ще інші, сьогодні нам ще не знані причини, досить, що з десятиріччя в десятиріччя злоякість хвороби помітно маніє. Сьогодні вже значо рідші випадки, щоби хворі, навіть не ліковані, або ліковані недостаточно помирали при самій шкарлятині. Сьогодні ми боїмося головно комплекацій при, зглядно, після хвороби.

- Які це комплікації , пане докторе?

- Їх досить багато. Найчастіше приходять однак три: перша- це гнійне запалення шийних залоз(приходить ще підчас самої шкарлятини або скоро після неї) друга - це запалення середнього вуха одно з дуже частих причин притуплення слуху і третя - найнебезпечніша - це запалення нирок. Ця приходить звичайно в три тижні після захворіння. Крім цього є ще інші комплекації. Крім цього є ще інші комплекації, де хвороба атакує серце, суглоби і т. д.

- Пане докторе, мій синок не був щеплений проти шкарлятини, дуже це зле ?

- Воно певно, що зле. Щеплені діти рідше хворіють шкарлятиною і коли вже захворіють, звичайно недуга перебігає легше. Щеплення має також певний корисний вплив на комплекації. По щепленні вони приходять не так часто і перебіг їх є легший. Але щеплення проти шкарлятини далеко не мають такого прямого децидуючого значення і не є такі певні, як щеплення проти, скажім, віспи .

- А тепер його защепити не можна?

- Ні тепер вже на щеплення пізно. Тепер мусимо його лікувати і зачнемо від впровадження протишкарлятинової сироватки.

- То це не щеплення? Що це таке щеплення взагалі?

- Маємо в головному два ряди щеплень. Так звані щеплення активні і пасивні. Третій рід щеплень - це комбінація двох попередніх. При активному щепленні впроваджуємо до організму заразки даної недуги в спрепарованому виді, вбиті або так ослаблені, що даний осібняк переходить защеплену недугу в можливо легкій формі. Ви пригадуєте, коли я защепив вашого синка проти віспи, як він реагував тоді? Він тоді переходив віспу. Щеплення проти віспи - це клясичний зразок активного щеплення. Що осягаємо щепленям? В організмі, який перебув яку небудь заразливу недугу , чи і був щеплений проти неї творяться протитіла, антитоксини, так сказати б внутрішня сторожа безпеки. Ці антитоксини залишаються в організмі на якийсь час або й на стало. Як довго вони є в тілі не допускають до розвою таких збудників- бактерій- тобто хоронять організм перед новим захворінням на таку хворобу. Кажемо, що організм є увідпорнений на цю недугу. І бачите, хто раз хворів шкарлятиною, другий раз не захворіє. хто раз лежав. Хворий черевним тифом, рідко коли дістає тиф вдруге. Але не з усіма недугами так. Наприклад у віспи щеплення треба по кількох роках повторити , це так звана ревакцінація. При інших, як от при дифтерії відпорність організму після перебутої

хвороби коротка й нестала. Щеплення увідпорнює організм звичайно в меншому ступні, як правдива хвороба, тому щеплення переводять проти декотрих недуг частіше.

- То значить коли я вас добре зрозуміла, докторе, активне щеплення, це штучне зараження організму збудником якоїсь інфекційної хвороби?

- Так, з метою викликати відпорність організму до цієї інфекції.

- А пасивне щеплення?

- Я згадував, що по перебутій інфекційній хворобі творяться в організмі протитіла, так звані антитоксини. Вони то не допускають до нового захворіння. Коли ж ми ці антитоксини подамо людині хворій, звичайно у формі впорскувань , вони нищать , або як ми кажемо, вяжуть отруйні виділювання бактерій, так звані токсини унешкідливлюють їх і тим самим виявляються найкращим лікувальним щасобом.

- Чи їх уживається перед недугою , щоб запобігти їй, чи в часі самої недуги?

- І це і те. Для охорони перед недугою уживається лише там, де це конечно а на щеплення активне вже за пізно. Я ще не згадав,що організм потребує досить значного часу- звичайно кілька тижнів, щоби після защеплення збудниками якоїсь хвороби витворити у себе достатню кількість даних антитоксин, отже коли в міжчасі прийде інфекція то організм не має ще антитоксин, до пов"язання токсин. і хвороба розвивається своїм ходом. Тому при безпосередній загрозі здоровому також подається оці готові вже антитоксини, або щепиться пасивне. Для прикладу, коли в якійсь родині, захворіла одна дитина скарлятиною, то другу, коли вона ще не була щеплена активно, треба защепити негайно пасивно, бо небезпека інфекції в тому самому домі є незвичайно велика. Значить уживається цих антитоксин і в здорових. За те підчас самої недуги вони в усяких випадках прямо чудотворні, як загально відома протидифтерійна сироватка.

- Коли ж так, то чому ж їх не уживається взагалі замість активного щеплення?

Тому, що впроваджені до тіла чужі антитоксини, себто антитоксини, витворені іншим організмом перебувають у новому середовищі коротко (тижні) і заникають, а даний організм з чужих протитіл (антитоксин) власних витворити не може.

- Тільки?

- Тільки тоді, коли його до того побудять самі збудники недуги, самі бактерії. Тоді щойно організм реагуючи (правдиву або защеплену), творить власні антитоксини. Ті антитоксини подаємо під видом сироватки крови, звичайно звірят,щеплених даною хворобою. Найчастіше уживається для цього коней. Коням защіплюються збудники хвріб і по якомусь часі побирається їхню кров. Сироватка цеї крови це є готовий резервуар даних антитоксин. Впорскнення конячої сироватки з потрібними нам протитілами є нешкідливе й організм не реагує на це зовсім, коли ж ми одначе вдруге спробуємо впорскнути ту конячу сироватку по якомусь часі, даний організм борониться. Часом

дуже енергійно. Я про це згадую мимоходом, лиш тому, щоб пояснити Вам що зі сироватками треба бути обережним і головна увага мусить бути присвячена таки активному щепленню, а сироватка мусить нам служити не для профілактичного запобігання, але для успішного лікування хвороби. Щодо профілактичних заходів при шкарлятині, то ізоляція хворого мусить бути бодай шість тижнів, а після цього конечна докладна дезинфекція. На стіни найкраща дезинфекція це вапно, на предмети - розчин лізолю, білизну варити також в лізоліновому розчині. Але ця справа , до якої повернемося пізніше. А тепер треба лікувати дитину так, щоб недуга безслідно минула, щоб не залишила різних наслідків, щоби вернути сили й здоров"я та щоб з нього виріс чоловік на радість своїх батьків та на славу й користь Батьківщині.

- Пане докторе.
- Все добре, добре, давайте виваримо шприц.

ПЕРШИЙ З"ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ НА ЧУЖИНІ

/ Інформативний звіт /

Цього року 4-5 травня відбувся перший З"їзд Українських Лікарів на чужині. З"їзд працював два дні в таборі Карльсфельд.
В роботі З"їзду взяли участь 135 лікарів з усіх окупованих зон Німеччини, 30 лікарів, які не могли особисто взяти участи в роботі З"їзду, були заступлені делегатами, яким вони передали свою повновласть.
З"їзд заслухав і обговорив такі наукові реферати:

1. Purpura abdominalis у диференційній діяльности гострого апендициту.
2. Вітамін " К" та його примінення в гінекольогічній практиці.
3. Вітамін " С" у кістково-суглобовій туберкульозі.
4. Значення кісневих резерв у здоровому та хворому туберкульозом організмі.
5. Неврози та їх лікування.
6. Мильома
7. СХС, як праця лікаря на еміграції.
8. Новітні здобуття в патогінезі, діягностиці і терапії легеневого туберкульозу.
9. Зміни азотових речовин у крові і сечі матері й дитини при знеболюванні родів.
10. Огляд літератури про " пеніцилін".

На другий день роботи З"їзд однозгідно у х в а л и в:

1. Створити Медично-Санітарне Об"єднання для всієї української еміграції.

2. Тимчасово поєднати Об"єднання Лікарів з СХС з поступовим стремлінням до усамостійнення.

3. Організувати при Об"єднання Палати Здоров"я.

З"їзд обрав керівні органи Українського Медично-Санітарного Об"єднання.

ПИШУТЬ ....

ж. Ню-Йорк. Британський державний секретар Мак Нейл, у звіті переданому соціяльно-економічній Раді ОН, вимагав негайного розв"язання проблеми втікачів і примусово вивезених осіб. З І-го січня Соціяльно-економічна Рада ОН перебере на себе обов"язки УНРРА. /Українські Вісті" 20.VI.46/

ж. Франкфурт. Головна Кватира проголосила через радіо І4.Ш.ц.р. що всякі посвідки, видані національними Комітетами, які стверджують національність особи, є неважні, і хто буде ними послуговуватися, буде арештований і караний. Право арештувати за такі посвідки має крім МП- теж німецька поліція.

ж. Буенос-Айрес. Аргентинський уряд виробив плани еміграції, за якими задумує спровадити до Аргентини: 200 тис. поляків, І00 тис. югословян, 20 тис. українців, 50 тис. естонців і латвійців та 25 тис. сирійців і арабів. Еміграція цих людей розподілена на три роки. /Саарбрікен Цайтунг, 28.У.46/

ж. Відень. Австрійський уряд з уваги на тяжку ситуацію в краю просить Контрольну Раду ОН усунути ДП з Австр. території, бо:
Австрія дістала від Польщі і Югославії протести, що в таборах ДП є фашисти,
ДП не працюють і не платять державні податки,
ДП сильно піддержують чорний ринок, врешті
ДП поширюють серед австр. народу розпусту й неморальність.
Австрія хоче зробити виняток лише для жидівських ДП і задержати їх у себе. /Старенд Страйпс, 26.У.46/

ж. Магнайм. Червоний Хрест мангаймівського табору, дбаючи за хворих таборян-українців створив для них в українській та міській лічницях 2 бібліотеки, по 50 книжок кожна і передав їх Управам шпиталів. /Українські Вісті, 27.УІ.46/

ж. 5 червня українська Санітарно-Харитативна Служба / СХС/ дістала в Головному штабі англійської Контрольної Комісії правне письмове затвердження своєї діяльности на англійську зону. /" Луна" 9.УІ.46, Гайденау/

ж. Маршал Мек Доффі, представник УНРРА на терені України, заявив, що брак харчів в Україні є " розпучливий".
/ "Америка", Філядельфія./

ж. Український Католицький Комітет допомоги скитальцям, заложений під проводом епископів Кир. К. Богачевського й Кир Амвроза в Стемфорді звернувся через українську заокеанську пресу до всіх українців зі закликом до всенародньої молитви й посту в дні 9 і І0 червня ц.р. Гроші заощаджені за одноденний харч, мають піти на поміч для скитальців. / "Америка" І8.У.46/

ж. Злучений Американський Допомоговий Комітет порішив спровадити до Злучених Штатів 600 українських сиріт і звернувся в тій справі до українського громадянства в Америці.
У своїй відозві А.Д.К. пише:
" Як вказують офіційні й неофіційні обчислення, число круглих українських сиріт на теренах окупованих західними Аліянтами йде в тисячі. Такі сироти находяться теж у таборах скитальців в Індіях і в Танганайці, в Африці. Велике число цих дітей хворіє на сухоти, шкірні недуги, кривуху і т.д.
... Кошти спровадження одної сироти в віці від І2-І8 року життя виносять до 250 дол. за дитину. Загальні витрати на спровадження 200 сиріт винесуть І20.000 долярів.

Український Американський Допомоговий Комітет ухвалою з І7 квітня ц.р. рішив зложити 50.000 долярів на витрати подорожі перших 250 сиріт.

Щоби спровадити дальших 350 дітей , треба буде зложити ще 70.000 долярів..." ("Америка", 2.V.46)

ж о. Др. Василь Кушнір, голова Комітету Українців Канади (КУК) й Українського Канадійського Доп. Комітету, що повернувся 23.IVц.р. з подорожі по західній Европі до Канади, подав на нарадах злученого Українського Американського Допомогового Комітету свої зав-важення з подорожі.

о. Др. В. Кушнір відвідав українські осередки в Англії, Бельгії, Франції, Німеччині та Італії. У своєму звіті о. Кушнір змалював безмежну трагедію українського народу, а водночас велику культурну працю скитальців та їхній дух організованости й патріотизму. О. Кушнір звернув теж увагу на конечність допомоги скитальцям у той час, коли УНРРА перестане ними піклуватися.

(Наше Життя, 29.VI.46)

ж За почином проф. Володимира Тимошенка зі Стенфордуніверситету в Каліфорнії, проф. О. Грановського з університету в Міннесота, проф. Павличенка Соскачеванського університету, редактора " Ді Юкреініян Квортерій", проф. Миколи Чубатого, доцента Ню-Йорського університету, створився Комітет Помочі Скитальцям Діячам Української Культури, що має завдання: перевести реєстрацію діячів української культури на скитальщині, помогти тим, що бажають переїхати до Америки й створити їм пригожі умови для дальшої праці.

Комітет взиває діячів української культури зареєструватися в секретаря Комітету, подати особисті дані, спеціяльність, свої публіковані твори, наукові, літературні, та мистецькі установи, з якими даний діяч у Европі був зв"язаний і т.і....

До Ради Директорів Комітету входять крім ініціяторів- українців теж письменник Вилиям Г. Чемберлин (автор недавно виданої публікації " Україна"), автор праці " Юкреїніан літератур", проф. Колюмбійського університету, К.А. Наннінг. В. Кирконнель і др.

Адреса Секретаріяту Комітету: Mr. Lev Dobriansky Departament of Economics New York University, Washington Sq., New York City.

("Український Робітник" Торонто. 3.V.46)

x
x x x

x	Відділ Розшуків при СХС у Мюнхені подає до відома,	x
x	що подрібні й докладні списки	x
x	ПОШУКУВАНИХ і ПОШУКУЮЧИХ	x
x	є в окремій відбитці п.н. " Подайте вістку" ч. 2,	x
x	яку можна дістати в Відділі Розшуків СХС,	x
x	Мюнхен, Дахауерштрассе 9/П, кімн. ч. II	x

x
x x x

Мед. Санітарний Реферат подає до загального відома, що з днем 1.7. ц.р. урухомлено при Амбуляторії СХС, Мюнхен, Дахауерштрассе 9/П протитуберкульозу порадню під проводом Пані Др. Петрової Ольги. Дні і години принять : вівторок - четвер від 2-4 по-полудні.

x
x x x

Санітарно-харитативна служба в Німеччині

Вісник

САНІТАРНО - ХАРИТАТИВНА СЛУЖБА

в Німеччині

Рік II серпень 1946 ч. 6

З м і с т

- - - - - - - - - - - - -

Степан К-д.

ОДНА З НАЙВАЖЛИВІШИХ ПРОБЛЕМ

Серед безлічі проблем, що їх накидає нам наше сьогоднішне життя на скитальщині, деякі з них вимагають негайного рішення та практичного здійснювання найконечніших вимог щоденного життя.

До таких проблем, що над ними мусимо призадуматися, належить в першу чергу духова і фізична опіка над нашими дітьми та дорастаючою молоддю.

Здається, не треба доказувати, що наші діти і наша молодь, яким судилося проживати найкращі свої роки життя на еміграції, переживає саме тому чи не найстрашнішу трагедію. Духові та моральні умовини, що в них приходиться сьогодні жити нашим дітям, зовсім не є пригожі для їх правильного виховного процесу та фізичного і духового розвитку. Гігієнічні умовини, недостача відповідно конечної кількости і якости поживи, спільні приміщення, а дальше помітне збайдужіння у старших для справи виховання дітей, для їх духового та інтелектуального розвитку - не можуть остатися без впливу на виховний процес наших дітей і молоді. Бліді обличчя, запалі очі, побільшені залози, часті болі голови і т.і. симптоми зраджують прояви фізичного недорезвитку, ба й у великому відсотку недуги, чи, краще сказати, початків недуги легенів.

Коли з іншого боку приглянутися духовому наставленні дитини та її поведінці дома, в школі, чи на прилюдному місці, то мусимо з острахом ствердити, що наша дітвора і доростаюча молодь зражує об"яви недостачі виховання. Чи ж такі щоденні явища, як курення цигарок у дітей і молоді, викрикування, лаяння найгіршими словами, недостача почуття пошани і авторитету для батьків, вчителів і старших, випадки крадіжи , ба й т.зв. у нас модного " паскування", вкраденими у батьків різними речами, говорення неправди та обманювання, а в деяких випадках вчинки, що виразно вказують на сексуальне збочення - не є познаками великої загрози, що зависла над нашими дітьми?

З усіх боків несуться нарікання старших, батьків і вчителів на те, що наші діти і наша молодь пропадає в болоті моральної гниллі та звичайно й на наріканнях кінчається.

Якщо така велика загроза морального занепаду нашої дітвори, яка має батьків, то що ж говорити про дітей, які жорстоким присудом долі-мачухи опинилися на скитальщині без батьків, або. які цих батьків вже тепер втратили? Коли сьогодня ми не бачимо майже ніякого зацікавлення у батьків вихованням рідної дитини, то ж чи можна бачити це зацікавлення сиротами ? Здається, що велика частина нашої еміграції забула про те, що найбільшим нашим злочином під сучасну пору є саме шафування нашим людським матеріялом, що його ніяк у нас незабагато. Противно. Чи ж те, що діється на нашій рідній Землі, причинюється для зміцнення нашого фізичного і духового стану? І чи ж можемо позволити собі на те, щоб цей стан у нас погіршався з кожним днем?

І тут мусимо торкнутися ще й третьої проблеми , що сьогодні виринає з повіні щоденного життя, а саме обмежування кількости дітей у наших родинах? Правда,ми свідомі того, що в сьогодняшніх умовинах не можемо, тут на скитальщині, позволити собі у цілій ширині на розумну популяційну політику, що єдина могла б виповнити ті людські

прогалини, що їх заподіяла війна та свідоме винищування нашого людського матеріялу, та ніяк не можемо не назвати не національним злочином, коли мати і батько без ніяких оглядів і поважніших причин погоджуються на вбивання дитини, ще в початках її ембріонального існування. Цю справу мусимо поставити собі ясно перед очима своєї свідомости та совісти.

Освідомивши собі це лихо, що сьогодні загрожує нашим дітям і молоді, мусимо негайно приступити до боротьби з ним. Мусимо стрясти зі себе байдужність до такої великої проблеми, якою є сьогодні виховування української дитини на еміграції. Ця справа мусить сьогодня стояти в осередку заінтересування всієї української еміграції, всіх наших організацій, всіх наших груп. Справа виховання нашої дитини і молоді мусить бути одною з тем нарад, зборів, сходин, з"їздів ба й приватних розмов наших батьків, учителів і виховників.

Протидіяння злу мусить іти в трьох напрямках: підвищення здоров"я дитини, підйому рівня виховного процесу дома, в школі та в дитячих садках і належна опіка над матір"ю і дитиною.

Систематичні огляди дітей та досліджування здоровного стану українських дітей, приміщування хворих у відповідних санаторіях та відпочинкових домах, намагання у компетентних чинників / в управах таборів/ збільшити харчеві приділи для дітей. та дбати про належний гігієнічний рівень дитячих гуртожитків, садків, шкіл і інших виховних установ- це в першу чергу завдання лікарів, які у виховному процесі мусять співпрацювати з батьками й виховниками.

Батьки мусять усвідомити собі, що їх перший і найважніший обов"язок є дати Нації здорових і належно вихованих членів. І нанішо не здадуться всякі патріотичні фрази, всякі " політичні" конференції та наради старших, коли вони не цікавляться вихованням власних дітей, які є саме основою нашого національного завтра. І тому першим завданням батьків є цікавитися дітьми, їх фізичним і духовим розвитком, їх вихованням.

Мати і батько повинні зрозуміти, що найперше їх місце є дім, домашнє огнище, яке є єдиним виховним середовищем, що його важко заступити іншими.

Щоб школа могла сповнити своє почесне і важке сьогодні завдання, мусять вчителі усвідомити собі той великий обов"язок, що ним є збудувати на еміграції підвалини нашого національного Майбутнього. Школа мусить в першу чергу виховувати українську дітвору і молодь на характерних, чесних і здорових членів Народу.

Дитячий садок мусить бути переповнений українськими дітьми дошкільного віку. Не для каплі молока, чи шматка хліба повинна мати посилати свою дитину у садок, але на те, щоб дитячий садок міг мати свій великий вплив на виховний процес дитини. З цим в"яжеться тісно справа добору виховниць у наших садках.

Опіка над українською матір"ю у часі вагітности, не теж після народження дитини , це чергове завдання наших лікарів і суспільних опік. Належно поставлена робота в таких порадних для матері і дитини охоронить наші майбутні покоління перед недорозвитком, а теж хворобами, що їх дитина може вже з собою принести на цей світ і це часто з несвідомости самої матері, або невідповідних життєвих умовин.

Вкінці залишається ще декілька слів сказати про зорганізування опіки над українськими сиротами. Ця справа в нас ще свойого вирі-

жде

шення.

Є два шляхи її розв"язки: основувати захоронки, або розміщувати сиріт в бездітних родинах. Це вже залежить від місцевих умовин.

Та не йде про саму форму. Тут треба негайно зайнятися справді сердечною, батьківською опікою над тими, які її так конечно вимагають.

Життя з кожним днем приносить нові проблеми, що їх така чи інша розв"язка може мати такі чи інші далекосяглі наслідки не тільки в найближчому, але й в дальшому Майбутньому. Розв"язувати ці проблеми - це наш обов"язок, але вирішити негайно одну з найважніших цих проблем, що нею є виховання наших дітей і доростаючої молоді, це вже приказ на сьогодня. Невиповнення цього приказу це злочин, не тільки супроти власних дітей, але в першу чергу супроти своєї Нації.

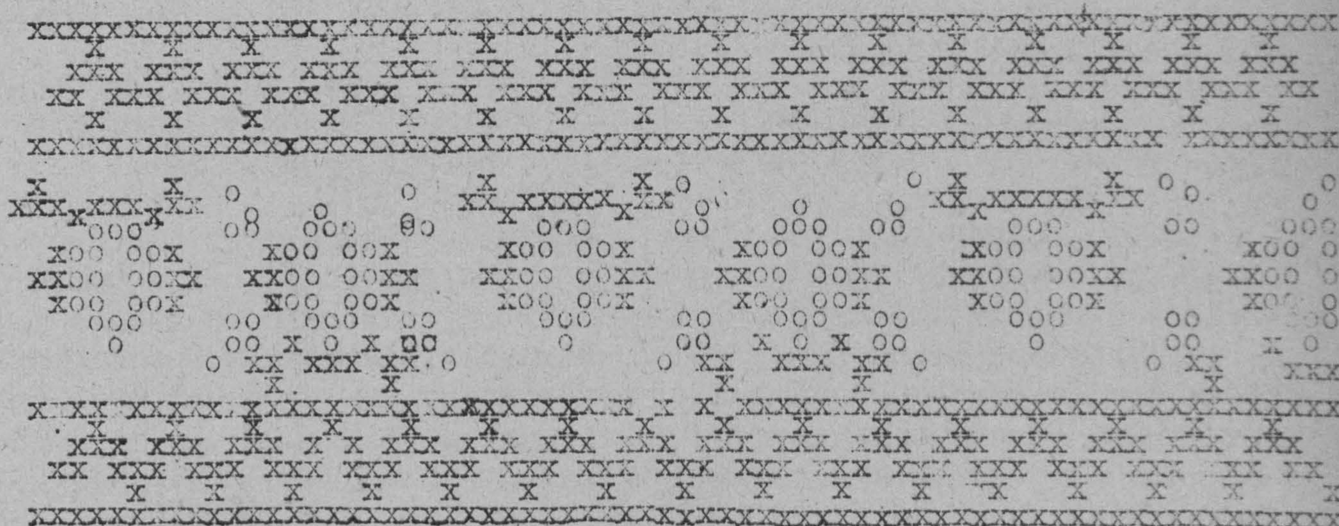

"... Мої панове. Не говоріть мамам більше про сильні армії, могутні флоти, ескадри бомбардувальників і атомні бомби. Ви говоріть нам про добродійство й милосердя, бо вони є посестрами мира. В той час, коли Ви виголошуєте свої промови, вмірають мільйони малих дітей і їхніх мамів, бо вони не мають хліба. Це діти " союзників" і " ворогів". Але ми, мами, не знаємо ніяких ворожих дітей. Ваші мами вчили Вас святого Письма. Кожна мама мала тільки одне бажання для Вас, щоби Ви були добрими мужами. Вони не вчили Вас молитві: "Зроби мене вождем цього світа.", але: " Дозволь, хай буду добрим". Чи думаєте, що Ваші мами були нерозумні? Сентіментальні? Ні, вони були дуже мудрі. Бо доброта є одиноким джерелом добродійної сили, тої сили, яка викормлює й удержує, є ворогом всякої сили, що руйнує... Це все, що я маю сказати."

/ Дорота Томпсон " Заклик до володарів землі"/

В.

ДБАЙМО ПРО ЗАВТРА

Рік по війні. Рік розмов, конференцій, дипломатичної гри, а до справедливого миру далеко. За цей рік оформились і то досить виразно три політичні - світоглядові сили: тотально- деспотична, безвірницького абсолютизму, демократично-християнська, а між цими двома світ поневолених народів. Чим би не скінчився дипломатично політичний змаг двох діаметрально протилежних світів, ясно одно, що довготривалого, справедливого миру при такому політичному укладі, який є тепер бути не може. Те, що в переговорах про мир в запевненнях, що народи війни не бажають обидві сторони не забувають про озброєння найкраще переконує, куди прямує світ.

П"ять років тому проголошено атлантійську карту, в якій державні мужі англо-американської демократії заявили, що:

1. Їхні країни не шукають ніякого зиску і то ані територіяльного, ані будь якого іншого .
2. Вони респектують право народів вибрати собі таку форму влади, під якою вони хочуть жити і їхнім бажанням є повернути суверенні права й самостійність тим, яким вони були загарбані.

І ніби нав"язуючи до цього в Жовтні минулого року президент Трумен проголосив дванадцять пунктів, в яких сказав: " Повна суверенність для всіх тих народів, що їм вона була загарбана силою. "

Та розвій політичного життя на східньо-европейських і азійських просторах іде зовсім в іншому , протилежному цим прогресивним демократичним ідеям напрямкові. Там не тільки не здійснюються ці великі і справедливі домагання демократичних принципів, а навпаки, брутально топчуться. будь які прояви незалежности і суверенности.

У вислідї війни низка країн втратили свою незалежність і опинились у васальній залежности від імперії сходу.

Більше того" Известия Советов Депутатов Трудящихся СССР Ч.151 за 28 липня ц.р." опублікували закон про ліквідацію Чечено-Інгушської республіки та про перетворення Кримської республіки в область. В тексті закону зазначується, що чеченці і татари за провини переселені в інші райони СРСР. Спочатку виселили і то не окремих мешканців, а цілі народи і тоді вже законом ліквідували " упразднили" й назву, щоб і сліду не лишилося.

Самовизначили.

Яке то було переселення і як піклувався уряд про переселенців не варто говорити. Фактом є, що одним підписом ліквідовано дві республіки, виселено дві народності і це законом оголошено перед усім світом.

Цей акт " найдемократичнішого" потягнення в Східній імперії, ніби демонстративно глузує над проголошеннями атлантійської карти і президента Трумана, підкреслюючи, що у великій частині европейського простору панує право брутальної сили.

Разом з цим закон, як і інші політичні події ще раз доводить про те, від слів про суверенність до здійснення її лежить довга

терниста дорога.

Нарід, який хоче жити своїм національним життям, мае і домагається того своїми силами. Американський публіцист Лінман цілком слушно говорить, що " світ допомагає тільки тим, хто сам собі допомагає. Народ, що не б"ється за свою власну незалежність і єдність не може бути обдарований цими атрибутами нації від когось іншого ".

Український нарід в цій війні один із перших став до паленого змагу за своє національне буття, за свою суверенність.

В цьому змазі він сьогодні не одинокий, а з ним єдиним фронтом виступають і інші поневолені народи Европи. Змаг триває.

Трудно передбачити в деталях, якими шляхами піде розвій політичних подій, але в загальному ясно, що мир, про який так багато говориться і пишеться, поруч з тим, як готуються наймодерніші види зброї, може бути сталим і справедливим тільки тоді, коли поневолені народи Евро - азійського простору здобудуть завойований у них суверенітет і будуть позбавлені чийогось" Самовизначення" за зразком Чечено- Інгушської і Кримської республік.

Це право народи здобудуть тільки в боротьбі. Право бути господарем на своїй землі і Український нарід також здобуде тільки при колосальному напруженні національно-творчих сил.

Поважна, коли не вирішальна роля в осягненні цього буде належати українській молоді.

Тому то справі виховання української молоді тут на чужині все українство мае приділяти найбільше уваги, пам"ятати, що виховуючи наш доріст, дбаємо про наше українське завтра.

Мало говорити про одні негативи та вивихи, що є у нашого доросту, бо одними такими ствердженими ми мало допомагаємо вихованню національно-державницького світогляду, бойового жертвенного патріотизму, національної чести. А такі старечі тенденції, нажаль, є в українській праці.

Ті, що тільки підкреслюють негативи нашої молоді, а не розкривають і не показують шляхів і способів гарту національного духа, не показують перспектив нашого національного завтра мало чим прислугуються у вихованні нашого доросту.

Виказуючи на недоліки, що є серед нашої молоді, маємо подбати про те, щоб у здоровому тілі нашої молоді розвивався і здоровий національно-державницький дух. Не сліпу покору і зневіру у свої сили не нарікання на свою долю та уміння випрошувати ласки у властителів ворогів, а ненависть до ворогів Української волі, свідомість конечної боротьби з ворогом нашої волі, жертвенність і завзяття, сміливість, мужність і відвагу маємо прищепити їй. Девізом нашої молоді має стати :

" У б и й, н е з д а м с я"

Наша молодь, коли вона не хоче стати національним пустоцвітом не сміє втрачати зв"язку з рідною землею, з традиціями свого народу, а черпаючи з щадниці европейської здобутки цивілізації та культури завжди мусить пам"ятати що:

" Або погибель, або перемога".

Ці дві дороги перед нею стоять, доки український народ не здобуде собі волі.

Участь у всіх ділянках громадсько-політичного життя є найкращою школою для української молоді.

Малий фейлетон.

СТЕПАН КАРОЛИН.

ЛИСТ ДО УКРАЇНСЬКОЇ МАТЕРІ

Мамо..

Здається ще так недавно бачив я Тебе.

Геть далеко за місто вийшла Ти супроводжати найстаршого сина, який наперекір Твойому бажанні залишив Тебе саму, відходячи туди, де вже пішли іншi, такі ж сини, як Твій. Ледве з великою силою волі здержувала Ти, Мамо, свої сльози, щоб синові жалю не завдавати, щоб він міг сказати:

- Моя Мати з гордістю випроводжала мене в далекий шлях.

А коли повернулася у хату, Ти впала на коліна перед образом Пречистої і молилася, кличучи з глибини свойого наболілого серця:

- О, Ти, Пречиста, яка єдиного Сина віддала на муки і смерть за найбільшу ідею, за щастя людства, бережи й мойого сина від всякої лихої пригоди та, коли прийде час, верни мені його...

Довго у нічку молилася Ти... А коли на ратушевому годиннику вибила північ, Ти тихою ходою наблизилася до ліжка, що в ньому спали ще двоє Твоїх діточок: десятилітній Ігорчик та шестилітня Любочка. Хвилину вдивлялася Ти в їх, крізь сон усміхнені, обличчя... А опісля... перехрестила Ти їх й ... сама лягла на відпочинок...

Мамо. Твій найстарший син не вернувся додому. Лиш вірний його друг приніс Тобі певну вістку:

- Роман впав на полі бою ...

А Ти, Мамо, здавалося, в цій хвилині скам"яніла ... Ні одного слова не відповідала Ти, ні одна сльоза не покотилася по Твойому обличчі. Ти довго вдивлялася у безмежну далечінь... А опісля важко зітхнула, пригорнула до свойого серця двоє наймолодших і сказала:

- Не вернеться більше додому наш Ромчик. Він випив чарку горя до самого дна. Він пішов шляхом, що ним ішли тисячі таких, як він. І не вернеться більше, як не вернуться і сотні тих, які були з ним.

Мамо.

Минали дні, тижні... Над Твоєю хатою зависли чорні хмари, загреміли громи, заблисли блискавки. Ти забрала те, що могла взяти, діток малих взяла за руки і ... пішла... Десятками, сотнями кілометрів Ти йшла, чи їхала, серед чужих людей блукалася, шукаючи захисту для своїх дітей. Як часто в голоді та холоді ходила Ти попід чужі тини, щоб тільки дітям, не собі, вижебрати кусок чорного хліба, чи дрібку теплої страви. А коли над головами розтріскувалися стрільна, чи розривалися бомби, Ти, Мамо, у найтемнішу нічку зуміла знайти для своїх дітей якесь безпечне, як Тобі здавалося , місце.

А коли перейшла буря, Ти знову мандрувала дальше. І хоч сама опадала зі сил, Ти своїх дітей на руках несла, щоб вони не залишилися на шляху...

- Я мушу, мушу заховати їх.- говорила Ти до тих стрічних, які не могли надивуватися, навіщо ж Ти мучишся з дітьми.- Це мій обов"язок супроти народу мойого.- говорила Ти сама до себе, щоб хоч таким чином додати собі сил до дальшої мандрівки.

І хоч кривавилися Твої руки, хоч інколи здавалося Тобі, що впадеш на дорозі, все ж таки Ти не зупинялася ні на хвилину, не оглядалася позад себе... Ти йшла все вперед.

Бо Ти, Мамо, знала, що Тебе доганяє ворог, який намагається у першу чергу забрати Твоїх дітей, розбити їх об мур свойого ненаситного варварства...

Мамо.

Я бачу знов Тебе сьогодні... На чужині... У таборовому бараці, чи у приватній кімнаті сидиш біля своїх дітей і ... казку розказуєш їм... Чудову казку, найкращу, що її коли небудь я слухав. Казку про Край, що в ньому Твої діти побачили вперше світло сонця... Далекий це Край... Ген за семи горами, за семи ріками лежить він... Колись так гарний з цвітучими садками, з біленькими хатками, сьогодні він спалений, та зруйнований... І люди, які колись так весело, так привітливо усміхалися, і діти, які колись на толоці гралися, виспівуючи безжурно сьогодні кудись поділись... А ті, які залишилися, такі досумнілі, заплакані, прибиті горем і терпінням... Колись... у цьому Краю гучно було і глітно... А сьогодні проходиш пустими селами, містами, лиш де-не-де вигляне почорніле обличчя і швидко скривається за стіною розваленого дому...

Мамо.

Ти розказуєш казку... А очі Твоїх дітей вдивляються у Тебе і ні словом не переривають Твойого оповідання. А коли скінчиш оповідати, маленький Ігорчик питає Тебе:

- А чи ми вернемося ще на цю землю ?

- Вернетеся. Напевно вернетеся. І вона вас пригорне, вона вас привітає... Бо вона ваша, вона ваша рідна?

- А що ми їй принесемо ?- перериває Любочка.

- Ви мусите принести їй те, що маєте найкраще. Вашу сильну волю, вашу чесноту, ваше бажання своєю працею, своїм щоденним трудом відбудувати те, що знищив ворог та на підвалинах, які там ще залишилися, збудувати величну будівлю свойого самостійного державного життя.

Може малі діти й не розуміють як слід слів Матері... Та вони відчувають у своїх невинних серденьках, що вони мусять принести рідному Краєві те, що мають найкраще, найцінніше... Вони глибоко відчувають, що їм призначено здійснити цю велику Ідею, що за неї згинув їх найстарший братчик.

- Я буду такий, як Ромчик був,- впевняє малий синок.

- А я в нічому не повстидаю Тебе,- прирікає дівчинка.

Мамо.

Я вірю, що Твої діти сповнять свої приречення... Бо Ти не змарнуєш їх найкращих років життя і тут, на скитальщині, серед чужих людей і важких умовин виховаєш їх на найкращих членів свойого великого Народу.

Вірю, бо знаю, що Ти - Мати -Українка.

---------- ооо ----------

Дай тому, хто в тебе просить , і не відвертайся від того, який хоче в тебе позички.

ЧЕРВОНОШИЙКА

Роман Коваль сидів на горішньому ліжку, попиваючи вечірню каву. Кава відгонила нудним запахом, бо кухарі не помили було як слід бочок, що в них розносчики їжі перепачкували на лагер крадену бензину. В мисці плавали водякі круги товщу, як у масній юшці. Коваль сердився, але пив, бо його мучила спрага.

Хтось торкнувся легко ноги Коваля, що звисала з ліжка. Коваль перегнувся мов над глибоким ровом.

"Вдряпуйся до мене на гору, синочку."- сказав він весело, пізнавши малого Михайлика. Зпомеж ліжок, як з води виринуло кругле лице хлопчини. В руках Михайлик держав пайку хліба, загорнену в шматок червоного папору. Він дихав голосно як від бігу, бо радість не давала малому говорити.

" Дядьку, а я найшов маму." - нараз зміг вимовити хлопець. Коваль проковтнув кусник хліба, що його само вложив в уста.

" Чию маму, синку?"- не зрозумів він .

" Маму, свою маму, дядьку,"- лепетав врадувано Михайлик. " Я не бачив їх два года, а сьогодні зустрінув на 22-му блоку. Були теж на роботі в Германії, але їх забрали пізніше й я не знав. Мама втікали додому, на Україну, але їх зловили. А оце я несу їм пайку хліба." Хлопець хотів висказати нараз усі свої думки, але збивався на словах.

"Тепер сидять мама там, за дротами, в блоку, а я мушу вже йти до них."

-Коваль засміявся.

" Чекай, ще встигнеш до мами, а зараз розкажи до ладу."

Але хлопець зісунувся з ліжка, як білка, й зник.

Коваль надів шапку, простуючи до дверей.

"Піду, подивлюся, як радітиме Михайлик зустрічча з мамою ." - подумав він.

Дротяна огорожа замикала два блоки, що в них приміщено жінок. Гурт в"язнів стояв по цей бік, кидаючи веселими жартами, мов м"ячиками. З вікна визирала молода дівчина, наспівуючи пісоньку. Мелодія була тужлива, як очі дівчини, що її розлучили з милим.

Деякі в"язні підійшли до самих дротів, нахиливши свої обличчя до жіночих голов. Їх руки держали теплі долоні дівчат, бо серця розцвіли в них молодим коханням, як дерева весною.

" Навіть дроти не можуть спинити їх." посміхнувся Коваль і по його душі пробігло тепле проміння.

Михайлик Майборода підбіг до дротів і протягнув крізь них свій подарунок, схожий на червоне серце.

" Мамо." - крикнув він, а його дзвінкий голос підірвав це молоду жінку, що стояла віддалік. Коваль поступив крок, його горло здавило дивне почування.

Стріл, що впав з наріжної будки, сполохав закохані пари, як горобців. Шматок хліба випав з малої руки й покотився жінці під ноги. Вона крикнула так, як тільки може крикнути людина, яку зляка́є смерть.

Коваль скочив до дротів, наче б він ловив своє щастя, що хотіло ...... Він підняв на руки мале тіло Михайлика, а з його очей потекли сльози. Але Коваль не соромився їх. Голівка хлопчини перехилилася на груди Коваля, а на тонкій шиї зачервоніла кров, як у пташки, якій кіт перегриз горло .

" Виглядає, як червоношийка." – чийсь голос затремтів жалощами коло Коваля. Куля перервала горлянку хлопця, мов тонку рурку.

/ З книжки О. Данського про нім. концтабори п.н. " Хочу жити ", яка небаром вийде з друку /

xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx
xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx
x x x x x x x x x x x x x x
xxx xxx x xxx xxx x xxx xxx x xxx xxx x xxx xxx x xxx xxx
xx xx xxx xx xx xxx xx xx xxx xx xx xxx xx xx xxx xx xx
x xx xx x xx xx x xx xx x xx xx x xx xx x
xx xx xxx xx xx xxx xx xx xxx xx xx xxx xx xx xxx xx xx
xxx xxx x xxx xxx x xxx xxx x xxx xxx x xxx xxx x xxx xxx
x x x x x x x x x x x x x x
xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx
xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx xx

КАНАДА ВБИВАЄ ЛЮДЕЙ, АБО РОБИТЬ ЇХ КАНАДІЙЦЯМИ.

У місті Квібек є майже 100% канадійців французького походження, у мільйоновому місті Монтреалі 61%. В цілій Канаді перевага людей британського походження, які творять 5.390.000 або 52% всього населення. Людей французького походження є кругло 3 міл.– 28%, отже стоять на другому місті. Німців є около 500.000.

В Европі говориться все про небезпеку відчуження провінцій від решти Канади. Тут поселилися українці, поляки, італійці, норвежці, москалі, але їх усіх не більше 1 міл., а їхні діти все ж таки одного дня переймуть англійську мову й англійські звичаї. Чи вони , як франко канадійці в Квібеку, задержать свою національність, в Европі тяжко про це вирішити. В Канаді в це не віриться. Тут взагалі не вважають цього цілкою проблемою. Бо саме ці мешканці прерії є розміщені посередині канадійських просторів і тому не можуть звільнитися від їхнього впливу. 77,8% усіх канадійців народилися в самому краю, уже з впливом його природи, а лиш 7.6% побачили світ у Королівстві / себто в В. Британії/, 14,6 % – за границею.

Я бачив при рільних роботах мужчин у типово московській одежі. Вони прибули з-над Волги.

– Подобається Вам тутешнє життя? – запитався я одного, шість стіп високого чоловіка.

– Пане, я щодня дякую Божій Матері, що я тут. Дивіться, оці поля, цей безмежний низинний краєвид, ця річка– все це таке, як у нас, у Росії. Я ситий, а мій син небаром винайме собі малу ферму й ожениться. Теж маю тютюн до своєї люльки, якого ніколи не бракує.

– Але Ви є більше москалем, як канадійцем. – сказав я. Він поглянув на мене без зрозуміння.

– Після революції я покинув край, пробував щастя у Франції, в Англії, навіть у Форда в Детройті. Та ніде я не находив дому. А тут, знаєте,– і він глибоко вдихнув чисте канадійське повітря,– тут я зовсім на моїй землі, в мойому краю. Канада це все мені подарувала. Для Канади зроблю все, чого від мене захоче. Тут хочу вмерти й бути похованим.

Ця людина здобула собі той край, а край здобув її для себе. Канада знає, що в цьому її майбутнє. У всякому випадку вона напевно зробить одно: не впускатиме до себе людей, які духово мусіли б залишитися на цьому терені все чужими. Потрібно селян до праці на полі й жінок та дівчат у хатніх роботах. У цьому я бачу для Канади кращу майбутність, як для ЗПА, бо Штати понабирали забагато людей, які займаються лиш торгівлею, а не хочуть корчувати. Канада давно сказала своїм прихильцям: " Ви є побажані, але лиш у прерії, або в лісі."

Більшість з них мусіла зачинати тут від самих початків, ставали фармерськими робітниками й помагачами. Та це має для кожного "greenhorn-a" подвійну корнсть : може зжитися з новими умовинами, вчиться обслуговувати машини, які сповняють дуже велику ролю в господарському життю Канади і при кінці року має в кишені кількасот долярів. Кожний мусить тяжко працювати, але він належить до родини й їсть при одному столі з власником фарми. Хто є пильний, може скоро здобути собі власний шматок землі. Це все коштує багато поту, але людина в Онтаріо, Манітобі, Саскачевані, чи Альберті знає, для кого працює і що його діти сидітимуть колись на власній землі. Праця є тяжка, але вона не нищить людини. Шлях є повний надій, заохоти, багатий на можливості й так великий, як канадійські простори. Є також і невдачі. Я знаю і про велику нужду, але це є різниця, не могти вправді продати своєї пшениці, але мати самому що їсти, ніж голодувати в якійсь европейській столиці, як цей робітник з Ліону, що в його шлунку знайшли рінь з ріки Рони.

Якщо Канада хоче зрозуміти Европу, повинна оглянути карловаті господарства европейських селян, скупчення мільйонів робітників, а теж всю недостачу місця нашого континенту. В Европі творилося багат[?] втертим шляхом. У Канаді вистарчить закотити рукава й можна стати на прю з долею. Тут називається це- бути справжньою людиною, в противному випадку можна згинути навіть від спадаючого дерева. Але поле цих піонерів це 1/16 цілої поверхні землі. Такий вид з континенту на континент прискорює нам усім турбот.

Але як виглядає противна сторона?

Людина, яка приходить з Европи, уявляє собі все це багато легшим, як воно справді є. Тут усе зовсім інакше, як про це читається в старому світі, в теплій кімнаті. Початок є так жахливо важкий тому, що тяжко є з одного дня на другий перейти з европейського темпа праці в американське темпо. Всі европейці разом мають на свойому континенті дуже мало , але це " мало" є сяк-так забезпечено. В ЗПА, а це більше в Канаді можливості є дуже великі. Та европеєць стоїть тут у пристані океану, або там у прерії коло малесенької пошти, що називається залізнич-

ною станцією; чи самітній, забутий Богом, на якійсь площі в Саскатуті, або Вінніпегу. Він відчуває тільки, що він є ограничений можливостями. Кругом нього-життя, що пульсує в чужому ритмі, або красвид, у якому він чується, як крілик, що його вперше видобули з малої дерев"яної коробки і посадили на широкій сонячній мураві, і який сидить осліплений, не сміючи ворухнутися.

Европа є милосердна. Вона видумує завжди нові соціяльні уряджения. Американський континент не знає про них нічого. Він неймовірно твердий і безоглядний. І тут то стоїть европеєць з останніми десяти доларами в кишені, бачить хвилюючі лани пшениці й не може нічого зробити, доки не поборов у собі Европи. Спочатку пробує він у місті. Він хотів би в тепле бюро. Тут перед його носом замикають двері. Навіть наставник робітників не дивиться на нього. Тоді з нього опадає шматок Европи. Врешті йде він на село. Тут питається він про плату й люди тільки широко посміхаються. Отже він мандрує від фарми до фарми й щораз більше звужує свої вимоги. Так позбувається він решток Европи. Тепер є він духово приготовлений. Він хватає лопату й починає нове життя.

Людина Старого Світа мусить собі усвідомити, що тут – у Канаді, ніхто їй нічого не подарує. Вона мусить бути свідомою, що тут не жде ніяка влада, яка могла б нею піклуватися. Европейська людина мусить здати собі ясно справу, що вона дослівно загине голодною смертю, якщо вона справді не візьметься за якунебудь працю. Це є таємницею цієї чужої землі. І ця таємниця розкривається лише тоді, коли ми є там.

Люди, що їх так безмилосердно, а все ж таки так ущасливлюючо, прийняла Канадійська земля, ці якраз люди стають канадійцями. Тому дискусія в Европі, чи люди так різних походжень можуть у Канаді стати одним народом, не підходить до канадійського простору. Цей простір переходить понад усі дискусії. Він вбиває людей, або перемінює їх у канадійців.

/ З твору Івара Ліснера: Народи й континенти /

Не турбуйся, що принести може тобі майбутнє, але старайся бути міцним і ясним у душі, бо передумовою твого життєвого щастя не є доля, тільки твоя постава до неї.

Фромм.

КЛИН КЛИНОМ

Н Е В І Ж А

Доки Іван Дубенко жив на хуторі зі своїм невченим дідом. Каленяком, зростав у невіжестві.

Знав тільки одне: вся земля кругом нього гон поза Свиридову могилу, де сонце лягає спати, й потойбіч, де встає, і люди і пшениця, ба навіть річка Рось, високі тополі, його дід, мати, він сам - все це була Україна. Більше нічого не навчив його дід.

Набратися розуму почав Іван Дубенко щойно згодом, як пішов у світ.

Першу науку дав учитель, Фома Клопович Чухнов, що сидів під портретом його царського величества.

- Нікаких украінцоф не било. Єсть только русскіє і малороси, панял, Дубенко?

Та Дубенко не " панял" і так і зостався невіжою.

Син Фоми Чухнова, Клоп Фомич Чухнов, сидів не під царським портретом, а в промінях червоної зорі й повчав Дубенка, який виріс уже на правдивого дуба.

-Тобі, товаришу Дубенко, нада українізуваться.

- Та я ж українець. - почав було Іван.

- Ерунда, ніякої України нету. Це вигадка поміщика Петлюри. Тепер є тільки УССР, а ти - радянський чоловік. А українізуваться нужно. Та й розговарювать по українському не вмієш. От, приміром, кажеш: годинник, а воно по українському -' часи.

Та Дубенко не українізувався, а таки ж без часу, в темну ніч, перебрів річку Збруч.

Панок, над яким розчепірила свої крила біла птаха, кисло глянув на Івана:

- Пан, малополяк ?

- Не то що мало, а й зовсім не поляк, - заперечив Дубенко.

- Русін ?

- Еге ж , з- над Росі, - не второпав сердешний Іван.

Панок всердився, аж засовався на стільці.

- Хто пан естесь ?

- Українець.

- Нема таких. Є поляки, малополяки, москалі й " тутешні", а українців нема. Хто вродився тут, є малополяк, а хто за Збручем - москаль.

- Оттакої, - дивувався Дубенко, бо був невіжою.

x

x x

Герр Шульц, який оглядав Дубенка, мов мекленбурського коня, усміхнувся вдоволено:

- Гут, штарк. Добже будеш робиля. Во коммст ду гер ?

- З України , - відповів новий німецький невільник.

- Ага, Ост. Добже.

Дубенко тільки плюнув: - Культурний німець.

x x x

Столв Іван у таборі ДП, перед бараком, у якому засідала провірна комісія, думав про покійного діда Каленика, як у сні бачив свою Україну. Не зчувся, як прийшла його черга.

Глянув Дубенко на жовті американські черевики, що розложилися перед ним на столі, добачив живий рух пальців, що боролися з гнучкою гумою, і подумав:

- Ну, цей певно знатиме, хто я такий.

Перекладач запитався:

- Де Ви народилися?

- На хуторі Веселому, в Україні, я українець.

Перекладач поясньовав, мов перекидав у роті гарячу картоплину.

- Нов! - почув Дубенко із-за жовтих черевиків.

- Містер каже, що Ви не є українець, хоч Ви вродилися в Україні. Бо, хто до 1939 року вродився за Збручем, є москаль - рус, а по цей бік Збруча - поляк.

- Ес, - притакнула голова за столом.

- Іванові Дубенкові налилася кров"ю жила на чолі, як колись у покійного діда Каленика.

- А запитайте но, добродію: якщо кітка приведе в кінській стайні кошенят, то вони в вашого містера теж будуть лошатами?

Перекладач пояснив містерові. Кришка жвякеної гуми попала мабуть куди не слід, бо містер почервонів.

- О-кей, ю ар юкреніен, - кивнув він головою Іванові Дубенкові.

Коли хтось має добро цього світа, а бачить свого брата, який терпить недостаток і замикає перед ним своє серце - чи ж є в нього любов Бога? Не любімо словами, ані язиком, але ділом і правдою.

Ніколи не знищуй своєю свободою, підозрінням, насмішкою і кпинами те, що є святощами для твоїх ближніх.

Кінслей.

ЛІКАРСЬКА СТОРІНКА .

Доц.Др.Мед. И. .. у к .

ВОДА, СОНЦЕ ТА ПОВІТРЯ, ЯК ЛІКУВАЛЬНІ ФАКТОРИ.

Заживаючи ліки, як лікувальні середники, ми розраховуємо на хемічну взаємодію між ліком та тканинами, чи соками нашого організму.

При фізіотерапії, себто лікуванні фізичними методами, головну ролю відограють, як лікувальні середники, фізичні чинники, а саме: вода, сонце й повітря. Ці три чинники впливають на організм через нашу шкіру, яка є регулятором температури тіла.

Фізіотерапія поділяється на водолікування /гідротерапія/, лікування теплом /термотерапія/ і лікування світлом /фототерапія/.

Водолікування.

Вода ділає перш за все своєю температурою. Чим вища температура тіла й чим довше вода діє на шкіру, тим сильніше вона роздратовує в шкірі нервові галузки й при цьому ділає рефлекторно на цілий організм. Далі вода ділає механічно, усуває зі шкіри бруд і так улекшує працю шкіри, як виділюючого органу.

У воді людина видихає глибше й частіше, тому в організмі поліпшується хемічний обмін речовин. Різні люди по різному реагують на один і той самий збудник, а тому при діянні води на людський організм розрізняємо реакцію місцеву, як блідину, чи почервоніння, та реакцію загальну, яка виступає в цілому організмі. Itак, товсті люди відчувають після облиття холодною водою зогрівання тіла, знову ж у щуплих, малокрівних - таке обливання викликує дрощі й вони мусять догрівати своє тіло розтиранням.

Не зупиняючись на подробицях водолікування на нервову систему, мусимо зазначити, що людина в збудженому стані повинна вживати воду теплувату, або невтральної температури, а людина в пригніченому стані мусить брати водяну купель більш низької температури.

Гарячі купелі вживається при захворенні нирок, при деяких професійних затроєннях, при ревматичних та інших ураженнях суглобів. При цих купелях з тіла виділюються враз з потом отруйні речовини, а тепла вода заспокоює спазматичні болі та сприяє розсмоктуванню випоту в суглобах і інфільтратів у тканинах тіла, які оточують суглоб.

Сонце та повітря.

Під впливом соняшного проміння збільшується у крові кількість гемоглобіну та червонокрівців, в організмі підвищується обмін речовин. Світло впливає і на психіку людини, викликуючи в ній життєрадісність. Під впливом сонця шкіра спочатку червоніє /стан гіперемії/, а при дальшому діянні сонця в ній відкладається, в більшій як нормально,кількости фарбуючий середник /пігмент/ і творить смагу, або загар , що робить шкіру відпорнішою на всякі шкірні недуги.

Як лікуватись сонцем та повітрям.

Хворі, які не звикли до сонця, а теж мусять підготовитися до соняшних купелів, повинні вживати світло - повітряних купелів. Ці

купелі приймаються літом перед заходом сонця у злегка затінених місцях, при чому хворі лежать на кріслах, або на землі, чи проробляють руханкові вправи.

Світло-повітряні купелі не повинні тривати довше, як одну годину денно. Крім впливу розсіяних сонячних промінів на організм, тут відограє ролю ще й роздратовуючий вплив незвиклої температури, а також вітру й вогкости, а все це сприяє загартованню організму, якщо він має нахил до швидкого перестуження, та при функціональних нервових розладах.

Пе корисні є світло-повітряні купелі для хворих нирками та ревматизмом.

Сонячні купелі.

При сонячних купелях все голе тіло, крім голови, має бути під впливом сонячних промінів. Хворі, або здорові, які приймають сонячні купелі, лежать на канапах, чи чистому піску або на траві.

Найкращим місцем для сонячних купелів є: беріг моря, озера або річки, тому, що відбиття від водяної поверхні промінів сонця збільшує їх кількість, а крім того з води надходить приємна прохолода. Той, що приймає сонячну купіль, звичайно лежить на спині лицем догори, голова захищена від сонця парасолею, або капелюхом. Разом з тим, аби запобігти перед опіками та за для рівномірного насвітлення всьоготіла необхідно через якийсь час повертати до сонця то одну то другу сторону: спину, живіт, боки і т.п.

Зогляду на витрівалість особи, яка приймає сонячну купіль, її стан здоров'я, тривалість купелі може бути від 5 до 40 хв. Звичайно починають від 5 хв., щоденно збільшуючи час купелі на 5 хв. Опалювання потрібно провадити методично, а якщо це робить хвора людина, вона повинна суворо додержуватись приписів лікаря. Зловживання сонцем може опричинити до різкого почервоніння шкіри /еритема/ або до небажаного болючого сонячного опіку, який іноді викликає загостреня легеневого процесу, безсоння, підвищену дражливість нервової системи і т.д.

Перед початком сонячної купелі треба посидіти з чверть години в тіні, а після сонячної купелі прийняти душа, чи водяну купіль 25 ступнів, чи викупатись в морі, або в річці, після чого витертися насухо та відпочити пів години.

При нервиці та недокрів'ї курс лікування сонячними купелями має продовжуватися найменше 6 тижнів.

Лікування сонцем дає добрі висліди при туберкульозі залоз, кісток та суглобів /2-3 курси продовж 6 місяців/.

Не вільно лікувати сонячними купелями: легеневу туберкульозу з нахилом до кровохаркання, артеріосклерозу, декомпенсовані вади серця та органічні поразки нервової системи.

-"-"-"-"-

==

Якщо хтось запевнює вас, що можете збагатитися іншою дорогою, як працею й ощадністю, той обманює вас. /Вен'ямин Франклін/.

З РІДНОГО КРАЮ.

„Українські Вісті", Едмонтон, Канада, від 4 липня подають звіт маршала Ме Дорфі, шефа місії УНРРА в совєтській Україні, про тяжке положення України та про посуху, яка грозить голодом.

На підставі цього звіту українське сільське населення зовсім не має товщів. Мила теж нема, тому населення вживає до миття і прання попелу і глини.

М'яса, риби й дробу споживало населення України в 1945 році около 30 фунтів на рік/ у 1940 році 88 фунт. /.

Підчас війни Україна втратила 5 міл.штук худоби, 4,5 міл.безрог, 5,5 міл.овець, 56 міл.домашнього дробу. В порівнянні з 1940 р. Україна має тепер 2/3 худоби, 19 безріг і 37% овець.

До того ж Україна втратила 56 тисяч тракторів і 2.800.000 коней, отже немає чим обробити землі.

У всій Україні вже три тижні панує посуха, яка нищить засіви. Жнива заповідаються дуже бідні й Україні грозить голод.

- " -

Сенат вирішив здержати дальшу висилку харчів і товарів УНРРА в Україну і Білорусь, тому, що Совєтський Уряд не допустив на ті терени американських кореспондентів. Шеф місії УНРРА Мек Доффі покинув Україну. Україна повинна була дістати товарів на суму 189 міл. доларів, дістала тільки половину.

- " -

„Українські Вісті", Едмонтон, Канада, від 4 липня подають:

„В Совєтах існує урядова установа, яка називається: Главний Переселенческій Департамент. Ця установа працює в тісному контакті з НКВД і займається заселенням безлюдних просторів СССР. Її очолює совєтський опричник високої ранги Д.П.Биченко.

Про розміри переселювання людей більшовики не подають ніяких даних. Але в Монтреалі вийшла в 1943 р. книжка б.проф з Києва, Е. М. Кулішера, під н. „Розміщення людности в Европі". У цій книжці наведені деякі дані про виселення українського населення.

Проф.Кулішер подає, що совєтська влада вивезла в р.р. 1939-40 зі ЗУЗ 1.200.000 осіб. Вивезено майже в однаковій кількости українських селян і інтелігентів. Насильно вивезених совєти розмістили: в Казакстані - 350.000, в Узбекістані - 250.000, в районах Архангельська, Вологди й т.д. - 150.000, у Середній Сибірі - 150.000, у найдальших північ.областях Сибіру - 50.000 людей.

Ці цифри відносяться тільки до 1941 р. Не вчислено всіх депортацій українців зі східних земель продовж совєтської окупації і вивозів зі зах.земель України від 1944 р., як теж тих сотень тисяч, які повернулися на „родіну".

Один совєтський кореспондент, описуючи місто Ташкент, назвав його другим Києвом, себто столицею України.

- " -

Канадійський „Новий Шлях" ч.45 поміщує замітки з польської „Дефіляди" й канад. тижневика „Рейнолдс Нюз" про боротьбу українського народу.

„ Біженці з Галичини" - пише „Дефіляда" у своїх звітах - згадують про „ малу війну", яка ведеться на захід від Сяну й на чесько-польському пограниччі. Варшавський уряд признався, що вислані частини піхоти, панцерники і спеціяльні відділи корпусу безпеки для боротьби з „бандерівцями".

А „Рейнолдс Нюз" пише: „ Вони /себто українські повстанці -Ред./

рухливі й деколи окупують села й містечка. Їхня акція нагадує собою повстання, а не партизанку „фашистівських бандитів і реакціонерів".

З обчислень тижневика підчас репатріяції українців зі західних окраїн України „забракло" 230 тисяч українців. Про них подає варшавське звідомлення, що вони „втекли до лісів і мусять бути зловлені".

„Ось - кінчає „Рейнолдс Нюз" - вислід регулярних боїв на польському кордоні.

- " -

Український католицький тижневик у Канаді „Українські Вісті" приносить у 28 номері статтю самовидця п.н. „За червоним муром", в якій автор змальовує гідну поставу „навернаного" гр.кат.духівництва на Україні.

„...Священиків покликано до районового суду в місті М. 6 год. 12 півдня. При довгому столі, накритому червоною плахтою, засіло 27 священиків, а при поперечному столі засіли: голова райвиконкому, тов.Зинец, секретар райпарткому, Сорока, заглянув і голова райНКВД Килкачков.

Збори відкрив Зинец лайкою, чому священики до сьогодні не зареєструвались в обласному уряді. Тут йому перебиває Сорока.

- Чому їм не говориш ясно? Товариші священики: Ми вам дамо командировку і ви до десять днів маєте поїхать в область, де підпишете заяву ось такого змісту:

Я, священик Н.Н., парохії...., заявляю, що добровільно переходжу на православ'я.

Тоді один священик, о.Б., сказав:

- Ми священики, українці греко-католики, без відома нашого Єпископа - Ординарія не можемо цього зробити.

Сорока на це відповів:

- Ваші єпископи вже є в наших руках і більше їх не побачите. А якщо цього не виконаєте самі в означеному часі, місця в наших в'язницях і куль для вас ще знайдемо.

При кінці цієї гострої і рішучої виміни слів встає з крісла, перевязаний на лиці /бо минулого дня і ночі був на переслуханні в НКГБ/ о.Г. з ось такою заявою:

-Якщо маю перед радянською владою добровільно заявити, то я заявляю: Мої батьки охрестили мене в Католицькій Церкві, виховали мене в католицькій вірі, свята Католицька Церква піднесла мене до гідности католицького священика, тому й у католицькій вірі, як католицький священик хочу вмирати.

Тут о.Г.розіпняв свою священичу рясу, відкрив груди й сказав:

- Чи вже може маєте готову кулю для мене?

Прошу стріляти.

На заяву о.Г. представник обласного НКВД піднімається з крісла, лице його набігає кров'ю, звертається до всіх священиків і піднесеним голосом кричить:

- Ви всі священики, сволоч. Ви - бандити - бандіровци. Ми вас всех паставімо пад стенку. Вот, імеєте, таваріщі, гвардію бальшого бандіта міра, папи."

- " "

Щоденник „Івнінг Телеграм" у Торонті від 5.УІ.ц.р. подав розмову свого репортера з Львом Бучаком, канадійським горожанином, який недавно вернувся зі Совєтів до Канади.

У розмові Бучак сказав, що в Україні діє тепер півмільйонова українська підпільна армія / Українська Повстанська Армія/, яка складається з мужчин і жінок.

Ця армія - сказав п.Бучак - складається з 5 дивизій. Вона прямує до повалення советської влади і встановлення незалежної української держави. Ночами загони цієї армії переходять через західно - українські села в повному боєвому виряді з танками та всякою іншою модерною зброєю. Советська влада не має сили стримати ріст цієї армії. Всі урядові заклики і погрози до тієї армії зложити зброю не мали успіху."

/За „Америкою", ч. 64.

- " -

Виселювання українців на схід від лінії Керзона мало закінчитися I5.УI.ц.р. З перемиського повіту виїхало 64.000 людей, з ярославського - 36.000, любачівського - 30.000. Остання фаза переселення обняла повіти сяницький і ліський. Частину населення, яка втекла поза Карпати, чеська влада завернула, а 3.000 втікачів розстріляли большевики, як зрадників.

/„Биле Прендзей", ч. 4.УП.46./

- " -

Відбудова Тернополя тріватиме IQ - 15 років. Пляни відбудови, випрацьовані в Києві, обчислені на 70.000 мешканців. Покищо влада тернопільської округи урядує в Чорткові.

/„Громадський Голос", Ню-Йорк.

- " -

Освічений і сильний характер шукає вини передовсім у себе , неосвічена й безхарактерна людина - в інших.

- " -

Не вір у все, що чуєш, не люби всього, що бачиш,не говори про все, що знаєш.

УКРАЇНЦІ В СВІТІ.

Делегація Комітету Українців /КУК/ у складі: о.Др. Василь Кушнір, о. Семен, В.Савчук, адв. Іван Соломон, лейт.Б.Панчук відбули стрічу зі сенатською комісією для справ іміграції, домагаючись допущення українських скитальців на поселення в Канаду. На переслуханні в сенатській комісії були теж посли канад.парламенту, українці Антін Глинка і Федір Заплітний.

Большевицьке Товариство Українських Канадійців /ТУК/ також вислало свою делегацію, яка пятнувала українських емігрантів, як военних злочинців, нацистичних співробітників і заявилася проти допущення їхнього в Канаду.

Сенатор Г.А.Крірар, вислухавши аргументи обох делегацій, заявив, що він годиться з делегацією КУК, щоби допустити українців у Канаду.

„Новий Шлях4, Вінніпег,5.УІ.46/.

- " -

Український часопис „Америка",ч.60 від 8.УІ.ц.р. пише:

Конгрес Американських Українців.

У днях 31 травня та 1 червня 1946 р. відбувся у Вашингтоні Конгрес Американських Українців при участи 322 делегатів товариств, братств, клюбів, церковних громад і т.д. з цілих Злучених Держав П.А.

Серед привітів від різних американських та канадійських установ, замітною була промова-привіт голови канадійського Українського Комітету /КУК/ о.Др.Кушніра, в якій він поділився з присутніми враженнями своєї поїздки до Европи і побутом між українськими емігрантами.

О.Др.Кушнір заявив, що ізоляція Канади і Злучених Держав від европейських справ була б нещастям, бо залишена своїй долі Европа може попасти під вплив большевизму, а це було б нещастям цілого людства. Для того, найважнішим обовязком українців в Америці є остерегти свої правительства перед тим, бо українці найкраще знають, що це є большевизм. В дальшій частині своєї промови о.Др. Кушнір висловив свій подив для дисципліни, ідеалізму,організаційних здібностей і культури української еміграції в Европі.

Після цього виголосили реферати на політичні теми: проф. Чубатий, др.Мишуга, проф. Лев Добрянський,п.Галичин і п.Катамай. Вечером того дня відбувся концерт, присвячений памяти Івана Франка. Говорив на ньому канадієць британського походження др.Персивил Конді, перекладач творів Франка і Лесі Українки на англійську мову.

На другий день Конгресу були виголошені реферати Др. Володимира Галана про допомогу емігрантам, Осипа Лисогора, б.капітана американської армії, про його спостереження в Европі та п.Олесницької Клявдії на тему жіноцтва і справи мира. Після звіту комісії вибрано новий комітет з головою п.Степаном Шумейком. Конгрес закінчився відспіван-

ням українського й американського гімнів.

Резолюції третього Конгресу Американських Українців.

Конгрес Американських Українців, що радив в днях 31 травня і 1 червня 1946р. у Вашингтоні, ухвалив низку резолюцій, що їх принято однодушно. Перша і основна резолюція зложена у формі заяви /деклярації/ в англійській мові для зовнішнього вжитку, а другі резолюції для українського громадянства, складені по українськи.

Політична деклярація Конгресу.

Третій Конгрес Американських Українців прилучується до змагань Злучених Держав, щоб зреалізувати Чотири Свободи і Засади Атлантійської Карти. Це можна осягнути через підтримку організації Об'єднаних Націй, що її завданням є утримати мир у світі.

Мир у світі можна втримати тоді, коли переведеться в життя Хартію Прав Людини, коли знесеться право вета пяти потуг в Раді Безпеки ООнацій, коли Америка своїм авторитетом підтримає ООнацій і коли зникне тиранія, заведена тоталітарною системою диктатур.

Типічним зразком тоталітарної диктатури є совєтська Росія, що загрожує світовому мирові через насильні акти проти сусідніх народів. Совєтська Росія знасилувала Українську Республіку після революції в 1918 р., окупувала балтійські держави Литву, Лотву, Естонію і напала Фінляндію, зайняла Західну Україну та замінила Польщу, Чехословаччину, балканські держави на своїх сателітів. Тепер Росія наставилася на Корею, Китай та Іран.

Так звана Совєтська Соціялістична Українська Республіка проголошена буцім то незалежною тільки для обману світа, бо цій республіці не дається ніякої автономії. Українське населення угнітається в цій „українській державі" при помочі терору НКВД.

Населення України не погоджується з тим станом речей, але протестує проти нього з мечем в руках, чого доказом є оружна боротьба Української Повстанчої Армії проти московської окупації.

Трагічна доля українських біженців, розсіяних по цілій Европі є другим доказом опору українського народу проти поневолення Совєтами. Конгрес домагається оборони й захисту для біженців та щоб їм дано спромогу осісти мирно на нових землях. Коли представники Злучених Держав в ООнацій будуть добиватися в цій організації, щоб всюди в світі були забезпечені народам ті вольности, якими живе американський нарід, тоді сповниться ідея цеї організації.

Інші резолюції.

В справі самостійности України.

1. Конгрес ствердив, що боротьба за українську вільну, суверенну і вповні самостійну державу продовжується і буде продовжуватися, поки світом формально визнана Україна не стане на ділі державою, в якій український нарід не буде господа-

дарем.

2. Конгрес підкреслив, що визволення України лежить не тільки в інтересі українського народу, але є ключем до зрівноваження міжнародніх сил та закріплення світового миру.

3. Конгрес складає поклін українським Героям, що боролись і борються за волю України проти всяких окупантів.

В справі переслідживання української церкви.

Конгрес запротестував проти переслідживання кремлівським режимом Української Католицької й Української Православної Автокефальної Церкви.

В справі допомоги біженцям.

Конгрес вважає допомогову акцію для українських біженців преважною справою у сучасному моменті та взиває американсько-український загал піддержати працю Злученого Українського Американського Допомогового Комітету всеціло й однодушно.

" - "

Лондонський часопис „Дзеннік Польські і Дзеннік Жолнежа" з 6 червня ц.р. подає такі відомості: „300 польських громадян української народности, бувши вояками II корпусу польського війська полягли геройською смертю в бою під Монте Кассіно. Цей маловідомий широкому загалові факт був відзначений на академії, організованій в Единбургу 30 травня для увічнення пам'яті українців, полеглих у лавах польського війська.

На академії вирішено розпочати збирати гроші, щоб закласти українську домівку в Лондоні; ця домівка має бути тривалим пам'ятником на вшанування полеглих. Українці - вояки польського війська заклали допомогове товариство, яке вже має коло 1.000 членів.

- " -

З Праги повідомляють, що на підставі умови Чехословаччини з СССР можуть українці, білорусини й москалі, які живуть у чехослов. державі, переселитися до СССР. З Волині забирають до Чехословаччини всіх чехів.

/„Швебіне Тагеблят,4 ч.56/.

- " -

Рим - в червні /УПС/. Один українець, якому останньо пощастило видістатися з Югославії, ось що оповідає про долю українців, що довший час жили, чи підчас війни щойно опинилися в Югославії:

З приходом до влади Тіта, на наказ НКВД виарештовано дуже багато українців. Ті, яких не знайдено, мусять укриватися і живуть нелегально. Керма цілої акції лежала в ру-

ках НКВД, воно ж і переводило допити. В першу чергу виарештувано всіх українців з т.зв. „Українського Представництва при Незалежній Хорватській Державі", а потім і інших, які жили в Загребі. В квітні, травні і червні 1945 р. були арештовані ось такі люди:

1. Василь Войтанівський /представник/, його дружина /хорватка/, син і донька.

2. Др. Володимир Скоморовський, лікар, його дружина Наталія /з Представництва/; 3/ Др. Василь Барицький, лікар; 4/ інж. Володимир Паньків /з Представництва/; 5/ Др. Михайло Стемчишин; лікар; 6/ Др. Ілля Масиник, лікар; / Т-во „Дніпро"/ ; 7/ інж. Олександер Статників /Т-во „Дніпро"/; 8/ інж. Гімбажевський /з Представництва/; 9/ Др. Роман Стадник, лікар; 10/ Др. Яцусь Роман, лікар з Представництва/; 11/ Юрко Бараник, студ. ветеринарії; 12/ інж. Компанець Гавриїл /з Представництва/; 13/ Петров /з представництва/; 14/ Яремус, студ.; /з Представництва/; 15/ о. Інокентій Тимко, ЧСВВ /з Представництва/; 16/ о. Микола Бучко /з Представництва/; 17/ інж. Михайло Стрілець / з Представництва/; 18/ Ярослав Фарина, селянин з Приявора; 19/ Др Євген Біленький, правник з Приявора.

З цього списка за урядовими повідомленнями а/ розстріляні вл. повішені: 1/ В. Войтанівський /оголошено в газеті/, 2/ Др. В. Барицький /повідомлено гр.-кат. уряд парохіяльний в Загребі/; 3/ інж. Ол. Стадників /повідомлено гр.-кат. уряд/; 4/ о. І. Тимко /оголошено в газеті/; засуджені: 1/ Наталія Скоморовська, 2/ Юрко Бараник - вийшли на волю на підставі амнестії, 3/ Др. Євген Біленький засуджений на 16 років примусових робіт, 4/ інж. Гімбажевський - засуджений на 13 років примусових робіт; 5/ Др. Надія Ружицька-Івахнюк вийшла на волю після 5-міс. слідчої тюрми; 6/ інж. А. Івахнюк вийшов на волю по 7 місяцях слідчої тюрми; 7/ Войтанівська /донька/ вийшла на волю за те, що видала батька; 8/ о. М. Бучко засланий на Сибір /написав до дружини/.

Про інших пропав слід. Є здогади, що хворих і немічних зліквідували, а решту вивезли. Арештованих було багато більше, але про них немає докладних вісток.

- " -

Українські переселенці в Боснії.

Сербські повстанці, четніки, вирізують українців, як чужонаціональний елемент. В окрузі Приявор /головно Дуброва, Девятина/ вирізали вони понад 60 родин. Українці, рятуючи життя, масово тікають до більших міст. Понад 1500 українців з Боснії та Словенії, щоб положити кінець тим безвиглядним умовинам життя, в розпуці внесли прохання до совєтського посольства в Београді про переселення їх в СССР.

- " -

З життя студентів і політвязнів в Мюнхені.

„Єхидності немає кінця" - під цим заголовком приносить часопис Ліги Українських Політичних Вязнів у Мюнхені „Політвязень" ч. 4 таку вістку про відношення відділу УНРРА в Мюнхені до українських політвязнів бувших німецьких концентраційних таборів і тюрем в Німеччині.

„Початково мешканці Оселі /мова йде про оселю українських політвязнів та студентів в Мюнхені - ред./ одержували харчевий придід від Управи міста Мюнхен /вересень, грудень 1945 р./. З огляду на те, що мешканці Оселі - насильно переселені особи /ДП/, а велика частина навіть переслідувана гітлерівським режимом, командування 3-ї американської армії бере їх під свою опіку і за посередництвом УНРРА доставляє харчі в часі від грудня 1945 до 6.4.1946 р. З днем 6.4.1946 р. Оселя цілковито мала перейти в обслуговування місцевої УНРРА /Доче Музеум, Теам 108/. Одначе місцевий відділ УНРРА не прийняв Оселі під свою опіку, бо як урядничка УНРРА пані Пік заявила, мусить вона особисто провірити, чи всі мешканці Оселі є ДП. Пані Пік дійсно на контролю приїхала, але справи дальше не полагоджено. В міжчасі голова студентської репрезентації та делегат ЛУПВ інтервенювали в тій справі в Централі УНРРА в Арользен. Тут до наших вимог поставилися вповні позитивно, як до цілком природних і узасаднених. Одначе відділ УНРРА Теам 108 прямо саботує зарядження головної УНРРА і все викручується якимись дрібними моментами, щоби полагодження справи якнайдалі затягнути.

Тимчасом бувші політвязні і студенти, залишені на німецьких картках буквально голодують. Якщо німці, що є в себе дома і мають звязки з німецьким селом, звідки черпають поміч, заледве так сяк дають собі раду, то наші студенти і політвязні прямо падають з сил. Останньо переведені лікарські оглядини мешканців Оселі виявили прямо катастрофальний здоровний стан. Виявлено: 20 хворих на легені зі свіжими туберкулогічними змінами, 58 хворих на анемію і 100 виснажених з причин недоживлення, а треба знати, що це активні студенти, які студіюють.

Вони студіюють не тільки на українських високих школах у Мюнхені, але є великий відсоток на німецькому університеті і політехніці та новоснованому університеті УНРРА.

Ще гірше стоїть справа з допомогою в убраннях і взуттю. Підчас, коли в інших таборах, а навіть поза таборами, таку допомогу вже всі одержали /деякі навіть по кілька разів/, Оселя від початку не одержала нічого. На представлення тих справ в УНРРА Теам 108 одержано відповідь, щоби перенестися до тих таборів, де потрібні речі видаються. Єхідність тієї відповіді стане ясна, коли усвідомимо собі, що тут ходить в більшости про студентів, які є звязані з університетами і не можуть собі довільно вибирати місця осідку. Намагання ідуть очевидно по лінії розбиття Оселі, як важного осередка студентського і взагалі українського життя на еміграції. Ті хитро задумані і консеквентно перепроваджувані за-

тії, можуть дійсно потягнути ліквідацію Оселі, якщо нізвідки не прийде поміч. Варто, щоби цією справою зацікавилися наші допомогові чинники з-за океану та віддали справу, куди слід".

- " -

===

У театрі Прінц-Регента в Мюнхені капеля українських бандуристів виступила дня 19 липня ц.р. з великим концертом.

- " -

Г А З Е Т И   П И Ш У Т Ь.

В Оксфорді відбуваяться - вперше від 1938 року - Конференція Міжнароднього Червоного Креста. Учасники Конференції розглядають м.ін. проєкт перенесення дотеперішнього осідку МЧХ з Женеви до Парижа.

- " -

Розв'язка европейського питання втікачів завдає чимало турбот американським державним мужам. Ген.Директор УНРРА, Фіорельо Ля Гардія заявив у свойому зверненні до Об'єднаних Націй, що проблему втікачів треба рішити продовж одного року. Він доказує, що положення ДП в Европі постійно гіршає; вони не можуть на далі лишатися в Німеччині й тому треба для них подбати про нові місця осідку, де ці люди могли б працювати й так здобути собі прожиток. У ЗД можна примістити 120.000 людей. Бразилія годиться приймати місячно по 10.000, також інші південно-американські держави могли б призначити відповідне місце для втікачів.

- " -

Ідучи за прикладом Швайцарії, граф Кайзерлінг задумує створити в Граген біля Аппенцель дитячі села для бездомних сиріт европейських націй. Діти мали б жити гуртом по 20 осіб, не втрачаючи при цьому своєї національної окремішности, виховувані у дружньому співжитті з дітьми інших народів. Дитячі села мали б бути вивінувані в усі урядження, які заспокоювали б потреби малих громадян.

- " -

Сидней, 9 липня. Як подає агенція Ройтер, б. австралійський посол у Москві, виголосив гостру промову, в якій остерігав австралійців перед загрозою большевизму.

„Треба пильно стерегти Москву й те все, що приходить з Москви. В Москві повстала жахлива військова каста, а мо-

сковська система понсволювання має всі огидні ціхи організації, з якою ми воювали продовж минулих років, щоб її знищити."

Посол додав, що він не вірить у мирне співжиття з Москвою. Світ находиться в хаосі, бо це відповідає большевицьким планам.

/ Нос Ціріхер Цайтунг , 10.7.1946./.

- " -

Ню-Йорк, 15 липня.

Колишній посол ЗДПА в Москві Віліям Буліт, пише в своїй книжці п.н. „Велика земна куля", що Москва хоче здобути світ для комунізму. Він пропонує:„Злучені Держави не повинні зволікати з ужиттям атомової бомби, щоби спинити новий злочин совєтського імперіялізму. ЗДПА є багато сильніші,як Москва і могли б при помочі атомової бомби й американського летунства розбити її зовсім."

Далі пише Буліт, що „совєтська зовнішня політика зовсім не є загадочна, але постійно спрямована на здобуття цілого світа для комуністичної диктатури.", Тому автор доказує, що ЗДПА повинні створити „Оборонну Лігу" й притягнути до неї Британську Імперію, Китай та зах.европейські держави.

/ Базлер Нахріхтен, 16 липня 46./.

- " -

Рим, 15 липня.

Московське радіо повідомило, що на просторах СССР немає більше італійських воєнно-полонених, а два останні малі транспорти італійців до батьківщини замикають список поворотців. Ця вістка дуже затурбувала 50.000 італійських родин, яких батьки й чоловіки досі не вернулися зі совєтського полону. В Римі на залізничній станції зібралася велика товпа людей, які хотіли дістати бодай вістку про своїх від тих кількох сотень „щасливців", що повернулися з „раю".

Про долю своїх рідних могли зажурені сім'ї довідатися з написів, якими були прибрані вагони поїзду, що віз воєнно-полонених. Ці написи виписали самі поворотці:

„Комунізм - це терор і поліція", Криновая, Тамбов, Мігурінський лагер - лагері смерті й людоїдства", „Комуністи, не підходьте до нашого поїзду", „Ми, які вертаємося зі совєтської неволі, приносимо зі собою крик розпуки російського народу", „Комуністи, відвідайте Москву, рай терору і поліції".

/ Базлер Нахріхтен, 15 липня 46/.

- " -

Тому, що намагання політиків осягнути в світі мир, не

дають добрих вислідів, дня 1.УІІІ. ц.р. мали вирушити з ристаней і граничних місць Франції делегації европ.катол. народів, відбуваючи покутне паломництво до місцевости Vezolay у середущій Франції, щоби виблагати у Бога мир для світа.

У цій місцевості 1146 року св.Бернард кинув зазив до христового походу, щоби визволити з рук невірних Божий гріб.

На чолі кожної делегації 30 мущин мали б нести великий дерев'яний хрест. Паломництво мало б тривати около 18 днів по 25 - 30 клм. маршу.

/ „Слово Польське" ч. 27/69 / .

- " -

У балканських державах, які є під впливом СССР, відбувається відділення православної Церкви від держави. В Юго славії введено примус цивільних шлюбів; наука релігії є добровільна, вивласнено церковні грунта.

Також у Болгарії викинено зі шкіл навчання религії.

/ Швебіне Цайтунг, 12.липня 1946/.

- " -

„Нюз Кронікл" повідомляє зі Софії, що совєти офіціяльним повідомленням мали б переняти в цілій Болгарії „опіку" над колишнім німецьким майном і всіми б.німецькими підприємствами.

- " -

На Лондонській Конференції для справ ДП представниця УНРРА, п.Гібон, подала статистику втікачів.

По кінець березня ц.р. репатрійовано з Німеччини майже 5.800.000 осіб, у тому понад 2 міл. „росіян", І,5 міл. французів, 600.000 італійців і 451 тисяча поляків. Сьогодні кількість утікачів в Европі, на Сході, в Індіях і Східній Африці виносить ще 1.84 000 людей. УНРРА опікується 846.146 скитальцями.

/ „Дзєннік Польскі" І7 липня/.

- " -

Директор УНРРА Ля Гардія прибув до Касабланки. Звідсіля їде до Каїро, Атен, Риму, Білгороду, Трієсту, Парижа, Мюнхену, Женеви й СССР.

- " - / „Час" 27 липня./.

Пишуть з Лондону, що від деякого часу на Фінляндію і Норвегію падають якісь таємничі ракетні бомби. Ці бомби летять дуже низько й з величезною скорістю, нагадуючи своїм свистом колишні німецькі „Фау 2". За бомбами витворюється таке колихання повітря, що дерева вгинаються, як підчас найбільшої бурі.

– " –

===

Т Р Е Б А   З Н А Т И.

За розпорядженням амер.військової влади всі особи / німці, чужинці й бездержавні / крім тих, якими не піклується УНРРА, мають дістати нові пашпорти /кеннкарти/.

Віддаючи анкету до поліції, треба водночас дати дві фотокартки, величиною 52 х 74 мм. або 52,54 мм. у півпрофіль так, щоби було видно ліве вухо.

– " –

Коли маєте в Канаді рідних або знайомих і хочете їх відшукати пишіть до: Dmytro Gerycz, Notary Public, 706.Mc Intyre Bl. Winnipeg, C a n a d a

– " –

У всіх цивільних і адміністраційних справах можна звертатися за порадою і заступництвом до українських адвокатів:
Др. Рибак Микола, Мгр.Саюк Петро і Мгр. Белей Михайло. Мюнхен, Адельгунденштр. 38/III., – які дістали право заступництва перед амер. військовими судами.

/„ Українське Слово" ч. 4/.

– " –

Закордонні листи можна писати в мовах: англійській,французькій, німецькій, російській і польській.

– " –

Німецька пошта в амер.окупаційній зоні знову приймає телеграфічні пересилки грошей.Оплата: до 25 М – 2.50, до 100 М.– 3.00, до 500 М. – 4.00.Також можна висилати пильні й поспішні пакети.

– " –

Пашпортний Відділ Військового Управління повідомив, що подорожувати межи поодинокими зонами можна тільки з пашпортом і дозволом місцевого Управління.

– " –

Не вільно передавати листів через амер.вояків або цивільних амер.громадян, бо за це грозить їм воєнний суд. Ті, що передають листи, будуть також відповідати перед судом. –

– " –

Санітарно-харитативна служба в Німеччині

ВІСНИК

САНІТАРНО - ХАРИТАТИВНА СЛУЖБА

в Німеччині.

```
ииииии   ии   ииииии  ии  ии  ии   ии    ии  ии
ии   и   ии   ии   и  ии  ии  ии  иии    ии  и
ииииии   ии   ии      иииииии  ии и ии   иииии
ии   и   ии   ии   и  ии  ии  иии  ии    ии  и
ииииии   ии   ииииии  ии  ии  ии   ии    ии  ии
```

Рік II. Вересень-Жовтень -194С. ч. 7- 8.

З М І С Т .

– " –

Проф. Юр. Горовий.

ГІДНІСТЬ ОСОБИСТА Й НАЦІОНАЛЬНА.

Свідомість своєї гідности – основна ознака духовного аристократизму. Часто зі словом „аристократ" сполучують уявлення про людину високого походження, добре одягнену, зі світськими манерами. Коли мати на увазі духовий аристократизм, то ці риси посідають другорядне значення. Основне – властивості вдачі.

З цього погляду той, кого звичайно визнають за аристократа, може бути в дійсності духовим плебеєм, а той, кого визнають за плебея, – духовим аристократом.

Надзвичайно яскраво ця протилежність між матеріяльним станом і зовнішнім положенням людини, з одного боку, і її духовим рівнем, з другого, виображена в славетній пісні про Бондарівну. Коли пан Потоцький, справжній плебей і хам, дозволив собі обняти й поцілувати Бондарівну, ця справжня аристократка з презирством каже:

„Ой не годен пан Каньовський
Мене обнімати,
Тільки годен пан Каньовський
Мене роззувати".

Вона знає, що за таку відповідь її чекає смерть, але інакше вона відповісти не може, бо цього вимагає висока свідомість своєї людської й дівочої гідности.

Духовий аристократизм не треба змішувати з чванливістю, з підкреслениям своєї вищости й презирством до інших. Ці риси якраз властиві духовому плебеєві. Навпаки, справжній аристократ характеризується простотою й скромністю. Прикладом поєднання в характері рис величі духа й скромности може бути Сократ, що, будучи найвидатнішим філософом Греції, казав: „Я знаю те, що я нічого не знаю".

В історії України зразком величности, сполученої з простотою й скромністю, може бути Володимир Мономах, великий лицар, що як лев боронив Україну від напасників, великий організатор і мудрий адміністратор, людина високої мудрости й глибокого знання, що при всьому тому не соромилась робити працю смерда й прислужувати за столом простим странникам.

Цілковита природність сполучення цих рис стане для нас зрозумілою, коли ми звернемо увагу на світоглядову основу духового аристократизму.

Такою основою є ідеалізм, в першу чергу в тій формі його, яку ми знаходимо в грецькій клясичній і в християнській філософіях.

Грецькі філософи Сократ і Платон вчили, що існує два світи: один – мінливий, ілюзорний, світ окремих речей, і другий – світ незмінних, чистих ідей. Справжнє буття має лише другий світ. Мінливий світ відчуттєвих речей є лише тінь світу чистих ідей.

Людина своєю безсмертною душею належить до вищого світу ідей. Вона прагне до абсолютного добра, істини й краси.

Таке високе трактування особи людини було тією основою, що на ній виховувались кращі представники грецького народу, як Сократ, Платон, Аристотель, Темистокл, Перикл та інші.

Ідея високої гідности людської особи лягла також в основу римського права, що мало потім великий вплив на Европейське законодавство.

Але клясичний світ в своїх поглядах на людську гідність не переборов деяких суперечностей. Це видно хоч би з того, що більшість грецьких філософів і між ними Аристотель не засуджували рабства, вбачаючи в ньому цілком природне явище.

На значно вищий рівень підносить особу людини, незалежно від її матеріяльного стану й положення в суспільстві, християнство. Воно учить, що людина є образ і подобіє Боже, що душа людини не тільки вічна, але й співпричетна Богові. Особливо ж підносить гідність людини християнський догмат про втілення Сина Божого, про те, що Син Божий став Богочоловіком.

На грунті цього вчення створюється християнське розуміння ідеалу людини.

На цьому грунті середні віки створили ідеал лицаря й святого; на ньому ж будується й европейська мораль.

В чім же має виявлятися свідомість людської гідности? Перш за все в тому, що людина, усвідомлюючи божественну й безсмертну природу своєї душі, ставить перед собою високі цілі життя. Вона прагне до того, щоб в її особистому житті і в житті людства здійснювалися ідеї правди, істини й краси.

Служіння цим високим ідеалам мусить бути жертвенним. Це значить, що в прагненні до здійснення їх людина не спиняється перед тим, щоб пожертвувати своїми особистими інтересами, навіть життям, коли б цього вимагали обставини.

Це не означає, що кожен має бути аскетом й відмовлятися від всіх радощів життя; це визначає лише те, що найвищим благом для людини є її високі ідеали; здійснюючи їх, людина стверджує свою справді людську гідність. В жертвенності виявляється й висока риса справжнього аристократа духа - мужність. З нею міцно поєднуються правдивість і чесність. Навпаки, брехливість і нечесність - найхарактерніші риси раба, що не шанує своєї людської гідности.

На християнському ідеалізмі базується, між іншим, і лицарське ставлення чоловіка до жінки, і жіноча чесність, - ці доброчинності, що являють собою одну з найважливіших передумов здорової родини й здорового суспільства.

Гідний пошани мужчина не стане поводиться з жінкою, як знаряддям статевої втіхи; жінка, що шанує свою гідність, не дозволить поводитись з собою, як з таким знаряддям.

До речі, треба сказати, що характерною рисою типової українки є шанування дівочої чести й статева стриманість. Цією рисою українка перевищує жінок багатьох інших націй.

Той, хто по-справжньому шанує себе, шанує й інших, бо знижуючи гідність іншої людини, ми разом з тим знижуємо

людську гідність взагалі, а через це й свою власну гідність. „Людина для людини не мусить бути засобом, а лише метою", -каже Кант.

Це основна заповідь для всякого, хто поважає свою гідність.

Тому боротьба з рабством у всіх його формах є характеристична риса справжньої людини.

Шануючи себе, обстоюючи свою гідність, ми мусимо ставитися з пошаною до інших, незалежно від їх матеріяльного й соціяльного стану, мусимо бути чемними й доброзичливими.

Ми мусим уперто боротись з тими, хто сіє зло в суспільстві, але не забувати, що вони люди, й не топтати в багно загально - людської гідности, як це роблять прибічники тоталістичних систем, побудованих на засадах найтемнішого матеріялізму.

- " -

Свідомість своєї особистої гідности природньо сполучується зі свідомістю гідности національної. Кожна нація має своє духове обличчя, своєрідні психічні властивості, свої національні традиції.

На свідомості й пошані до них засновується здоровий патріотизм, що забезпечує єдність нації та її нормальний розвиток.

Навпаки, непошана до духових властивостей свого народу, нехтування його мови й традицій веде націю до розкладу й загибелі. Народ, що загубив свідомість власної гідности, не лише перестає жити своїм власним національним життям, а робиться болячкою в організмі того народа, серед якого він живе. Розкладаючись сам, він розкладає й інші народи.

Тому обов'язок кожного - жертвенно боротись за самостійність і добробут свого народа.

Ця боротьба мусить стояти на високому ідейному рівні.

Не треба забувати, що крім егоїзма особистого, є ще егоїзм національний, або шовінізм. В міжнародніх відносинах часто спостерігається таке явище, що якийсь нарід бореться зі своїми сусідами за свої права й обурюється, і в той же час жорстоко гнобить якийсь інший нарід, не вбачаючи в цьому нічого несправедливого.

Це цілком відповідає духові готентотської моралі: „добро це, що я вкрав корову, а зло те, що хтось у мене вкрав корову".

До яких страшних наслідків доводить національний егоїзм, про це з вичерпною переконливістю свідчить остання війна, що своєю жорстокістю й руїнницьким шалом перевищує всяку людську уяву.

Коли національний егоїзм буде розвиватися й далі, людству й культурі загрожує заглада.

Отже служба Батьківщині мусить бути підкорена ідеї вселюдського братства. Кожен нарід має право на самостійне життя й на розвиток своєї культури. Кожен нарід має свої психічні властивості й своє історичне покликання.

Ці права, ці особливості ніхто не мусить нехтувати, бо від цього терпить не лише нарід, що пригнічується, але й людство в цілому.

Сенс і краса розвитку вселюдської культури - не в одноманітності казарми, а в гармонійній різноманітності. Отже метою кожного народа мусить бути не пригнічення інших народів, не панування над ними, а всесвітня дружна сім'я народів.

Цей ідеал всесвітнього миру й вільного співробітництва все з більшою й більшою чіткістю входить в свідомість народів і лише темні й жорстокі сили реакції борються проти нього.

Будемо вірити, що добро переможе зло'.-

- - "- -

==

В И Х О В А Н Н Я Є

Н А Й Б І Л Ь Ш О Ю П Р О Б Л Е М О Ю

І Н А Й В А Ж Ч И М З А В Д А Н Н Я М,

Щ О Й О Г О Т І Л Ь К И М О Ж Н А

Н А Л О Ж И Т И Н А Л Ю Д И Н У.

/ Кант/.

==

Богдан Данилович.

БІЛЬШЕ УВАГИ ДІТЯМ.

„Дайте мені в руки виховання, а я перетворю світ!" Оці слова одного з філософів треба нам мати завжди на увазі, коли говоримо про дітей, про цю вічну весну нації.

В наших еміграцтских умовах на вигнанні, справа виховання нашої дітвори, це одночасно не тільки боротьба за душу дитини, як такої, це боротьба за наше національне існування. На ясні, непорочні душі українських дітей іде на рідних землях організована, з неперебірчивою, невмолимою послідовністю атака лжепророків. І тільки тут, на чужині, українська дитина може виростати вільно в сяйві Української Істини.

І саме наша свята, велика українська Істина каже нам, всупереч усім ворожим намірам і зазіханням, вирощувати українську дитину на носія й реалізатора-борця цієї Істини.

Ніде правди діти, ми сьогодні, дарма, що в таборових умовах, маємо повну свободу в ділянці нашої виховної праці, та й не ки свободу, але й моральну та матеріяльну підтримку. Майже в усіх таборах існують дитячі садки, народні, середні, а то й вищі школи; матеріяльно, харчово наші діти забезпечені бува краще, як дорослі.

Здавалось би, що все гаразд, що нічого тут більше не приходиться робити. Школа навчає, УНРРА забезпечує життя, отож - чи можна чогось більше вимагати, до того в еміграцтських умовах?

Так, наука в школі, але, чи наука це вже все? Чи це й виховання? І чи виховання, це тільки діло вчителів?

Факт є, що в наших таборах виголошується ряди всяких доповідей і в усій нашій пресі пишеться про всякі можливі справи, але про виховання української людини майже ніде й ніколи і звичайної згадки немає. Немовби з вірности „традиції" досить пригадати хоч би щорічні галицькі календарі „Просвіти", „Сільського Господаря", всякі альманахи і пр. і пр., в яких писали про все, а зокрема про годівлю кріликів, курей, свиней, телят, де були численні і майже обов'язкові всякі ветеринарні й агрономічні поради, але майже ніколи й нічого не писали про найважніше: як виховувати дитину - людину.

Педагогічних порад, а педагогічних книжок і поготів, не було у нас зовсім.

Отак, традиційно й сьогодні. І якимось навіть куріозом віє від оцих сільсько-господарських, чи подібних нарад, курсів, у час, коли сучасна наша агрономічна практика зводиться до квадратного метра городчика перед таборовим бараком, а найближчий і найдорожчий скарб -дітвора виростає, бува часто, таборовим бур'яном.

Дитячий садок, народна школа, гімназія - це все мало. Основні й подрібні педагогічні питання нас майже ніколи не цікавили і сьогодні не цікавлять, а йдеться ж не про інше, а про людину, найвищий твір на землі.

Загал наших батьків уважає, що вони сповнюють повністю свою батьківську повинність, коли люблять своїх дітей, забезпечують їх сякою-такою одежиною та харчами і посилають у садок чи в школу. А виховання для них справа або неіснуюча, або воно робиться само - життям, обставинами.

„Дитину ховати - камінь глодати" - отак народня мудрість з'ясувала всю величезну трудність і складність виховання дитини. Але до цієї незвичайно трудної, важкої і складної справи, до цього найвищого мистецтва: різьблення повноцінного, повного краси духа й тіла, найвищого твору - людини, ми себе ніколи й ніяк не готуєм цього мистецтва навіть у загальному не вчимося і не хочемо вчитися і в висліді його зовсім не вміємо.

А ця велика, відповідальна наука потрібна передовсім молодим і сьогоднішнім і майбутнім батькам. Цю науку, це вміння треба вивчити, воно не приходить само із себе. Тут мало тільки самого батьківського, чи матірного серця й вичуття, тут треба поважного знання.

В наших умовах станиці СХС, не кажучи про пресу, об'єднання учителів і т.д., мусять стати рушійним чинником для негайної організації педагогічних доповідей для загалу громадянства, для влаштування педагогічних курсів і лекцій про те, як доглядати й кормити немовлят, про дитячі хвороби, про руханку немовлят і дітей, про способи усування дитячих хиб, про мову дитини і т.д. і т.д. Тут цілий ряд питань, що їх знання невідмовне всім, що завтра мають стати молодим батьком, чи матір'ю - не тільки привести на світ немовля, але виховати повноцінну тілом і духом українську людину.

Ми тільки заторкнули цілу справу. Про неї можна й треба писати дуже багато, але нам важно, щоб рушити її з місця.

- " -

00000000000000000000000000000000000000000

У К Р А І Н С Ь К І   С И Р О Т И

Ж Д У Т Ь

В А Ш О Ї   П О М О Ч І !

00000000000000000000000000000000000000000

- " -

ПОСАДНИК КВІТОЧКА.

Коли хтонебудь з Вас бачив недавно в свому таборі цебелу, дещо похилу в плечах постать Генерального Директора УНРРА, Фіорелльо Ля Гвардія, або чув його різкий, гострий голос, напевно весело посміхнеться, що цій людині дали його друзі поректо „Квіточка". Ця назва, це переклад його імени - італійського Фіорелльо.

Та хибним є думати, що Ля Гвардія є італійцем, чи італьо-американцем: він є радше представником колишнього Дикого Заходу, країни ковбоїв й індіян.

Життя недавнього посадника Нью-Йорку, а тепер Генерального Директора УНРРА схоже на роман.

Ровесник пок.президента Рузвелта, народився Ля Гвардія 1882 року в Нью-Йорку; дитячі літа провів в штаті Арізона. Ля Гвардія вагався, чи має наслідити батькову професію і стати сутячем, чи вибрати життя журналіста. Еспансько-американська війна 1898 року перерішила його вибір: Фіорелльо вступив у ряди 11.піхотного полку амер.армії як воєнний дописувач. Небаром захворів його батько Ахіль і ціла сім'я виїхала до Угорщини.

По двох роках умер батько й 18-літній юнак станув до боротьби з життям, піклуючись мамою і молодшими братом та сестрою.

Ля Гвардія вступив на службу, як консулярний урядник у Фюме. Продовж шістьох років вивчив він майже всі мови народів тодішньої Австро-Угорської монархії, в тому теж й італійську,якої він досі не знав, бо сім'я говорила по англійськи.

По шости роках Ля Гвардія вернувся до Нью-Йорку, займаючи місце перекладчика в іміграційному уряді.

Це були роки великої мандрівки з південної і східньої Европи до Америки, мандрівки, яку так яскраво змалював Іван Франко. Ля Гвардія, який студіював цей вихід народів ще в Фюме, побачив „перетоплення" цих нових мас у великому кітлі Нью-Йорку й рішив випробувати свої політичні здібноші серед нових ньюйоркських „горожан."

„Стара іміграція" в Нью-Йорку складалася передовсім з німців і католицьких ірляндців; „нова іміграція" переважно зі слов'ян й італійців. Вони тяготіли до республіканської партії, в якій теж був і Ля Гвардія. У 1914 році Ля Гвардія поставив свою кандидатуру в виборах до конгресу, але провалився. Два роки пізніше вибрали його членом конгресу.

У війні Америки з Німеччиною Ля Гвардія вступив до літунського корпусу. Його вислано в Італію, де він дістав доручення піднести духа італійців після удару під Капоретіо. Промови Гвардії в Генуї, Турині й Медіолані мали великий успіх.

У 1918 році Ля Гвардія повернувся до Нью-Йорку, саме в пору, щоби знову бути вибраним до конгресу. Та в чергових роках він зложив свій мандат, осягаючи місце президента городської ради Нью-Йорку. Найближчі роки завдали йому великих політичних й особистих ударів. Його жінка й одинока донька померли й Ля Гвардія станув на порозі свого 40-літнього життя як людина, що побачила кінець свого життя.

Однак при допомозі друзів Ля Гвардія прийшов до духової

рівноваги. 1922 року став знову членом конгресу і продовж 10 літ засідає в парламенті, добуваючи собі розголос енергійним виступом у боротьбі проти прогібіції, політичної реакції і перекупства. Коли у 1932 році побідила демократична партія, Ля Гвардія стратив своє місце в конгресі.

1933 року вибірають його посадником Нью-Йорку і цей уряд задержує через три каденції.

Спосіб управи величанським містом завдячує Ля Гвардія частинно великому знанню світа, а теж своїм дещо акторськими здібностям. Його урядування було схоже на сценічну гру, в якій Ля Гвардія виступав як головний актор, свідомий того, чого вимагають від нього глядачі. Водночас він нагадував своєю клопітливістю добру господиню, яка хоче допильнувати всього сама - від перелічування білизни до смаження печені.

Часто підчас пожежі біг Гвардія на місце випадку як молодий юнак; і так само видвигав він нові ідеї, щоби показати всім, як дуже він турбується в своєму „господарстві" про практичні й моральні потреби життя. Деколи проводив правдиві христові походи проти зайвого галасу в місті, вдруге знову остерігав господинь перед тріпанням ганчірок у відкритих вікнах. У тому самому часі виголошував промови проти газардних гор, передовсім проти дрібних закладів, а заразом у низці своїх докладів у радіо повчав і лаяв мешканців Нью-Йорку.

Як Генеральний Директор УНРРА, Ля Гвардія не покинув своїх навиків: самому доглянути, поцікавитися усім. Тому й тягар 64 років не зупинив його перед важкою подорожжю по Европі. І тут нью-йоркський посадник є собою: конференція зі Святішим Отцем, громи на Югославію за розкрадені запаси УНРРА, наради в Женеві, мандрівка по таборах у Німеччині, далі Варшава, Мінськ, Київ і т.д. Багато піклувань та турбот і дещо акторської гри.

Цим своїм манерам завдячує Ля Гвардія свою велику популярність. Для мешканців Нью-Йорку їхній посадник не був ані героєм, ані „кверулянтом"; він був їхнім посадником, завжди в праці, завжди в піклованню про їхнє добро й домашні вигоди, деколи дещо дивак, інколи трохи сварливий, але завжди їхній, малий хлопчина, який зумів перед їх очима перевести в чин мрію американців, і якого мудрість і духову сталість вони признали, як постійні вартости.

Як начальний посадник Нью-Йорку, Ля Гвардія став світової слави особовістю. Він зумів замінити політичні ходи штукою управління, залі політиків замінити на спортові майдани й каварні під відкритим небом, політичне хижацтво - громадською гордістю; вирахована благодійність перемінив у планову поміч безробітним.

Фіорелльо Ля Гвардія є добрий політичний промовець, бистрий і безпощадний противник, а при цьому людина правдивої культури, визначного музичного таланту й всесторонньо начитаний.

Це новий американський тип: радше космополіт, як інтернаціоналіст, здібний політичний адміністратор зі широким

космополітичним тлом, т.зв. „ self-made-man " , якому не чужі музи й грації. Ля Гвардія, що добував свої позиції крок за кроком власними силами й працею, є американською антитезою до принципу вождівства.

(За „ TRANSATLANTIK").-

- " -

.... Якщоб кожна країна впустила до себе певний відсоток скитальців, це не було б обтяжуюче для країни. Я думаю, що з того мала б кожна країна користь.

Якщо ви того не зробите, а вони - скитальці - відмовляться повернутись назад до своїх країн, що будете робити? Багнетами відправите їх до їхніх країн?...

... Я дивлюся з великим неспокоєм на пропоновану нову організацію (себто - УРО), яка має обмежити себе тільки до порад тим нещасним людям, щоби годилися на репатріяцію.

Панове, до сьогодні вони мали надто багато тих порад, надто багато випитувань... Ці люди неспокійні, нещасні, пригноблені, здеморалізовані, відірвані від дому, країни. Вони заслуговують на велику увагу та справжню ніжну опіку.

Я сподіюся, що буде змінено цілу систему і що нова міжнародня установа буде мати широку, повну відповідальність. Я сподіюся, що Рада не буде робити однозгідного докладу, бо кожного разу, як тільки на міжнародній конференції щось рішається однозгідно, то воно напевно безбарвне, слабе та певно мало доцільне."

(З промови Ля Гвардія в справі втікачів на засіданні Соціяльної та Економічної Ради ОНацій.)

- " -

В С Т У П А Ю Ч И   В   Р Я Д И   С. Х. С. , П О М А-

Г А Є Т Е   С В О І М   Р І Д Н И М.

- ' -

В. Ц.

ЛИСТ З АМЕРИКИ.

За океан приходять листи. З Італії і Німеччини, з Відня, з Парижа. Пишуть їх люди, що пройшли пекло останніх літ, і які мають тільки одну надію: Америка.

Деякі з них мають уже афідавіти, другі знову шукають щойно свояків, які могли б їм прислати їх. Але, звідкіля ці листи не приходили б і хто їх не писав би, зі всіх писань визирає несміла турбота: чи зможу я в Америці заробити на свій прожиток?

І якщо читається ці листи, листи людей, що колись були „панами', які тривожно пропонують як свою професію літературознавство, мимоволі попадається в задуму.

Чи ж ми, як звітодавці, так зле виповнили своє завдання, що люди „зі старого краю" і досі не знають правди про життя в Америці? Чи передовсім не занехали ми розказати їм, що навіть найбільш „succes stories - найбільші осяги починалися тут звичайно сумним розділом непрофесійної праці? Коли ми перед 10, 8 чи 6 роками прибули сюди і в пошукуванні за працею розпучливо оглядали сірі картонові таблички на воротах домів і фабрик, якими власники пошукували „ unskilled workers" (нефахових робітників), ми були рішені тоді приняти навіть найгірше платну працю. Наші чоловіки ставали помивачами й доглядачами хорих, а хто з нас не міг іти до господарства, бо мусів піклуватися сім'єю, цей ішов бодай у фабрику.

Ми шили шкіряні речі, ліпили штучні квіти, випихали дитячі цяцьки - звірята і гаптували капці. Ми широко відчиняли очі і вчилися, а хто досить швидко опанував методи виробництва й умів обходитися з іншими робітниками, ставав зразковим робітником, чи передовиком. Вечером ми йшли в школу. Коло нас сиділи мужчини й жінки, які скорше від нас прибули до Америки і вже опанували були своє рукоділля, а все ж таки мусіли й вони багато дечого вчитися.

Автоматичний запит кожного нового хлібодавця: „ Чи маєте досвід?" переслідував нас навіть і в наших снах. Та найгірше було це, що досвідом не було якенебудь европейське професійне знання, а тутешній досвід, оплачуваний доларами й центами.

Хто в Відні був знаною модисткою, ця сиділа тут у фабриці, вивчаючи американське масове виробництво. Лікарки куховарили, щоби заробити на студії, а суспільні діячки працювали ніччю в друкарнях, щоби в день могти продовжувати свою науку.

Чи справді ми занедбали оповісти про це все? Або може наші читачі про це вже забули й не вважають цього всього актуальним у часах, у яких світ мусить думати, що нас ви-

несла вгору велика хвиля пануючого „boom-у"?

Тому важним є ще раз сказати, що той, хто вислав афідавіт, і в своєму листі остеріг, що його свояки „мусять заробити свій прожиток тяжкою працею в фабриці, або в господарстві", не є вже таким безсердечним, як видається їм там, по другій стороні океану. Така осторога є саме потрібна в краю, де не можна дістати жодної фінансової допомоги, а де кожний новоприбулий мусить сам заслужити собі на свій прожиток."

- " -

Часопис „НОВИЙ ШЛЯХ" у Канаді повідомляє:

„Наша редакція та інші українські національні установи й організації в Канаді часом дістають заклики від українських скитальчих громад в Европі, щоб їх гуртом спровадити в цю країну.

На жаль, на можливість гуртового спроваджування українських скитальців у Канаду не заноситься й ледве чи таке побажання будьколи може здійснитись.

Згідно з дотеперішнім іміграційним з а к о н о м (включно з недавним доповненням), канадійський громадянин може спровадити в Канаду таку свою рідню: батька, матір, жінку (а жінка чоловіка), незамужню дочку, нежонатого сина, нежонатого брата, незамужню сестру, кузина й кузинку (що є сиротами й понижче 16 року життя). Також може спровадити собі наречену. Поза це може бути допущений в Канаду хлібороб, що має засоби на набуття фарми в Канаді, а також чужинець, що служив у канадійському війську в часі війни. Всім іншим досі вступ у Канаду неможливий.

Теперішній канадійський іміграційний закон не виключає гуртового спроваджування людей в Канаду. Він дозволяє на допущення імігрантів-хліборобів, що можуть купити собі фарми в Канаді й господарити на них. Одначе, чи серед скитальців багато таких, які мають гроші на закупно фарм? А навіть, якби канадійський уряд дозволив українському громадянству в Канаді закупити фарми для гуртів скитальців, то ледве чи воно на це могло б спромогтись. Це тому, що земля в Канаді в цім часі дуже дорога, а переважаюча більшість українського загалу в Канаді незаможна.

Не хочемо цим сказати, що шкода пробувати нам тут у Канаді планувати й підшукувати способи для спровадження гуртів українських скитальців на канадійські фарми. Старатись треба й конечно. Одначе не можемо на цьому ограничуватись, а українські скитальці, які хотіли б поселитись у Канаді, не повинні бути надто певними, що їхнє бажання здійсниться.-

- " -

ЗБРОЯ ПРОТИ СМЕРТИ.

У тому часі, коли над поліпшенням атомової бомби, винайденням смертних промінів, словом - над збагачуванням уже й так великого арсеналу смерти працюють сотні вчених, то тільки одиниці, справжні чоловіколюбці, стараються в затишку своїх лабораторій винайти протизброю, якою можна б побідити смерть, чи радше її післанців - хвороби.

Вони проробляють такі самі досліди, як і „творці смерти", але з противною метою: зужити всі таємні досі сили природи для добра людства, а не його знищення.

Одним із таких учених є др. Етієн Мотнер, довголітній працівник французького збройневого промислу Шнайдер-Крезот. Ще в 1925 році Др.Мотнер помагав при винайденні підслухового апарату, який помагав би підводним човнам викривати ворожі кораблі. Примітивний апарат Др.Мотнера й товаришів показав шлях до винайдення „Сонор-а", приладу, який ловить під водою відбиті звуки, а теж до винаходу „Радар-а", що „підслухує" відбиті від ворожого літака електричні хвилі.

У 1938 році Др.Мотнер виїхав до Америки й тут посвятився праці над викриттям тайн звукових хвиль.

Звичайно при слові „звук" думаємо про ніжну гру скрипки, чи проймаюче деренчання трамвайних дзвінків, або про розділ у нудній фізиці. Тимчасом звуками можна: змішувати воду з оливою в один плин, убивати риби й інші дрібні сотворіння, пастеризувати молоко., викликувати кровотечі з носа, штучне піднесення температури; можна: розбивати мряку й густі дими, викривати під водою підводні човна; можна розривати дрібнотільця (бактерії) і визволяти з них чудотворні ензими, так приготовляти статеві гормони, щоб можна їх уводити в тіло в виді уколів; а - дасть Бог, - одного дня можна буде переводити операції мізку замість ножем - звуковими хвилями.

Це все видається недоречним і неймовірним, як не ймемо віри в те, що нас постійно окружають звуки, навіть серед найглибшої тишини. Бо наше вухо сприймає тільки ті звуки, що мають найменше 16 дрогань на секунду. Звукових хвиль з дроганням меншим як 16 на секунду, а теж із більшим, понад 16000, ми не чуємо.

Ці саме понадзвукові хвилі (ультразвукові) з дроганням понад 16000 разів на секунду, творять найбільші чуда.

Др.Мотнер збудував прилад т.зв. „звукову гармату", що складається з трьох кристалів кременя (кварцу), занурених в оливі, й з двох параболічних дзеркал. Електричний струм викликує дрогання кристалів у частоті 10 міліонів разів на секунду. Дрогання кристалів переходять на оливу, звідкіля дзеркала відбивають їх у простір. Цих звукових хвиль не тільки не видно, але й не чути.

„Обстрілюючи" цими понадзвуковими хвилями золоті рибки в шкляному басейні, Др. Мотнер спричинив їхню смерть.

Тепер станула питання, чи не можна було б у подібний спосіб убивати шкідливі дрібнотільця? При дослідах у каліфорнійському університеті стверджено, що понадзвукові хвилі вбивають стафільококів, себто дрібнотільця, які спричинюють зараження їжі, а теж чиряки.

На великих молочних фармах відкрито, що можна пастеризувати молоко продовж кількох секунд, коли через нього пропустити понадзвукові хвилі; дрібнотільця гинуть через вібрацію - крутіння- так, само певно, як досі через пастеризовання горяччю, що триває аж 30 - 40 хвилин. Проcліджено теж, що при помочі понадзвукових хвиль можна розбивати кульочки товщу - сметани й змішувати їх з молоком в одностайну теч.

Два молоді дослідники з фізико-медичного коледжу Колюмбія-університету, Др. П.К. Стампф і Др. П.Е. Грін зробили ультра - звуковий прилад, який висилає 60 разів вищі „звуки", як може сприймити наше вухо.

Др.Стампф занурив у вібруючу олію пляшку зі свіжою овечою кров'ю. Після 40 секунд густа й червона кров перемінилася у рожеву,прозору, як лімоняда, теч. Червонокрівці були порозби - вані й віддали свою гемоглобіну.

Досвіди з понадзвуковими хвилями дали розвій способу відділяти від дрібнотілець ензими. Ензими це таємничі сили, які прискорюють хемічні дії нашого тіла. Теоретично - без ензимів наш шлунок мусів би травити шматок м'яса цілі роки; при помочі ензимів травлення триває чверть години. Досі треба було вбивати дрібнотільця ,щоби звільнити ензими; в Колюмбія - університеті їх просто сьогодні „витрясають" з дрібнотілець при помочі понадзвукових хвиль.

Др.Стампф і Др.Грін робили теж досвіди з дрібнотільцями, які викликують хвороби тифу й дуру, а теж інфлюенцу, чи дитячий параліч. Вони пробували через розбиття цих бактерій діста-ти менше грізні відміни, які можна б без небезпеки впровадити в тіло й знезаразити його.

Статеві гормони, що від них залежить так багато важливих дій в організмі, були досі тяжким матеріялом у досвідах. М.і. їх упроваджувано під шкіру в виді таблеток, щоби кров могла їх повільно абсорбувати. При помочі понадзвукових хвиль можна з цих гормонів зробити емульсію, або й теч, яку приймається дом'язневими уколами.

Ще інший учений Колюмб.університету робить спроби усунути понадзвуковими хвилями мізкові опухи . Спочатку треба точно означити місце, де повстає такий опух , опісля з обох сторін спрямовується два проміння понадзвукових хвиль так, що їх проміння пересікаються на хворому місці й через вібрацію знищують клітини опуху . Сьогодні ще далеко до практичного пристосування цього способу, але спроби обіцюють в майбутньому нову хірургію - хірургію без ножа.

(За „ CORONET"Чікаго).

ЛІКАРСЬКА СТОРІНКА.

ЧИ ВДИХУВАННЯ ТЮТЮНЕВОГО ДИМУ ШКІДЛИВЕ ?

Не лякайтеся, шановні курці, що цими словами хочемо намовити вас кинути куріння. Це завдання взяли на себе наші„рідні" спекулянти, які жадають 100 М за коробку цигарок, а теж загальний брак тютюну.

Ми хочемо рятувати тільки тих, які не курять. Сьогоднішні житлові умовини не дозволяють нам мати відповідного мешкання, змушують нас - головно по таборах біженців - жити гуртом. У кімнаті, де живе десятка, а то й більше людей, бракує свіжого повітря. Якщо між цими мешканцями є курці, то можемо собі уявити, скільки „важить" така кімнатна атмосфера, в якій - на жаль - мусять дуже часто виростати наші майбутні здорові громадяни, наша дітвора.

Тут подаемо відповіді на заголовне питання панів лікарів, а вже сама совість завзятих курців (якщо вона тільки не надто обкурена тютюневим димом!)підкаже їм, щоб не курили в хаті, в якій живуть діти.

Домовий лікар :

Нікотина, отруйна речовина, яка дістається з цигарки в людське тіло, ділає головно на кров'яну систему. Я сам курець і відчуваю шкідливий вплив нікотини головно літом, бо нікотина підвищує пітніння. Під її впливом звужуються нашкірні судини, що збільшує пітніння. Також нікотина ділає на нервовий уклад, через що нарушується рівновага теплоти тіла, а в парі з цим виступає надмірне пітніння.

Знаним є, як дуже шкідливо ділає куріння на легені тих, що хворіють раком. Вправді ця хвороба не має простої залежности від куріння, але правдою є, що з тютюневого диму осідають в легенях дьогтьові складники, які й сприяють розвоєві хвороби.

Лікар хворіб вуха, носа й горла :

У жінок слизниця є вражливіша, як у чоловіків, тому жінки-курці терплять на постійні (хронічні) катари віддихових доріг. Вдихування тютюневого диму є злим налогом. Крім нікотини в тілі осідають з цигаркового диму ще й інші шкідливі складники. Переконаємось про це найкраще тоді, коли видихнемо свіжий тютюневий дим на чисту хусточку. На хусточці покажеться темно-жовта пляма. Якщо видихнемо дим, який ми вже затягнули в легені, пляма буде блідо-жовтава. Доказ, що деякі складники тютюневого диму осіли на стінках нашого віддихового уладу.

Є доказаним,що люди, які хворіють на рака, горла й дишиці, це завзятущі курці. Пояснюється це тим, що при спалюванні тютюну витворюється своєрідний дьоготь, який сприяє розвоєві цеї страшної хвороби.

Про те, що жінка-курець не викликує жодного естетичного враження, зайве говорити

Врешті мушу зазначити, що шкідливе діяння тютюну є тим більше, чим людина має менше поживи.

Очний лікар :

Я не є противником поміркованого куріння. Однак зазначую, що окрім інших шкід, які наносить нікотина, часто лучається затроєння очних нервів. Налогове куріння послаблює нервові тканки ока й знижує його вразливість на барву червону, а деколи й зелену. В деяких випадках курці й ті, що живуть постійно серед тютюневого диму, не можуть на певну віддаль взагалі розпізнавати цих двох красок.

Врешті затроєння очного нерву веде до сліпоти, якщо до цього долучується уживання алькоголю.

Лікар грудних недуг :

У кругах лаїків поширилася думка, що вдихуваний тютюневий дим продістається до легенів. Вдихуваний дим не проходить до легенів, ані не діє на нерви, тільки його складники, а головно нікотина, яка сильно розпускається в воді. Отже курці повинні не затягатися димом, а хворі легенями, чи туберкульозом, взагалі не сміють курити, ані віддихати повітрям, у якому є тютюневий дим.

Спортовий лікар :

Є хибний погляд, що куріння підвищує творчість і дає радість в праці. Очевидно, нікотина, як і другі отруйні речовини, нпр.морфій, кокаїна, впливає побудливо. А все ж таки повздержливість у курінні є передумовою осягів правдивого, карного спортовця. Які на це докази?

При курінні виділюються дві отруї: нікотина й вуглева кислота, речовини, які в більшій скількості викликують смертельні затроєння. Тому, що в спортовій праці найбільше бере участь серце, кожний спортовець не сміє курити. Нікотина є отруєю для nervus vagus -,десятого мізкового нерву. Якщо подражнюється цей нерв, терпить на цьому жила, що віджив лює серце.

Цим обнижується доплив крови до серця, якщо в цьому випадку вимагається надмірної праці.

Лікар нервових хворіб :

Вдихування тютюневого диму є шкідливе. Військовий лікар питається кандидатів до летунської служби не про те, чи вони курять, але чи втягають в легені тютюневий дим. При втягуванні диму осідає велика скількість нікотини в крові й шкодить серцю. Хворі, які терплять на нервицю і задуху, не повинні курити.

Є майже правилом, що налогові курці мають нарушену духову й нервову рівновагу .Кожний лікар нервових хворіб, який побачив у жінки жовті від тютюневого диму пучки пальців, знає, що ця жін-

ка хворіє духово.

Лікар внутрішніх недуг.

Курю, але - властиво - куріння повинно бути заборонене. Слабе серце ще більше ослаблюється нікотиною. Наслідки: неспокійне биття серця, брак віддиху.

Справжній катар з куріння можна вилікувати тільки тоді, коли зовсім перестанеться курити.

Курити на свіжому повітрі, ранком на тще серце, вечором у ліжку, при фізичній натузі є найбільше шкідливим, бо викликує різні хвороби.-

-- " --

=====================================

ПАМЯ'ТАЙТЕ ПРО

ХВОРИХ

І КАЛІК.

=====================================

- " -

КЛИН КЛИНОМ.

„НЕБЕЗПЕЧНИЙ ЗЛОЧИНЕЦЬ."

Пан Аркадій Крупка, що більше, як рік, сидів спокійно в глухому містечку Самбах, твердо порішив поїхати до Мюнхену.

- А не забудь зайти до СХС, - наказувала йому жінка. Піди до Відділу Розшуків, запитай, може хто нас пошукує!

Обвантажений клунками й наплечниками, пан Аркадій висів на „Остбангоф-1". Руїни, гамір і метушня великого міста зразу ошоломили його.

-І як тут дійти на Дахауську вулицю? - затурбувався пан Аркадій.

Роззираючись кругом, він побачив недалеко якогось молодця в вишиванці, що ділово оцінював поглядом клунки пана Аркадія.

-Свій! - зрадів Крупка й підступив до молодця. - Вибачте, я хотів би до СХС.!

Молодець значуче підморгнув густою бровою і сказав:

- Розумію! Ходіть зі мною!

Він завів пана Аркадія в недалечку браму, бистро оглянувся кругом і нахилився до його обличчя.

-„Фабрична" триста, „бурак" двісті п'ятьдесят, „камелі" подорожіли - коробка 80 - можу дати десять, „Честерфільдів" немає.

Пан Аркадій неспокійно переступив з ноги на ногу.

- Але ж, пане добродію, я хочу до СХС!-

Молодець приязно поклепав пана Аркадія по плечах і добув портфеля.

- Добре, добре, маю. Рідкість, не штемпльована. Тепер ніде не дістанете. Як для Вас - 50 марок, оказійно! Папір „дін", зубкована, водяні знаки...

Він показав панові Аркадієві наліпку - марку „ Народ собі на чужині".

- Правдива філятелістична рідкість! Каталогова вартість: 5 марок.

Пан Аркадій перелякався і зловив свої клунки в руки. Молодець доглянув його рух і хитнув головою.

- Розумію! Ви оферуєте мені! Покажіть, скільки?

Але пан Аркадій вже не чув. Він прожогом метнувся до трамваєвої зупинки, як правдивий німець розштовхнув товпу, перевернув старенку бабусю, що хотіла поперед нього ввійти до трамваю, і вскочив у вагон.

Порядно одітий пан з великим шкіряним портфелем, що стояв біля Аркадія, почув його німецьку розмову з кондуктором і запитав:

- Вам куди? До СХС ? Висідайте тут зі мною, тут недалечко, під 46а.

Врадуваний пан Аркадій пошканцибав за незнайомим на просторе подвір'я, де до них зразу приступило кількох поважних панів.

- Панове з СХС ? - запитався пан Аркадій.

Панове переглянулися межи собою. Червонощокий, опасистий добродій пронизав пана Аркадія сірими очима й посмоктав цигаро.

- Вам „тверді" чи „м'які", бо „брухом" ми не займаємось! Можете мати „свинку" - 1000 марок штука, двадцять два карати.

Панові Аркадієві твердий комірець надавив шию. Він з трудом ковтнув слину й промовив:

- Але ж вибачте, я до СХС, мені треба Бюра Розшуків!

Червонощокий відвернувся до товариша в чорному убранню і в жовтих черевиках.

- Це твоя бранжа, Тоньку, він хоче англійського купону!

Пан Аркадій почув, що в нього за спиною пробігли мурашки. Він з бистротою лані кинувся з подвір'я 46а, дарма, що клунки й наплечники дорівнювали тягареві його літ. Відсапнув аж тоді, коли услужний веселий кондуктор викрикнув на мості:

- Алле ауслендер ауссштайген!

Пан Аркадій присів на кам'яному поруччі моста й відпочивав, змахуючи рясний піт. Кругом нього товпилися десятки молодих людей з таємничими мінами, приставали гуртками, перешіптувалися.

Гострий свист сполохав зацікавлення пана Аркадія. Він побачив, як молоді люди нагло заметушилися мов стадо курей, коли над ними з'явиться шуліка. Вони швиденько викидали в воду сотні цигарок, гроші, перстені, викрикуючи в одно: Рацція!

Пан Аркадій і не зчувся, як до нього підскочили два вояки в шоломах, з опасками МП і повели до авта.

- Я до ЕСХАЕС... почав було пан Аркадій.

- Ес, Сі-Ай-Сі ! - кивнув головою вояк й авто стрибнуло вперед.

-" -

Перший день і цілу ніч пан Аркадій кидався в камері мов божевільний, вияснював усіма знаними мовами на всі лади, що він невинний, що ніколи не спекулював, але його оправдання не помогали.

Другого дня пан Аркадій натомився, захрип і заснув таки при камерній лежанці. В сні він усміхався так солодко й невинно, як тільки може всміхатися людина з чистою совістю.

Старий ключник, що довго глядів на пана Аркадія, штовхнув свого помічника в бік.

- Цю усмішку я добре знаю! Так сміються найбільш небезпечні злочинці!

(За Каєм).

- " -

ЧЕРВОНОХРЕСНА ПРАЦЯ.

ВИПУСК ПОМІЧНИЦЬ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР В БЕЛЗЕНІ. 16 серпня ц.р. в Белзені відбувся перший урочистий випуск помічниць медичних сестер. На випуску були присутні представники Головної кватири УНРРА та завідувачка курсів медичних сестер при Народньому Університеті в Гайденав.

I7 сестер різних національностей з таборів ДП англійської зони закінчили шестимісячні курси, що мали переважно практичний характер. Шеститижневе практичне навчання по закінченні курсів провадилося у великій лікарні в Белзені. Всі сестри одержали в англійській мові свідоцтва про закінчення курсів, а також уніформу.

Після офіційної частини відбувся концерт на різних мовах. Українки з Гайденав та Мунстеру виступили першими, й досить вдало.

На закінчення випускниці одержали подарунки.

I вересня в Белзені відбудеться черговий випуск, а з I-го жовтня передбачається новий набір на курси. 10 сестер-українок з Гайденав, що закінчили теоретичний курс в таборі, мають відбути в Белзені практику.

-"-

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ розпочав нову програму праці: поміч жінкам і дітям членів американських збройних окупаційних сил.

-"-

ДО БАВАРСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА зголосилося 17.000 німецьких жінок різної професії і суспільного походження. Вони посвячують свій вільний час червонохресній праці, не жадаючи ніякої винагороди. Пройшовши вишкільні курси, ці жінки будуть опікуватися хворими, сиротами, каліками, бездомними й утікачами. Около 4.000 жінок і дівчат працюють в лікарнях, заведеннях для немовлят, притулках для старців.

-"-

БОРОТЬБА ПРОТИ РАКА. Американський Конгрес зажадав 100 млн. долярів для боротьби проти рака. Це найвища сума, що її будь-коли вимагали для наукових досліджень.

-"-

... ДОБРО НАЙКРАЩЕ ТО - БРАТОЛЮБІЄ...

Український часопис „А м е р и к а" пише:

„В Австрії, яку ограблює советська окупаційна влада, зростає голод і нужда. Терплять на цьому найбільше скитальці. З Відня надійшли вісті, що там примирають з голоду сотки наших братів і сестер. Щоб рятувати їхнє життя, Злучений Український Американський Попомоговий Комітет почав уже висилати по 10 більших харчевих пачок тижнево до української допомогової організації в Відні. Небаром треба буде посилати поживу й до інших таборів в Австрії."

Тому Комітет закликає українське громадянство в Америці збільшити свою жертвенність.

– " –

Цей самий Український Комітет подає у звіті своєї діяльности за чотири перші місяці 1946 року плян найближчого свого завдання:

I. а) Розбудова організаційної сітки Комітету в Америці;

б) Тісна співпраця, навіть створення постійного спільного дорадчого тіла, з Канадійським Українським Попомоговим Фондом;

в) створення представництва на континенті Европи для правильної акції.

II. Для праці в Европі:

а) спровадження до Америки українських сиріт;

б) прослідження всіх можливостей імиграції скитальців у нові країни;

в) творення тимчасових чи постійних допомогових інституцій в головних осередках нашої еміграції.

– " –

З нагоди приїзду до Риму Др. Володимира Галана, Предсідника Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, відбулося засідання У.П.К. збігцям в Італії, на якому засіданню зачитано звіт з цілорічної праці цього ж Комітету

Голова У.П.К. у Римі, Їх Ексц. Преосв. Кир Іван Бучко привитав Достойного Гостя і подякував за дотеперішню поміч ЗУАДКомітету в квоті 10.000 доларів, за 50 пакунків з одягом і 2 скрині взуття.

Опісля О.Др. Іван Прашко, секретар УДК в Римі, подав звіт з праці Комітету за цілий діловий рік, себто від 30 травня 1945 до 30 червня 1946 року.

УДК в Римі охоплює своєю опікою 10.000 українських полонених вояків, 42 українських сестер-санітарок, що виконують мед-санітарну службу при українських вояках, коло 1.500 збігців-українців у польських цивільних таборах, до 2.000 збігців по аліянтських таборах та до 1500, що живуть приватно в цілій Італії. У самому Римі

живе около 300 українців. До того доходять 10.000 українських вояків у польському війську - разом в Італії перебуває під сучасну пору до 20.000 українців.

Опіка над скитальцями в Римі ограничувалася не лише до грошевої чи одежевої допомоги. Комітет підшукував мешкання, нічліги, дбав про документи, прохарчування і т.д. В діловому році Комітет дав допомоги для тих, що часово й тільки в переїзді перебували в Римі, а теж для тих, що живуть постійно в столиці Італії, 360.655 лір

Комітет вистарався 2 гуртожитки, в яких живе около 70 осіб постійно й 10 - переходово.

Багато скитальців находило нічліг, а часто й харч у Колегії св. Йосафата, де міститься Комітет.

За прохарчування для скитальців старався Комітет у добродійній Папській організації для чужинців. Тут пересічно прохарчовувалося даром, або за невеличкою оплатою 57 осіб денно. Крім того одержувало 60 осіб прохарчування в різних папських дешевих кухнях т.зв. „Чірколі ді С.Петро"

Перед Великоднем майже всі українські скитальці з Риму й околиці дістали від Комітету одяг і взуття з американських дарів.

УДК в Римі давав для 12 студентів, що студіюють у Римі, постійні місячні допомоги до висоти 5.000 лірів на одного, а для 8 студентів - час від часу одноразові допомоги. Разом на студентів видав Комітет 426.080 лір.

У грудні м.р. Комітет створив культурну секцію зложену з трьох відділів, і подбав про її приміщення та працівників.

-" -

На засіданні Міжнародньої Організації для скитальців (IPO= Інтернешенел Рефюджі Організейшен) прийшли до висновку, що в 1947 році виемігрують около 175.000 воєнних збігців і скитальців з Австрії і Німеччини в інші краї. Фінансова Комісія IPO прийшла до заключення, що треба буде заплатити витрати коштів переселення для 50.000 скитальців. 25.000 осяде в зах.-европ. краях і витрати їхнього переселення частинно покриють ці краї, що приймуть скитальців.

На витрати переселення около 100.000 у 1947 р. призначено в бюджеті IPO 60 мільйонів доларів, а цілий бюджет мав би виносити 258.745.000 $.

IPO сподіється - хоча представники УНРРА й Міжнароднього Комітету (Інтергувернментел Коміті) не вірять в це,- що в наступних 18 місяцях можна буде переселювати місячно по 25.000 людей.

Аргентина має місце на 5 мільйонів людей, Бразилія приняла б зараз 100.000, Венецуеля, Перу й ін. заявляли вже нераз, що приймуть тисячі нових імігрантів та всі чекають, щоби хтось перевіз цих людей і покрив витрати перевозу.

Все це - пляни й наради, тому не треба надіятися на жодну чужу поміч, тільки самим улаштовувати собі майбутнє життя.

-" -

УКРАЇНЦІ В СВІТІ.

На Конгресі „Пакс Романа", x) що відбувся цього року в Еспанії, в містах Толедо, Ескоріяль і Саламанка, брала участь й українська делегація. Головою делегації був інж. А.Кішка, духовим провідником - о.Др.М.Германюк.

У деяких українських богослуженнях, що їх відправляв о. Германюк, а які мали офіціяльний характер, брали участь всі учасники Конгресу, відпоручники 35 країв світа.

Голова канадійської делегації поставив внесок, щоби 19 Конгрес „Пакс Романа" духом прилучився до спротиву переслідуваних українців-католиків із ЗУЗ і запротестував проти варварського переслідування Української Церкви.

(„А м е р и к а").

- " -

Недавно прибув до василіянського манастиря в Нью-Йорку Впр.о.Протоігумен Степан Решетило. Він запізнається з життям українців Америки й запізнає їх з положенням української еміграції в зах.Европі.

- " -

Т-во „Просвіта" в Монтевідео, столиці Уругваю, Південна Америка, відсвяткувало свято Шевченка. Хор відспівав „Заповіт", виголошено реферат. У святі виступав соліст українець з Кубані, Ватугін.

(„А м е р и к а").

- " -

Український фільмовий артист, Іван Годяк, виступить небаром у фільмі разом з українською фільмовою зіркою Лисаветою Скат. Це вперше в історії Голівуду в головних ролях виступлять дві фільмові зорі українського роду.

В Голівуді є шість українських артистів й одна артистка. З них: Іван Гавдяк, Едвард Дмитрик і Михайло Мазуркевич завжди підкреслюють, що вони українці, а не москалі.

- " -

---

x) „ Римський Мир' - католицька організація, яка об'єднує тов-а студентів високих шкіл, колегій, семинарій й університетів та наукових працівників цілого світа. Ця міжнародня організація відбуває свої конгреси в різних краях. Останній конгрес перед війною відбувся 1939 року в Нью-Йорку й Вашингтоні.

З Г А З Е Т .

ПРИЙШОВ, ПОБАЧИВ І... ЗМІНИВСЯ.

Як діє пропаганда, можна наглядно переконатися з подорожі ген.директора УНРРА, п.Ля Гвардії.

Польський інформативний бюлетень „Биле Пренідзей" ч.93 від 23 вересня ц.р. подає такі приклади:

с „У липні ц.р. п.Ля Гвардія оглядав югослав'янський табор ДП в Египті. Між ним і югослав'янською делегацією вив'язалася така розмова:

Ля Гвардія: - Чому не вертаєтеся до дому?

Делегат: - Бо не погоджуємось з теперішнім режимом у Югославії.

Ля Гвардія: - Я теж не погоджуюся зі системою, що 30 літ панує в моїм краю, однак я не покинув його.

В часі розмови югослав'янський перекладчик, що був урядником УНРРА, на запит Ля Гвардії підтвердив правдивість думки делегата про партизан Тіта. За це п.Ля Гвардія негайно звільнив його зі служби.

Підчас останнього перебування в Польщі Ля Гвардія заявив робітникам у гуті „Мир": „Кожний, що звиджує ваш край, переконується, що Польща тепер є ліпшою і щасливішою країною, ніж колинебудь в історії. Нові господарські методи вдаються в Польщі тому, що при владі є чесні люди, яких попирає населення".

Запитаний про враження з Югославії, п.Гвардія сказав:

- Я не лише задоволений, але захоплений. Не нахожу слів подиву для порядку, що його я там найшов. Можу тільки погратулювати урядові маршала Тіта..."

-

Що сказав п.Ля Гвардія про життя і порядки в Україні, не знаємо, але можемо догадуватися. Зрештою, останні промови Ген.Директора УНРРА, що їх він виголосив після повороту з Москви, яскраво характеризують зміну п.Ля Гвардії і його відношення до тисячів ДП.-

Нью-Йоркський б.посадник „Квіточка" прийшов, побачив і... нагадав нам слова Салтикова-Щедрина...

- " -

Газета „Нью-Йорк Таймс" приносять деякі дані про вислід жнив в Україні, як їх подала совєтська влада. Жнива озимини випали найкраще на Кубані, де зібрано врожай з 500.000 гектарів засівної площі, а видайність жнив дає пересічно 600 кг.з гектара. Деякі колгоспи мали зібрати навіть по 980 кг. з гектара. Добрі жнива були в Донбасі. При жнивах люди працювали 24 години на добу.

Найслабшими випали жнива в Західній Україні, що мало б бути в наслідок посухи В Луцькому районі, на Волині, видайність урожаю в одному колгоспі виказує тільки 530 кг. з гектара. В центральних областях України зібрано урожай з 100.000 гектарів. Зате в Одеській області, через посуху зібрано тільки 60% урожаю.

Україна голодує, бо большевики вивозять пшеницю до Франції і др.країв.

("С в о б о д а", Нью-Йорк)

- " -

Перша світова війна коштувала безпосередніх витрат 186 мільярдів доларів, а враз із іншими шкодами 338 мільярдів.

Міжнародній Клерінговий Банк у Базилеї обчислює витрати в другій світовій війні на 750 мільярдів доларів.

Витрати США винесли 280 мільярдів, Англії - 120, Німеччини 150-170 мільярдів з чого однак Німеччина велику частину повернула собі з окупованих нею країв; Еспанія витратила 55 мільярдів дол., Канада - 18 мільярдів. Витрати СССР оцінюють в Америці на 89 мільярдів доларів. Розуміється, львину пайку витрат поносить Україна.

Один американський економіст додає до загальних витрат другої світової війни 250 мільярдів доларів, як вартість 25 мілионів людей, що згинули, рахуючи, що людина є варта (!) пересічно 10.000 доларів.

- " -

Т Р Е Б А З Н А Т И :

-'- Управа українського півтижневика „Н о в и й Ш л я х" - „New Pathwaj" P.O.Box /3033/,209 Jarvio Ave,Winnipeg,Man подає до відома, що хто має рідню, чи знайомих у Бразилії і хотів би листуватися з ними, може посилати свої пошукування до „Нового Шляху", які редакція буде поміщувати. Представником „Нового Шляху" на Бразилію є Український Допомоговий Комітет у Куритибі, який доложить усіх зусиль, щоби разом з „Новим Шляхом" помогти скитальцям нав'язати цей контакт.

- " -

==

С П Р О С Т О В А Н Н Я .

У 6 номері „В і с н и к а " вкралася на 27-ій сторінці прикра помилка. А саме: в рубриці „Т р е б а з н а т и " є написано:

„За розпорядженням американської військової влади всі особи (німці, чужинці й бездержавні) крім тих, якими не піклується УНРРА, мають дістати нові паспорти".

Просимо поправити:

...„крім тих, я к и м и п і к л у є т ь с я УНРРА..." (себто ДП і які мешкають в таборах під опікою УНРРА, ці не дістають німецьких паспортів).

- " -

==

Санітарно-харитативна служба в Німеччині

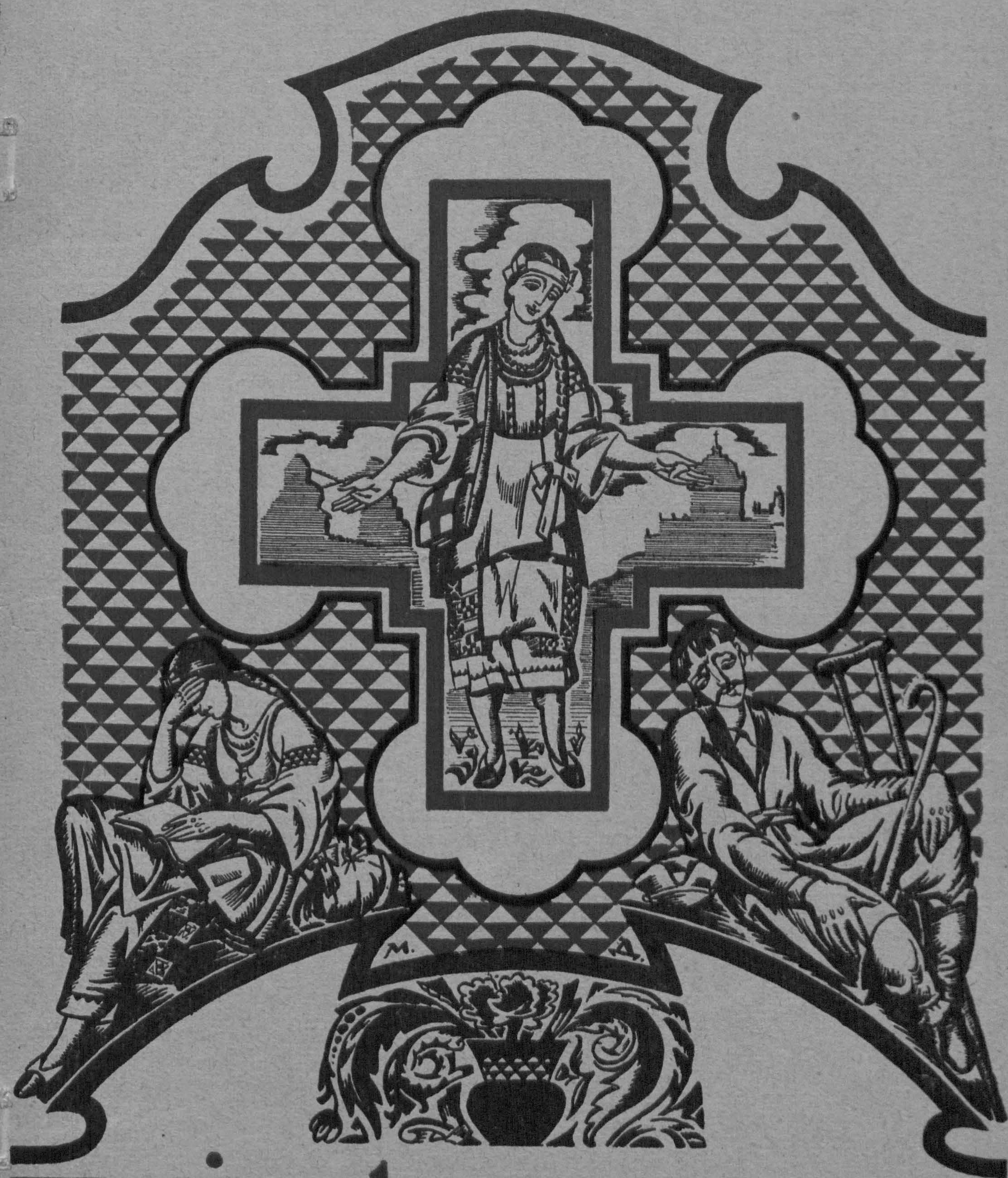

Вісник

САНІТАРНО-ХАРИТАТИВНА СЛУЖБА
в Німеччині.

=============================

==== В І С Н И К ====

oOOo

Рік III. [illegible]лютий, 1947 ч. 1-2

В НОВОМУ РОЦІ !

СУС як установа і суспільна організація разом не може обійтися без свого друкованого органу. Зв'язок Управ з низовими клітинами, звіти зі з'їздів і зібрань, постанови ... а далі повідомлення з життя аналогічних чужих установ з одного боку, лікарські статті, актуальні червонохресні теми, літературний куток і фейлетони з другого – це все вимагало створення нашого органу.

'Вісник' появився в жовтні 1945 р., причім до кінця того року вийшло 2 числа, а в 1946 р. до нині – вийшло 6 чисел.

Тираж ' Вісника ' не перевищав 15оо примірників, причім коло 3о-4о % часами залежувалось в станицях непроданими, решта була успішна кольпортована переважно через станиці СУС. При низькій ціні – тепер 3,--Р і гарному оформлені – такий стан кольпортажу не можна вважати за потішаючий. Можемо припустити, що лише належне пожвавлення праці цілої установи, а головне масове членство і належна червоно-хресна пропаганда серед громадянства значно підтримають і цей єдиний наш орган ' Вісник '.

В останніх часах встановлено сталу редакційну Колегії з трьох осіб – одного члена Головної Управи, фахового лікаря і редактора. Таким чином ' Вісник ' стає органом Головної Управи СУС, абсолютно аполітичним виданням з виразною тенденцією пропаганди червонохресної ідеї й славних традицій наших національних червонохресних організацій ще з часів Визвольної Боротьби 1917-2о рр.

Для успіху цього органу потрібні перш за все охочі й фахові співробітники. Поза багатьма працями, які уміщено до цього часу у ' Вісник ' і які написані були переважно працівниками СУС побажано було б поширить сітку та співробітників з ширших кругів нашого громадянства, суспільних діячів, а головно лікарів.

Кладемо спеціяльний натиск на відділ ' листування ' і запрошуємо громадянство до надсилання до редакції запитів з галузі лікування різних хвороб, порад і т.д. Наше багате фаховими силами об'єднання Лікарів є запорукою того, що на кожне запитання буде подана фахова і вичерпуюча відповідь.

У новому році бажали б ми висунути одне лише гасло – ' В кожній українській родині – ' Вісник ' СУС як приятель й інформатор '.

Прикрим моментом в нашім видавництві під сучасну хвилю є загальний брак паперу, який загрожує перервати видавання органу на якийсь час. Але й в цими труднощами, сподіваємося, видавництво дасть собі раду.

Редакція

Мюнхен, лютий 1947 р.

Д-р Воробець Тома.

УКРАЇНСЬКА ЧЕРВОНОХРЕСНА АКЦІЯ ТА ЛІКАРІ УКРАЇНЦІ.

Почуття й свідомість своєї відповідальности за здоров'я та духову міць народу кликали передових українських лікарів вже в перших часах національного відродження не залишатись у вузьких рамках фахових й особистих справ та обов'язків, а почати працю над санітарно-гигієнічним освідомленням найширших шарів українського народу. Таких піонірів, які самочинно підняли ініціятиву за піднесення санітарної культури серед українських лікарів було більше, як у інших і то державних народів.

Ці перші почини не записаних й не згадуваних народніх санітарних робітників пробили тверду скалу нашої санітарної відсталости, пересудів й забобонів та викликали зрозуміння й потребу організованих заходів у ділянці охорони народнього здоров'я.

У новійших часах збройних визвольних змагань від 1917 року, українські лікарі беруть участь в організації й праці Українського Червоного Хреста. Роля й участь лікарів у творенні й діяльності Українського Червоного Хреста це сторінка вкладу лікарів у змагання українського народу за державну незалежність. Відновлена Українська Держава покликала до життя Український Червоний Хрест у днях 15 і 16 квітня 1918 року у Києві й вислала своє представництво в особі Д-ра Євгена Бачинського до Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Женеві.

При оцінці правного визнання, звязків з міжнародніми харитативними організаціями, діяльности та осягів Українського Червоного Хреста не треба забувати, що Міжнародній Комітет Червоного Хреста по думці постанов Женевської Конвенції з 1864 року про Червоні Хрести є під охороною міжнароднього права та атрибутом держави на власній землі а не народу.

Український нарід, одинокий у світі, у своїх змаганнях за належне йому право на власну, дійсно незалежну державу, своєю загально людською, червонохресною діяльністю засвідчив своє право на червонохресну організацію.

Це наше право знайшло зрозуміння, признання й прихильність у людей культурних й доброї волі других державних народів й Міжнароднього Комітету Червоного Хреста. З оглядів міждержавно-формальних українська червонохресна акція, на окремих етапах своїх змагань працює під знаком Українського Червоного Хреста як теж змушена приймати охоронні форми санітарно-харитативних установ до часу, коли зможе увійти як повноправний Український Червоний Хрест у велику родину Міжнародньої Комісії Червоного Хреста.

Український Червоний Хрест своєю діяльністю, в часі збройних визвольних змагань, організував медично-санітарну службу Україн-

ської Армії, опіку й поміч раненим інвалідам, полоненим, поборювання пошесних хворіб,що мов повінь ширилися на українських землях в роках 1918-1920. Проводив свою роботу в неймовірно несприятливих умовинах повного хаосу й господарської руїни, при недостачі, а то браку матеріяльних засобів й санітарного обрудовання,матеріялів,ліків,серед голоду й холоду. Глибоке відчуття любови ближнього й прагнення нести поміч нещасним й потребуючим,які лягли в основу ідеї Червоного Хреста, символу вічно живої, християнської віри й надії, в побіду правди віри в людину є глибоко закорінене в душі українського народу.

По невдачі перших збройних змагань за державну незалежність українську червонохресну діяльність продовжують дальше на українських землях ідеалісти,а на чужині ті, що змушені були покинути рідну землю.

На західних українських землях під Польщею ведеться вона в харитативних установах. В 1930 році з ініціятиви великого громадянина й лікаря бл. п.проф.М.Панчишина повстає українська червонохресна установа, Українське Гігієнічне Товариство, яке своїми заходами охорони народнього здоров'я й санітарного освідомлення охопило всі українські землі під Польщею.

З вибухом другої світової війни всі українські землі стали тереном воєнних дій між двома тоталітарними потугами. Свіжі ще в нашій памяті події на українських землях, самооборона й нова визвольна боротьба проти фізичного винищування й грабежі окупантами українського населення вимагали червонохресної організації воєнного часу.

Вже першого дня окупації гітлерівською Німеччиною міста Львова, український червонохресний актив перебирає революційним порядком домівку й майно Радянського Червоного Хреста. Подібно повстають українські Червоні Хрести по всій Україні. Не зважаючи на заборону німецької гітлерівської влади, переслідування,арешти, а навіть розстріли, Український Червоний Хрест організує матеріяльну й моральну опіку й поміч жертвам воєнного й національного лихоліття.

В умовах нової безправности проводить загальні збіркові акції в харчах, одежі й грошах для допомоги полоненим,арештованим, голодуючим, медично-санітарну поміч раненим,опіку над хворими, поборювання пошесних хворіб. Добивається з харчевою й моральною допомогою до таборів полонених на українській і чужій території, до тих найбільш нещасних жертв,свідомо винищуваних німецькою гітлерівською владою голодом, в найжахливіших санітарно-побутових умовинах хворих чи загрожених пошесними хворобами. Вже в перших місяцях війни Український Червоний Хрест всіма доступними дорогами алярмує світову опінію про жахливу долю полонених й арештованих.

Коли під натиском світової опінії гітлерівська влада звільнює частинно полонених із зайнятих земель при кінці 1941 і спочатку 1942 року,Український Червоний Хрест організує ціле українське громадянство на трасі повороту нещасних з таборів до всіх закутин рідної землі.А саме станиці відпочинку й нічлігу,прохарчування, транспорту хворих, лікарської допомоги й інфекційні лікарні. Ніхто з українського громадянства не підніс закиду,що полонені на своєму поворотному шляху є носіями пошесних хворіб, які забрали теж не мало жертв серед цивільного населення. Майже всі українські лікарі взяли участь в акції Українського Червоного Хреста. У Львові,Києві й інших осередках українські лікарі очолювали червонохресні організації.

По останній ліквідації німцями напів легальних форм діяль-

ности Українського Червоного Хреста в 1942 р. український червонохресний актив продовжує свою діяльність, використовуючи толеровані установи суспільної опіки й нелегальними акціями допомагає дальше полоненим й в'язням, дає засоби для акції допомоги голодуючим дітям гірських і підгірських околиць, раненим, хворим, евакуйованим й скитальцям. Це короткий огляд акції Українського Червоного Хреста, проводжених в умовинах заборони й переслідування під знаменем Українського Червоного Хреста свідчить про живучість української червонохресної організації.

Друга світова війна повела до розвалу гітлерівської тоталітарної Німеччини й поставила нас перед фактом, що понад 250.000 українців зі всіх земель України залишилося на теренах зайнятих західними аліянтами. Є це насильно вивезені на каторжні роботи, бувші в'язні німецьких концтаборів й тюрм, військово полонені, по волі чи неволі учасники військових формацій. Всі ті, що в розпуці покинули рідну землю й емігрували на злидні, поневірку й непевну долю. Всі вони не можуть й не хочуть вертатися на рідну землю на знущання й загибель з причин національного, політичного й релігійного безправя. Великий відсоток / около 20 % / скитальців це діти й молодь, непрацездатні, 12 % - це хворі, інваліди, старші віком люди, багато сиріт.

Правні постанови, що опреділяли положення українських скитальців, які перебувають на території Німеччини, занятих західними аліянтами не признавали українських неповоротців за окрему національну спільноту. Проти природного права штучно ділено їх по їхньому державному походженні перед війною на совєтських, польських, чехословацьких чи румунських горожан. Однак почуття національної спільноти, едности, як теж гостро актуальні небезпеки перед примусовою репатріяцією, спільні потреби допомогти тисячам віднайти своїх рідних, лікарської помочі хворим, опіки над полоненими, інвалідам, сиротам вимагали санітарно-харитативної зорганізованої діяльности яку для інших народів провадили комітети Червоного Хреста.

Ці проблеми викликали потребу й конечність поставлення організації станиць Українського Червоного Хреста в Німеччині й Австрії у всіх більших скупченнях українців вже в перших днях розвалу гітлерівської Німеччини. Організацію станиці Українського Червоного Хреста заініціювали уповноважені Українського Центрального Комітету Червоного Хреста за кордоном й червонохресні робітники з краю. В перших місяцях повоєнного хаосу, повного розвалу комунікаційних засобів та недостачі поштових зв'язків станиці У.Ч.Х. були здані на власні сили й засоби. Працювали вони як вияв самооборони й здорового інстинкту для збереження фізичного й морального здоров"я та допомоги найбільш потребуючим.

Працювали вони самостійно без належного зв'язку, узгіднення цілей й методів праці. Відповідальні працівники У.Ч.Х. добре здавали собі справу із нашого неправного положення, труднощів й небезпек з приводу видавання документів зі знаком Червоного Хреста. Вони були свідомі, що лише строго харитативною корисною працею, яка не буде викликувати заперечення з боку влади й Між.Ком.Червоного Хреста, українці зможуть добитися права на узнання Української Червонохресної організації.

Всі станиці У.Ч.Х., як теж українське громадянство відчули потребу й конечність об'єднати всі українські червоно-хресні організації в Український Червоний Хрест з одним керуючим осередком. Роля ця припала станиці У.Ч.Х. в Мюнхені в найбільшім скупченню української еміграції, в осередку, де зійшлися активні діячі У.Ч.Х. з краю так Східньої як Західньої України. Першим кроком до об'єднання був з'їзд станиць У.Ч.Х в Баварії в днях 10 і 11 жовтня 1945 р., на яко-

му були присутні представники У.Ч.Х. других зон. На цьому з'їзді доручено вибраній Управі підняти ініціятиву об'єднання станиць в єдиний У.Ч.Х в Німеччині та ухвалено працювати за одним керівництвом після одного правильника. Дальшим кроком вперед була конференція представників У.Ч.Х. Баварії, Гроссгессен-Нассау й Вюртембергії дня 23.X.1945 у Франкфурті. На цій нараді покликано тимчасову Головну Управу та Президію Громадської Ради У.Ч.Х. За принятою організаційною побудовою Управи, головних, краєвих й станиць є діловими органами а Ради надрядними громадськими напрямними, дорадчими й контрольними чинниками.

В радах є заступлені громадські суспільні установи й діячі для забезпечення піддержки громадянства, У.Ч.Х. став загально національною поза-партійною установою з однаковою участю всіх українців доброї волі православних й католиків, без поділу на східних чи західних. Об'єднання в єдиний У.Ч.Х. в Німеччині сприяло покращанню й координації роботи, піднесло повагу У.Ч.Х. як товариства перед Міжнародним Комітетом Червоного Хреста та відповідало прагненням українського громадянства до консолідації українського життя на еміграції. Президія Українського Червоного Хреста серед тяжких й трудних умовин полагоджувала й вела харитативну діяльність та поборювала небезпеки з боку правно-формального до дня 9.XI.45.

Тоді представник американської влади повідомив голову Головної Управи У.Ч.Х. з доручення Головної Кватири про заборону У.Ч.Х Ця чергова, цим разом здецидована загроза була викликана зовнішньо-політичними інтервенціями як теж спричинена видаванням деякими станицями документів чи посвідок зі знаком У.Ч.Х. перед уповноваженням Президії У.Ч.Х. Треба зазначити, що видавані посвідки в дуже багатьох випадках ставали одинокою охороною перед труднощами й небезпеками безправного положення українських скитальців.

По довгих з'ясованнях представникові влади про характер дотеперішної праці, яка не викликувала заперечення, потребу харитативної установи для українських жертв війни як теж співпраці з Між. К.Ч.Х. вдалося заборону дальшої діяльности відвернути.

Президія У.Ч.Х. уважаючи за конечне збереження української червонохресної організації, просила Високопреподобного О. Візитатора Української Католицької Церкви на Німеччину прийняти У.Ч.Х під правну охорону Української Католицької Церкви. Прохання Президії найшло повне зрозуміння й згоду Високопреподобного Візитатора о. Н. Воякiвського. А відповідне письмо, про дальшу діяльність Санітарно-Харитативної Служби представник влади прийняв до відома дня 15.XI.45р.

Дякуючи високо-громадському ставленню доцінювання ваги й потреби української червонохресної установи з боку Владик обох українських Церков Президія відвернула не тільки заборону а теж небезпеку розбиття до тепер загально-національної установи окремо для православних й католиків.

С.Х.С, яка ставить своїм завданням береження фізичного й морального здоров'я української еміграції, помочі найбільш потребуючим, співпрацює й координує свої заходи з усіми українськими суспільними громадськими установами.

За час своєї півторарічної діяльности охопила організаційно майже всі скупчення української еміграції в Німеччині.

Обсяг діяльности Санітарно-Харитативної Служби обнимає всі ділянки, які проводять Комітети Червоних Хрестів.

Українська червонохресна організація проводила свою роботу вже в перших днях повоєнного хаосу, коли ще державні Червоні Хрести налаштовували апарат й роботу. Наведемо декілька осягів діяльности, яких розв'язки вимагали життя й потреби української еміграції.

Вже в перших днях червня 1945 р. У.Ч.Х. організує планову й сталу допомогу полоненим, як вияв нашої національної зрілости й солідарности для жертв, які каралися в найкращій вірі за Україну, а не за її ката. Цю акцію матеріяльно-моральної помочі та заходів правної оборони провадить Санітарно-Харитативна Служба по сьогоднішній день, поборюючи небезпеки й труднощі, що випливають ізза нашого безправного положення. В перших часах повної дезорганізації комунікаційних й зв"язкових засобів допомагає розгубленим родинам віднаходжувати своїх рідних й знайомих за посередництвом відділу розшуків. Відшукано 3.1о5 осіб, зокрема 1.оо3 полонених.

Продовж перших п"ятьох місяців, заки ще був поладнаний поштовий зв'язок переслано 4.614 листів по Німеччині, а впродовж року 7.249 за границю до всіх закутків землі. Доручено із закордону 4.797 й з Америки 9о5 листів.

Тисячі шукаючих помочі знайшло моральну а теж харчеву, одежеву, грошеву чи лікарську поміч й пораду в Централі й Станицях. Адреса Централі є відома всім українським скитальцям не з оголошення в пресі, а своєю тихою, корисною працею. Часто вимагаємо від працівників полагодження справ виходячих поза рямці можливостей, як відкриття власних лікарень, санаторій, негайного звільнення полонених, чи арештованих. Належить відмінити жертвенну, іноді до самопосвяти працю працівників, що добровільно взяли на себе тяжкий обов'язок помогти українським жертвам. Далі жінок, бувших політичних в'язнів, священиків обох Церков, лікарів й всіх людей доброї волі, що взяли участь в акціях допомоги полоненим, арештованим, опіки над хворими, часто з нараженням своєї особистої волі.

В нічлігарні при Централі знайшли нічліг й дах над головою понад 3.000 осіб в переїзді через Мюнхен. З допомогового фонду самої лише Централі, не враховуючи допомог уділених Станицями виплачено 124.514,4о РМ по день 28.9.1946, а саме:

87.697,38 РМ	- полоненим
2.254,6о "	- інвалідам
11.475,о6 "	- на допомогу хворим
16.54о,-- "	- через українські установи студентам, б.політв"язням.
6.442,82 "	- індивідуальних допомог.

Акція допомоги опирається на засобах зібраних серед українського громадянства під кличем: " Допоможім ще більш нещасним й потребуючим ". Президія С.Х.С. обстоювала лінію, що зібрані на допомогу фонди чи засоби в харчах, одежі не можуть піти на іншу ціль, як була воля жертводавців.

На покриття коштів удержання необхідного апарату розраховано із впливів добровільних датків підприємств, амбуляторії, бюра розшуків, нічлігарні й видавництва.

Особливу увагу звернула Президія на організацію лікарської мед. санітарної допомоги. В червні 1945 р. повстає лікарська амбуляторія для подавання лікарської помочі й опіки українцям, що живуть поза таборами. Амбуляторія стає українською полікліникою з 11-ма лікарями специялістами, з окремою зуболікарською амбуляторією, малою аптечкою, яка розділює хворим конечні ліки, що їх трудно одержати, власною підручною лябораторією. В останніх місяцях при поліклініці відкрито протитуберкульозну порадню, а від року працює порадня матері й дитини. Поліклініка подала до тепер понад 4000 порад, добилася права лікарської опіки для українців убезпеченними як працівники чи робітники суспільною державною касою хворих.

Тотожну працю провадили українські лікарі по станицях С.Х.С. Після звідомлення шість амбуляторій станиць в Аусбургу, Бад-Айблінг,

Бад-Верісгофен, Байройт, Кауфбойрен і Шпірве уділили 12.750 порад.

Заходами голови С.Х.С. у Міжнародному Червоному Хресті одержали харчову допомогу около 9.000 кг. різних продуктів, які розділено найбільшпотребуючим, а не користаючим з допомоги УНРРА. Розподіл провадили пошлюмані комісії з представників обох Церков й громадянства.

Потім дістала С.Х.С від Між. Червоного Хреста ліки, які були потрібні хворим в таборах і поза таборами.

С.Х.С. провадить широку акцію школення медично-середнього персоналу на коротко й довше речинцевих курсах майже по всіх більших таборах. Багато учасниць, які покінчили з успіхом курси, працюють вже як медичні сестри під руководством українських лікарів в таборових лікарнях й амбуляторіях.

Президію С.Х.С. очолюють лікарі, які поцінюють вагу й потребу об'єднання медично-санітарних робітників в інтересі української с еміграції, як теж самих працівників для організовання заходів охорони народнього здоров'я й правного положення та професійних потреб. Заходами українських лікарів об'єднаних при С.Х.С. скликано I З'їзд українських лікарів емігрантів в Німеччині в днях 4 і 5 травня м.р. На відбуття з'їзду голова С.Х.С. одержав згоду американської влади.

З'їзд виніс рішення створ об'єднання українських лікарів, фармацевтів, лікарів дентистів, ветеринарів та середнього мед. персоналу в Німеччині, поки що при С.Х.С. Вибрано ділову Управу й Раду для керування справами об'єднання та доручено керівним органам розпочати заходи для єдиного обіймаючого цілу українську еміграцію Товариства медично-санітарних робітників.

Серед української еміграції всіх станів є около 300 лікарів. В ім'я кращого майбутнього та цих завдань, які політична еміграція повинна сповнити для України, лікарі стануть гідним чинником української еміграції, репрезентантом лікарського стану, коли обстоюватимуть належне їм місце.

Умови еміграційного життя викликали потребу й конечність об'єднати всіх медичних санітарних робітників не тільки для оборони фахових інтересів, а як організатора береження фізичного й морального здоров'я української еміграції. Лікарі українці стояли завжди на сторожі особистої честі й національної гідности. Ці цінности мусять бути збережені теж на еміграції. Доля звела нас разом із всіх закутин рідної землі, і тому тут на еміграції має витворитися новий тип українця без поділу на західнього чи східнього а ним причинитися до загально-національної консолідації.

Лікарі українці стануть реальною позитивною вартістю для рідного краю, коли активною працею збережуть біологічну субстанцію та духа народу, створюючи нові загально-людські цінності.

Життя великих громадян-лікарів, досвід участи лікарів в діяльности української червонохресної організації вказує гідний шлях тепер на майбутнє.

Об'єднання як провід й кожний зокрема мусить дбати, щоби медично-санітарні робітники не розпорошувалися у чужому середовищі, щоби кожний по своїй силі й здібностях працював серед й для наших людей.

Нашою метою У к р а ї н а., наше місце на рідних землях. Поворотний шлях може бути далекий й трудний, однак мусимо самі гідно

видержати й як брат лікарі допомогти братам заховати їхне фізичне й моральне здоров'я.

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

Ю. Гудзій.

РОЛЯ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА В ЧАСІ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ.

/ Зі споминів лікарського помішника/.

На Український Червоний Хрест в часі визвольної боротьби припала тяжка й складна праця, особливо 1919-20 рр., коли ціла наша санітарна організація провадила свою діяльність у надзвичайно тяжких обставинах.

Санітарія взагалі, як один із найголовніших факторів у державному будівництві кожного народу має дуже широкі завдання.

В ефекті виконання цих завдань, шляхом розбудови цілої сітки різних санітарних організацій, медично-санітарних закладів, утриманням високої гігієни, осягається санітарний добробут в даній державі.

Звичайно, що вироблення цього добробуту обумовлене передовсім нормальними політичними обставинами в даній державі; крім того великий вплив мають ще й культурний ступінь та економічні умовини: що вищий цей культурний ступінь, що краща економічна позиція даної держави - там і санітарний добробут осягається кращий.

Добробут цей означається коефіцієнтом смертности.

Між іншим, із довоєнної статистики знаємо, що цей коефіцієнт у західньо-европейських державах, наприклад в Англії, був найнижчий, друге місце займала Німеччина, далі Швеція й інші.

Але ще більші й складніші завдання в розбудові санітарії стояли перед відповідальними чинниками в добі власне визвольних змагань.

Отже в даному випадкові розбудова нашої санітарної організації провадилася в процесі загального державного будівництва, провадилася, як відомо, в " огні й бурі ", що впродовж тих кількох років шаліли в Україні.

Відомі політичні обставини ускладнювали й гамували цей процес. Боротьба провадилася в надзвичайно скомплікованих й незнаних ще в історії умовинах.

Все це ускладнювало й гамувало так само процес творення і розбудови загальної санітарної організації, а зокрема організацію та розбудову Українського Червоного Хреста, як складової частини всеукраїнського санітарного апарату.

Порівнюючи тодішню добу в історичній перспективі з визвольними змаганнями інших західньо-европейських народів, ми в жодному з них не знаходимо подібних трагічних комплікацій, які доводилося перемагати в тому лихолітті нашим борцям, нашій армії.

Ще більше невідрадна була загальна ситуація, в якій творилась

та розбудовувалась й наша санітарна організація враз із Українським Червоним Хрестом. А саме:

1/ "спадщина" по першій світовій війні - це важка кількість інвалідів, вдів та сиріт, що вимагали лікування, опіки й допомоги;

2/ ще грізніша "спадщина" по тій же війні - це велике розповсюдження венеричних захорувань, особливо пранців /сифілісу/;

3/ біженецька проблема /1916-17/, що враз з демобілізаційним хаосом вимагала спеціяльних заходів, крім допомоги й опіки, щоб забезпечити населення від можливих епідемій;

4/ наплив біженців в р.1918;

5/ громадянська війна;

6/ вибух епідемій в літі й осені 1918 в різних містах України;

7/ жахливі епідемії в нашій армії в р.р.1919-20;

8/ економічна руїна в краю - в наслідок безперестанних воєнних подій, що відбувались на кількох фронтах на наших теренах, та в наслідок і громадянської війни, що ще більше руйнувала край;

9/ в зв'язку з тим - обмеження, а часто й абсолютна відсутність будь якого транспорту;

10/ голод, брак ліків, брак викваліфікованого медичного персоналу, що гинув чи то так само від епідемій в часі несення помочі нашим воякам чи цивільному населенню, чи то як жертва громадянської війни; -

всі ці нещастя, всі ці компликації вимагали надзвичайних, нелюдських зусиль і від нашої армії, і від державних та громадських чинників, і від санітарних організацій ...

II.

Яка ж була роля Українського Товариства Червоного Хреста в тій жахливій ситуації?

Як відомо, завданням Червоного Хреста взагалі, як організації санітарно-харитативної й аполітичної, згідно зі Статутом кожного національного Червоного Хреста, є:

а/ В часі війни:

1/ уділювання помочі й опіки воякам - раненим, контуженим, хорим, - взагалі тим що потерпіли на здоров'ю в наслідок воєнних подій; уділювання цеї помочі не тільки воякам своєї, рідної армії, але також і воякам армій союзних та ворожих, що опинились в даній армії в наслідок воєнних подій;

2/ уділювання такої самої помочі й військово-полоненим;

3/ провадження евіденції страт в людях забитих, померлих, ранених та загинувших без вісти;

4/ посередництво в справі виміни тих даних між воюючими державами;

5/ співпраця з військово-санітарними організаціями;

6/ врешті - уділювання помочі й населенню цивільному, що потерпіло в наслідок війни.

б/ В часі спокою:

1/ приготовлення до виконання завдань, що зобов'язують Червоний Хрест в часі війни;

2/ уділювання всякої помочі населенню у випадках надзвичайних, стихійних, нещасть /поводі, голоду, епідемій, пожарів і т.п./;

3/ співпраця з державними чинниками й органами самоврядування в справі піднесення народнього здоров'я і пропаганда та плекання гуманітарних ідей.

На жаль, не маю під рукою ні статистичних, ні будь яких інших цифрових даних, що ілюстрували б діяльність Українського Червоного Хреста за той час.

Взагалі я треба сказати, що Український Червоний Хрест в історії тієї доби займає одно із визначніших місць, співпрацею з військово-

санітарними організаціями,органами самоврядування й державними чинниками в справі несення помочі нашим воякам й цивільному населенню. Немало медично-санітарного персоналу й діячів Червоного Хреста віддало своє життя, уділюючи помочі в тих небезпечних обставинах, про які я вже згадував; немало лікарів й лікарських помішників працювали і в військовій санітарії,і в Червоному Хресті, виконуючи таким чином подвійні обов'язки, приймаючи під увагу недостачу медичного персоналу.

Організаційний Комітет Українського Червоного Хреста розпочав свою працю з ініціятиви Спілки Українських Лікарів і представників громадських організацій. Не пригадую дати повстання Комітету,але в 1918 році,поруч з розвиненням діяльности Комітету, вже провадили свою працю окремі санітарні частини.

Із Організаційного Комітету пригадую Др.Петровського /ординатора психіятричного відділу Київського військового шпиталю/; Д-ра Є. Лукасевича,б.редактора "Українських Медичних Вістей",що виходили в Києві /1918/; від військово-санітарної організації - діяльну участь приймали теж Д-р Д.Златковський, фармацевт Б.Сулима-Сильванський; були в Комітеті також представники і від інших оффіцій та представники від громадських організацій.

Довший час провадились пертрактації з "Російським Обществом Краснаго Креста" /Головноуповноваженим його,п. Дітріхсом/. Пізніше розроблювався проект Статуту Українського Товариства Червоного Хреста, утворено Головну Управу в Києві, засновано Відділи на місцях.

Головою Головної Управи вибрано Вязлова,відомого громадського діяча, бувшого члена Державної Думи.

Окрему історію має Український Червоний Хрест при Дієвій Армії, що розвинув свою діяльність в 1920 році, уділюючи медично-санітарної,харчевої та іншої допомоги раненим і хорим,організуючи передові шпиталі,евакуацію тяжко-ранених в найближчий тил і т.п.

III.

В 1919 - 20 р.,коли Кам'янець-Подільський став державним центром,- розвинув свою діяльність Кам'янець-Подільський Відділ Українського Червоного Хреста, що повстав в 1919 році з ініціятиви проф. І.Огієнка, був.Ректора Кам'янець-Подільського Державного Університету /тепер Митрополит Іларіон/.Крім проф.І.Огієнка,як Голови,в склад Управи Відділу входили: др К.Солуха,відомий громадський діяч,ординатор Кам'янець-Подільської Земської Лікарні, відомий священик о.протоєрей Сіцинський,Галина Турович,сестра-жалібниця, й автор цих споминів,як секретар.

Розвиток епідемії в армії, брак ліків і так само брак персоналу - були найпекучішими питаннями,що їх Відділ мусів розв'язати.

Організуючи санітарно-дезинфекційні відділи,санітарно-харчеві пункти і відсилаючи їх на фронт та обсаджуючи ними залізничі вузли, організуючи специяльну амбуляторію в Кам'янці-Подільському, курси сестер-жалібниць, дитячі притулки і т.под. - Управа Кам'янець-Подільського Відділу вкладала свою цеглину в справі боротьби з епідеміями, в справі несення помочі нашим воякам й цивільному населенню.

Пізніше проф.І.Огієнка заступив,як Голова Управи Відділу,Д-р Бутовський,з огляду на те, що проф.Огієнко був перетяжений державними справами, як б. міністр нашого Уряду і Ректор Університету,- обовязки секретаря виконував пізніше В.Величко.

Розбудова численної сітки медично-санітарних закладів /шпиталів,амбуляторій і т.п./; організація санітарних потягів,санітарно-харчевих пунктів, евакуаційних пунктів,санітарно-дезинфекційних відділів, різних санаторій, дитячих притулків; вишколення численного

кадру сестер-жалібниць, врешті - навязання контакту з Міжнародним Червоним Хрестом і делегування Місії Червоного Хреста в 1919-20 р. за кордон в цілі придбання ліків та шпитального й іншого медичного інвентаря - це тільки найголовніші фрагменти з широкої діяльности Українського Червоного Хреста.

І нині, в чергову річницю [illegible], ми схиляємо голови перед тими, що поклали своє життя - медично-санітарним персоналом й іншими діячами Червоного Хреста, що полягли на своїх постах, несучи поміч нашим воякам, і чужим військово-полоненим і цивільному населенню.

Память про всіх тих поляглих вічною буде в історії доби 1917 - 1920 р.р., в історії української санітарії й Українського Червоного Хреста.

фффффффффффффффффф

Інж. Арсен Шумовський.

А к с е л ь   М у н т е.

Цих пару рядків хотів я присвятити нашим читачам, котрі зможуть відірватися трохи від буднів нашого життя, від політики та атомових бомб й перенестися хоч на хвилину в сферу внутрішніх переживань людського духа, сферу любови до ближнього й питання життя й смерти. Не місце в нашому журналі на довші трактати, але ці короткі завваги для всіх, хто любить добру книжку й ближче цікавиться її автором, нехай послужать лише пригадкою про один твір й одного автора, який на жаль ширшому українському громадянству не є ще добре знаний, хоч і випущений був у світ ще перед чверть століттям. Ім'я автора подане в заголовку, а назва книжки є - "Історія Сан-Мікеле". Українського перекладу нажаль не було й немає, але англійський орігінал й переклади майже на всі европейські мови /включаючи й польську/ можна дістати навіть в теперішніх повоєнних часах. Особливо цінна ця книжка є для практикуючих лікарів, сестер і членів кожної харитативної акції, хоч не менша їх вартість є і для кожного "пацієнта", бо хиба ніхто до цеї пори так пластично й глибоко не відзеркалив всіх нюансів й найбільш суб тельних рис відношення поміж лікарем і пацієнтом.

Автор книжки - шведський лікарь, що отримав степень доктора в Парижі й провів своє життя частково в Англії, Скандинавії й Лапландії, частково в інших краях Европи, але найбільш бурхливі й творчі свої роки провів у Франції й Італії, де властиво й мав отаборитися на доживання свого віку в спеціяльно збудованім для себе палацику на острові Сан-Мікеле, коло Неаполю.

До 1937 року ця книжка витримала в Англії аж 27 видань, крім спеціяльних й дешевих. Англійська й американська преса умістила безконечний ряд рецензій на цю книжку. Як приклад приведемо тут рецензію одного знаного професора й начального лікаря в одному з лондонських шпиталів: "За останніх пять літ мало книжок принесли мені стільки втіхи, скільки дала ця книжка. Я був емоціонально зачарований швидко розгорнутою повістю, я був науково захоплений її технічними обсте - женнями в галузі духа й ума, хоч це все було подано в дуже простій формі, професійно я був з[illegible]шаючо оп[illegible]нований гостротою психології автора в ділянці трактування його пацієнтів, колегів, приятелів і ворогів. Я хотів би, щоб ту книжку поручено було кожному лікареві і кожному пацієнтові. Я є переконаний, що вона навчить їх обох пізнати взаємно себе і наблизитися на твердім грунті взаємозрозуміння. Мойому ентузіязмові нема границь".

Наведемо кілька уступів з тієї знаменитої книжки, яку сам автор

характеризує як "книжку про смерть", хоч цього аж ніяк не можна сказати,бо найбільш там трактується власне про життя - життя людей і тварин, правдивим приятелем яких був власне Аксель Мунте.Але,як лікар, він мусів відверто дивитися в очі смерти, мусів глибоко пізнати філософію і життя і смерти, мусів також вміти впроваджувати своїх безнадійно хорих пацієнтів в те таємниче царство,що зветься смертю,а що власне рівночасно й є зародком нового життя. В розділі про боротьбу з холерою в Неаполі,А.Мунте пише:

"Всі ці роки я обсервував боротьбу між життям і смертю,вже знаючи дещо про обох цих комбатантів. Коли я вперше побачив смерть при праці в шпитальних палатах,то це був просто фарс-меч /змагання/ поміж обома,це була дитяча забава в порівнанні з тим,що я бачив пізніще. Я бачив її в Неаполі, як вона вбивала більше тисячі людей в день все це діялось перед моїми очима. Я бачив її в Мессині, коли хоронили сто тисяч мужчин,жінок і дітей під руїнами будинків продовж одної хвилини. Пізніще я побачив її коло Вердена з руками червоними від крови по лікті, вбиваючу чотириста тисяч людей. І лише від того часу,коли я побачив її діючою на широку скалю - я почав трохи розуміти дещо з тактики цього "военного мистецтва". Це було захоплююче студіювання, повне таємниці і протиріч. Це в початках виглядало як дикий хаос,сліпе, безглузде нищення повне безладу й помилок. Проміняючи новою зброєю в своїх руках,на момент йде вперед побідне життя,але це лише для того,щоб в наступному моменті бути переможеним тріумфуючою смертю.

Але що не є так. Вій регулюється щохвилинно в своїх деталях незмінними законами рівноваги Життя і Смерти. У випадку, коли ця рівновага порушена катаклізмом - будьто епідемією, землетрусом чи війною, невсипуча природа стає негайно до праці,щоби виправити нерівновагу, покликати до життя нові істоти, корячись невідпорній силі Закону Природи, чоловіки й жінки падають один одному в обійми,не гадаючи зовсім про те, що це саме Смерть диктує їм їх шлюби. Смерть, що в одній руці має зілля кохання, а в другій - наркотик. Смерть,що дає життя і вбиває життя,- початок і кінець".

В розділі "Лікарі" Аксель Мунте пише:

"Завжди мені було нудно рахувати свої прибутки. Правда,видавалося певним,що я повсякчас мав повно грошей, коли вони були мені на щось потрібні. Я мав гарне помешкання, авто, прекрасного кухаря.Два рази я їздив на Капрі - одного разу,щоб купити дім, а другого разу, щоб запропонувати величезну суму невідомому властителеві зруйнованої каплиці в Сан-Мікеле й ця справа забрала мені десять літ. Вже тоді я був великим аматором мистецтва. Мої апартаменти на Авеню Війе в Парижі були повні скарбами минувшини, і понад тузин золотих гарних годинників награвали мені що години продовж моїх безсонних ночей /А. Мунте терпів на безсонність/. Не можу пояснити,з яких причин,але ці періоди добробуту не рідко переривалися моментами, коли я був зовсім без гроша. Норстром /швед-лікар,приятель А.Мунте/ так само знав про це, бо я часто позичав у нього гроші. Він говорив,що лише де-якими дефектами моєї ментальної механіки дається це пояснити, а як лік на це він пропонував провадити властиві рахунки і посилати регулярні квити до моїх пацієнтів, так як це робили й всі інші. Я говорив знову,що це безнадійно для мене старатися провадити рахунки, а що до писання квитів, то я цього ніколи не робив й робити не буду.Наша професія не є торгівлею,але мистецтвом. Це торгування людськими терпіннями було для мене принижуючим. Я соромився, коли пацієнт клав мені двадцяти-франкову монету на стіл і був готовий побити його,як він мені її пхав до руки. Норстром казав,що це ніщо інше,як гордощі й дивацтво, і що я мушу стягати гроші,які мені належаться,як це роблять всі мої колеги. А я казав, що наша професія є святим заняттям на тім самім рівні, що й священика, оскільки не вище, й тут власне закон му-

сить заборонити надмірне /по-за потребу/ стягання грошей. Лікарів мусить оплачувати держава й оплачувати добре, як це прийнято в Англії для суддів. Той, кому це не подобається – мусів би покинути свою професію і йти на біржу та відкрити собі крамницю. Лікарі мусять походжати як мудреці, шановані й хоронені всіма людьми. Їм вільно взяти що їм подобається від своїх богатих пацієнтів для своїх бідних й для себе, але вони не повинні рахувати своїх візитів й писати квити. Що означають гроші для серця матері, дитину котрої ви спасли від смерти? Який мав би бути властивий гонорар за одне ваше підбадьоруюче слово або доторкнення вашої руки до істоти, в очах котрої видно страх смерти? Скільки франків ви порахуєте за кожне впорскування морфія й кожну секунду продовження життя істоти, що бореться зі смертю? Як довго маємо ми пакувати в терплячий людський рід різні коштовні патентовані ліки з модними наліпками, але в корінні яких закорінені середньовічні забобони? Ми всі знаємо дуже добре, що кількість дійсно ефективних ліків можна порахувати на пальцях і ті ліки дала нам Мати Природа зовсім по дешевій ціні. Чому я, елегантний лікар, їзджу гарним автом, тоді як мої колеґи мусять ходити пішком по брудних закутинах. Чому держава видає в сотні разів більше грошей на мистецтво вбивання аніж на мистецтво лікування?

Штука роблення грошей майже поза усім іншим є спеціальним даром дуже сумнівної моральної вартости. Посідачі такої особливости своєї вдачі можуть бути толеровані тише так, як бджоли, що велику частину своїх зборів меду дають тим, які того не мають"...

В розділі "Маленькі Сестри Бідних" Аксель Мунте описує акцію невеличкої харитативної організації в Вінколі в Римі /Сан П'єтро/. "Було їх пятьдесять, побільшости французжанки, всі вони були моїми приятелями. Вони утримували великий дім старців на триста осіб. Італійський лікар, з якого обовязок входило наглядати за всіми тими людьми, ніколи не зраджував передо мною якого небудь професіонального запалу до праці. В який спосіб потрапляли сестри діставати харчі й убрання для тих старців, годі було сказати – це було для мене таємницею. Їх роситаний старий візочок блукав від готелю до готелю, збіраючи, які далися, рештки харчів; той візочок був добре знаний всім відвідувачам Риму в ті часи. Двадцять Маленьких Сестер, пара за парою, були на ногах від рана до ночі зі своїм великим кошиком і скарбонкою. Як всі сестри жалібниці вони були дуже веселі й повні гумору й тому використовували кожну нагоду завязати з прохожими коротку балачку. Вони були разом і молоді й гарні – Мати Управителька давно мені признавалася, що старі й простакуваті сестри не надаються для збірання грошей. В свою чергу я відплатив їй своїм признанням, що молода й принадно виглядаюча сестра має далеко більше шансів командувати моїми пацієнтами аніж негарна, а з сердитої панни ніколи не буде доброї сестри.

Ці сестри, які дуже мало знали про широкий світ, знали дуже багато про людську натуру. Вони з першого погляду орієнтувалися, хто правдоподібно кине гріш у їхню скарбонку, а хто ні. Після їх опінії – молоді люди завжди дають більше ніж старі, а діти – куди там, дуже рідко дають, хиба поучені своїми англійськими няньками. Чоловіки дають більше ніж жінки, пішоходи – більше ніж ті, що розїзджають на своїх повозах. Англійці – були найкращими їхніми клієнтами, за ними йшли російяни. Французьких туристів було тут небагато. Американці й німці були неохочі поділитися своїми грішми, вищі італійські верстви були ще гірші зате італійська бідота була дуже жертвенна. Королівська рідня й духівництво всіх національностей не були з правила добрими клієнтами. Одної ночі мене збудив післанець наглою вісткою від "Маленьких Сестер Бідних", щоб я туди негайно явився. Всі пожаті у великім будинку були темні й тихі, але чутно було молитву сестер в Каплиці. Мене покликано до малої кімнати в відділі сестер, де я перед тим ніколи не бував.

На ліжку лежала сестра , ще молода з блідим лицем й закритими очима. Її пульс ледве бився.

Це була Генеральна Мати Малих Сестер Бідних, яка прибула того вечора з Неаполю зі своєї інспекційної подорожі навколо світу. Вона була в наглій небезпеці смерти від поважного сердечного захорування.

Я стояв нераз при ліжках королів й королев і славних людей в хвилині, коли важилося їхнє життя, яке, можливо, було в моїх руках. Але я ніколи не почував відповідальности в моїй професії так важко, як це сталося тоді, коли ця жінка поволі відкрила свої чудові очі й глянула на мене: "Зробіть, Пане Докторе, все, що ви можете" зашептала вона, "бо доля сорока тисяч бідних залежить від мене."

ффффффффффффффффффффф

М. Г.

"К о з а ц ь к і   л і к и".

> В Англії основано спеціальну вирібню стрептоміцини, ліку проти тифу, паратифу, кашлюха й запалення мізкових опон.
>
> З газет.

..."З заспівала пірната татарська стріла й вп'ялася в козацьке тіло. Старий, сивоусий козарлюга добув її обережно з рани молодого новика-джури, оглянув і посміхнувся:

- Пуста рана, синку! Приложи на неї трохи землі, з'їж часнику, хильни чарку горілки й присохне, як на собаці. Навіть трясця не чіпатиметься!..."

Сьогодні ми легко усміхаємося, коли читаємо про такі "лікарські діягнози й поради" наших славних предків, характерників і різних знахорів, що лікували рани землею, розжованим цвілим хлібом, змішаним з павутинням; що прикладали на живу рану вкриті зеленою цвіллю мідяні монети, або цибулю, чи часник, щоб охоронити перед зараженням.

Сьогодні, в добі атомної бомби, "чудотворного" ліку - пеніциліни минулі сторіччя ввижаються нам у темряві неуцтва й забобонів. Адже ж лікування ран землею, хиба ж це не диковина?

Так, лікувальні методи наших предків, давніх характерників могли вбити не одного пацієнта. Але їхні теорії були зовсім правильні: бо їхні дивні ліки мають великі скількости ворожих мікробів, які саме знищують інших мікробів. Небезпека була тільки в тому, що наші предки не вміли відділяти оцих знищувальних мікробів від інших бактерій, які накидаються на важні для життя субстанції у людському тілі з такою самою пожерливістю, з якою їх самих знищують ворожі їм мікроби.

З того часу, як перед двома роками зробила в медичному світі переворот пеніциліна, пішли по всіх лабораторіях гарячкові розшуки за ліком, який міг би знищувати ці збудники хворіб, що проти їх була безсильна пеніциліна. А були ці збудники не якісь лагідні бактерії, тільки такі жахливі вбивники, як заразні тифу, сухіт, холери, прокази і т.п.

Підчас пильних дослідів відділено більше, як 85 субстанцій бактерій і грибків, і прослідженo їх, але більшість з них треба було відкинути, як за слабі, чи за отруйні.

Бактеріологи ламали руки в зневірі, коли несподійно Д-р Ваксман з Нью Джерсі Інституту для Дослідів агрікультури оголосив, що він відкрив убивника бактерій підчас своїх дослідів над землею. Д-р Ваксман робив досліди над ним продовж 29 літ. Тепер описав його й охристив стрептоміциною.

Добувається стрептоміцину з одного роду гумусу, що находиться в землі майже кожної країни. Коли підкинеться жменю цеї землі, з неї до-

бувається хороший, ситий запах, а саме тому, що в землі є колонія " Actinyces grisens ". Якщо продовж десятка днів годувати цю колонію в лабораторному посуді на відповідній поживі, то на ній виростає біла пушиста маса. Ця маса дрібнотілець і витворює малесеньку скількість стрептоміцини.

У три місяці після докладу др. Ваксмана про новий винахід, біологи могли ствердити, що новий середник лікування може бути не менш важним, як пеніцилина.

Так було перед півтора роком. Продовж цього часу йшли великі досліди над стрептоміциною. Тому, що пеніцилина являється ліком у хворобах, що їх викликують бактерії т.зв. ґрам-позитивної групи, випробовувано стрептоміцину на мікробах ґрам-негативної групи.

Миші, що їм прищеплено смертельні дазки дезинтерії, врятовано від смерті стрептоміциною. Загрожені тифом кури й морські свинки виздоровлювали після лікування стрептоміциною у 100%. Виявилося т що вперті і смертельні заразні запалення легенів у людей, яких не могли знищити ні сульфонаміди, ні пеніцилина, гинули в пробівках від стрептоміцини.

Після цих дослідів найближчим завданням бактеріологів було прослідити ділання стрептоміцини в людськім організмі. Риск був у тому, що ніхто не знав, яку скількість можна давати людині без шкоди для її здоров'я, а теж у який спосіб: заживати просто, як лік, чи впроваджувати в тіло уколами дом'язневими, або дожильними. Шістьмісячні спроби дали деякі вказівки. А саме, що людина може прийняти навіть 4 мільйони одиниць цього ліку продовж 24 годин і вони не викликують жодних сильних токсичних змін, як це можна завважити при малих давках сульфатів. Далі, що стрептоміцина стерилізує докладно кровообіг і сечевий провід, не викликуючи жодних лихих наслідків. Врешті, стрептоміцина не розкладається в горячі і протиставиться всякій декомпозиції.

Тепер ідуть досліди над " старим козацьким ліком", щоб лікувати одну з найгрізніших ран людства, що забірає щорічно мільйони молодих жертв - сухоти.

======================
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Міжнародній Червоний Хрест, Комітет Червоного Хреста і Ліга Червонохресних Організацій.

Щойно в 1928 році повстав Міжнародній Червоний Хрест, організована спільнота, яка на основі збірного статуту обєднує всі созвучні елементи й яку затвердила тогорічна Міжнародня Червонохресна Конференція.

Міжнародній Червоний Хрест обєднує національні червонохресні організації себто Ч. О. поодиноких держав, Міжнародній Комітет Червоного Хреста і Лігу Червонохресних Організацій. Законодатним органом Міжнародного Червоного Хреста є Міжнародня Червонохресна Конференція.

Міжнародня Червонохресна Конференція є найвищою законодатною інституцією Червоного Хреста. Засадничо вона відбувається що 4 роки й складається зі заступників усіх національних Червонохресних Організацій, Міжнародного Червонохресного Комітету й Ліги. Уряди тих держав, що приступили були до Женевської Конвенції, бувають запрошувані на Міжнародні Червонохресні Конференції з правом рішаючого голосу.

Міжнародні Конференції рішають у тих випадках, що мають значення на міжнародньому грунті і не вмішуються в національну діяльність

Червонохресних Організацій, які зберігають постійно свою повну незалежність.

В часі між двома Міжнародніми Конференціями урядує спеціяльна комісія. Підчас війни не збірається жадна Міжнародня Конференція.

Міжнародній Комітет Червоного Хреста /не змішувати зі Швайц.Червоним Хрестом,себто з національною Швайцарською Червонохресною Організацією/ повстав безпосередньо з "Комітету П'ятьох" основника Червоного Хреста. Комітет цей є приватним товариством , заложені на основі швайцарського права.

По статуті не може цей Комітет мати більше,як 25 членів,які мусять бути швайцарськими горожанами. Склад членів доповнюється кооптацією; праця членів є почесна.

Хоча Комітет повстав на національному підложжі,то однак його діяльність є зовсім міжнародня.

У противенстві до вповні самостійних національних Червонохресних Організацій Міжнародній Комітет Червоного Хреста має виключно моральний авторитет. Комітет ніколи не намагався перебрати на себе ролю провідного органу Червоного Хреста. Він є в першу чергу організмом,якого невтральність і незалежність є визнані. В часах війни Комітет є посередником між урядами й Червонохресними Організаціями країв, що ведуть війну, у тих всіх випадках, в яких заходить потреба його співдіяння. Силою свого права виступати в імені людства й опертий на закони обопільности Комітет діє всюди там, де цього вимагає почуття його обовязків нести поміч людському горю. Опертий на традицію і свій статут, а також одержаними від Міжнародніх Конференцій мандатами,Міжнародній Комітет ставить собі в першу чергу такі завдання:

Визнавання нових Червонохресних Організацій по докладній перевірці основ,на яких вони є побудовані; піддержку основних засад Червоного Хреста; зберігання Женевської Конвенції і Червонохресні відзнаки; влаштовання міжнародніх бюр розшуків для полонених і цивільних осіб; поправу долі жертв війни в кожньому випадку й в рямцях можливостей.

Осідком Міжнародного Комітету є під цю пору колишній готель Метрополь у Женеві. Ліга Червонохресних Організацій, що повстала в 1919 році за почином Американського Червоного Хреста, є товариством національних Червонохресних Організацій, який створився головно для удосконалення праці Червоного Хреста підчас мира. Її основне завдання полягає на тім,щоби помагати Червонохресним Організаціям удосконалюватися в своїй організації і попирати їхні намагання в розбудові народнього здоров'я і соціяльної опіки на національнім і міжнароднім грунті.

Ліга обіймає виконне товариство,т.зв. "Раду Губернерів",що складається з представників усіх національних товариств. Рада збірається що два роки. З членів Ради вибірається Екзекутиву, яка відбуває свої зібрання кожних 6 місяців. Через війну цих засідань не було.

Секретаріят Ліги в час вибуху війни перенесено до Женеви.

На площині помочі для пошкодованого в війні мирного населення Міжнародній Комітет і Ліга тісно співпрацюють. Для цього ж вони й заснували злучену допоміжну організацію - Міжнародній Червоний Хрест.

Осідок Ліги перенесено ухвалою Оксфорської Конференції в 1946 р. до Парижа.

фффффффффффффффффффффффффффф

Професор Ф.Б.

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА
в Києві в часі німецької окупації.

Ще палав Хрещатик і над Києвом застигала смуга густого диму, ще гуркотіли постріли далеких гармат, а вже українська громадськість почала організуватися.

Одною з перших організацій опіки над жертвами війни був Український Червоний Хрест. Совєтський Червоний Хрест, /організація лише для СССР поза міжнародньою конвенцією/ не залишив жодного майна, все було вивезено, навіть меблі, довелося починати на пустому місці. А працювати було над ким і над чим. Численні біженці, військові полонені, старці, діти та хворі, українська інтелігенція знаходилися в надзвичайно тяжкому стані, не маючи ні харчів, ні одягу, ні палива. Була потрібна негайна допомога. Роботу почали невеликим гуртком. Як тільки громадськість столиці та селянство довідалися про нашу організацію, відразу потекли пожертви, кількість яких збільшувалась з кожним днем. На такому майже стихійному засобі утворилася матеріяльна база і в хвилині пізнішого розвязання один грошовий капітал перевищував 1:5 мілйонів карбованців.

В морозні дні листопада 1941 р. група жінок ентузіясток на чолі з п. Ј та п. Р. почала розподіляти харчові пожертви, в першу чергу серед військових полонених. Допомога, звичайно, спочатку була лише краплею в морі безкрайної нужди та злиднів, але збільшення пожертв дало змогу кількістю та якістю збільшувати й допомогу. В першому розподілі було тільки 30 хлібів, а на початку січня 1942 р. ми вже щодня розподіляли серед шпиталів, таборів полонених, інтелігенції тощо не менше як 10 тон харчових продуктів, велику кількість одягу тощо, не враховуючи тої великої допомоги, що давали наші численні філії по різних містах України. У хвилині розв'язання німці сконфіскували в харчових складах У.Ч.Х. коло 100 тон харчових продуктів. Коли прийняти до уваги, що працювали ми трохи більше як три місяці й за цей час були розподілені не менше як 300 тон, то доводиться тільки дивуватися тій жертвенності змученого непосильними тягарами селянства.

Політично-організаційна робота, що її переводив Український Червоний Хрест була не менш важливою. У.Ч.Х. був майже єдиною організацією, в якій не було жодного німця і котра була суто українська що пропагувала усюди, де могла українську державну ідею. Всім ворогам української державности було наочно показано, що може зробити українська громадськість, коли вона схоче, використовуючи тільки місцеві ресурси. У.Ч.Х. перевів велику роботу по організації української громадськости навколо нього.

Німці, лякаючись стихійного зросту У.Ч.Х., почали ставити перешкоди на кожному кроці. Нас примусили одержувати дозвіл на довіз продуктів з тих чи інших районів. В районах, де хлібопоставок 'Райхскомісаріяту України' не було виконано, нам було заборонено навіть переводити добровільні грошові збори серед населення. Наших агентів заарештовували і тримали по декілька тижнів в жахливих умовах. Один німець, комісар з Фастівського району, додумався до того, що наказав одного нашого заарештованого післанця водити на прилюдні вішання, що відбувалися майже щодня. Очевидно, в такий спосіб він хотів залякати його, а разом з ним У.Ч.Х. Коли ж це не допомагало і селяни його району надіслали до нас коло 30.000 карб. пожертв, цей комісар мав нахабство приїхати до нас і вимагати повернути ці гроші йому, бо селяни не мали права збирати.

Далі почалися заарештування селян, що везли до нас харчі. Харчі відбирали, а селян кидали до в'язниці. Але і того, що якимись дивними окружними шляхами трапляло до наших складів, було досить, щоб тримати допомогову акцію У.Ч.Х. на досить великому рівні.

Серед різних галузів, де У.Ч.Х. розвинув свою діяльність, дуже великого значіння набула згадана вже допомога військовополоненим. Повний брак інформації іноді приводив до того, що батьки не знали про долю їх сина, що томився а іноді й гинув від голодної смерти в якомусь таборі за декілька десятків кілометрів від рідного села, чи міста. Пригадується багато таких трагічних випадків. Німці спочатку ще давали нам дозвіл насилати наших агентів, щоб складали списки військовополонених безпосередньо по таборах, але дуже швидко заборонили нам вступ до таборів. Тільки після того, як з допомогою світлої пам'яти Харити Кононенко / нашої делегатки в Рівному/, що її по звірячому замучило Гестапо, нам пощастило дістати дозвіл командування таборів військовополонених на Україні, ми одержали право інформуватися в таборі, чи є там той полонений, ім'я якого було зазначене в наших списках. Наш відділ опіки над полоненими мав величезну картотеку як тих, що пошукують, так і тих, що було вже розшукано . Відразу після розгону У.Ч.Х. всі ці списки німці сконфіскували й знищили. Німців доправадкувала до люті не та статистична інформація, що наші агенти добували в таборах, а те висвітлення жахливого стану таборів, що одночасно зі згаданою інформацією робили наші люди. Коли автора заарештувало Гестапо, то слідчий закидав, що він нібито навмисне, збірав неточні відчити, яких було знайдено в великій кількості в нашому бюрі. Зрозуміло, що не могли нікому подобатися відчити про випадки людожерства, про страшні муки, що їх зазнали наші брати, про голод тощо. Особливо тяжко доводилося страждати українцям, бо наглядачами в таборах здебільша були монголи та поляки. Тільки неможливість для слідчого довести, що автор якось використав ці інформації, врятували його.

Вже в січні 1942 р. було ясно, що німці чекають тільки на привід, щоб розігнати всі українські організації й в тому числі У.Ч.Х. Від Райхскомісара був надісланий уповноважений по медичних справах на Київщині славнозвісний др. Терне - колишній російський емігрант. Він першим ділом вимагав від автора й інших звертатися до нього і навіть балакати в його присутности на " общепонятном", бо він "цеї вигаданої тарабанщини, що називають українською мовою ", не розуміє. Цей тип відразу заборонив називатися нам Українським Червоним Хрестом і дав другу назву " Київська Взаємодопомога " / навіть не українська, а київська ! / Одночасно він зняв майже всіх лікарів українців в Управі з відповідальних посад і призначив на їх місця фольксдойчерів. / Одним словом ми відразу відчули, куди вітер віє /.

Криза наступила 7.2.1942 р., коли розігнано майже всі українські організації столиці, а відповідальних працівників заарештовано. Розв'язаний був і Український Червоний Хрест. Німці зняли машкару свого приязного ставлення до української справи і показали своє справжнє обличчя.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

A.Ш.

З ІСТОРІЇ АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

Великі події, великі акції світового маштабу дуже часто започатковуються й носять на собі відбиток людскої особистости, яка безпосередньо спричинює ці події й акції. Середовище, збіг обставин, навіть припадок відіграють також свою ролю, але вічний гін до творчости, шукання нових доріг і обріїв, які так істотні окцідентові, все ж залишають людині цього західного світу честь великих чинів і досягнень.

Припадок й збіг обставин дав спонуку славному швайцарцеві Анрі Дюнантові започаткувати на полях бою під Сольферино в 1859 р. акцію допомоги пораненим, помочі під гаслом " Тутті фрателі " / "Всі браття"/, помочі свойому й ворогові. Але лише невсипуча енергія тої людини змобілізувала тодішнє швайцарське громадянство і привела вкінці до створення міжнародньої гуманітарної організації під назвою Міжнародній Червоний Хрест. Перша конференція відбулася в жовтні 1863 р. при участи 14 держав, друга - в серпні 1864 р. при участи 25 держав, коли то й була підписана т.зв. Женевська Конвенція. На честь країни, що започаткувала акцію і її сина Дюнанта, емблемою нової організації принято кольори і форму прапору Швайцарії - червоний хрест на білому тлі / кольори відворотні /.

Яку участь приймали в цьому США ?. . Щоб відповісти на це питання ми мусимо пригадати нашим читачам, що саме в цих роках шаліла в Америці горожанська війна.

США прислали свого репрезентанта на Женевську Конференцію лише в цілях інформаційних і відмовилися підписати конвенцію. США були занадто заабсорбовані війною: момент тоді був дуже несприятливий. І, хоч акція допомоги велася однаково як на воюючім Півдні так і на Півночі, то все ж навіть Лінкольн в ті часи мав висловитися, що " Червоний Хрест - це п'яте колесо в мілітарній машині ". Ізоляційні тенденції доктрини Монрое і тут давалися в знаки. Вашингтон волів взагалі не входити в різні заплутані конвенції " з Европою, волів триматися в стороні. Заімпонувала Вашингтонові лише одна сентенція зі знаменитого " Сувенір де Сольферино " Анрі Дюнанта а саме: " Товариства помочі жертвам війни, яко постійно існуючі організації, могли б також принести велику прислугу під час епідемій, повені, стихійних пожарів і інших несподіваних катастроф."

І це властне спричинило приступлення США до організації Міжнароднього Червоного Хреста. Славний Дюнант зробив ключ до нього, але повернула тим ключем і впровадила США до загальної активної сем'ї народів, об'єднаних в М.Ч.Х. - велика донька американського народу неструджена працівничка на полі червонохресної праці - Клара Бертон. Вона заснувала Американський Червоний Хрест і була незмінним його президентом від 1881 до 1904 року.

Невеличка на зріст, скромно одягнена з незмінною брошкою квітки камеї на шиї / пізніше заміненою на медальон Червоного Хреста /, квола на перший вигляд, ця жінка навіть не зраджувала зовнішньо своєї колосальної духової сили і життєвости. Лиш гострий погляд її очей і будова щелеп зраджували твердість і незломність її волі й характеру. Ця постать надзвичайно реально виступає на тлі війни, великих народів, страшних повенів й зарази, це Клара Бертон мобілізувала людей в несенні помочи ближньому.

Моральна сила її й здібности з одного боку, а обставини з другого створили тип жінки, якій під силу були завдання зовсім непересічної міри.

Клара Бертон родилася на Фарщі в штаті Масачузетс в 1821 р. Її батько брав участь в численних битвах. Вона пережила з батьком три війни і одну масакру муринів, і переносила це все зі спокоєм старого ветерана. Від матері вона наслідувала сильну волю, а через те, що в родині вона була наймолодша, а також й трохи ' попсованою' дитиною вона набула собі звичку командувати.

Свою стійність й видержливість підчас війни і стихійних нещасть вона властиво завдячує двом згаданим вже рисам. Куховарити й прати вона, звичайно, вміла але цілком мужеських цих свого характеру вона набула від свого брата, який її навчив правити кіньми і їздити, володіти різними знаряддями, приладами і т.д.

Слідуючим кроком в її зростанні і приготуванні до важних обставин її праці, був звичайний припадок. Її укоханий брат був сильно покалічився, і десятилітня сестра з найбільшою посвятою віддалася доглядові. Два роки тягнулося лікування, дійшло до того що маленька Клара сама була загрожена в своїм здоровлі. Але цей іспит не пройшов дарма - Клара дістала пізніше заслужену назву ' Янгола побоєвищ '.

Як вчителька-піонір в народній школі, вона набула терпеливість і проникливість.

Всі ті прикмети, разом взяті, і помогли Кларі Бертон перейти через численні пригоди допомогової акції підчас горожанської війни. Організування медичного корпусу зробило Клару Бертон славною в міжнародніх колах. Вона мусіла бути всюди встигати - бути в одній особі й кватермайстером і керівником медичної допомоги.

Виснажена до решти з цілком розхитаними нервами Клара Бертон мусіла послухати поради командування і виїхати до Европи на відпочинок в 1869 році.

Припадок хотів, що Клара Бертон вибрала собі саме Женеву, де саме перед парома роками засновано Міжнародній Червоний Хрест, про який вона зовсім не знала. Але зате Женевський Комітет про акцію Клари Бертон вже був поінформований. Без жадних труднощів навернуто Бертон до організації.

В Женеві перебула вона до 1870 р., коли то вибухла франко-пруська війна. І це була властиво перша проба для молодої червонохресної організації. Ще тоді хвора Бертон все ж пішла за голосом свого сумління і покликання. Вона перебула цілу війну в акції - чи то як сестра в шпиталях, чи, працюючи в постачанні.

Вся минула діяльність Бертон й її живий контакт з Міжнароднім Червоним Хрестом в Женеві - багато вже промовляли самі за себе, але леди ще не були проломані. Вашингтон в своїй ізоляційній тенденції все ще вагався правно визнати цю організацію.

Бертон прибула до Америки і трапила якраз на вибори нового президента. Був вибраний Герфільд, ветеран горожанської війни.

Новий президент приняв дуже прихильно " Янгола побоєвищ", він особисто спостерігав під час війни діяльність Бертон. Вона подала президентові всі напрямні Дюнанта, зазначивши, що хоч США й не передбачають ангажуватися в якій будьб війні на чужій території, все ж організація Червоного Хреста набула вже такого авторитету, що її чинність можна було б примінити в поборюванні стихійних нещасть, які так часто траплялися в Америці.

Президент запевнив Бертон, що вона може надіятися на приспішення справи підписання договору про Червоно-Хресну організацію, але тим часом позволив на створення Американської Асоціяції Червоного Хреста, як основи до будучої державної організації.

В очікуванні цього зарядження, Бертон виїхала до санаторії, щоб закінчити своє лікування, і припадок знову хотів, щоб вона трапила, як колись до Женеви, до малого міста Денсвіля, яке заграло вирішальну ро

лю в цілі розгорнення і закріплення акції Червоного Хреста в Америці. Це було літом 1881 р., коли то вибух страшний лісовий пожар в штаті Мічіган - сусідньому до названого міста. Місяць перед вибухом пожару це маленьке місто в честь прибутого гостя Клари Бертон у на свою руку заснувало місцевий комітет Червоного Хреста. Стихійне нещастя, що принесло сотні жертв життям людей й незчисленної кількости дичини і домової худоби, будинків, прекрасного лісостану, садів і піль - це нещастя не досягло тих розмірів в своїх наслідках яких моглоб досягнути, бо на сторожі й керівництві цілої акції стояла невтомима Клара Бертон.

Організуючи негайну допомогу потерпівшим, вона заснувала фонд допомоги, вкладаючи особисто першу вкладку 3.000 долярів. До акції приєдналися два сусідні міста Рочестер і Сіракуза, де по прикладу Деневіля, появилися також прапори Червоного Хреста.

На нещастя в цім році підступною рукою було забито президента Герфільда. Бертон мусіла свою акцію починати на ново. Вона з цілою рішучістю явилася знову до Вашингтону і не дивлячись на своїх шістьдесятьодин рік - вперто атакувала уряд і врешті добилася згоди нового президента Артура. В березні 1882 р.сенет ратифікував вступлення США до організації Міжнародного Червоного Хреста. Ця ухвала була принята в Европі з великою радістю.

Таким чином повстав Американський Державний Червоний Хрест на чолі з президентом Кларою Бертон. Брошку камеї на її шиї заступив медалик Червоного Хреста. Носила вона цей медалик як велику заслугу. А та заслуга дійсно була. Одинока на своїм полі, рискуючи здоров'ям і життям Бертон виконала дійсно львину ролю з осягненням великої побіди.

Гаслом Бертон в боротьбі з нещастям був вираз зі Святого Письма: " Ми потребуємо лише збудувати вівтарь, а Бог Сам піклуватиметься о жертву." Це був натяк на успіх акції, яку належало лише започаткувати і дати правильні форми. Тут треба підкреслити особливу ментальність американців, а саме їх самодіяльність і реальність у випадку кожного нещастя, яке приносила ім доля. Бертон знала, що її земляки не схилять голови перед катастрофою - всі живі свідки, ба навіть самі потерпілі й покалічені приняли участь в боротьбі з нещастям і взагалі в допомозі. Потрібна лише організація, яка в даним випадку так істотна цьому народові піонірів і колонізаторів. Тут не ма місця на пасивне терпіння і упокорення, яке є ціхою орієнту; фанатизму американці не знають, " кара за гріхи " і покара не належить до їх категорій думання. Тому то Бертон була завжди певна, що знайде відгук і співпрацю в корисній своій акції.

Новозаснована організація не довго спочивала на лаврах. Стихійні нещастя безконечною чергою посипалися на країну. Повені, пожари, землетруси, жовта гарячка і т.п. все це кликало Червоний Хрест до праці. Клара Бертон поспішала всюди. Землетрус в Джонстаун в 1889 р. / найбільший після Лісабонського в 1755 /, що забрав стільки офір і знищив міста знайшов в особі Бертон свого янгола-хоронителя. Організація помочі, фондів, сиротянських домів, харчівень, шпиталів - все це було в руках Бертон. Місто дуже швидко віджило після нещастя завдяки її енергії. Гураган на островах Сі-Айлянде, вибух вулькану в Ст. Пієр на Мартиниці , де ціле місто було зметено, як колись Помпея і цілий ряд менших катастроф були теренами акції Бертон.

Закінчення діяльности Клари Бертон не було солодким. Тривaючи на чолі організації, яка носила властиво приватний характер [illegible] і підтримувалася приватними фондами, Бертон звикла рядити всіми справами особисто включно до розпорядження фондами організації.

Часто траплялося, що негайна допомога вимагала негайного асигнування коштів, а тому сторінка стислого і чіткого розрахунку не була завжди додержувана. Ніхто ніколи не підносив справи ведення рахунків, авторитет Бертон стояв понад усе, але характер організації поволі змінявся, вона ставала напів урядовою інституцією а тому вимагання державної контролі було цілком зрозумілим. Індивідуальна контроля одної людини, як досі було, ставала вже неможливою, і Бертон в обличчі тих змін, рішила зрезигнувати зі свого становища. Ця резигнація ні в якому разі не вплинула на пошану і популярність Клари Бертон і ту пам'ять, яку вона залишила в історії Червоного Хреста в СТА.

Після Бертон становище президента Американського Червоного Хреста заняв В. Тафт, секретар справ военних. Пізніше президент Вільсон встановив закон, по якому на чолі Червоного Хреста стоїть завжди Президент СТА.

-о-о- -о-о-о-о-о-о-о-о-

Коли ви щось жертвуєте - ніколи про це не згадуйте, коли ж ви отримуєте пожертву - ніколи про це не забувайте.

Чайлон.

- - - - - - - - - - - - - - -

О, горе, як рідко є доброчинність під сонцем !

Томас Гуд.

- - - - - - - - - - - - - - -

Робіть пожертви укрито, а приймайте їх відкрито !

Сенека.

- - - - - - - - - - - - - - -

Доброчинність і гордість мають різні цілі, але вони разом годують бідних.

- - - - - - - - - - - - - - -

Доброчинність як квіти - найкраща є тоді, коли є свіжа.

- - - - - - - - - - - - - - -

Жертвенна людина як яблуня - мовчки дає свої овочі, філантроп же подібний до курки.

- - - - - - - - - - - - - - -

Співчуття є підставою всієї моральности.

Шопенгауер.

-о-о-о-о-о-о-о-о-о-о-о-о-

ЛІКАРСЬКА СТОРІНКА.

Як зберегти здоров'я в умовах таборового життя.

Найбільша частина нашого громадянства опинилася в таборах,що є під опікою УНРР-и, там живуть вони вже другий рік і хто зна, коли і як покінчиться це їхнє життя. Якби не було, перед нами всіми виглядає не на легке життя. Ми всі знаємо,що де б не були,прийдеться тяжко працювати і то невідомо ще в якому підсонню і в яких умовах. Тож, сидячи тепер в розмірно корисних обставинах,повинні ми підготовити себе до нового життя. Це й робить багато з нас навчаючись на різних курсах, у різних школах,та вишколюючи себе в різних майстернях. Одного тільки не робить, мабуть, ніхто, не підготовує свого здоров'я і своїх сил. А це необхідне. Бо ж тільки здорова, сильна людина може побороти всі труднощі, якіб її чекали і може пережити навіть найтяжче,та проборотись крізь життя. От,тому треба скріплювати себе,гартувати і достосовувати до життя в чужині.

Друга причина,що каже нам призадуматись над справою, це необхідність боротися зі шкодами, які нашому організмові наносить життя, що його ведемо тепер і що прийдеться вести в майбутньому. Вже тепер по розмірно недовгому житті на еміграції,помічаємо багато лиха, і пізнаємо як і чим воно шкодить нашому громадянству. Рядом з тим ми задумуємось як протидіяти цьому лихові, як боротись з ним. Візьмім до уваги хочби такі три головні лиха як: туберкульоза, венеричні хвороби і обмеження кількости народин. Вони, оці лиха нищать наше громадянство,а останнє і загалом може нанести йому нищівного удару,ведучи, в ефекті, до постійного зменшування числа нашої людности, а то й повного її вимертя на еміграції.

Усе це разом каже нам взятись за діло і негайно розгорнути працю в ділянці здоровоохорони нашого громадянства. Одною з ланок цієї праці являється і санітарно профілактична праця в нашому журналі. Маємо на меті в ряді статей розглянути усі важніші питання,що мають значення для нашого загалу,та старатись їм зарадити. Очевидно, йде про ділянку нашого здоров'я. Читачів просимо від себе не лиш уважно читати але й ділитись з нами своїми помічаннями і побажаннями. Є може справи, про які хотіли б з окрема довідатись. Окрім статей відкриємо це кутик порад,де вміщуватимемо відповіді на надіслані нам запити.

Нашу працю розпочинаємо статею Д-ра Софії Парфанович на тему:

"Чистота - необхідний чинник нашого здоров'я."

Є табори де люди живуть якотако. Мають просторі кімнати; часто кожна сім'я для себе. В кімнаті чистенько, як у коробочці,буває, що навіть воскована підлога так і сяє як дзеркало і нагадує часи,коли в нас була своя хата і ми були повноцінними громадянами держави а не якимись ДП.

Але в більшості таборів житлова площа дуже обмежена. В одній кімнаті живе декілька родин,чи різні люди разом змішані. Ладу в такій хаті немає і тяжко його навести. Трапляється,що на декілька, чи кільканадцять чоловіків трапляється тільки одна жінка, її праці ніхто не цінує і в хаті брудно, як в хлівку. Наслідки цього не дають на себе довго ждати: мешканці покриті чиряками, коростою,трапляються в них воші,вже не кажучи про блощиці, і врешті туберкульоза.

Так,отже, треба нам поборювати лиха,що можуть виникнути з такого тісного, сумішного життя. Як же це робити?

Перша й основна умова чистоти - це витирачка до взуття перед дверима. За ногами несеться багато болота і пилу. В них живе багато за-

разнів,що викликують хвороби. Туди заносять їх другі люди за ногами,туди попадають вони з харкотиння, яке нерозумні люди вихаркують і випльовують на землю. Далі дістається до них обсяг зле уряджених відходників,що з них людські відходи відливають на поля і розносяться по дорогах. Туди заносять їх теж такі тварини,як свині,собаки і все,що ліве в відхідні ями. Найгіршими розсадниками хворіб є мухи, що розносять частини калу і пил ногами,сідаючи на усе це підчас їжі. У людських відходах є заразнікишкових хвороб,таких як червінка, черевний тиф і др.,а в вуличному пилі і в болоті живуть бактерії туберкульози. Окрім вичислених бактерій є це багато інших,що їх знаємо,або і що ще не зовсім пізнані. На взуття набирають люди цього пилу,чи болота і заносять в хату. Тут розтирають їх при ходженню, і разом з пилом бактерії підносяться в повітрі, дістаються на наш одяг, до харчів і на посуд. Руками, речами і харчами вводимо їх до організму і наражуємось на захворювання.

Коли в нас в дома ми наражені на таке,що гірше є в таборі,де живемо в тісному скупченні. У себе в хаті ви зарядите, щоб ніхто з домашніх не вживав того самого взуття,що в ньому ходить на вулицю. Кожен по днях мати капці, що стоять десь біля входових дверей і зараз же, ввійшовши передягнувся в їх. Вуличне взуття він повинен покласти в окрему коробку і потім,чи зараз, почистити на дворі, на подвір'ї,чи на ганку. Ні в якому випадку не можна цього робити в хаті. Після почищення взуття необхідно помити руки.

Як сказано,це найкращий спосіб, щоб не нести в хату заразнів і бруду. Всеж, там де його не годен примінити треба принаймні жадати,щоб люди витирали взуття входячи в хату. Але для цього необхідні дві речі: витирачка і напис над нею:

"ВИТИРАЙТЕ ВЗУТТЯ!"

Треба теж дальших умов: послідовности в виконуванні розпорядків і розуміння та карности з боку співмешканців. Витирачкою може бути плетінка з соломи, чи скрутків сіна, пруття, з гілля,чи стонів твердих рослин, вкінці стирка чи й справжня, купована витирачка. Доправда,що до останніх є завжди небезпека,що їх хтось украде,отже тому мусимо послугувуватись чимось дешевшим, хочби в горі згаданими рослинними матеріялами.

Окрім зміни, чи витирання взуття другим, дуже важним чинником, чистоти наших приміщень є плювачки. Ними можуть бути якінебудь горщики,чи мисочки, коробки з консерв,тощо. Наповнити такий посуд водою з додатком якоїсь знезаражуючої рідини як от карболь, лізоль, сублімат/обережно, отрута!/ і інші. Оці засоби вбивають, чи ослаблюють заразні і, щойно таке харкотиння можна вилити в яму, чи до відхідників.

При обидвох справах треба свідомости і карности з боку громадян. Зарядженням господині вони мусять підчинюватись і виконувати їх совісно. Не поможуть ніякі надписи, коли людина їх собі легковажить. Але, легковажити собі обидва прикази:

– Витирайте взуття! і – <u>не плюйте на підлогу</u>! – то легковажити собі своє здоров'я і здоров'я других. Та бути свідомим розносщиком хвороб і шкідником народнього здоров'я.

З цих,двох справ, треба розпочинати нашу працю над оздоровленням нашого таборового життя. Інші заходи вже прийдуть потім.

=====================

З відчитової залі станиці СХС.

БАКТЕРІЇ - ВОРОГ ЗУБІВ.

Спробую Шан.Панству росказати дещо про з у б и, але так дуже прошу мені не вірити, бо я не з тих,які кажуть,що: "Ніде нема правди,хіба тільки в мене та й в Бога трохи".

До чого ж властиво служать ці зуби, що так часто нам даються порядно в знаки?

Дівчатам передовсім на те, щоб перловими зубчиками могли очаровувати хлопців. Поза тим, щоб можна тримати язик за зубами,всім нам на це,щоб ми могли бути англійцями й добре " " вимовляти, врешті й на це, щоби ми могли їсти.

Здавалося б,що зубів маємо більше як треба, бо аж 32. Однак кожний із них має свою функцію. Сікачі січуть - тнуть, що тільки під їх вістря попаде. Кливаки роздирають більші куски на менші,а передчеренні з черенними своїми ґузками й рівчиками між ними розтирають, мов ті млинські камені,страву до решти. Отже завданням зубів є у спільці з язиком змішати споживану нами страву як найдокладніше зі слиною і в цей спосіб приготовити її до страблення жолудковим соком. Передовсім треба звернути увагу на докладне змішання зі слиною мучних страв, бо із добре звареним м'ясом наш млиночок у череві скоріше упорається.

Так ми дійшли до переконання,що зуби нам таки трішки придаються,тільки,щоб то вони - драбуги тихо сиділи й не псувалися. А то буває той кусочок кісточки як зачне вертіти, як зачне ломати; і в вусі щось рве і голову щось розсаджує, а то де й часом і в шиї щось болить і об рам'я зачепить,а інколи аж за серце хватає, хоч бери по стінах дерися, або в небо скачи. Так годі, треба йти до того,що аж зі страхом вимовляти - до д е н т и с т а.

Росказують старі люди, що вони ніяк нас не розуміють,що то нас у тій кісточці може боліти. -Ба! за давних часів люди не їли таких "панських витребеньків", як ми тепер. Не знали машинки до мелення м'яса. Їли здоровий, разовий хліб, не бракувало городовини та овочів. А м'ясо бувало звичайно жарене,то ж і зуби мали неаби яку роботу, а діставши в поживі це,що їм до розвою і консервації було потрібно, й наробившись солідно, навіть і не думали бунтуватися.

Нині все інакше. Ми зовсім не ті, якими були наші прадіди. Дрантя - та годі! Той жаліється на гостець, інший пчихає,бо босою ногою станув на долівку, цей кашляє,бо десь трошки повіяв на нього вітер. Одним словом, ми стали дуже мало відпорні. А до того вчені доктори думали, думали й що доброго видумали?; - б а к т е р і ї. А зубам тільки й того було треба. Кажуть: ми й так безробітні, бо всьо машинкою змелене, ножами дрібненько покраяне, на новочасній кухні на прах розварене, тільки язиком до піднебіння притиснеш і вже готове. Може б ми так тому чоловікові чимось пригадалися, тим більше, що він часто забуває навіть нас трохи щіточкою й пастою, як цього теперішня мода наказує, вичистити. І часто погоджуються з бактеріями. Питаються в них: "Чого ж вам треба, щоб вам добре жилося, щоб ви могли добре розвиватися та множитися чоловікові на згубу? Тепла,кажете? Так в нас тепло,як у мами за пазухою. Води? Так її в нас до схочу. Боїтеся світла? Так у нас є такі закутини, де сонце не заглядає, сховаємо вас в щілини між зубами, десь у рівчиках,де зовсім безпечно, хіба би десь колись щіточка могла вам бути небезпечна, але того не бійтеся,наш пан не з тих,щоби він вам хотів зробити кривду".

Коли так, то гаразд: Загніжджуються бактерії в догідному місці

і давай атакувати склицю, яка немов емалія чи нак політура, прикриває коронову, тобто зовнішну частину зуба. Але склиця тверда-тяжкий горіх до згризення. Та бактерії мають й на неї спосіб. Розмножившись у великій скількості, витворюють, як продукт свойого життя таку кількість спеціяльних кислот, що вона вистарчає на це, щоби розпустити цю тверду корону зуба. Ну й врешті є дірка в зубі й він вже є хворий. Зимна боїться, на горяче протестує, на квасне кривиться, а навіть солодкого не любить. Але хто б там на таку дурницю звертав увагу: хвильку поболить та й перестане.

Бактерії - то погань, не дармують. Передіставшись через тверду склицю, мають у мякшій вже зубині куди легшу роботу. Зближаються вони до нерву. Людині біль щораз частіше пригадує, що там з зубом щось не в порядку, але вибратись його лікувати часу немає, то потішається, що воно пройде, а врешті каже: - "Буду вважати, щоб цею стороною не їсти, а зуб перестане боліти". Нерв, що находиться в нервовій коморі враз з кровоносними судинами, бючками й жилами, пробує боронитися і висилає кров по вапно, щоб будувати оборонний мур перед бактеріями. Однак це не помагає на довго. Бактерій вже так багато, що їм таки вдається вдертися до нервової комори. Кров висилая тоді в завзятий бій - своє військо - білі тільця крови. Людина відчуває тоді пекельний біль. Маленька кульочка вати з відповідним ліком зробила б кінець болеві, але треба таки піти до лікаря. Та вже пізно. - "Не випадає йти", каже терплячий. Спробую який порошок, як не поможе аспірина, то може йодина, може хрін, може часник, може тютюн, може денатурат, а може спірт?" Після всіх цих безнадійних зусиль, приходить рішення: "Як тільки зійде сонце, піду й скажу вирвати! А рано -втома таки взяла верх, зуб начеб трішки настрашився і менше болить, так і нема вже чого собі з ним морочити голову. Але після дня знову приходить ніч. Но, в цю ніч ніхто в хаті не має права спати! Помагають нещасникові, як можуть. В мовчанні, потроха зі співчуттям, а більше зі страху шукають за всім, чого тільки бідолаха забажає. І румянок варять, і попіл на склади гріють, і перець товчуть. Хата ходором ходить. Ніч десь довга - довжезна, кінця не має. - Но, врешті ранку діждався. Обвязавши голову в хустину і наставивши довгі заячі вуха, шкандибає наш небораk неголений, невмитий /щоб часом зуб не спротивився!/ просто до дентиста, але повслі, поволеньки, щоб за скоро не прийти. Ось вже й ждальня, тут треба по старому звичаю зо два рази в потилицю почіхатися і подумати: "Йти - не йти, вирвати - не вирвати? Ввійти, таки ввійду - послухаю, що люде говорять. Людей там ціла громада, а розкажують, що аж лячно слухати".

"Як я ще дівкою була", - оповідає кремезна жіночка, "Поїхала я до того то Янова, там була одна жидівка - дентистка. Кажу їй: - "Три ночі вже спати не можу, так зуб болить. А котрий -то питає вона? А той-то. Треба рвати. Так рвіть скоро, бо вже довше не видержу. Наложила кліщі та й тягне. Зуб "хрість тай хрясь" а виламати ніяк не думає. Мучиться дентистка й пріє, а зубові то й байдуже. "А мені вже геть в очах почорніло. Прикликала вона свого чоловіка. Він хлоп, як медвідь, як сюди-туди поторгнув тай нарешті й витягнув. Тож бо й зуб був - чотири гаки мав, а на кінці загнені, як баранячі роги".

"Ні, ні", - міркує наш відважний, обтираючи піт з чола, "я нині його рвати не буду, попрошу хай мені лиш подивиться, но й ватку заложить, а вирвати прийду іншим разом. Але як би так йому з рукава кліщі вискочили й за зуб - тоді вже не втічеш! - Ох всі небесні сили, додайте відваги".

Висидіти вже годі! - встає й оглядає образки на стінах, але й тут потіхи не находить. Тут вам якийсь дентист, запершись коліном об живіт пацієнта, всадив руку з кліщами аж по лікоть у рот, а пацієнт скорчений в чотири погибелі аж на підніжок з'їхав. Їжиться

волос в нашого героя, а тут вам як хтось охне в кабінеті: "Я прошу панства - каже наш знакомий до співтоваришів недолі в ждальні - "я, я забув гроші в хаті, я зараз вернусь". І шапку в руки та вже замкнув двері з тої сторони. "Но, слава Тобі, Господи, що вже на вулиці" - відсапнув наш знайомий.

Тимчасом бактерії упорались з нервом і зуб вже не болить. З нерву залишилась гнила, з дуже поганим запахом ґанґренозна маса. Але що це перешкаджає, - добре, що зуб тихо сидить.

Однак довго в зубі сидіти бактеріям нецікаво. Що відважніші ви бираються через вершок - отвір зубного кореня із кров'ю в мандри. Заїхали в суглоби й кажуть - "А може б ми собі так свердликом трошка між суглобами повертіли?" - "Це стара война вилазить!" - міркує наш християнин - "ревматизм відзивається: - Но, бо й набідився я в часі війни в тих магазинах і канцеляріях".

Вигнали бактерій доктори звідтіль. А бактерії заїхали до серця і кажуть, - "Ану зробімо тут трохи замішання, хай старому здається що то його з любови так серце болить". Звідси бере їх цікавість доплисти до нирок і подивитися, як то в тих штудерних каналиках воду фільтрують. Але так безчинно приглядатися це не в їх звичаю. - Рішили будувати гать. Думають доктори, що то з тими нирками сталося. Дають ліки - колять застриками, - не помагає. Аж дивляться в рот, там чистий зруб. Викорчували пеньки й нирки здорові.

Але не всі бактерії вимандрували з зуба. Багато з них ще таки залишилось, а ці думають: - "Ми цю штуку втіємо, тільки мусимо підождати, щоб нам прийшла з поміччю якась інша недуга, як ґрипа чи сильніший катар, або щось там інше, щоби кров мусіла кинути своє військо ще й на інший фронт". А тоді бактерії при помочі витворених газів давай відривати окісну від кости. Ой! як це болить. Немов би хтось саме пекло в щоку переніс. Цей біль вже таки заганяє людину до зубаря. - "Пане докторе", - каже хворий, "перетяг мене вчопи і зуб спух. Прошу вирвіть його". - "Ано, відчиніть уста". Та воно не йде - отже й зуба не можна вирвати.

Після двох - трьох днів організм звичайно опанове запальне огнище й тоді ропа, то є погибші в бою з бактеріями білі тільця крови, або сама виходить або лікар при допомозі гострого ножика помагає їй видіставатися. Такого зуба, що тільки лиха накоїв, звичайно пацієнт вже в устах тримати не хоче.

Як "інтелігентний" зуб, то ти його тільки трошки кліщами притиснеш а він вже вискочить, а інший трапиться впертий, що ніяк його випросити. Тоді за свій важкий труд почує лікар - "Вам коням зуби торгати, а не людям". Демократія тепер - ображуватись не вільно.

А на кінець, щоби щось путнього сказати, пригадаю, що молочні зуби треба дбайливо чистити й пльомбувати як і сталі, а теж усування молочних зубів залишити рішеню зубного лікаря, до якого треба звертатися кожного пів року до контролі.

Скажете, Панство, "що робити, щоб зуби не псувалися?" Того я зрадити не можу, бо так сам, як і мої колеги стали б безробітні.

Нашим гарним паням та панночкам, що ними я особливо турбуюся, хочу пригадати, щоб за свої зубчики перлові не забували, а то прийдеться колись сказати: "Найдорожчий, подай мені мої штучні зуби, бо хочу тебе поцілувати".

===================================

ПОШТОВА СКРИНЬКА ЛІКАРЯ.

У цьому розділі нашого "Вісника" міститимемо постійно відповіді Вп. Панів лікарів на запитання читачів.

===================================

Л. Ч., Мюнхен.

Як хоронитись перед ґрипою?

Ґрипа - це заразлива недуга. При кашлі хворий розпорскує слину, в якій є зародки ґрипи. Здорова людина вдихає це й заражується. Тому треба звертати увагу,щоб хворі на ґрипу закривали рукою уста при кашлі й старатись по можливості не входити в близький контакт з хворими. Підчас епідемії часто полоскати уста й горло окисненою водою, ложка на шклянку води, або гіперманганом кілька кришталків на шклянку води,щоб вода ця мала барву бурячкову. При захворінні покликати лікаря. Головне за скоро не встати,бо ґрипа лишає тоді погані наслідки й комплікації, як запалення серцевого м'язня суглобів нирок і т.д. Бувають епідемії ґрипи легкі, а деколи знова дуже тяжкі із запаленням легенів,яке дуже небезпечне.

==========

Пан М.Д., Мюнхен.

Як поводитись в разі поранення, чи можна рану промивати, мастити, або чимось присипати?

Відповідь. Рани не можна обмивати,ні мастити,ні присипати,а також прикладати листя,папір чи щось інше. Якщо в рані є сторонні тіла,то не слід їх самому виймати,бо можна забруднити рану,а крім того по невмілій допомозі лікареві буде тяжче знайти та вийняти рештки сторонніх тіл.

При скаргах на слабість та завороти голови,пораненого треба положити, перевязати ушкоджену частину тіла, знезараженим / стерильним/ матер'ялом по можности знезаразивши руки, надавши ушкодженій частині тіла спокійне та вигідне положення,а саме: при поранені ноги надають їй підвищене положення,підкладаючи згорнутий одяг або інші м'які речі. При пораненні руки слід підвісити її на хустині зігнуту в лікті. На забруднені рани накладають лише суху перев'язку, а пораненого відвозять або переносять якнайскорше до лікарського пункту. Треба памятати,що чим скорше буде подана лікарська допомога, тим більше надії, що не буде ні нагноєння рани,ні правця, який закінчується в багатьох випадках смертю.

====================

Пані Є.Д.Шлірзее.

Що треба робити при кровотечі з носа?

Відповідь: Хворого слід посадити або положити, закинути голову трохи назад, наказати глибоко та спокійно дихати. Розстібнути комір. Покласти на ніс або перенісся холодний компрес або грудку льоду, загорнувши її в чистий шматок полотна, чи кусточку до носа. Затиснути хворому пальцями ніздрі. Не дозволяти втягувати носом води та сякатись, бо тоді відриваються кров'яні згустки, які коркують ушкоджену кровоносну судину і таким чином припиняють кровотечу.

==================

Пані О.М.Міттенвальд.

Плекання зубів починати треба вже в третьому році життя, коли у дитини вирізалися усі молочні. Вистане мала, мяка щіточка /покищо без ніяких паст чи порошків/; найважніше привчаїти дитину по кожній їжі що найменше виполоскати рот, а обовязково зараз по вечері добре вичистити щіточкою перед сном.

Два - три рази в році провірювати стан зубів - /це саме стосується і до старших людей/, а не чекати, аж починає зуб боліти. Передвчасне усування молочних зубів у дитини викликує неправильний уклад сталих. Певно що недостатня пожива зле впливає на стан зубів, а ще заки ще дитина прийшла на світ, ми можемо у вагітної жінки впливати відповідним добором поживи на творення зубів. Бо перші завязки творяться вже в 7 тижні плодового життя, а між 4 а 7 місяцем починають кістніти поодинокі частини зубів. Пересічно вирізуються молочні зуби від 6-го місяця життя, а до 30 місяців має дитина мати 20 зубів. В шестому році вирізуються перші сталі зуби.

Зуби повинні бути в порядку, вилікувані перед вагітністю, можна одначе і у вагітньої жінки лікувати, уникається тільки тяжких операцій.

====================

Пану З.К., Регенсбург.

З якої причини у вас помітно хитаються зуби?

Є їх так багато і так складних, що тільки провірення цілого Вашого організму при співучасти лікаря внутрішніх недуг може дати вказівку доцільного лікування.

Причиною можуть бути: неправильний закус по втраті якоїсь кількости зубів /тзв.травматична артикуляція/; назубний камінь, цукровка, невідповідно побудовані протези, мостики, корони; малокровність або і нервові недуги, як наслідок перебутих тяжких захворувань, малярія, тифи; брак вапна і вітамінів в їжі; недостатня функція залоз з внутрішньою секрецією і т.д. і т.д. Лікування також досить складне, вимагає довшого часу.

В дуже тяжких випадках можна особливою операцією допомогти утриманню зубів, як також заложенням відповідних піддержуючих шин і т.д.

xxxxxxxxxxxxxxx

ВІСТІ ЗІ СТАНИЦЬ СХС.

А в г с б у р г: Курси для вишколу медично-санітарного персоналу переводяться систематично дальше. Місцеві лікарі охоплюють своїми викладами весь научний матеріял, конечний для вишколення в виконуванні обов'язків медично-санітарного робітника.

Б е р х т е с г а д е н: Місцеві лікарі під проводом др. Подюка беруть заактивну участь на зорганізованих нещодавно курсах для вишколу мед-санітарних робітників. На курсах беруть участь 250 осіб. Крім курсів розпочав др. Подюк цикль рефератів на медично-санітарні теми для місцевого громадянства. Ці реферати своєю тематикою і підходом цікавлять більшу частину місцевих таборян.

Л я н д с г у т: Нещодавно розпочався курс для медично-санітаоного вишколу. На курсах беруть участь жінки і чоловіки.

Р е г е н с б у р г: Др.   розпочав цикл викладів на медично-санітарні теми. Виклади будять велике заінтерисування серед місцевого українського громадянства.

-о-о-о-о-о-о-о-о-о-о-

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ.

Ріміні дня 12,9.1946.

До Українського Червоного Хреста.

За одержане письмо з дня 19.7.46 та уділення мені помочі у віднайденні моєї рідні на чужині /адреси/ що дає мені змогу від тепер переписуватися - складаю Українській Установі як найщирійшу подяку.

Білинський Михайло
Ріміні - Італія.

==================

Від Редакції "Українського Слова" отримали ми листа:

Шановний Редакторе!

Через часопис "У.С." я хочу передати Українському Червоному Хресту свою щиру, горячу подяку. Я працюю з німцями уже 8 місяців, шофером у Мюнхені. Тепер я захворів і лікуюсь у лікарні майже чотири місяці. Декілько разів звертався до УНРРА за харчевою поміччю, того що у лікарні таки бракує харчів, але ж мені відмовлено, спираючись на те, що я не маю картки "ДП". Я звернувся до Українського Червоного Хреста де і одержав допомогу і грішми і харчами, хоч це і не багато, алеж видно опіку і турботи над нами безпідданими. Іще раз із щиростю дякую. З українським привітом Олекса Петрів. Лікарня.14.9.46 р.

==========================
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

КАНАДІЙСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ПОМАГАЄ У РОЗШУКАХ
=====РІДНИХ І ЗНАЙОМИХ =====

Як довідуємось з Канади Канадійський Червоний Хрест дуже допомагає у розшуках рідних і знайомих.

Адреса на яку слід писати:

2 Canadian Red Cross 2 31 Kennedy St.
Winnipeg, man, C a n a d a.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-